

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису

ОСИПЕНКО ЯРОСЛАВ СЕРГІЙОВИЧ

УДК 008:78+7(477.85)“195/201”(043.5)

ДИСЕРТАЦІЯ
ПОЛІЕТНІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА БУКОВИНИ КІНЦЯ ХХ – ПЕРШОЇ ЧВЕРТІ
ХХІ СТОЛІТТЯ

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Я. С. Осипенко

Науковий керівник: Фабрика-Процька Ольга Романівна, доктор мистецтвознавства, професор

Івано-Франківськ – 2025

АНОТАЦІЯ

Осипенко Я. С. Поліетнічні аспекти функціонування музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Міністерство освіти і науки України. – м. Івано-Франківськ, 2025.

Актуальність дослідження зумовлена поглибленим вивченням музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття крізь аспекти поліетнічності. Буковина – унікальний регіон, що впродовж століть формувався як культурно-мистецький простір у співіснуванні та взаємодії різних етнічних традицій. У дисертаційному дослідженні *поліетнічність Буковини* визначається багатограним характером музичної культури і мистецтва регіону з органічним переплетенням українських, румунських, єврейських, молдовських, польських, вірменських, німецьких етнокультурних впливів. Вивчення історичного контексту виявило поліетнічні аспекти функціонування і специфіку музичної культури і мистецтва регіону з генерацією товариств, регіональних осередків, гуртів, музичних колективів, асоціацій тощо.

На основі аналізу наукових, науково-періодичних видань і музичної літератури було сформульовано мету дисертації, що полягає в комплексному розкритті специфіки музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття в поліетнічних вимірах пограниччя. Відповідно об'єктом дослідження є музична культура і мистецтво Буковини як мистецьке явище, предметом – музичне мистецтво і культура Буковини зазначеного періоду в поліетнічних вимірах пограниччя.

Це потребувало розширення методології дослідження з позицій міждисциплінарного, конкретно-історичного, культурологічного підходів і музикознавчого аналізу.

Наукове завдання дисертації полягає у розв'язанні важливого аспекту музикознавства – узагальненні відомостей про специфіку культурно-

мистецького життя Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття на основі аналізу діяльності колективів, виконавців, творчих здобутків з акцентом на поліетнічність функціонування в умовах пограниччя.

Наукова новизна одержаних результатів визначається її метою, предметом дослідження та комплексом поставлених дослідницьких завдань. У дисертації вперше представлено розвиток музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття в поліетнічних вимірах пограниччя. Обґрунтовано взаємозалежність між географічним розташуванням регіону (його пограниччя) і поліетнічністю функціонування музичної культури і мистецтва Буковини. На основі генезису регіону було розроблено концепцію загальної характеристики музичної культури і мистецтва Буковини з поліетнічним характером розвитку, де представлена освітня компонента як елемент загальної і спеціальної мистецької культури; мовне розмаїття презентується як елемент культури і мистецтва порубіжжя; синтез традицій, який віддзеркалюється в колективній праці, має творчо-мистецький вплив на репертуарну політику колективів, жанрові пріоритети і специфіку засобів музичної виразності; проаналізовано творчу міжнародну співпрацю в гастрольній діяльності та культурно-мистецьких проєктах.

Висвітлено проблематику поліетнічності Буковини в контексті міжкультурної комунікації. Поліетнічність існування регіону зумовлена середовищем із представниками різних етносів, що історично вплинуло на формування багатогранності музичної культури і мистецтва з синтезуванням українських, румунських, єврейських, молдовських, польських німецьких культурно-мистецьких елементів. Охарактеризовано регіональну специфіку, що включає поняття «пограниччя культур» і стосується загального стану культури регіонів, які межують із сусідніми країнами і постійно взаємодіють.

Підвалинами культурно-мистецької взаємодії в умовах пограниччя є унікальний простір синтезу з оригінальним поєднанням етнокультурних, мовних, мистецьких і світоглядних традицій. Пограниччя віддзеркалює наслідки перетину різних соціокультурних і мистецьких напрацювань, які

можуть бути не лише взаємодоповнюючими, а й контрастними, але завжди формують динамічний простір для нових культурно-мистецьких форм і стилів.

Поліетнічність Буковини чітко пов'язана із пограниччям як культурно-мистецьким явищем з динамікою розвитку, а не статикою, постійні трансформації відбуваються під впливом історичних, політичних та соціальних змін. Уточнено й поглиблено поняття «поліетнічні аспекти формування музичної культури і мистецтва Буковини» в умовах пограниччя як ресурсну базу взаємовпливів або взаємодії різних культур, що продукує гібридні форми мистецтва, мови, традицій і збагачує культурний простір. Щодо питання типів ідентичності у межах пограниччя, то тут уточнена специфіка формування локальних ідентичностей, які поєднують у собі елементи кількох етнокультурних систем. При цьому відзначено прикордонні трансформаційні процеси в культурі пограниччя з особливою чутливістю до змін при збереженні власної автономності і локальної специфіки.

Здійснено джерелознавчий огляд наукової літератури, що стало основою розбудови концепції поліетнічності музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття у поліетнічних вимірах пограниччя. Оскільки пограниччя є ареалом буття з культурним обміном і безпосереднім впливом на мистецтво, то виокремлено і основні концептуальні контактні форми співіснування, суперництва, синтезу та оновлення. Динаміка змін базується на постійному взаємопроникненні традицій та їхній трансформації; формуванні нових художніх і музичних стилів, що відображають поліетнічну, але регіональну сутність; унікальне поєднання мов проявляється у двомовності чи багатомовності жителів пограниччя, що впливає на музично-поетичну творчість з проєкцією на вокально-хорову та інструментальну. Висвітлено методологію дослідження.

Ідентифіковано генетичні зв'язки поліетнічного формування музичної культури, зокрема освіти і мистецтва Буковини від кінця ХVІІІ і другої половини ХІХ століття з безпосереднім впливом на розвиток кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. Концепція дисертації відпрацьована на історичному досвіді і фактології регіону в умовах зростання із соціокультурним, освітнім і

мистецьким простором зі специфікою пограниччя і традицій різних держав. Такий спосіб існування сприяв одночасному збереженню традицій кожної культури регіону та генерації нових форм культурно-мистецького самовираження. Буковина визначена як унікальний регіон з народженням нових сенсів, що робить його важливим зразком у сучасному культурно-мистецькому та історичному контекстах.

На основі генезису поліетнічного регіону, було сформульовано концепцію для характеристики процесів відповідності основних складових: освіти як елементу загальної і спеціальної мистецької культури; мовного поєднання як елементу порубіжжя; синтезу традицій із віддзеркаленням у колективній праці, репертуарній політиці, засобах музичної виразності; творчій регіональній і міжнародній співпраці (гастролі, культурно-мистецькі проекти) тощо.

На основі діяльності Чернівецької обласної філармонії було відзначено її етнокультурне багатоманіття як творчого центру Буковини зазначеного періоду. Культурно-мистецьке розмаїття творчого центру стосується освітньої компоненти як необхідного елементу загальної і спеціальної мистецької культури.

Репертуар колективів також характеризується рисами міжкультурного творчого пошуку з фольклорними уподобаннями, жанровим синтезом (одноактна народна опера «Буковинська весна» (муз. А. Кушніренка, лібрето А. Добрянського, режисер А. Литвинчук, балетмейстер А. Бондарєв (1968), вокально-хореографічні обрядові сцени циклу «Пори року», хорові мініатюри, твори великої форми, розгорнуті театралізовані дійства, етно-мюзикл «Крізь століття» тощо); політекстами. У засобах музичної виразності простежено переважання певної мелодики, ритміки, оркестровки, аранжування тощо.

На прикладі регіональних і міжнародних фестивалів здійснено характеристику трансформаційних процесів і динаміку змін фестивального руху Буковини зазначеного періоду.

Відзначено, що фестивальний рух Буковини є динамічним явищем, яке змінювалося від початку 90-років ХХ століття і в першій чверті ХХІ століття під впливом культурних, соціальних, технологічних і глобалізаційних факторів.

Актуалізовано специфіку міжнародних фестивалів з динамікою змін у культурно-мистецькому обміні митців із різних країн. Динаміка розвитку сприяє зростанню кількості міжнародних проєктів, конкурсів, резиденцій для митців. Унаслідок технологічної інтеграції фестивалі виходять за межі фізичних локацій, розширюючи аудиторію через цифрові платформи – онлайн-фестивалі. Сучасні мистецькі заходи все частіше поєднують музику, театр, візуальне мистецтво, моду та нові медіа, тобто набувають рис мультидисциплінарності.

Святкування Маланки включає міждисциплінарний аналіз з урахуванням історичних трансформацій та поліетнічної специфіки в музичній культурі й мистецтві. У дисертації проаналізовано матеріали дійства за роботами дослідників про календарні звичаї зимового циклу на українсько-молдавському порубіжжі (О. Курочкін); специфіку святкування буковинської Маланки в історії та сучасності (Я. Осипенко).

З'ясовано характерні ознаки «Маланки» як традиційного свята з елементами, що зберігаються в різних регіонах, включаючи обряди, костюми, музичний супровід, маски. На зразках святкування Маланки виявлено особливості у поєднанні українських, молдавських, румунських і навіть балканських традицій на форми святкування.

Здійснено порівняння історичної традиції святкування і трансформацій, що стосуються зміни сучасних соціокультурних умов, зокрема у процесах фестивалізації, адаптації до туристичних форматів.

Відзначено й музичну складову у використанні народних інструментів, специфіки співу, танцювальних елементів. Осучаснення традицій святкування розширює роль театралізованого дійства, художніх образів та їхнього символічного значення.

Охарактеризовано народно-інструментальне і вокально-хорове мистецтво Буковини з опорою на аналіз характерних музичних композицій. Специфіка

метроритму в поліетнічній музиці часто пов'язана з нерівномірним розподілом акцентів, що характерно для багатьох народних традицій.

Мелодика поліетнічних творів має тісний зв'язок із народною пісенно-танцювальною традицією. У представленому матеріалі спостерігається переплетіння різних жанрів. На основі складеної концепції актуалізовано поліетнічний вплив на музику Буковини, що стосується метроритміки й мелодики, де простежується взаємопроникнення української, румунської, угорської, польської, єврейської («Хора маре») музичних традицій, що характерно для всього регіону. Це проявляється у використанні пентатонічних і ладово-змішаних структур («Буковино, ти зелена Ляно»); характерного орнаментування мелодій з форшлагами, трелями, швидкими групами нот («Співає зозуля на Буковині»); танцювальні мотиви переходять із народної у професійну музику.

Перспективними напрямами дослідження залишається подальший аналіз музики композиторів Буковини в аспекті поліетнічності, діяльності професійних і аматорських колективів з музикою, що демонструє різноманітність ритмічних і мелодичних структур як відображення багатонаціональної культурної спадщини регіону.

Ключові слова: музична культура і мистецтво, музичне мистецтво Буковини, українські композитори, композиторська творчість, музична освіта, камерно-інструментальна музика, народно-інструментальне мистецтво та виконавство, хорова творчість, стильовий напрям, жанри музики, фестивальний рух.

ABSTRACT

Osyenko Ya. S. Multiethnic aspects of the functioning of musical culture and art of Bukovina in the late 20th - first quarter of the 21st century. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 025 Musical Art. – Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Ivano-Frankivsk, 2025.

The relevance of the research is due to the in-depth study of the musical culture and art of Bukovina of the late 20th - first quarter of the 21st century through aspects of polyethnicity. Bukovina, as a unique region, has been formed over the centuries as a cultural and artistic space in the coexistence and interaction of various ethnic traditions.

In the dissertation study, the multiethnicity of Bukovina is determined by the multifaceted nature of the region's musical culture and art with an organic interweaving of Ukrainian, Romanian, Jewish, Moldovan, Polish, Armenian, and German ethnocultural influences.

The study of the historical context revealed the multiethnic aspects of the functioning and specificity of the musical culture and art of the region with the generation of societies, regional centers, bands, musical collectives, associations, etc.

Based on the analysis of scientific, scientific periodicals and musical literature, the goal of the dissertation was formed, which consists in a comprehensive disclosure of the specifics of the musical culture and art of Bukovina of the late 20th - first quarter of the 21st century in the polyethnic dimensions of the border region.

Accordingly, the object of the study is the musical culture and art of Bukovina as a systemic phenomenon, the subject is the musical art and culture of Bukovina of the specified period in the polyethnic dimensions of the border region.

This required expanding the research methodology from the standpoint of interdisciplinary, concrete-historical, cultural approaches, and musicological analysis.

The scientific task of the dissertation is to address an important aspect of musicology – generalizing information about the specifics of the cultural and artistic life of Bukovina in the late 20th – first quarter of the 21st century based on an analysis of the activities of groups, performers, and creative achievements with an emphasis on the multiethnic nature of functioning in the border region.

The dependence of the geographical location of the region (its border) and the polyethnicity of the functioning of the musical culture and art of Bukovina is substantiated. Based on the genesis of the region, a concept was developed for the general characteristics of the musical culture and art of Bukovina with a polyethnic nature of development, where the educational component is presented as an element

of general culture and special artistic; linguistic diversity is presented as an element of the culture and art of the borderland; the synthesis of traditions, which is reflected in collective work, has a creative and artistic impact on the repertoire policy of collectives, genre priorities and the specifics of the means of musical expression; creative international cooperation in touring activities and cultural and artistic projects. The issue of multiethnicity of Bukovina in the context of intercultural communication is highlighted.

The multiethnic nature of the region's existence is due to the environment with representatives of different ethnic groups, which historically influenced the formation of the multifaceted nature of musical culture and art with the synthesis of Ukrainian, Romanian, Jewish, Moldovan, Polish, and German cultural and artistic elements.

A study of regional specifics was carried out, including the concept of «borderland of cultures», which refers to the general state of culture of regions that border neighboring countries and constantly interact. The foundations of cultural and artistic interaction in the border region are marked by a unique space of synthesis with an original combination of ethnocultural, linguistic, artistic and worldview traditions.

The borderland reflects the consequences of the intersection of various socio-cultural and artistic developments, which can be not only complementary but also contrasting, but always form a dynamic space for new cultural and artistic forms and styles. The multiethnicity of Bukovina is clearly linked to the borderland as a cultural and artistic phenomenon with dynamic development, not static, constant transformations occur under the influence of historical, political and social changes.

The concept of «polyethnic aspects of the formation of musical culture and art of Bukovina» in the conditions of the border region as a resource base of mutual influences or the interaction of different cultures, which produces hybrid forms of art, language, and traditions, which enriches the cultural space, has been clarified and deepened.

Regarding the issue of identity types within the border region, the specifics of the formation of local identities, which combine elements of several ethnocultural systems, are clarified here. At the same time, border transformation processes in the

culture of the border region with a special sensitivity to changes while preserving its own autonomy and local specificity were noted. A source-based review of scientific literature was carried out, which became the basis for developing the concept of polyethnicity of the musical culture and art of Bukovina in the late 20th - first quarter of the 21st century in the polyethnic dimensions of the border region.

Since the borderland is an area of existence with cultural exchange and direct influence on art, the main conceptual contact forms of coexistence, rivalry, synthesis, and renewal are also identified. The dynamics of change are based on the constant interpenetration of traditions and their transformation; the formation of new artistic and musical styles that reflect a multi-ethnic, but regional essence; a unique combination of languages is manifested in the bilingualism or multilingualism of the inhabitants of the border region, which affects musical and poetic creativity with a projection on vocal-choral and instrumental. The research methodology is highlighted, the unique combination of languages is manifested in the bilingualism or multilingualism of the inhabitants of the border region, which affects musical and poetic creativity with a projection on vocal-choral and instrumental. The research methodology is highlighted. Genetic links of the multi-ethnic formation of musical culture, in particular education and art of Bukovina from the end of the 18th and the second half of the 19th centuries, with a direct impact on the development of the late 20th - first quarter of the 21st century, have been identified.

The concept of the dissertation is developed on the historical experience and facts of the region in conditions of growth with a socio-cultural, educational and artistic space with the specifics of the border region and traditions of different states.

This way of existence contributed to the tradition of simultaneously preserving traditions for each culture of the region and generating new forms of cultural and artistic expression. Bukovina is defined as a unique region with the birth of new meanings, which makes it an important example in modern cultural, artistic and historical contexts.

Based on the genesis of the polyethnic region, a concept was developed to characterize the processes of correspondence of the main components: education as an element of general and special artistic culture; language combination as an

element of the borderland; synthesis of traditions reflected in collective work, repertoire policy, means of musical expression; creative regional and international cooperation (tours, cultural and artistic projects), etc.

Based on the activities of the Chernivtsi Regional Philharmonic, its ethno-cultural diversity as a creative centre of Bukovyna in the period was noted. The cultural and artistic diversity of the creative centre relates to the educational component as a necessary element of general and special artistic culture.

The repertoire of the ensembles is also characterised by the features of intercultural search for the creative with folklore preferences, genre synthesis (one-act folk opera Bukovynian Spring (music by A. Kushnirenko, libretto by A. Dobriansky, directed by A. Litvynchuk), choreographer A. Bondariev (1968), vocal and choreographic ritual scenes of the cycle «Pory roku», choral miniatures, large-scale works, extended theatrical performances, ethno-musical «Kriz stolittya», etc. The predominance of certain melodies, rhythms, orchestration, arrangements, etc. is traced in the means of musical expression.

On the example of regional and international festivals, the transformational processes and dynamics of changes in the festival movement of Bukovyna in this period are characterised. It is noted that the festival movement of Bukovyna is a dynamic phenomenon that has been changing since the early 90s of the twentieth century and in the first quarter of the twenty-first century under the influence of cultural, social, technological and globalisation factors.

The specifics of international festivals with the dynamics of changes in the cultural and artistic exchange of artists from different countries are actualised. The dynamics of development contribute to the growth of the number of international projects, competitions, and residencies for artists. As a result of technological integration, festivals are moving beyond physical locations, expanding their audience through digital platforms such as online festivals. Contemporary art events are increasingly combining music, theatre, visual art, fashion, and new media, i.e. becoming multidisciplinary.

The article compares the historical tradition of celebration and transformations related to changes in modern socio-cultural conditions, in particular in the processes of festivalisation and adaptation to tourist formats.

The author also notes the musical component in the use of folk instruments, the specifics of singing, and dance elements. We consider the artistic component to be a modernisation of the celebration traditions, which expands the role of theatrical performance, artistic images and their symbolic meaning.

The folk instrumental and vocal choral art of Bukovyna is characterised based on the analysis of characteristic musical compositions. The specificity of metrical rhythm in multiethnic music is often associated with an uneven distribution of accents, which is typical for many folk traditions.

The specificity of the melody of multiethnic pieces has a close connection with the folk song and dance tradition. The presented material shows similarities to different genres. On the basis of the concept, the author actualises the multiethnic influence in the music of Bukovyna in terms of metrical rhythm and melody, where the interpenetration of Ukrainian, Romanian, Hungarian, Polish, Jewish («Chora Mare») musical traditions is traced, which is typical for the whole region. This is manifested in the use of pentatonic and mixed mode structures («Bukovyno, ty zelena Lyano»); characteristic ornamentation of melodies with forslags, trills, and fast groups of notes («Spivaye zozulya na Bukovyni»); dance motifs move from folk to professional music.

Further analysis of the music of Bukovyna composers in the aspect of multiethnicity, the activities of professional and amateur groups with music that demonstrates a variety of rhythmic and melodic structures as a reflection of the multinational cultural heritage of the region remain promising areas of research.

Key words: musical culture and art, musical art of Bukovina, Ukrainian composers, composer's work, musical education, chamber and instrumental music, folk and instrumental art and performance, choral work, style direction, genres of music, festival movement.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Фестиваль «Дністер фест» в контексті культурно-мистецької панорами Буковини. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск №46 Том 2. С.4–10.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-1>

URL: <http://www.apfn-journal.in.ua/46-2-2021>

2. Осипенко Я. Специфіка святкування буковинської Маланки: історія та сучасність. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск №56 Том 2. С. 65–70.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-2-11>

URL: <http://www.apfn-journal.in.ua/56-2-2022>

3. Осипенко Я. Етнокультурна панорама Буковини на прикладі діяльності професійних колективів Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск № 83 Том 2. С.126-131.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-18>

URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/83_2025/part_2/20.pdf

Статті в наукових фахових виданнях інших держав, які індексуються в наукометричних базах Web of Science:

4. Tetiana Potapchuk, Olga Fabryka-Prottska, Liubov Gunder, Violetta Dutchak, Yaroslav Osypenko, Kateryna Fomin, Nataliia Shvets. Use of Innovation

and Information Technologies In Music Lessons. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.21 No.12, December 2021. P.300–308. (Корея).

DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.42>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/26713861>

Статті в наукових фахових виданнях інших держав

5. Осипенко Я. Специфіка збереження традицій Буковинського карнавалу на матеріалі фестивалю «Маланка-Фест». (Польща, Хельм) *Knowledge, Education, Law, Management* 2022 № 8 (52). С. 57–61.

DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.10>

URL: <https://kelmczasopisma.com/ua/jornal/79>

Статті в інших наукових видання та збірниках матеріалів конференцій:

6. Мокрогуз І., Бондаренко В., Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини: історія та традиції. *Молодий вчений*, 5 (93). С. 271–274.

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-51>

URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/623>

7. Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини в контексті духовної культури України. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ-ХХІ століть: збірник матеріалів та тез XV міжнародної науково-практичної конференції* (ДДПУ ім. І. Франка, 3 грудня 2021 р.), ред.-упор. А. Душний. Дрогобич: Посвіт, 2021. С. 108–111.

URL: <https://1music.com.ua/storage/news/files/CvV8YkSxaOoQs4i5gcRbW16NibjjHTxS1WpUGyjf.pdf>

8. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Культурно-мистецьке життя Буковини у джерелознавчому аспекті. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХІ століття: Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції*, Мукачєво, 27–28 квітня 2022 р. Мукачєво : МДУ, 2022. С. 118–121.

URL: <https://humanities.msu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Zbirnuk-materialiv-2022.pdf>

9. Осипенко Я. Культурно-просвітницька діяльність етноспільнот Буковини періоду незалежності України. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 3–7 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 180–181.

URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/10/2023-tezy-vyk-1.pdf>

10. Осипенко Я. Пограниччя культур у вимірах Буковини. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «*Мистецтво України в контексті інтеграції з художньою культурою Заходу.*» Івано-Франківськ 2023, С. 118–124.

URL: <https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/2023/12/zbirnyk-materialiv-vseukrainskoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-z-mizhnarodnoiu-uchastiu-2023-1.pdf>

11. Осипенко Я. Мистецька музична панорама Буковини: персоналії і локації «*Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри*», Івано-Франківськ, 23–24 травня 2024 р. Матеріали і тези міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Івано-Франківськ: Ксерограф, 2024. С.158–161.

URL: <https://art.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2025/02/zbirnyk-naukovykh-prats-1.pdf>

ЗМІСТ

ВСТУП.....	17
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА БУКОВИНИ.....	26
1.1. Буковинський регіон як історично поліетнічне культурне пограниччя.....	26
1.2. Джерелознавчий та методологічний аспекти дослідження.....	36
1.3. Історичні передумови формування поліетнічності музичної освіти і мистецтва Буковини.....	51
Розділ 2. ОСМИСЛЕННЯ СПЕЦИФІКИ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА БУКОВИНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖЕТНІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....	61
2.1. Поліетнічний характер розвитку музичної культури Буковини.....	61
2.2. Чернівецька обласна філармонія як лабораторія міжкультурної комунікації.....	82
Розділ 3. ПОЛІЕТНІЧНЕ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО І КУЛЬТУРА БУКОВИНИ У СИНТЕЗІ ТРАДИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ.....	99
3.1. Динаміка фестивального руху Буковини: від поліетнічної регіоніки до міжнародної взаємодії.....	99
3.2. Традиції святкування «Маланки» як унікальні прояви мультинаціональної варіативності краю.....	111
3.3. Поліетнічна специфіка народно-інструментального та вокально-хорового мистецтва Буковини.....	123
3.4. Творчість композиторів регіону у вимірах полікультурності.....	146
ВИСНОВКИ.....	166
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	172
ДОДАТКИ.....	195

ВСТУП

Актуальність дослідження. Географічне положення Буковини на пограниччі України, Румунії та Молдови вплинуло на низку культурно-мистецьких факторів. Території Північної Буковини охоплює Путильський, Вижницький, Сторожинецький, Глибоцький, Кіцманський райони Чернівецької області, а також землі Чернівецької міськради, Заставнівський та крайню західну частину Новоселицького району цієї ж області. Герцаївський район не входить до складу української етнічної території, однак у дослідженні цей район висвітлено у контексті поліетнічних вимірів.

Буковина стала своєрідним центром поліетнічної єдності зі збереженням національної ідентичності, а музична культура і мистецтво – репрезентантами ідейної постійності, тотожності принципів, спадкоємності традицій. Склад населення краю (українці, румуни, молдавани, євреї, німці) з різномірними мовами, традиціями, національною самосвідомістю, часто належністю до різних релігійних спільнот заклав підвалини до взаємовпливу традицій у музичній культурі та мистецтві.

До Північної Буковини чимало дослідників відносять Чернівецьку область з містом Чернівці. Культурі краю, зокрема творчим здобуткам видатних представників музичного академічного і аматорського мистецтва, архітектури, літератури притаманні поліетнічні риси.

Духовний і культурний розвиток буковинського краю пов'язаний із Австро-Угорською імперією. Цей період в історії Чернівців був плідним у багатьох культурно-мистецьких напрямках.

У музичній культурі та мистецтві виокремлюються плеяди відомих представників: композиторів С. Воробкевича, Є. Мандичевського, К. Мікулі, І. Міського, А. Гржималі, Ч. Порумбеску, Д. Руснака, Б. Крижанівського, С. Сабадаша, А. Кушніренка, В. Михайлюка, Й. Ельгісера, Г. Гіну, Л. Затуловського, В. Івасюка, О. Чмут; солістів-виконавців Н. Каплієнко, І. Дерди, О. Урсуляк, В. Фісюка, Б. Зайцевої-Чебан, М. Українець, С. Бардаус та ін., професійних колективів («Заслужений академічний буковинський ансамбль

пісні і танцю імені А. Кушніренка», Академічний симфонічний оркестр, Академічний камерний хор «Чернівці», Ансамбль народної музики «Плаї», Естрадно-духовий оркестр «Буковина», дует «Писанка» та ін.), аматорських колективів (Народний аматорський оркестр «Валя Прутулуй», Оркестр народних інструментів «Плаюл Херцей», Народний аматорський оркестр народної музики «Мугурел», фольклорний ансамбль «Ехо Пруту», Народний аматорський фольклорний колектив «В'янечек», оркестр єврейської музики, фольклорний театр-студія «Гердан» та ін.)

Тематика регіональних наукових досліджень висвітлена у працях В. Дутчак [51], С. Виткалова [28], Ю. Волощука [31, 32, 33,34], Г. Карась [51, 72, 73, 74, 75], А. Кравченко [84], Ю. Москвічової [113], Л. Пасічняк [135], О. Фабрики-Процької [161, 162], М. Черепанина [169, 170, 171] та багатьох ін.

Окремі сторінки культурно-мистецького життя Буковини розкрито у дослідженнях О. Афоніної [5,6,7,8], В. Бондаренка [4, 15, 111], Я. Вишпінської [29, 89, 90], І. Глібовицького [35], К. Демочко [46, 47, 48], О. Добржанського [17, 49, 56, 173], О. Залуцького [59, 60, 61, 89, 90, 103, 115, 116, 117, 120, 122, 123], Ю. Каплієнко-Іллюк [65, 66, 67, 68, 69, 70, 71], А. Кушніренка [89, 90, 91], І. Мокрогуз [4, 109,110, 111], А. Плішки [20, 165, 166], К. Саїнчука [151], І. Ярошенко [182, 183] та ін.

Необхідність комплексного вивчення музичної культури і мистецтва Буковини посилює наявність загальних процесів розвитку регіональної специфіки, численної кількості яскравих постатей, визначних подій кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. Актуальність теми дисертації охоплює широкий спектр культурно-мистецького життя Буковини зазначеного періоду.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано на кафедрі музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника згідно з планами науково-дослідної роботи закладу вищої освіти та наукової тематики кафедри: «Народно-інструментальна музика України і зарубіжжя: аспекти взаємодії фольклорного і академічного напрямів» (державний реєстраційний

номер 0113U006389), «Музичне мистецтво в історико-культурній еволюції композиторської творчості та виконавства» (державний реєстраційний номер 0125U000103).

Тема затверджена та уточнена Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Об'єкт дослідження – музична культура Буковини як мистецьке явище.

Предмет дослідження – музичне мистецтво і культура Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття у поліетнічних вимірах пограниччя.

Мета дисертаційної роботи – комплексний аналіз поліетнічних аспектів функціонування музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття.

Мета дослідження зумовила такі завдання:

1) *висвітлити* проблематику поліетнічності Буковини в контексті міжкультурної комунікації;

2) *здійснити* джерелознавчий огляд наукової літератури для розбудови концепції поліетнічності музичної культури і мистецтва Буковини зазначеного періоду та *окреслити* методологію дослідження;

3) *обґрунтувати (ідентифікувати)* генезис поліетнічності музичної освіти й мистецтва Буковини;

4) *розкрити* поліетнічний характер розвитку музичної культури Буковини;

5) *розглянути* діяльність Чернівецької обласної філармонії як етнокультурного творчого центру Буковини зазначеного періоду;

6) *простежити* динаміку фестивального руху Буковини;

7) *визначити* специфіку поліетнічності в музичному мистецтві на прикладі святкування «Маланки»;

8) *комплексно охарактеризувати* народно-інструментальне і вокально-хорове мистецтво Буковини на прикладі окремих музичних композицій;

9) *проаналізувати* творчість композиторів регіону у вимірах полікультурності.

Хронологічні межі дослідження. Хронологічні межі охоплюють початок 90-х років ХХ століття – першу чверть ХХІ століття як період інтенсивних політичних та соціокультурних змін в Україні, переосмислення та уточнення окремих сторінок історії, що зумовили поліетнічний характер музичної культури і мистецтва Буковини. Вихід за хронологічні межі, зазначені в дисертації, були необхідними для розбудови концептуальних підходів поліетнічних аспектів функціонування музичної культури і мистецтва регіону.

Теоретико-методологічна основа дослідження. Методологія роботи ґрунтується на загальних та спеціальних методах пізнання в галузі мистецтвознавства. Базова методологія (*системний, історичний, соціокультурний, синергетичний підходи* та ін.) зумовлена специфікою поставлених завдань. У дослідженні музичної культури і мистецтва Буковини у поліетнічних вимірах пограниччя зазначеного періоду було застосовано *системний підхід і принцип історизму*, які дають можливість розглянути це питання як системне явище, що насамперед є складовою української культури і мистецтва, та дослідити загальні тенденції культурно-мистецького життя в контексті періоду кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття залежно від історичних, соціальних, об'єктивних та суб'єктивних регіональних чинників.

Музична панорама Буковини є надзвичайно багатовекторною, динамічною системою, що складається з підсистем, які взаємодіють між собою. Саме системний підхід дав можливість здійснити комплексне дослідження. Багатство музичної культури регіону розглянуто завдяки соціокультурному підходу, як одному з провідних підходів у сучасній українській регіоналістиці. Соціокультурний підхід сприяв панорамному відображенню досліджуваних явищ в контексті мистецького розмаїття.

Для досягнення мети й реалізації завдань дисертації було використано підходи: *міждисциплінарний* – для комплексного аналізу поліетнічної музичної культури Буковини із залученням знань з музикознавства, етнології, історії, соціології та культурології; *конкретно-історичний* – для розгляду розвитку музичного мистецтва в контексті історичних подій та суспільно-культурних змін у різні періоди; *культурологічний* – для вивчення специфіки

етнокультурної взаємодії, символіки музичних традицій та їхнього впливу на формування мистецького простору регіону; *інформаційний* – для аналізу та систематизації інформації про поліетнічну музичну культуру Буковини, виявлення динаміки її розвитку; *універсальний* – забезпечив загальну методологічну базу дослідження, поєднуючи різні наукові дисципліни; *загальнонауковий* – включив логічний аналіз, порівняння, узагальнення для об'єктивного дослідження культурних процесів; *специфічний* – зосередився на специфіці музичного мистецтва регіону, враховуючи його поліетнічність.

У дисертації використано методи: *об'єктивності й історизму* – для аналізу музичних явищ у контексті історичних подій та культурних трансформацій; *джерелознавчий* – для вивчення архівних матеріалів, документів, нотних записів, періодики та усних свідчень; *хронологічний* – для виявлення послідовності розвитку музичної культури у різні історичні періоди; *ретроспективний* – для аналізу минулих культурних процесів та виявлення закономірностей розвитку поліетнічного мистецтва; *емпірико-теоретичний* – для поєднання теоретичних узагальнень із польовими дослідженнями, експедиціями, інтерв'ю; *емпіричні методи* включили спостереження, бесіди, аналіз концертних подій з метою фіксації «живих» музичних традицій. Основою дослідження музичної культури Буковини зазначеного періоду в поліетнічних вимірах пограниччя є інтегрованість вищезгаданих методів з методами гуманітарних наук – історії, музичного мистецтва, культурології тощо.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в *комплексному* представленні розвитку музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття в поліетнічних вимірах пограниччя.

У роботі *вперше*:

1) *обґрунтовано* взаємозалежність між географічним розташуванням регіону (його пограниччя з Молдовою та Румунією) і поліетнічністю функціонування музичної культури і мистецтва Буковини;

2) *на основі регіонального аналізу* було розроблено концепцію загальної поліетнічної характеристики музичної культури і мистецтва Буковини; де представлена освітня компонента; мовне розмаїття презентується

як елемент культури і мистецтва порубіжжя; синтез традицій, який віддзеркалюється у колективній праці, має творчо-мистецький вплив на репертуарну політику колективів, жанрові пріоритети і специфіку засобів музичної виразності; творча міжнародна співпраця спостерігається у гастрольній діяльності та культурно-мистецьких проєктах;

3) діяльність професійних музичних колективів Чернівецької обласної філармонії проаналізовано як творчо-експериментальну лабораторію;

4) *репрезентовано* поліетнічний характер народно-інструментального і вокально-хорового мистецтва Буковини;

5) *розкрито* динаміку змін фестивального руху регіону і залежність трансформацій від міжнародної співпраці та модернізації культурно-мистецьких процесів.

Набули подальшого розвитку:

– регіональні аспекти розкриття культурно-мистецького життя означеного періоду;

– виокремлення засобів музичної виразності у композиторській творчості та фольклорі регіону як основі міжкультурної взаємодії.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що обґрунтовані в дисертації положення, висновки можуть бути використані в педагогічному процесі вищих навчальних закладів при підготовці навчальних занять з народної музичної творчості, розвитку музичного мистецтва на Буковині, історії України, педагогіки, порівняльної педагогіки, спецкурсів з історії музики, музичного краєзнавства, історії культури; для написання підручників і посібників, підготовки наукових праць, довідникових видань з історії освіти, виконання курсових, дипломних та магістерських робіт; у загальноосвітніх навчальних закладах, системі підвищення кваліфікації вчителів в обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти, у діяльності вчителів мистецьких дисциплін.

Результати дослідження можуть бути впроваджені в навчально-виховний процес вищих мистецьких навчальних закладів.

Особистий внесок здобувача. Усі результати отримані дисертантом самостійно, фахові публікації засвідчують особистий внесок автора на рівні формулювання проблематики та її векторного вирішення (на рівні аналізу органологічних, репертуарних, творчих здобутків). На основі опрацьованих джерел та власних спостережень автором було опубліковано у співавторстві статтю «Use of Innovation and Information Technologies In Music Lessons», яка індексується в наукометричній базі Web of Science, в якій Я. Осипенко, як автор, ґрунтовно розкрив питання впровадження інноваційних інформаційних технологій в систему мистецької освіти, зокрема музичної, чітко виокремивши рівні викладання навчального матеріалу засобами мультимедіа (інноваційних інформаційних технологій) [218].

Стаття у співавторстві з О. Фабрикою-Процькою [162] репрезентує фестиваль «Дністер-фест», де автору належить висвітлення історії виникнення та функціонування цього міжрегіонального туристичного етнофестивалю в культурно-мистецькому контексті.

У співавторстві з І. Мокрогуз та В. Бондаренко опубліковано статтю, в якій автором крізь призму різноманітності етнічних культур розкрито історичні передумови виникнення і розвитку народно-інструментального мистецтва на Буковині та проаналізовано виконавську діяльність троїстих музик та лаутарів [111].

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції у співавторстві з О. Фабрикою-Процькою [161] розкривають культурно-мистецьке життя Буковини у джерелознавчому аспекті, де автору належить виклад основного матеріалу запропонованої проблематики.

Апробація результатів дослідження. Дисертація обговорювалась на засіданнях кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Основні теоретичні й методичні положення дисертації апробовані автором на звітних науково-практичних конференціях викладачів та аспірантів Прикарпатського

національного університету імені Василя Стефаника впродовж навчання в аспірантурі (2021-2025 рр.), а також на *конференціях* різного рівня:

- **міжнародних** «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ-ХХІ століть» (3 грудня 2021 р., м. Дрогобич); «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХІ століття» (27–28 квітня 2022 р., м. Мукачеве); «Діалог мов – діалог культур. Україна і світ» (3– 6 листопада 2022 р., м. Мюнхен (Німеччина); I Міжнародний симпозіум, присвячений 70-річчю членства України в ЮНЕСКО «Мистецтво як культурно-освітній бренд: проблеми і пріоритети розвитку» (24–26 квітня 2024 р., м. Чернівці); «Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри» (24–25 травня 2024 р., м. Івано-Франківськ);

- **всеукраїнських** «Мистецтво України в контексті інтеграції з художньою культурою Заходу» до 40-річного ювілею кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації ПНУ імені Василя Стефаника (19–20 жовтня 2023 р., м. Івано-Франківськ);

- на звітних конференціях викладачів та аспірантів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника під час навчання в аспірантурі (2021–2025 рр.).

Апробацію матеріалів дисертації також засвідчують *методичні доповіді* на базі музичних шкіл Чернівецької області на тему: «Використання інструментального репертуару поліетнічних груп Буковини на уроках з навчання гри на акордеоні» (15 листопада 2023 р., Комунальна бюджетна установа «Музична школа №1» м. Чернівці (Витяг з протоколу №4, від 15.11.2023р.); «Поліетнічні пісенно-фольклорні традиції Буковини у навчальному репертуарі педагогів музичних шкіл та їх особливості» (4 січня 2024 р. на засіданні методичного об'єднання викладачів відділу народних інструментів Чудейської школи мистецтв, Чернівецької області (Витяг з протоколу №3 від 04.01.2024р.)).

Публікації. Основні положення дисертації викладено в 11 публікаціях, в тому числі 3 у фахових виданнях України категорії «Б», 3 – у періодичних

виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз; 5 – у апробаційних виданнях (матеріали і тези конференцій).

Структура роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел (220 позиції), додатків. Загальний обсяг дисертації – 322 сторінок, основного тексту – 171 сторінки.

Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА БУКОВИНИ

1.1. Буковинський регіон як історично поліетнічне культурне пограниччя

Буковина є унікальним регіоном, що впродовж століть формувалася як простір співіснування та взаємодії різних етнічних і культурних традицій. Поліетнічність Буковини зумовила багатогранний характер її музичної культури та мистецтва, де гармонійно переплітаються українські, румунські, єврейські, молдовські, польські, німецькі та інші етнокультурні впливи. Тому в дисертаційному дослідженні здійснюється вивчення регіональної специфіки, починаючи від поняття «пограниччя культур», яке стосується загального стану культури регіонів, що межують із сусідніми країнами та ведуть постійний діалог із представниками різних етносів в багатокультурному середовищі. Варто зазначити, що наявність кордону впливає на розвиток унікального культурного середовища та поліетнічної свідомості в регіоні [134].

У розвідці «Пограниччя як соціокультурний феномен: просторовий вимір» (2012) авторка Я. Верменич зазначає, що найприйнятнішою стратегією є поняття інтеграції, «де цілі, інтереси та потреби індивідів і соціальних груп узгоджуються без втрати їх традиційної ідентичності» [27, с.88]. Дослідниця акцентує на новому типі свідомості, який знаходиться між країнами, і нових суспільних відносинах, які існують між ними, визначає позитивні та негативні аспекти кордонів, а саме: з одного боку, кордон сприяє ініціативності, забезпечує обмін культурними надбаннями, а з другого – викликає постійні стресові ситуації, стан напруженості в регіоні та загрозу військового конфлікту [26, с.31].

Історична пам'ять є важливою складовою духовної сфери людини, дає можливість зрозуміти численні події у просторі культурного пограниччя, підтримувати безперервність етнічної еволюції, спадкоємність національного досвіду, передачу традицій і цінностей наступним поколінням. Усі знання про

події минулого, емоційно закарбовані у свідомості людей, стають напрямом поведінки національних спільнот у суспільному житті [157, с.20].

Соціокультурні взаємодії в умовах пограниччя формує «багатогранне явище з оригінальною мозаїкою, неймовірною і неповторною можливістю бути «місцем зустрічі» матриць соціокультурних цінностей, іноді абсолютно протилежних. На цій основі вимальовується нове бачення пограниччя як ареалу буття і простору з власною динамікою розвитку, ресурсами взаємопливів. У його (пограниччі – Авт.) межах формуються особливі типи ідентичності та переважає локальна свідомість. Водночас пограниччя – особливий соціокультурний простір контактів і прикордонних трансформаційних процесів» [85].

Сутність порубіжжя (пограниччя і порубіжжя вважаємо синонімами) формують нові форми солідарності соціальних спільнот – транскордонні соціальні мережі. На прикордонних територіях відбуваються процеси «нашарування» різних соціокультурних маркерів, що впливає на їх «привілейований» статус, забезпечує можливість різного роду комунікацій [85].

З елементів просторової організації пограниччя перетворюється на чинник впливу, забезпечуючи нову якість розвитку пограничного соціокультурного простору. На думку О. Фісуна, символічна переінтерпретація кордону є «... не просто край, рубіж певного географічного простору, території, а певний край простору влади, тобто території, стратифікованої за допомогою владних технологій, а з іншого боку – це зона дотику, перетину, накладання часто різнотипних просторів і зіткнення структур влади» [163, с.5].

«На пограниччях, у зоні різних геополітичних і культурних впливів, формується особливий феномен «серединної культури»... Пограниччя як специфічні простори, створені близькістю реальних чи умовних кордонів і за таким розташуванням менше прив'язані до центру, завжди були предметом уваги істориків, соціологів та й економістів» [85]. У наш час існує новий термін – «пограниччя культур», що означає загальний стан культури регіонів, які межують із сусідніми країнами та ведуть постійний діалог із представниками різних етносів в багатокультурному середовищі.

Цікаву думку висловлює І. Монолатій про те, що сучасний мультикультуралізм регіонів України є чинником, який прагне знайти міжгруповий баланс. Процес міжгрупової диференціації вирізняється відповідно до параметрів етнічної та релігійної приналежності [112, с.92].

З однієї сторони, в полікультурному суспільстві зі спільною соціальною системою етнічні меншини на підсвідомому рівні намагалися зберегти свої традиції. Тенденції до ізоляції національних спільнот впливають із самої природи прикордоння, де соціальні групи постійно знаходяться під загрозою припинення існування їхньої самобутньої культури. А з другої – присутність вірян різних конфесій та етнічних груп у спільному просторі сприяє засвоєнню нових традицій та адаптації до нових умов. У контексті мультикультуралізму відбувається процес адаптації до постійного конфлікту між культурами, що переростає в діалог між культурами та переноситься на регіональний рівень культурного пограниччя [156, с.74].

«Буковина була відокремлена від Галичини 1849 р. і отримала статус коронної адміністративної одиниці рангу князівства (герцогства) – *Gerzogtum Bukowina*. Вищим чиновником краю – керівником адміністрації – ставав президент. З 1861 р. у герцогстві почав діяти крайовий самоуправний орган – Буковинський сейм, який обирали за куріальною системою. На час приєднання до Австрії Буковина була слабозаселеною. Станом на 1786 р. у ній (в українській і румунській частинах разом) числилась 171731 особа, 1800 р. - 198481, 1850 р. – 456920, 1900 р. – 730195 осіб. Згідно з переписом 1900 р. із дев'яти буковинських повітів українці мали абсолютну перевагу в трьох: у Чернівецькому (без міста) їх налічувалось 53 561 особа (58,71%), Кіцманському – 73 419 (88,15), Вижницькому – 53 561 (74,77 %). Окрім того, відносно більшість вони становили у повітах Серетському – 26 155 осіб (43,06%) та Сторожинецькому – 34 308 осіб (42,83 %); наступною за чисельністю національністю в останніх двох повітах були румуни: Серетському – 16 171 (26,62), Сторожинецькому - 28 030 осіб (34,99 %). Українсько-румунська межа пролягала Серетським повітом, центр якого зараз у Румунії. Столиця краю Чернівці була багатонаціональним містом. З-поміж 67 622 мешканців міста в

1900 р. налічувалось: євреїв – 21 587 (31,92 %), українців – 13 030 (19,27), румунів – 9 400 (13,9 %). На поляків припадало 18 %, німців – 15 %. Значна частина українців проживала в південних повітах: Сучавському – 11 269 (18,05 %), Радівецькому – 8 864 (10,79), Кімполунгському – 7 342 (13,18 %). Загалом у всій Буковині перепис 1900 р. подавав 297 798 українців (за мовою) із загальної кількості населення краю 730195 осіб. На дві корінні національності припадало: на українців – 40,78 %, румунів – 32,25 %⁵. За десятиріччя (до 1910) приріст українців становив усього 7,3 тис. осіб (2,45 %), а їх абсолютна чисельність у краї досягла 305,1 тис. осіб, хоча частка серед усього населення зменшилась до 38,1 %.(Див. Додаток Б). У 1900-х роках на Буковині був утворений окремий гірський повіт у Карпатах – Путила, де українці становили 87 % населення. У міжвоєнні роки, в період румунської державної окупації Північної Буковини (від листопада 1918) посилювався румунський асиміляційний наступ. Наприклад, у 1930 р. в межах усієї Буковини частина румунів зросла з 34,2 до 41,1 %, а українців зменшилась з 38,1 до 32,9 %. Окрім румунського асиміляційного наступу, таке значне зменшення частини українців на Буковині було зумовлене збільшенням її адміністративної території за рахунок Хотинського повіту «російської» Бессарабії, яка після подій Першої світової війни відійшла до Румунії. У згаданому повіті, відповідно до перепису населення 1897 р., частка українців становила 53,2 %, чимало сіл були молдовськими. На території Північної Буковини 1930 р., у тому числі багатонаціональному м. Чернівці, частка українців становила 49,4 %, румунів – 31,5%, росіян – 0,7%, євреїв – 11,8%, німців – 3,3%, поляків – 2,8%, інших національностей – 0,5%. Найбільший румунський анклав розміщувався у південно-східній частині історичної Північної Буковини, зокрема в теперішньому Новоселицькому районі. Упродовж Другої світової війни та у післявоєнні роки через винищення єврейського населення, зміну національної ідентифікації частини міжвоєнних румунів на молдован, виїзд частини румунських чиновників, німців і поляків, заселення значної кількості росіян національний склад населення Північної Буковини (з 1940 р. Чернівецької області) помітно змінився. Радянський перепис населення 1970 р. обліковував в області 844 887 осіб, у тому числі

українців 581 109 (68,78%), румунів – 84 878 (10,05%), молдован – 78 390 (9,28%), росіян – 53 364 (6,32%), євреїв – 37 459 (4,43%), поляків – 5 275 (0,62%), інших – 4 412 осіб (0,52 %). Корективи національного складу населення області, згідно з переписом 1989 р. (за винятком великого скорочення частки євреїв), були незначними: на українців припадало – 70,8 %, румунів – 10,7%, молдован – 9%, росіян - 6,7%, євреїв – 1,7%, німців – 0,2%, поляків – 0,5%, інших – 0,6 %. Дещо суттєвіші зміни національного складу населення області відобразив український перепис населення 2001 р. Згідно з його даними частка українців серед 186 населення області піднялася до 75 %, росіян знизилась до 4,1%, а євреїв - аж до 0,2%, румунів піднялася до 12,5%, молдован зменшилась до 7,3%, поляків - до 0,4%, ще 0,2% припадало на білорусів. Отже, історико-політичний район української Буковини (сучасної Чернівецької області) й сьогодні вирізняється своєрідною специфікою національного складу, значним етнокультурним контактуванням українців з іншими етносами, зокрема з румунами та молдованами» [99, с.185-187].

Співіснування та взаємодія різних етнічних груп у межах певного регіону, країни або суспільства характерна для України, як для регіону зі складним історичним минулим. Багатонаціональний склад українського суспільства засвідчив перепис населення 2001 р. Територію України населяє понад сто тридцять народностей. Згідно з переписом, найчисельнішими представниками іншоетнічного походження в Україні є росіяни, білоруси, молдавани, болгари, поляки, угорці, румуни, євреї, татари, вірмени, греки та ін. [125]. «Із руйнацією радянської системи в українському суспільстві зміцнилися процеси консолідації за національною (етнічною) ознакою, що призвели до усвідомлення окремими етнічними групами своєї національної ідентичності. У суспільстві з особливою гостротою постало питання взаєморозуміння та взаємоповаги представників численних етносів і культур» [113, с.164]. «Формування толерантності значною мірою впливає на розвиток соціального клімату й політику, оскільки слугує свого роду мостом, що поєднує приватне й спільне, відмінності та єдність, а стаючи соціальною нормою, служить

протидією конфліктам на етнічному ґрунті, сприяє забезпеченню миру та безпеки регіонів і країни» [1, с.3].

На початку 90-років ХХ століття в Україні розпочався процес легітимізації національно-культурного руху. Він стосувався різних аспектів, включаючи культурне, мовне, релігійне і соціальне розмаїття, а також у процесах обміну традиціями, звичаями й мистецькими надбаннями між етносами. Зі свого боку держава на підтримку національно-культурного руху видала низку законів, у яких закріплено основні положення офіційної політики стосовно національних меншин (Декларація прав національностей України, 1991; Закон України «Про національні меншини в Україні», 1992; Конституція України, 1996). З метою захисту прав та інтересів представників національних спільнот починають розвиватися нові умови для національно-культурних товариств.

Наявність і розвиток різних культурних традицій у межах одного суспільства дозволив національно-культурним товариствам, представникам національних меншин долучатися до громадського й культурного життя. Взаємодія різних культур у полікультурному середовищі визначається у дослідженні Г. Абрашкевічус як міжкультурна комунікація, умовою якої є особливості ціннісних світів різних етнічних культур і співвідношення між ціннісними системами в комунікативному просторі. Міжкультурна комунікація постає як обмін між двома (або більше) різними культурами, продуктами їх матеріальної та духовної діяльності [1, с.3].

Тут важливою стала міжкультурна комунікація (за Т. Колосок), яка включає в себе міжкультурне спілкування та інформаційний обмін, що відбувається в ситуації контакту і сприйняття цінностей, норм іншої культури, а також відносини і зв'язки, які виникають між різними культурами. Ще одна категорія – міжкультурна взаємодія, яка містить в собі міжкультурну комунікацію, а також ті впливи і взаємні зміни, які проявляються у процесі сформованих відносин між різними культурами [80, с.9].

Без сумніву, кожна людина у процесі міжкультурної комунікації постає як носій традицій, унікальності та цінностей етнічної культури. Варто

погодитися з думкою дослідниці Ю. Москвічової про те, що етнокультурні товариства можуть бути досить різноманітними – асоціації, спілки, центри, організації, осередки. Зароджуються аматорські та професійні творчі колективи, починають проводитись різноманітні культурні заходи, які з часом стають традиційними (фестивалі, свята, культурно-мистецькі акції). Буковина через історичні обставини багаторазово опинялася у складі різних державних утворень. Збереження самобутніх та неповторних традицій, звичаїв та обрядів представників різних національностей, створення умов для міжнаціонального порозуміння є основними завдання для обласного керівництва у справах національностей регіону.

Дослідниця регіону, музичної культури і мистецтва Ю. Каплієнко-Ілюк зосередилася на визначенні специфіки геополітичних інтересів багатьох країн Європи, зокрема буковинського краю, який «постійно залежав від історичних подій, що створювало несприятливі умови для проживання і розвитку» [65, с.130]. Дослідниця вказала на труднощі історичного розвитку, боротьби за свою територію, коли «Буковина була під володарюванням різних країн, зокрема входила до складу Київської, Галицько-Волинської Русі, Молдавського князівства, Австро-Угорщини, Румунії, Радянського Союзу. Кожен із цих народів бачив населення Буковини складовою власного населення, оскільки край був багатонаціональним. Однак основним населенням Буковини завжди були українці, що не раз заперечувалось дослідниками різних країн» [65, с.130].

Оскільки взаємодія, збагачення та адаптація традицій різних етнічних груп стосувалася мешканців буковинського краю, то поліетнічність завжди була характерна для регіону, а мешкаці відчували тісні зв'язки з іншими регіонами України, незважаючи на відмінності в мові, віросповіданні, матеріальній та духовній культурі. Територію Буковини, окрім українців, населяло чимало інших народів, серед яких румуни, молдавани, німці, євреї, поляки та інші. Музичне мистецтво безпосередньо залежало від розвитку полінаціонального середовища Буковини. «В умовах соціокультурних контактів, як на території Буковини, так і в результаті міжнародних комунікацій, виник та сформувався оригінальний стиль народної творчості, а

згодом і професійного мистецтва. На думку Ю.Каплієнко-Ілюк, таке поєднання національних особливостей культури різних народів, зокрема у музичному фольклорі називається «полінаціональним фольклоризмом» [65, с.131]. Таким чином, Буковина, починаючи від періоду Київської Русі і до сучасної незалежної України, перебувала у складі ряду держав, що позначилось і на характері висвітлення історичних подій. Дослідниками різних країн неоднаково тлумачилось усе, що відбувалося на території краю, доводячи належність Буковини до певної держави [65, с.131].

Толерантність, інтеграція, можливість гармонійного співіснування різних етносів при збереженні їхньої ідентичності характеризують культуру і мистецтво Буковини, яке включає культуру прикордоння з Румунією і Молдовою. Характеризуючи стан краю, О. Сухомлинов зазначає, що саме за часів правління Габсбургів були закладені основи буковинського універсалізму. «...Невизначеність демаркаційного кордону між етнічними групами та міжнаціональна комунікація в рамках єдиної суспільної системи сприяли розвиткові явища багатомовності та гетерогенічності культури регіону. Мозаїка чи сусідство культур були причиною виникнення специфічного типу пограниччя» [157, с.123].

Така ситуація призвела до розвитку унікального культурного середовища та специфічної свідомості у багатонаціональному регіоні, а також до вирішення проблеми культурного розмаїття. Політика Австро-Угорщини була спрямована на сприяння свободи, толерантності та мультикультуралізму на всій її території, і Буковині зокрема. Саме цей період сприяв найбільшому успіху в галузі культури на Буковині, а імміграція населення різних національностей лише сприяли створенню виразної пограничної культури Буковини [22, с. 65].

Незважаючи на різницю мовного середовища пограниччя у ХІХ столітті, як зазначає дослідник О. Добржанський, окремі українські, польські та австро-німецькі газети повідомляли про існування багатомовного народу Буковини. Часто письменники того часу повторювали слова «Я, Буковинець!», вважали, що буковинський регіоналізм є надзвичайно потужною силою і протистоїть

національним рухам. Характерною рисою «буковинізму» (за О. Добржанським) є поліетнічна свідомість як усвідомлення регіональної автономії [37, с.292].

Мовна різноманітність, тобто використання кількох мов, сформувала мовний плюралізм і синкретизм, що віддзеркалилося у культурно-мистецьких традиціях і вплинуло на розвиток. Тривалий період у Чернівцях більшість населення володіла кількома мовами. Основним засобом спілкування мешканців була німецька мова, яку вивчали у школах та інших навчальних закладах по всій імперії. Знання українцями румунської мови, а румунами – української поширювалося на теренах, де злагоджено проживали етнічні групи сусідніх регіонів. Проте чимала кількість людей добре володіла польською мовою, а в розмові з євреями часто вживали їдиш, схожий на німецький. Незважаючи на етнічну різноманітність, населення Буковини прагнуло до порозуміння, що сприяло збереженню атмосфери співпраці в мультикультурному середовищі та призвело до відчутного позитивного результату. Попри складний період Другої світової війни, мешканці Буковини продовжували виявляти повагу до своїх етнічних сусідів. Багато буковинських румунів підтримували зв'язки з українцями і не брали участі в діях владних структур, що утискали українське населення. У традиціях толерантності, поширених на Буковині, українці, румуни та інші етнічні групи, які не є корінними для регіону, намагалися підтримувати дружні зв'язки зі своїми громадами, допомагали окремим представникам цих етнічних груп, які зазнавали найбільше переслідувань під час війни [22, с.244].

На початку 90-х років ХХ століття українська влада визнала необхідність підтримання мирних стосунків з різнокультурним населенням. У результаті цього урядом України були прийняті документи та закони, які мали на меті забезпечення прав та культурних потреб різних етнічних груп.

Як наслідок, у сучасній літературі та медіа насамперед репрезентовано образ буковинця, який характеризується толерантним ставленням до інших етнічних груп та релігійних конфесій. Зокрема, у 1996 році польський учений, К. Фелешко у своїй статті «Буковинські зустрічі» висловив думку, що Буковина є прикладом мирного співіснування, де мешканці краю беруть участь у її

розвитку: «Ми – діти краю, який завжди пишався відкритістю своїх мешканців до всіх оточуючих його культур та мов, а взаємна відкритість усіх нас взаємно збагачує. Такими ми були і такими залишимося» [194].

Варто зауважити, що емігранти з Буковини (євреї, поляки, німці) досі називають себе буковинцями, що свідчить про сильне почуття регіональної ідентичності та існування специфічної, сталої культури регіону. Буковина – це насамперед ареал мультикультуралізму, багатомовності, місце значного релігійного розмаїття – територія культурної взаємодії між етнічними групами, яка є частиною загальної свідомості прикордонної громади Буковини [157, с.124].

За переписом 2001 року на Буковині проживало близько 75% українців, 12,5% румунів, 7,3% молдован, 4,1% росіян та 1,1% інших етнічних груп (поляків, німців, євреїв та ін.). Більшість румунського населення проживає в Глибоцькому, Герцаївському та Сторожинецькому районах, молдавське поселення – у Новоселицькому та Глибоцькому районах. Переважна кількість російського населення проживає в містах Чернівці та Новодністровськ, крім того, в окремих селах Глибоцького та Сокирянського районах. Є громади з польським населенням, зокрема у Сторожинецькому районі. У с. Красношора мешкають словаки [134].

В останні десятиріччя толерантність та дружба буковинців найбільше простежується під час проведення чималої кількості фестивалів, зокрема Міжнародного фестивалю «Буковинські зустрічі», який проходить у п'яти країнах: Польщі, Румунії, Угорщині, Словаччині та Україні. Це культурне свято відоме як «Буковинські зустрічі без кордонів». Незважаючи на наявність мовних, культурних та релігійних відмінностей, учасники фестивалю зливаються в одну єдину буковинську сім'ю, яка історично пов'язана з регіоном, його традиціями та культурою [158].

Спостерігаючи за розвитком фестивального руху на Буковині, варто зазначити, що організація фольклорних фестивалів має на меті відтворення етнокультурної атмосфери буковинського пограниччя, зі спілкуванням між етнічними групами, завдяки пісням, танцям, різноманітним конкурсам тощо,

що сприяє так званому регіональному самоусвідомленню, яке отримало назву «буковинізм» (за О. Добржанським) [22, с.66].

Пограниччя культури і мистецтва оцінюємо з позицій особливостей поліетнічності, зокрема багатокультурності, як наявності і розвитку різних культурно-мистецьких традицій у межах одного суспільства; міжетнічних зв'язків у взаємодії, збагаченні та адаптації традицій різних етнічних груп; толерантності та інтеграції у можливості гармонійного співіснування різних етносів при збереженні їхньої ідентичності; мовній і релігійній різноманітності з використанням кількох мов, релігійним плюралізмом і синкретизмом у традиціях.

1.2. Джерелознавчий та методологічний аспекти дослідження

Дослідження специфіки Буковини досить складне, оскільки поліетнічність є основою культурного збагачення, а зважена політика міжетнічної взаємодії сприяє збереженню і розвитку культури і мистецтва. Вивчення регіону на сучасному етапі вимагає глибокого занурення у минуле та сьогодення краю у різних аспектах формування соціокультурного середовища. Варто погодитися з думкою Ю. Каплієнко-Ілюк про те, що «...глибоке національне коріння, мультинаціональне багатство регіону демонструє широко розвинена культура народу, зокрема музичне мистецтво. Його розвиток відбувався на тлі історичних перипетій та політико-територіальних контрастів, що позначилось на розмаїтті стилів, напрямків, національно-характерних джерел народної творчості. Це сформувало яскраву та самобутню полінаціональну культуру, демонструючи єдність загальноєвропейських культурних цінностей, національних українських традицій, багатонаціонального фольклору та індивідуальної авторської самобутності. Такий симбіоз різнохарактерних ознак і визначає неповторність та своєрідність культури Буковини» [65].

Безперечно, історія буковинців відображена в народнопоетичній творчості, у народних піснях. Необхідність комплексного предметного

вивчення буковинського музичного мистецтва посилює наявність численної кількості яскравих подій, процесів, постатей, якими вона представлена, особливо у кінці ХХ – першої чверті ХХІ століття.

Системне вивчення динаміки розвитку музичної культури Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття спирається на різноманітні джерела: наукові праці, зокрема монографії, дисертації, навчальні посібники, збірники наукових праць, матеріали конференцій; матеріали низки державних установ та громадських організацій; періодику (журнали, газети, буклети, флаєри тощо); довідково-енциклопедичні видання; інтернет-портали тощо.

Досліджуючи джерельну базу тематики, можемо констатувати, що вивченням різних напрямків розвитку духовної та матеріальної культури буковинців займалося чимало істориків (В. Ботушанський, О. Добржанський та ін.), етнографів та фольклористів (Р. Кайндль, Г. Кожелянко, О. Романець), мистецтвознавців (М. Богайчук, А. Кушніренко, О. Залуцький, Я. Вишпінська, І. Глібовицький, К. Демочко, Ю. Каплієнко-Ілюк, В. Осипенко, Г. Постевка, К. Саїнчук, Т. Сулятицький, І. Ярошенко) та ін.

При дослідженні широко використовувались розвідки сучасних авторів. Напрацювання систематизуємо за напрямками. Серед сучасних наукових досліджень слід назвати такі розвідки: І. Ярошенко «Музично-просвітницька діяльність А. Кушніренка в контексті розвитку професійно-хорового виконавства на Буковині» (2005), Я. Мельничук «Становлення та розвиток музичної освіти на Буковині (кінець ХVІІІ – початок ХХ століття)» (2009); І. Глібовицького «Музичне життя Буковини ХІХ – початку ХХ століття як прояв полікультурного середовища» (2010); Г. Постевки «Розвиток музичної освіти та виховання на Буковині у міжвоєнний період (1918-1940 рр.)» (2015) тощо, у яких порушено питання мистецької освіти в її історичній динаміці.

Серед виданих монографій виокремлюються дослідження митців Буковини, які межують з науково-популярними виданнями. Про життєвий та творчий доробок відомого хормейстера сучасності, талановитого композитора і педагога, народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, члена Національної спілки композиторів України, професора,

члена-кореспондента Академії мистецтв України Андрія Кушніренка написано чимало, зокрема наукове видання 2004 року Ірини Ярошенко під назвою «Мистецтвом встелені шляхи. Андрій Кушніренко – диригент, композитор, педагог». На сторінках видання авторка розкрила історію становлення та діяльність одного з кращих професійних колективів України – Державного Заслуженого Буковинського ансамблю пісні і танцю, висвітлила принципи та методи роботи диригента з хором та його вагомий внесок у музичну культуру України [182].

Завдяки старанням В. Ботушанського, С. Біленкової, О. Добржанського та ін. у м. Чернівці в 2009 році було опубліковано колективну монографію «Чернівці: Історія і сучасність» [173], присвячену 600-річчю першої писемної згадки про місто. Автори розкривають різні аспекти виникнення, становлення, розвитку міста, його забудови, набуття сучасного архітектурного вигляду, досліджують питання економічного, суспільно-політичного, громадського, культурного життя міста ротягом тривалого періоду і до сучасності. Варто додати, що авторами розділу «Музична культура і освіта» стали А. Кушніренко, О. Залуцький та Я. Мельничук.

Грунтовною працею є монографія під назвою «Музичне мистецтво Буковини. Стильові парадигми композиторської творчості ХІХ – ХХІ ст.» (2020) Ю. Каплієнко-Ілюк [65]. Авторка детально розкрила процес становлення професійної музики на Буковині у період ХІХ – ХХ століть, теоретичні основи категорії стилю, проблеми сучасної музичної культури, подала загальний огляд розвитку музичного мистецтва Буковини, представила стильові парадигми творчості композиторів минулого та сьогодення і здійснила аналіз стилю музики провідних композиторів краю ХІХ – ХХ століть.

Серед **навчальних посібників** варто назвати колективну працю А. Кушніренка, О. Залуцького, Я. Вишпінської під назвою «Історія музичної культури й освіти Буковини» (2011) [89], на сторінках якої висвітлено основні історичні періоди становлення та розвитку музичної культури й освіти на Буковині кінця ХVІІІ до початку ХХІ ст., діяльність спілок, товариств, закладів освіти, всевітньо відомих діячів літератури і мистецтва – Ю. Федьковича,

О. Кобилянської, С. Воробкевича, Є. Мандичевського, К. Мікулі, А. Гржималі, Ч. Порумбеску, братів О. і Д. Руснаків, Ф. Лопатинської, Л. Липовської та інших.

Навчальні посібники з музичної освіти та музично-краєзнавчого напрямку розкривають інформацію про процеси становлення та розвиток музичної освіти на Буковині кінця XVIII – початку XX століть, основні складові предметів «Музика» і «Співи» у системі шкільництва Буковини, рівні їх змістового удосконалення у сфері професійної освіти, виконавський та навчальний напрями в діяльності національних музичних шкіл м. Чернівців, напрями запозичення і впровадження досвіду музичної освіти краю на сучасному етапі розвитку системи освіти України містить навчальний посібник Ярини Вишпінської під назвою «Музична освіта Буковини: досвід, тенденції, перспективи» (2011) [29]. Також дослідниця є автором декількох навчально-методичних розробок, зокрема дисципліни «Розвиток музичного мистецтва на Буковині», яка була започаткована і впроваджена в навчальний план кафедри музики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича професором А. Кушніренком; дисципліни «Музично-культурна комунікація», яка висвітлює студентам особливості соціокультурного спілкування й відтворення розмаїття музичного мистецтва Буковини.

Відомий на Буковині діяч культури, популяризатор духової музики, педагог, диригент, організатор культурного життя краю Корнелій Саїнчук у 2011 році опублікував книгу «Музична освіта Буковини», у якій комплексно зібрав архівні матеріали, статті, нариси, довідки та інші історичні документи про діяльність мистецьких навчальних закладів Буковини початку XIX століття, а також чималу кількість світлин з архівів музичних шкіл, друкованих видань, особистий доробок та інші джерела [151].

У цьому ж (2011) році кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Андрій Плішка опублікував навчальний посібник під назвою «Буковинські композитори», на сторінках якого подано відомості про митців Буковини XIX –

XX століття та розкрито особливості стилєвих і жанрових засад її композиторської творчості зазначеного періоду.

У його творчому та науковому доробку навчальні посібники «Хрестоматія з диригування I–VI випуск», «Аналіз хорових творів» (Чернівці, 2005), «Похоронні піснеспіви» (Чернівці, 2005), «Хорова музика» (Чернівці, 2005; 2008; 2009), «Композитори Буковини» (Чернівці, 2006), «Хорові диригенти Буковинського краю» (Чернівці, 2008) [166], «Хоровий словник» (Чернівці, 2009) [160], «Власні вокально-хорові твори» (Чернівці, 2009) [136], «Різдвяні колядки», «Служба Божа. Літургія для чоловічого хору» (Чернівці, 2012) [139], «Українські церковні піснеспіви. Для однорідного чоловічого хору» (Чернівці, 2009) [159], «Бурлацькі та чумацькі пісні» (Чернівці, 2011) [23], «Різдвяні колядки», «Служба Божа. Літургія для чоловічого хору» (Чернівці, 2012) та ін. [186].

Чималу кількість цінної інформації музично-краєзнавчого характеру зібрав та опублікував за роки творчо-педагогічної діяльності у вигляді дев'яти випусків під загальною назвою «Музичне краєзнавство Буковини» педагог, музикант, краєзнавець, музичний критик, журналіст, доцент кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, член Національної спілки журналістів України, заступник голови Чернівецького обласного відділення Національної Всеукраїнської Музичної Спілки Олександр Залуцький. Зокрема, другий випуск навчальної хрестоматії під назвою «Мистецькі обрії Андрія Кушніренка. Музичне краєзнавство Буковини», що побачив світ у 2003 році, автор присвятив публікаціям з періодичної преси початку 60-років XX ст. до нашого часу про художнього керівника Державного заслуженого Буковинського ансамблю пісні і танцю України, диригента, завідувача кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, народного артиста України, лауреата Національної премії ім. Сидора Воробкевича, члена-кореспондента Академії мистецтв України, члена Національної спілки композиторів України, професора Андрія Миколайовича Кушніренка [103]. Книга доповнена світлинами з творчого життя А. Кушніренка [90].

У навчальному посібнику «Музичне краєзнавство Буковини» (Випуск 5, 2008) О. Залуцького містяться рідкісні хорові твори для мішаного і чоловічого хорів буковинських композиторів з 30-х років ХІХ до 40-х років ХХ століття, які своєю творчістю презентували кращі традиції музичної культури Буковини, а саме для мішаного хору: Чіпріана Порумбеску «На нашому стязі», «Триколотр», братів Георгія Мандичевського «Я спустився зверху з неба» та Євсебія Мандичевського «Під місяцем, під зірками», «Лист зелений, яблуневий», «Серб і сербка», «Яке ж багатство», «Ох, моя дівчино», «Лист зелений солодкого яблука», «Вилкуле, Вилкуцуле», «Гей, дядечку, гей», «Якби кохана була», Іларіона Веренка «Павел, Павелаш»; твори для чоловічого хору: Сидора Воробкевича «Горе тому, хто кохає», Чіпріана Порумбеску «Отче наш», Віктора Васілеску «Загуби літо», Штефана Носієвича «Татарин», Тудора Флондора «Рибальська пісня», «Конвалії», Костянтина Шандру «Посеред густого лісу», «Пісня», Георгія Мандичевського «І була то шоста година». Цінним є те, що всі хорові твори написані румунською мовою [119]. До посібника О. Залуцький також додав короткі біографічні відомості про композиторів, узяті зі словника-довідника Миколи Богайчука «Література і мистецтво Буковини в іменах» (2005) [12], та стислу інформацію про визначних сподвижників – Катерину Мандичевську, Олександра Воевідка, Лівіу Русу та Матіаса Фрідвагнера, завдяки старанням яких зібрано, збережено й видано твори митців, що увійшли до хрестоматії [118]. З розвитком культури і мистецтва з'являються нові видання, зокрема «Музичне краєзнавство Буковини» [115 - 123].

У навчальному посібнику «Юрій Гіна: Музичне краєзнавство Буковини» (Випуск 6, 2009), О. Залуцький подав матеріали періодичної преси (початку 60-х років ХХ ст. – до першого десятиріччя 2000-х рр.) про творчий шлях Юрія Гіни – народного артиста України, лауреата літературно-мистецької премії ім. Сидора Воробкевича, відомого музиканта-скрипаля, педагога, керівника камерного оркестру Чернівецької обласної філармонії, професора кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Навчальне видання доповнене численними світлинами Юрія Гіни у різні

періоди творчості, фото його офіційних документів і телеграм, грамоти, дипломи, свідоцтва, репертуарні збірники та ін. [120].

Проблематиці народно-інструментального мистецтва, музичної освіти, історії та розвитку бандурного мистецтва на Буковині присвячені розвідки дослідниці І. Мокрогуз. Серед публікацій варто назвати «Народно-інструментальне мистецтво Буковини: історія та традиції» [111], «Розвиток кобзарського мистецтва на Буковині» [107] «Основні аспекти мистецько-педагогічної діяльності О. Геник як основоположниці бандурної освіти на Буковині» [108], «Сучасне інструментально-оркестрове мистецтво Буковинського краю» [109] та ін.

Популяризатором бандурного мистецтва на Буковині, активним просвітянином є заслужений артист України (1999р.) співак-бандурист Василь Пиндик. Відомий не лише в Україні митець від 1977 року був художнім керівником капели бандуристів Чернівецького державного університету імені Юрія Федьковича. У 1992 році музикант-виконавець перейшов на роботу до Чернівецької обласної філармонії, бере активну участь у «Музичній просвіті», виступає як соліст-бандурист.

Колективна монографія авторів А. Кушніренка, О. Залуцького та Я. Мельничук за загальною редакцією В. Ботушанського під назвою «Музична культура і освіта. Чернівці: Історія і сучасність» присвячена 600-річчю першої писемної згадки про місто Чернівці (2009) [90].

Дослідник регіону О. Залуцький розробив курс «Музична критика» з метою підготовки майбутніх магістрантів до журналістської діяльності, а згодом світ побачили його хрестоматії «Музична критика на Буковині» (2012, випуск 1) [59] та «Музична критика на Буковині» (2017, випуск 2) [60]. Видання присвячені 25-річчю заснування кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, до яких увійшла велика кількість авторських статей про митців, композиторів, музикантів, концертно-гастрольну діяльність відомих музичних колективів, співаків, інструменталістів у ХХІ ст. на Буковині й Україні, що були опубліковані у фахових журналах: «Мистецтво та освіта» і «Рідна школа» (м. Київ), «Наша школа» (м. Одеса), у центральних і

місцевих газетах: «Українська музична газета», «Крайова освіта», «Університетський вісник», «Буковинське віче», «Доба», «Буковина», «Час», «Чернівці» та ін.

Науково-методичні і навчально-методичні видання з'являються постійно. Ірина Ярошенко опублікувала навчальний посібник «Музичне краєзнавство Західної України XIX–XX століть: професійно-хорове мистецтво Буковини», у якому розкрила основні засади розвитку музично-просвітницького руху на Буковині, особливості становлення професійно-хорового виконавства на буковинських теренах у XIX – першій половині XX ст., розвиток професійно-хорового виконавства на Буковині 40 – 60-тих років XX ст., а також розкрила буковинські співацько–хорові традиції на основі творчої та просвітницької діяльності диригента Андрія Кушніренка (2015).

До яскравих **музично-художніх видань** належить колективна праця «Пісні про Буковину» (2010), упорядниками є Й. Ельгісер, Ю. Левчик, Л. Равлюк, В. Струтинський, П. Півторак та І. Яворська. Книга містить ноти, тексти, переклади, коментарі. Складається з шести розділів. Початкових п'ять розділів презентують народні та авторські пісні українців, румунів, поляків, німців та євреїв Буковини. У шостому розділі автори подали найвідоміші на їх погляд, естрадні твори буковинських композиторів. До всіх пісень зроблено поетичний переклад, зібрано цікаві факти з історії їх створення та стислі коментарі про авторів [137].

Опубліковано певну кількість довідників про Буковину. Олександр Залуцький видав довідник Чернівецького обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки (до 25-річчя від дня заснування) під назвою «Музичні товариства Буковини» (2016) [61].

Видання містить коротку інформацію про історію виникнення і функціонування музичних товариств Буковини (середина XIX – початок XXI ст.), стислу характеристику діяльності членів осередку, керівників облвідділень, галузевих асоціацій, творчих діячів секретаріату НВМС за роки незалежності України.

Важливу аналітично-статистичну інформацію про діяльність художніх аматорських колективів Чернівецької області містить інформаційно-аналітичний довідник під назвою «Розвиток сучасної аматорської творчості Чернівецької області» за редакцією В. Анохіна (2016) [145].

У культурно-мистецькому та освітньому просторі з'являються **науково-популярні видання**, зокрема Ольги Кушніренко під назвою «Митець і час. До 85-ліття народного артиста України, професора Андрія Кушніренка» (2018). [104]. До книги увійшли есе, статті, вірші, інтерв'ю з видатною особистістю.

В окремих наукових статтях і розвідках порушуються питання культури й мистецтва регіону. У статті В. Костика «Зародження, формування і функціонування фольклористичних (народознавчих) осередків північної і південної Буковини» розкрито характерні риси формування народознавчих осередків краю, характеристика едиційної практики збирачів і видавців буковинського фольклору тощо. За основу роботи ним було взято ряд збірників, праць, рецензій-відгуків збирачів та дослідників фольклору Північної та Південної Буковини, а також програму зі збору фольклорно-етнографічних матеріалів Українського музею народовідання у Чернівцях. Зазначимо, що розвідка охоплює хронологічно першу половину XIX — до початку XXI ст. території Буковини (Північної та Південної) [83].

Серед **літературно-художніх видань** важливою є праця «100 облич української естради» (Чернівці, 2010) Івана Лепши – відомого журналіста, публіциста, який тривалий період досліджує українську естраду від її витоків до наших днів.

Значну кількість публікацій про мистецьке життя Буковини можна віднайти на сторінках **періодичних видань** «Буковинського журналу», «Освіта Буковини», «Буковинське віче», «Zorile Bucovinei», «Буковина», «Газета Польська Буковини» та ін.

Систематизація та огляд усіх груп зібраних джерел дозволяє констатувати, що попри наявність розглянутого матеріалу, який розкриває окремі питання культури та мистецтва Буковини, на сьогодні залишається

актуальною та недостатньо висвітленою проблематика музичного мистецтва Буковини в добу незалежності України. [161].

Для досягнення мети й реалізації завдань дисертації було використано *міждисциплінарний і культурологічний підходи*, які допомагають розглянути музичне мистецтво Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття у поліетнічних вимірах. Особливий акцент зроблено на винаході концептуальності поліетнічності музичної культури та мистецтва, що дозволило простежити механізми взаємодії різних етнічних традицій у контексті культурної синтези та кроскультурних впливів.

У процесі дослідження було застосовано *конкретно-історичний метод* при розгляді культурно-мистецького життя етнорегіону в контексті певних регіональних, соціальних, культурних, мистецьких, мовних чинників.

Метод об'єктивності й історизму у дослідженні поліетнічної музичної культури та мистецтва Буковини дозволив забезпечити наукову достовірність аналізу та розглянути музичні процеси в їхньому історичному розвитку. Завдяки його застосуванню вдалося виявити історичні передумови формування поліетнічної музичної культури, а аналіз музичного мистецтва Буковини здійснювався у взаємозв'язку з історичними подіями, соціально-економічними умовами та етнічними процесами, що відбувалися в регіоні. Метод дозволив розкрити закономірності розвитку музичного мистецтва у різні історичні періоди, проаналізувати, як змінювалися музичні жанри, стилі та виконавські традиції під впливом історичних факторів: періоду Австро-Угорської імперії, румунського правління, радянської доби та незалежної України.

Метод об'єктивності й історизму у дисертації забезпечив ґрунтовний аналіз поліетнічності музичної культури із врахуванням історичного контексту, що допомогло уникнути суб'єктивних оцінок та побудувати наукову картину розвитку музичного мистецтва без штучних узагальнень чи спрощень. Метод дав змогу дослідити, як різні уряди впливали на музичну культуру Буковини, стимулюючи або, навпаки, обмежуючи певні етнічні традиції (наприклад, підтримка української та румунської музики в різні періоди, заборони на єврейську або сакральну музику в радянські часи).

Історичний підхід дозволив простежити, які елементи етнічної музики залишилися незмінними, а які адаптувалися до нових умов або інтегрувалися в сучасне мистецтво, тобто процесуальність збереження та трансформації традицій. Аналіз переселень та змішування етнічних груп допоміг зрозуміти, як відбувався культурний обмін і які музичні традиції закріпилися в поліетнічному середовищі. Важливим аспектом дослідження стало врахування радянського періоду, коли поліетнічна культура зазнала значних ідеологічних впливів, що проявлялося в уніфікації мистецьких практик, створенні офіційно підтримуваних ансамблів та водночас у прихованому збереженні локальних традицій у родинному та аматорському середовищі.

Таким чином, метод об'єктивності й історизму сприяв глибокому, науково обґрунтованому розгляду музичного мистецтва Буковини як унікального феномену, що розвивався під впливом історичних умов, етнокультурних контактів та суспільно-політичних процесів.

Інформаційний підхід у дисертації відіграв важливу роль у систематизації, аналізі та інтерпретації великого масиву інформації, пов'язаної із музичним мистецтвом Буковини. Його значення полягало у вивченні інформаційних потоків у культурно-мистецькому середовищі, який дозволив простежити, як відбувається передача музичних традицій між етнічними групами. Крім того, цей підхід допоміг проаналізувати засоби комунікації між митцями, етнічними громадами та державними інституціями.

На основі інформаційного підходу було класифіковано музичні жанри, виконавські стилі, творчі школи, що виникли в поліетнічному середовищі; структурувати архівні та документальні джерела (записи, свідчення очевидців, історичні дослідження); було виявлено основні тенденції еволюції традиційних та сучасних музичних форм і досліджено процеси збереження, адаптації та інновації в музичному мистецтві різних етнічних груп. Інформаційний підхід дозволив оцінити роль цифрових архівів, медіаплатформ, фестивальних онлайн-ресурсів у поширенні етнічної музики; доповнив аналіз впливу соціальних мереж на збереження, трансляцію та міжкультурний обмін музичними традиціями. Інформаційний підхід дозволив об'єднати різні

джерела та методологічні концепції в єдину систему, що дає змогу всебічно оцінити культурні взаємозв'язки. Компаративний аналіз допоміг зіставити музичні традиції різних етнічних спільнот та виявити їхню взаємодію.

Інформаційний підхід у дисертації дозволив не лише глибше дослідити музичну культуру Буковини, а й науково обґрунтувати модель її розвитку із урахуванням історичних трансформацій, сучасних викликів та перспектив збереження поліетнічної спадщини.

Комплекс методів універсального, загальнонаукового та специфічного характеру забезпечив об'єктивність і наукову достовірність результатів дослідження. Метод наукової реконструкції було застосовано для відтворення картини музичного процесу на основі джерельних матеріалів, що дозволило простежити тяглість традицій та їх еволюцію під впливом поліетнічного середовища. Поліетнічність музичної культури Буковини виявляється у взаємопроникненні музичних стилів і жанрів, збереженні архаїчних форм у народному музикуванні поряд із модернізацією професійної музики.

Джерелознавчий та емпірико-теоретичний методи були застосовані для культурно-мистецької панорами дослідження Буковини у ракурсі поліетнічності музичної культури і мистецтва та вивчення історико-біографічної бази дослідження про цей регіон. Аналіз документальних джерел, архівних матеріалів, мемуарної літератури, фольклорних записів і етнографічних досліджень дозволив визначити головні етапи розвитку поліетнічного мистецтва краю, його трансформацію під впливом історичних подій і соціокультурних процесів.

Джерелознавчий метод при використанні архівних та приватних матеріалів і періодики; ретроспективний та хронологічний методи; метод теоретичного узагальнення при висвітленні особливостей мистецького життя Чернівецької області в системі загальнонаціональної культури; діахронно-синхронний аналіз при визначенні паралелей та послідовностей розвитку напрямів культури етнорегіону. Використання аналітичного методу сприяє виявленню тенденцій розвитку культури регіону в контексті поліетнічних вимірів пограниччя.

З метою верифікації результатів дослідження було використано *емпіричні методи наукових пошуків*, а саме: спілкування, обговорення, порівняння. Завдяки синергетичному підходу музична культура Буковини у поліетнічних вимірах пограниччя періоду незалежності України до сьогодення представлена як основа, що має можливість до саморозвитку. Поліетнічність у цьому контексті виявляється не лише у багатстві музичних традицій, а й у специфіці соціокультурних зв'язків між етнічними групами, що взаємодіяли через спільні фестивалі, музичні конкурси та освітні ініціативи.

Використання *аналітичного методу* дало можливість з'ясувати тенденції розвитку музичної культури і мистецтва Буковини в контексті соціокультурної динаміки.

Метод спостереження в контексті дослідження поліетнічної музичної культури Буковини можна охарактеризувати як емпіричний метод, що передбачав безпосереднє вивчення мистецьких явищ, процесів та взаємодії етнічних груп у природному середовищі. Його застосування сприяло фіксації реальних мистецьких практик з особливостями виконання народної музики, ритуальних обрядів, фестивальних дійств та концертної діяльності в поліетнічному контексті. Виявленню характерних рис міжкультурної взаємодії дало змогу аналізувати, як різні етнічні спільноти обмінюються музичними елементами, стилістичними особливостями та формують спільний культурний простір. Аналіз динаміки змін сприяв дослідженню трансформації традиційних музичних форм під впливом сучасних соціокультурних процесів, модернізації та глобалізації. Формування висновків щодо автентичності та інноваційності допомогло оцінити ступінь збереження оригінальних етнічних музичних рис та їх адаптацію до сучасних умов.

У роботі *метод спостереження* застосовувався під час відвідування культурних заходів, фестивалів, етнографічних експедицій та концертів, що дозволило отримати безпосередні візуальні та аудіальні зразки для аналізу.

Метод аналізу документів у дослідженні поліетнічної музичної культури та мистецтва Буковини включив вивчення широкого спектра друкованих та

архівних матеріалів, що дозволили реконструювати музично-культурне життя регіону, простежити його динаміку та взаємодію етнічних традицій.

До основних джерел, які було проаналізовано, належать різні зразки. Друковані матеріали конкурсів та фестивалів включали каталоги, звіти, брошури, що висвітлювали репертуарну політику, склад учасників, мистецькі тенденції та значення заходів у міжетнічному діалозі. Буклети надавали інформацію про культурні події, етнічні особливості представлених виконавців, їхні творчі концепції та історичні контексти. Програми виступів містили інформацію про жанрову специфіку концертів, участь різних етнічних спільнот та характер музичних композицій, що дозволяло оцінити рівень збереження та трансформації традицій. Афіші відображали географію культурних подій, популярність певних музичних жанрів та етнічних стилів, сприяли аналізу культурної мобільності митців. Світлини слугували візуальним свідченням концертних та фестивалейних подій, дозволяли дослідити особливості сценічного образу виконавців, використання традиційних костюмів та інструментів.

Аналіз корпусу різних документів сприяв комплексному розгляду еволюції поліетнічного музичного мистецтва Буковини, його інституціоналізації, а також взаємодії професійного та аматорського музичного середовища в регіоні.

Хронологічний метод у дослідженні поліетнічної музичної культури Буковини дозволив розкрити динаміку розвитку музично-мистецьких процесів у регіоні та простежити їхню послідовність у різні історичні періоди. Завдяки його застосуванню вдалося визначити ключові етапи формування поліетнічного музичного середовища Буковини від традиційних народних музичних практик до сучасних форм мистецького вираження. Крім того, метод сприяв аналізу історичних трансформацій з періоду впливу Австро-Угорської імперії, румунського правління, радянської уніфікації до сучасного етапу розвитку України з 1990-х років, що дозволило виявити особливості кожного періоду. Внаслідок використання хорологічного методу вдалося висвітлити процеси збереження та модернізації етнічних музичних традицій; простежити шляхи

збереження музичних особливостей окремих етнічних спільнот, водночас взаємодію між собою, формування унікального культурного синтезу. Цей метод дозволив з'ясувати еволюцію музичних жанрів і стилів і зміни жанрової палітри регіону під впливом історичних подій, міграційних процесів, культурних реформ та глобалізації.

Хронологія подій стала основою для оцінки і визначення ролі фестивального руху, культурних ініціатив у різні періоди розвитку регіону, змінами музично-мистецьких заходів, підтримки держави та громадських організацій у збереженні та популяризації поліетнічної музики. Таким чином, хронологічний метод сприяв формуванню цілісної картини розвитку музичної культури та мистецтва Буковини, її етапності та закономірностей трансформації в умовах історичних змін.

Ретроспективний метод відіграв важливу роль у розкритті поліетнічності музичної культури і мистецтва Буковини, дозволяючи аналізувати минулі етапи розвитку та простежувати їхній вплив на сучасність. Завдяки його застосуванню вдалося виявити витoki поліетнічної музичної традиції. Ретроспективний аналіз дав змогу визначити історичне коріння музичних жанрів та стилів, що сформувалися під впливом різних етнічних груп (українців, румунів, молдован, євреїв, поляків, німців, вірмен тощо). На основі цього методу проаналізовано міжкультурні взаємодії з дослідженням минулих століть, що дозволило виявити, як етнічні спільноти впливали одна на одну, запозичуючи музичні елементи, мотиви, інструментарій та формуючи унікальні синтетичні жанри. Було реконструйовано культурно-мистецьке життя регіону. Метод допоміг передати особливості функціонування музичних колективів, роль церковної музики, побутових пісень, святкових і ритуальних дійств, що мали міжетнічний характер.

Ретроспективний метод дозволив визначити основні тенденції змін у музичній культурі та мистецтві Буковини, аналіз історичних джерел, записів фольклору, архівних матеріалів та мемуарів дозволив простежити, як змінювалися музичні традиції під впливом соціально-політичних та економічних факторів. Було розглянуто роль міграційних процесів, де

ретроспективний підхід дав змогу виявити, як переселення різних етнічних груп сприяло культурному обміну та появі нових музичних форм, що відображали спільну історію та досвід співіснування.

У дисертації оцінено вплив державної політики на розвиток поліетнічного музичного середовища, де ретроспективний аналіз показав, як різні політичні режими (Австро-Угорщина, Румунія, СРСР, незалежна Україна) впливали на збереження та трансформацію етнічних музичних традицій.

Таким чином, зазначена методологія дослідження не лише реконструювала історичний шлях розвитку поліетнічної музичної культури і мистецтва Буковини, а й сприяла усвідомленню її унікальності як результату багатовікової взаємодії різних етносів та їхніх культурних надбань.

1.3. Історичні передумови формування поліетнічності музичної освіти і мистецтва

Спробуємо визначити чинники розвитку регіону, що мали безпосередній вплив на сучасну музичну культуру та мистецтво. Незважаючи на складні умови життя (переслідування), населення Буковини не втрачало прагнення єдності зі своїми народами, віддано зберігаючи рідну мову, народні традиції, обряди, пісні тощо. Саме народна музика та пісня Буковини була відправною точкою у становленні музичного мистецтва краю.

У період Австрійської імперії із заселенням вільних територій Буковини колоніями німців, угорців, словаків, поляків музичний фольклор ставав все більш різнобарвним. Популярними були військові оркестри, які піднімали дух не лише військовим, а й населенню, яке охоче прагнуло здобувати музичну освіту [89, с.17-18; 116, с.6 -10].

Важливу роль у музичному житті Буковини відіграв Карл Ріттер Умлауф фон Франквел, юрист за фахом, який мав чудові вокальні дані, володів грою на гітарі, альті, концертував зі струнним квартетом, виконував твори Ф. Шуберта та ін. До речі, на Буковині він першим заспівав пісні Шуберта, які швидко стали відомими як у Молдавії, так і в Бессарабії, французькою та румунською

мовами. Свого часу, працюючи в Сучаві, Умлауф, вивчивши румунську мову, зробив переклад румунських співанок на німецьку. А перебуваючи у Чернівцях, де у 1837 році одержав місце міського і крайового президента Буковини, у вільний час займався поезією, музикою, поповнював свій репертуар перекладами німецькою українських народних пісень [89, с.21; 116, с.6-10].

Помешкання Умлауфа було центром музичного життя міста Чернівців (1837 – 1850). Розучувалися і виконувалися щонеділі найкращі інструментальні та вокальні зразки. Організований ним смичковий квартет з великим успіхом виконував твори Гайдна, Моцарта, Бетховена та інших композиторів. Умлауф, прагнучи розширити коло прихильників музичного мистецтва, спонукав до навчання співу та всіляко допомагав і сприяв їм у цьому. Спів супроводжувався грою на піаніно або смичковим квартетом. Відвідини представниками місцевої знаті оперних театрів Відня сприяли духовному збагаченню населення краю та появи у Чернівцях оперного товариства [89, с.21-23; 116, с.6-10].

Розвиток церковного хорового співу на Буковині відбувся в середині ХІХст. Основ хорового співу початково навчали на слух, без знання нотної грамоти. З поверненням до Чернівців священника Сидора Воробкевича (після навчання у Віденській консерваторії) розвиток хорового співу в краї значно покращився. Невдовзі С. Воробкевича призначили професором співу в теологічному навчальному закладі та учителем у середній школі (Див. Додаток В)

Окрім вокально-хорової музики, яка мала підтримку зі сторони «Союзу співаків», у Чернівцях активно розвивалося та популяризувалося музично-інструментальне мистецтво. Було зініційовано створення «Товариство сприяння музичному мистецтву на Буковині». Своєрідний опір чинили члени «Союзу співаків», заперечуючи вихід з організації. Однак було прийнято рішення про розпуск «Союзу» на користь новоствореного музичного товариства.

Одним із славетних буковинців, причетних до становлення та розвитку музичного мистецтва, є постать першого професійного композитора Буковини, музиканта-педагога, відомого піаніста, фольклориста, мецената, патріота-гуманіста, прогресивного музично-громадського діяча Кароля Мікулі, творчість

якого була надзвичайно інтернаціональною. Різноманітні довідникові видання називають К. Мікулі польським, молдавським, румунським композитором, піаністом, педагогом, диригентом, фольклористом, музично-громадським діячем (Див. Додаток В). У роки перебування на Буковині К. Мікулі, маючи нагоду ознайомитися з життям та побутом простих людей, почути народну музику, зокрема румунських циган, здійснив ряд подорожей, під час яких його особливо вразив високий професійний рівень «лаутарів» – народних музикантів-інструменталістів. Митець часто гостював у священника Іраклія Порумбеску – батька класика румунської музики Чипріяна Порумбеску, який проживав у гірському буковинському селі Шепіт на Путильщині, мав можливість ознайомитися з багатьма цікавими зразками фольклору. Підсумком розвідок К. Мікулі на Буковині стала збірка фортепіанних п'єс під назвою «48 національних румунських мелодій» (1851). Чотири зошити збірки містять цікавий і різноманітний матеріал, створений під впливом румунської народної музики, зокрема таких жанрів фольклору, як «дойна», «хора», «балада», циганські награвання, пісні пастухів і т.д. [212, с.8–10]. Основою усієї збірки є румунські народні пісні й танці, записані К. Мікулі під час його поїздок на батьківщину. Зокрема, п'єса «Пісня Дарія» – одна з найпопулярніших молдавських народних пісень. У збірці використані традиційні для румунського фольклору жанри, передусім «дойна» та «хора». Про тісний зв'язок з фольклорними джерелами свідчать також програмні назви багатьох п'єс. Наприклад, перша ж п'єса циклу румунської народної музики нагадує гуцульські імпровізаційні награвання завдяки підвищенню IV та VI ступенів. Своєрідна мелодична лінія п'єси «Нора» звучить на фоні остинатного акомпанементу, що імітує звучання народних інструментів. Отже, у музиці композитора прослідковується зв'язок з різними національними елементами не тільки румунського, а й українського, болгарського, турецького фольклору. У своїх творах він використовував колоритні гармонічні послідовності, ладову перемінність, зіставлення однойменного мажору-мінору, чергування тоніки, подвійної домінанти та октавних унісонів, часткове використання виразових засобів. У ритміці фортепіанних мініатюр циклу композитор використовує

ритмічні остінато, витримані синкоповані та пунктирні ритми, імпровізаційність.

Композитор К. Мікулі неодноразово звертався до традиційних для фольклору жанрів «дойни» та «хори». Своєю творчістю К. Мікулі збагатив і світову музичну скарбницю, став важливим для вірменського, українського, польського, румунського та інших народів, мову, музику яких знав і любив [35]. Загалом митець залишив помітний слід як в українській, польській, молдавській, румунській, так і світовій музичній культурі.

Своєрідним феноменом у полікультурній Буковині є постать чеського композитора, диригента, скрипаля, піаніста, педагога, музичного критика і громадського діяча – Адальберта Гржімалі, який репрезентує новий тип митця універсальної спрямованості, характерний для пізньоромантичного (і постромантичного) періоду розвитку європейської культури (Див.Додаток В). Очолював німецьке товариство, виступав проти насильницького насадження німецької культури у багатомовній Буковині. Зазначав, що «<...>німецька культура добра річ, якщо її розуміють. Але вона повинна увійти в життя населення вільно, непомітно» [30, с.72].

Отже, діяльність буковинських митців австрійської доби відіграла важливу роль у становленні та розвитку музичного мистецтва на Буковині, а їх мистецький доробок став надбанням буковинського багатонаціонального населення.

У контексті розвитку музичної культури Буковини перша половина ХІХ століття ознаменувала розширення сфери домашнього музикування, початки концертного життя, розвиток професійної музичної освіти та виховання, створення перших співацьких гуртків і мистецьких об'єднань тощо. Нечисленність українського населення буковинської столиці, відсутність національно-свідомої інтелігенції, процеси онімечення, румунізації та москвофільства, неоднозначна позиція австрійської влади сприяла загальному піднесенню культури, однак не на користь розвитку українського мистецтва. Український культурний процес на Буковині був загальмований і розпочався значно пізніше, ніж у Галичині.

Вивчаючи процеси формування та розвитку музичного життя краю, прослідковуємо переваги німецькомовної культурної політики. Яскравим прикладом є діяльність, створеного в 1862 році «Товариства сприяння музичному мистецтву на Буковині» («Der Verein zur Förderung vor der Gründung der Tonkunst in der Bukowina»). Ініціатором та першим керівником був Карл Векслер (Karl Wexler), який запропонував розширити функції чернівецького співацького гуртка й перетворити його на потужну мистецьку інституцію на зразок тих, що вже функціонували по різних містах Німеччини та Австрії [89, с.49; 215, с.16].

Безперечно, у музично-громадській діяльності організації головну роль відігравали саме німці – представники інтелігенції, державні службовці, місцеве дворянство та інші соціальні прошарки, а також і єврейські, польські, чеські, українські, румунські представники.

Більшість учасників мистецького об'єднання були аматорами. Музику вони сприймали як «відраду для душі». Проте серед членів союзу були й справжні професіонали, з блискучою музичною освітою, які мало чим поступалися провідним музикантам європейського рівня. Серед митців слід назвати Франца Пауера (Franz Pauer), Йозефа Звонічека (Josef Zwoniczek), Генріха Йозефа Вінцента (Heinrich Josef Vincent), Адальберта Гржималі (Adalbert Hřimali), Ганса Горнера (Hans Horner), Антона Коллера (Anton Koller), Альфреда Шлюттера (Alfred Schlüter), Якоба Кремера (Jacob Krämer) та ін. При товаристві навчали гри на фортепіано, скрипці, віолончелі, духових інструментах, а також мали змогу отримувати уроки співу й музично-теоретичних предметів [217, с.105].

Праці німецькомовних авторів, численні архівні матеріали, а також газетні публікації середини – другої половини XIX та початку XX століття яскраво описують активну концертну діяльність товариства. У їх концертних програмах звучали твори Й. С. Баха, Г. Ф. Генделя, Ф. Е. Баха, В. А. Моцарта, Л. Бетховена, К. М. Вебера, Дж. Россіні, Ф. Шопена, Ф. Мендельсона, Ш. Гуно, К. Сен-Санса, Е. Гріга, А. Рубінштейна та ін. Протягом сорока років (1862–1902) завдяки «Товариству сприяння музичному мистецтву на Буковині»

відбулось 280 концертів. Варто додати, що у концертних програмах також звучали твори місцевих буковинських авторів (К. Мікулі, А. Гржималі та Є. Мандичевського). Учасники різних музичних інституцій не відгороджувались, а, навпаки, дуже часто об'єднувались, що йшло на користь не тільки музичної справи. До того ж і українці, і румуни, і чехи, і поляки, і представники інших національностей брали активну участь у діяльності німецького «Товариства сприяння музичному мистецтву на Буковині», яке в 1875 році очолив чех А. Гржималі [35]. Серед найактивніших учасників німецького музичного об'єднання слід назвати Базиля Ріттера Дузінкевича (Bazył Duzinkiewicz) (1847–1921), поляка за національністю.

Виникла музична інституція, яка профункціонувала понад сімдесят років. До її структури входили: музична школа, камерний і симфонічний оркестри, чоловічий та жіночий хори. Це була перша професійна школа. Товариство співпрацювало зі світовими знаменитостями (Й. Шмідт, С. Крушельницька, М. Менцинський тощо).

Поряд із «Товариством сприяння музичному мистецтву на Буковині» у Чернівцях та інших містах діяли численні хорові об'єднання. Музичне та театральне життя Буковини наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття активно висвітлювалося в періодиці.

Становлення та розвиток музичного мистецтва і освіти на Буковині характеризується процесами урбанізації міст і містечок Буковини, приїздом перших учителів музики, формуванням культурно-мистецьких і освітніх потреб населення краю, розвитком домашнього музикування, введенням музики і співу до системи навчальних предметів у державних закладах освіти, гастролями відомих музикантів-віртуозів та композиторів. Усе це стало підґрунтям для заснування національних співочих і музичних товариств у другій половині ХІХ століття, метою яких було поширення й розвиток хорового та музично-інструментального мистецтва на Буковині. Варто погодитися з думкою дослідників щодо аналізу більш як піввікового періоду діяльності музичної школи «Товариства плекання музичного мистецтва на Буковині» про те, що ця мистецька інституція стала своєрідним епіцентром професійної музичної освіти

в краї, виховала цілу плеяду талановитих музикантів, композиторів, диригентів, солістів-виконавців вокального й інструментального жанрів, викладачів музики, які сформували не тільки мистецький клімат краю, а й своєю діяльністю вплинули на розвиток загальноєвропейських тенденцій музичного мистецтва, естетики, стилістики й дослідницьких пошуків у сфері музичної літератури й музикознавчих дисциплін [89, с.58].

У Чернівцях існувало багато різних організацій, зокрема відомі 164 товариства (1895 рік). Відкриття нового приміщення Чернівецького театру стало однією з найважливіших подій не тільки культурно-мистецького, а й суспільно-політичного життя Буковини (1905 рік). Відомо, що Чернівецький театр побудований за проєктом видатних віденських архітекторів Ф. Фельнера та Г. Гельмера, які є авторами близько сорока театральних приміщень, у тому числі Одеського театру опери і балету. Поряд із драматичними спектаклями на сцені Чернівецького міського театру постійно звучала музика [193].

Напередодні Першої світової війни, згідно з німецькомовною періодикою, місто Чернівці поступово перетворилося на регіональний культурний центр з орієнтацією на Відень та інші європейські міста, а місцева журналістика кінця XIX – початку XX століття стала однією з рушійних сил та справжнім дзеркалом суспільного та культурного розвитку столиці буковинського краю [35].

Варто зазначити, що подальшому розвитку українського музичного мистецтва на Буковині сприяла фольклористична діяльність українських митців, які твердо відстоювали належність буковинців до української нації, а значить – до української культури.

У Чернівцях плідно працювала низка австрійських музичних організацій – «Gesang verein» («Співацьке товариство» 1859 р.), «Der verein zur forgerung der toncust in der Bucovina» («Товариство сприяння музичному мистецтву на Буковині» 1862р.), «Man gesang verein» («Чоловіче співацьке товариство» 1879 р.), Румунське товариство «Гармонія». Поряд з творчістю С. Воробкевича на Буковині розгортали свою діяльність такі визначні його послідовники, як Є. Мандичевський, Ч. Порумбеску (Див. Додаток В).

Великим поштовхом до пробудження українського громадського культурного життя стала революція (буржуазно-демократична) 1848-1849 рр., яка стимулювала розвиток української музичної культури Буковини.

Культурне та національне відродження Буковини, за визначенням дослідника О. Добржанського, через певні обставини розвивалося значно повільніше, ніж у Галичині. Це були 60-ті рр. XIX ст., «...коли українці краю виявили вже певну організованість і поставили на порядок денний найважливішим принципом суспільного життя – захист національних інтересів. Поступово український рух набув значного розмаху, охопив економіку, політику, культуру, злився з подібними процесами становлення нації в інших землях України. Характерною ознакою українського національного відродження на Буковині став бурхливий розвиток культурно-освітніх товариств, які групували навколо себе національно свідомі сили, не байдужі до майбутнього свого народу» [49]. Згодом на Буковині свою діяльність розпочали культурно-просвітницькі товариства, які розгорнули роботу щодо організації освіти, поширення знань з розвитку музичної культури, мистецтва, видавничої справи. Основна їх мета полягала у спільній справі різними способами – намаганні становлення та поглиблення національної свідомості людей.

Головним та найбільш впливовим було перше українське культурно-освітнє товариство «Руська Бесіда», діяльність якого відображало певні етапи становлення і розвитку українського національного руху на Буковині. Завдяки членам цієї організації світ побачило перше на Буковині видання української газети «Буковинська Зоря», а згодом ще 16 випусків.

Організація «Руська Бесіда» опубліковувала літературні альманахи, намагалась активізувати українське населення на місцях (70-ті рр. XIX ст.). Послідовно велася боротьба з проявами румунізації та онімечення українців у школах, церквах, державних установах. Однак подальший розвиток національного руху був неможливим без остаточного розмежування народівців і старорусинів [49].

Змінилися політичні орієнтири, які вплинули на культурно-просвітницьку та освітню діяльність регіону. Виникли організації, зокрема товариство

«Праця», читальня «Воля». Важливу освітню роботу провадили «Буковинський Боян», «Товариство для плекання української музики, співу і драматичної штуки», «Буковинський народний театр», «Жіноча громада», Товариство ім. Г. Сковороди, «Історичне товариство». Останнє, крім організації регулярних викладів з української історії, заслуховування доповідей про нові історичні дослідження, заснувало курс вищої освіти для селян. Кількість товариств на Буковині зростала надзвичайно швидко.... Зокрема, у 1901 р. офіційно було зареєстровано 821 товариство. Серед них: просвітних – 38, касових і ощадних – 161, фахових – 33, співацьких – 16, добродійних – 37, читальних – 178, музичних – 8, наукових – 188 і т.д. Щоправда, газета «Буковина» справедливо писала, що значна частина названих товариств існувала лише на папері. Однак це не впливало на діяльність активних просвітницьких товариств. Незважаючи на малу активність українських політичних партій, що функціонували доволі повільно, саме культурно-освітні осередки склали активну й потужну силу національного відродження, його опору й невичерпне джерело оновлення [49, с.510].

У процесі розвитку активізувалася концертна діяльність у другій половині XIX століття. Музичні товариства виникали постійно. З'явилися місцеві композитори. Серед них найвідомішим став Сидір Воробкевич. Його творча спадщина надзвичайно багата й різноманітна. Він був першим композитором на Західній Україні, який з ентузіазмом долучився до поезії Т. Шевченка. Композитор написав низку творів на вірші з «Кобзаря» (наприклад, «Думи мої», «Гомоніла Україна», «Минають дні», «Ой, чого ти почорніло» та інші), що свідчить про високу свідомість і зрілість С. Воробкевича як митця й громадянина, котрий усім серцем сприйняв Шевченківські ідеали [89, с.72]. «Проте у радянський період творчість С. Воробкевича дискримінувалася через приналежність його до духовного сану і тривалий час залишалась малодослідженою» [100, с.91-92].

Під керівництвом С. Воробкевича та на його творчій спадщині зросло чимало музикантів і діячів мистецтва. Серед них – композитор і музикознавець зі світовим ім'ям Евсевій Мандичевський, фольклорист і композитор Порфирій

Бажанський, основоположник румунської класичної музики Чіпріян Порумбеску, оперний співак, диригент і композитор Костянтин Шандру.

Наприкінці XIX – початку XX століття на розвиток української музичної культури важливий вплив мали музичні товариства, зокрема «Буковинський Боян» (1899). Наприкінці 1903 р. роботу «Буковинського Бояна» очолив чернівецький співак і музичний діяч Модест Левицький. Мистецьке життя буковинського краю було насичене визначними подіями, з гастролями побували співаки світової слави – Соломія Крушельницька, Модест Менцинський, співак-бандурист, композитор, письменник, літературний критик, драматург, режисер, дослідник кобзарського мистецтва Гнат Хоткевич та ін. [12, с.99; 50, с.74-82; 91, с.99].

Варто зазначити, що на території Галичини у 1903 році відбувалась активізація професійної музично-освітньої та концертної діяльності в Галичині завдяки функціонуванню Союзу співацьких і музичних товариств, Вищого музичного інститут та Музичного товариства імені М. Лисенка (1907). «Остаточним завершенням цього процесу професіоналізації, що відповідав етапові зрілості нації, можна вважати створення 1934 року Союзу українських професійних музик» [31].

Підсумовуючи, варто зазначити, що на початку XX століття діяльність культурно-просвітницьких товариств на Буковині сприяла становленню та поглибленню національної свідомості людей. Палкими популяризаторами українського вокального мистецтва кінця XIX – початку XX століття були всесвітньо відомі співаки Буковини – Орест Руснак, Денис Руснак, Йозеф Шмідт, Філомена Лопатинська, Лідія Липковська та інші.

Отже, музичне мистецтво Буковини на межі XIX – XX століть розвивалося завдяки подвижницькій праці митців. Незважаючи на складні обставини, музична культура й мистецтво, освіта інтегрувалися у загальноєвропейський мистецький простір у взаємодії з різними етнічними традиціями, зберігаючи культурно-мистецьку унікальність регіону.

РОЗДІЛ 2. ОСМИСЛЕННЯ СПЕЦИФІКИ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА БУКОВИНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖЕТНІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

2.1. Поліетнічний характер розвитку музичної культури Буковини

Буковина є яскравим прикладом поліетнічного регіону, де століттями взаємодіяли українці, румуни, євреї, німці, поляки, молдавани та інші етноси. Вивчення цих взаємодій є обов'язковим для розуміння унікальності розвитку культурно-мистецького середовища із відображенням специфіки в музиці, архітектурі, звичаях, літературі тощо. Поліетнічність регіону впливала на культурно-мистецьке збагачення. Тому здійснено дослідження різних етносів.

Важлива роль у національному відродженні румунів середини другої половини ХІХ століття належить представникам заможних боярських родин, духовенства, місцевої інтелігенції. За відсутності класу підприємців та буржуазії це була освічена частина румунської спільноти. Серед найвідоміших прізвищ необхідно виділити сім'ї Гормузакі (Hormuzachi), Стирчі (Stârcea), Флондора (Flondor), Гояна (Goian), Зотти (Zotta), Костіна (Costin). Багато з них брали активну участь, як уже згадувалося, у діяльності німецького «Товариства сприяння музичному мистецтву на Буковині». Також допомагали розвитку шкільництва, виступали ініціаторами мистецького руху, матеріально підтримували багато культурно-просвітницьких акцій [35].

Важлива роль у розвитку румунської освіти, науки та мистецтва Буковини належить численним культурно-просвітницьким об'єднанням. Серед перших таких організацій постало «Товариство сприяння румунської культури та літератури» (1869, «Societatea pentru cultura și literatura poporului român în Bucovina»). У його діяльності брали участь провідні буковинські діячі, зокрема С. Воробкевич [42]. Товариство активно підтримувало талановиту молодь та надавало їй грошову допомогу (стипендію) для продовження навчання у провідних освітніх і мистецьких закладах Відня [35].

Важливу роль у мистецькому житті Буковини відіграв видатний композитор, талановитий скрипаль, диригент, культурно-громадський діяч,

один з основоположників румунської класичної музики Чіпріян Порумбеску, син відомого буковинського письменника Іраклія Порумбеску (справж. Голембіовський). Серед дослідників родини Порумбеску варто назвати О. Ковальчук, Г. Осадчук, А. Кушніренка, О. Залуцького, Я. Вишпінську, І. Глібовицького та ін [144]. Освітній період митця пов'язаний з Чернівцями (1875–1877 рр. – навчання на теологічному факультеті університету, філософія). Значна роль у формуванні творчої постаті Ч. Порумбеску належить С. Воробкевичу, під керівництвом якого майбутній класик румунської музики вивчав основи гармонії та хорового співу, роботу з церковним хором, написання духовних композицій (літургій, тропарів) [200].

Збереження національних та універсальних символів, міфологічних і фольклорних мотивів, динаміка протистояння «свого» та «чужого» як художній прийом вивчалася різними митцями і здійснювалася у записах. Протягом життя Ч. Порумбеску записував народні пісні циганів (Див. Додаток В). Циганські мотиви вирізняються у його композиціях як світського, так і церковного характеру. Варто зазначити, що ці твори часто виконував хор семінаристів, яким диригував сам Чіпріян, удосконалював свої знання з композиції у професора. Віденської консерваторії А. Брукнера. Він є автором популярних народних пісень і танців для піаніно. За своє коротке життя композитор написав понад 250 творів. Серед них пісні й хори, романси та балади, церковна, камерна, інструментальна музика, з яких лише частина вийшла друком. У музичній спадщині митця, крім пісень на вірші В. Александрі, В. Бумбака, Д. Болінтіняну, М. Куглер-Поні, є численні обробки румунських народних пісень. Більшість його творів присвячено патріотичній тематиці («Марш першого травня», «Румунський табір», «Олтар Путнянського монастиря», «Весняна пісня», «Серенада»). Оперети «Кандидат Лінта» (1877) та «Місяць молодик» (1882), що написані у Чернівцях (лібретто В. Александрі), отримали позитивні відгуки у німецькій та румунській пресі. По смерті композитора його оперета «Місяць-молодик» з успіхом йшла у багатьох містах Семигір'я і в Чернівцях. [89, с.78].

До репертуарного збірника Ч. Порумбеску «Колекція соціальних пісень для румунських студентів» ввійшли його власні твори, а також народні пісні: «Гімн об'єднання», «Хора», «Серце румуна», «Пісня триколора», «Драгош Воєвода» та інші. Такі композиції, як інструментальні твори «Бажання» (1879), «Замріяність» (1880 р.), «Балада» для скрипки і фортепіано (1888), «Румунська рапсодія» для фортепіано (1882 р.) принесли композитору світове визнання. Його ім'ям названа Бухарестська державна консерваторія [12; 51; 89, с.78].

Румунський класик Ч. Порумбеску розпочав свій композиторський шлях у Чернівцях з церковної музики. Проте його творчості характерна й світська тематика. Поряд з музикою на вірші Матильди Куждлер «Одне бажання», що позначена у каталозі під ор.1, заслуговують уваги хорові твори композитора – «Salutare» («Вітання»), «Jarna» («Зима»), «Luna Mai» («Місяць травень»), «Hai Romane» («Гей, румун») та ін. Чимало з них написані на слова В.Александрі [192, с.373].

Композиції Ч. Порумбеску пронизані патріотичним змістом та національним характером його творчості. Відомими є його гімни-марші, що відображають румунський дух і є символом національного єднання. У доробку митця понад 200 хорових композицій. За словами П. Бранчізі, популярністю користувалися хорові пісні «Pe-al nostru steag» («На нашому стягу»), «Tricolorul» («Триколірний прапор»), «Cîntec de primăvărâ» («Пісня про весну»), що часто виконувалися під час політичних маніфестацій та суспільно-мистецьких акцій по всій Румунії та за її межами, у тому числі й на Буковині [189; 108]. Слід погодитися з дослідником І. Глібовицьким, що в основі виразності пісень Ч. Порумбеску лежить легка для запам'ятовування мелодія; проста класична гармонія, хоча в деяких творах трапляються своєрідні ладово-гармонічні звороти; логіка голосоведення позначена впливом німецького стилю «Liedertafel» [35].

Навчаючись у Віденському університеті та консерваторії, Ч. Порумбеску очолив товариство «România Jună» («Молода Румунія»). Безсумнівно, буковинська тематика відіграла важливу роль у доробку композитора («Altarul mănăstirii Putna» («Вівтар Путнянського монастиря»), «Imnul lui Ștefan al Mare»

(«Гімн Стефана Великого»), «Dupun veac de suferință» («Після столітніх страждань»), «Tabăra română» («Румунський табір»), вальс «Pe malurile Prutului» («На берегах Прута») та ін.) [47, с. 92]. Варто наголосити, що музична спадщина румунського митця міцно ґрунтувалася на буковинському фольклорі.

Чіпріян Порумбеску співпрацював із чернівецьким студентським товариством «Arboroasa», що бере початок від 22 грудня 1975 року з ініціативи В. Стефанеллі – активного учасника віденського товариства «Молода Румунія», який після навчання повернувся на батьківщину. Він був керівником хору цього товариства. «Arboroasa» ставила за мету пробудження національної свідомості румунського населення шляхом просвітницької роботи, проте так і не змогла розгорнути свою діяльність. Тому австрійська влада розгромила студентське братство, і воно припинило своє існування 15 листопада 1877 року [200]. Суд «за зраду батьківщини» над п'ятьма членами «Arboroasa», серед яких був і Ч. Порумбеску, мав великий резонанс та знайшов відгук у пресі [204, с.57] [38]. Життя і творчість Ч. Порумбеску тісно пов'язані з класиками румунської літератури – Васіле Александрі та Міхаєм Емінеску.

Отже, як зазначає дослідниця Г. Карась, «...самобутні зразки української художньої культури формувались не лише на рідній землі, у нерозривному зв'язку зі своїм народом, але й створювались поза її межами митцями, що силою обставин були відірвані від батьківщини, поставлені у дуже непрості соціально-культурні і суспільні умови» [73, с.10].

Згодом свою діяльність розпочало нове товариство «Junimea» («Юність»), яке протягом півстоліття (1878–1938) залишалось найбільшим та найвпливовішим об'єднанням румунських студентів у Чернівцях. Музика займала важливе місце у діяльності товариства «Academia ortodoxă» («Православна академія») [208, с.59].

«Православна академія» (1884) була заснована Георгієм Шандру (Șandru). Значну увагу у ній приділяли хоровому співу. Творча діяльність товариства тісно пов'язана з іменем С. Воробкевича [210, с.15-16].

Значним авторитетом на Буковині користувалося «Товариство румунських панянок» (1889). Воно виникло з ініціативи дружин родовитого

чернівецького боярства та інтелігенції. Поряд із опікою над сиротами, організацією швейних ательє, пропагандою народних промислів та національного одягу товариство влаштувало численні музично-декламаторські вечори як у Чернівцях, так і в багатьох філіалах краю.

Центральне місце в музичному житті румунської громади Буковини займало музичне товариство «Armonia» («Гармонія») [216], яке було створене 1881 року за сприяння митрополита С. Мораріу-Андрієвича. Організація об'єднала ентузіастів – представників родовитого боярства, румунської інтелігенції та духовенства, які опікувались не тільки розвитком музики, а й театру. Її перша назва – «Товариство плекання та розповсюдження національної музики, церковної та світської на Буковині» – свідчить про завдання, що стояли перед новоствореною мистецькою організацією [208, с.60].

Відомим капельмейстером був Т. Флондор, який співпрацював із керівником театральної трупи І. Прокоповичем та режисером В. Мораріу. Серед вистав варто назвати п'єси «Nut e jesa cu focul» І. Негруцці та «Millo director sau mania posturilor» («Мілло-директор») В. Александрі з музикою Т. Флондора. «Протягом наступних років чернівецька румуномовна публіка мала змогу гідно оцінити музиканта не тільки як диригента, а й як композитора. На сцені театру поряд з п'єсами Г. Бенджеску, В. Александрі, Т. В. Штефанеллі неодноразово виконувалися твори з музикою Т. Флондора. Особливо плідною була співпраця композитора з класиком румунської літератури В. Александрі. Згадаймо водевіль «Cinel-cinel» («Повільно-повільно») 1882; оперету «Nunta țărănească» («Селянське весілля») 1883; комедію «Rămășagul» («Заклад» або «Парі») 1883; водевіль «Florin și Florica» («Флорін та Флоріка») 1883; оперету «Rusaliile» («Зелені свята») 1884» [35, с.76]. Т. Флондора вважають одним із класиків румунської музики.

Водночас важко переоцінити внесок Т. Флондора у розвиток музичної культури і мистецтва Буковини. Функціонувало *румунське культурно-освітнє* товариство «Армонія», при якому діяв духовий оркестр та клуб любителів гри на цитрі – інструменті надзвичайно популярному в той час серед представників різних національних груп. У репертуарі хорового колективу твори Гавриїла

Музическу (Gavriil Musicescu), Георга Діма (George Dima), Йон Віду (Ion Vidu), Кіріака (Kiriac), Бредічану (Brediceanu), Ганя (Ganea) та ін. [214, с.35].

Для популяризації творів вокальної та хорової музики товариство «Армонія» організувало видавництво нотної продукції. «Характеризуючи загалом репертуар хорових колективів «Армонія» та інших мистецьких об'єднань, можна констатувати, що він складався з творів класичної, передусім німецької музичної літератури в перекладі на румунську мову. Вагоме місце також займали зразки, що наслідували жанри і форми західноєвропейської музики того часу. При цьому деякі твори привертають увагу своєю самобутністю та свіжістю завдяки органічному поєднанню композиторської майстерності та національних традицій, опорі на народнопісенні джерела. Високохудожнім зразком, що не тільки відзначається красою та поетичністю, а й свідчить про відповідний професійний рівень автора, може бути хоровий твір Георга Мандичевського «M'am rogorit din cer de sus» [38, с.81].

Попри численні товариства та організації на Буковині, «Армонія» завжди залишалась провідним румунським музичним об'єднанням. Активним учасником «Армонії» був Віктор Васілеску (Victor Vasilescu) (Василовський). У 1891 році В. Васілеску сприяв заснуванню ще одного мистецького об'єднання – «Lumina» або «Луміна» («Світло»). Слід зазначити, що в 1906 році ця організація складалася з семи філій, а репертуар хорових колективів «Луміни» налічував до 150 творів [214, р.36]. Об'єднання також піклувалося про створення сільських хорів, просвітницьких закладів і бібліотек-читалень (special cabinet de lectura) та сприяло піднесенню загального культурного рівня жителів буковинської столиці. Октавіан Лазер Косма (професор Бухарестського університету) зазначає, що історія об'єднання – це «відповідальний момент у розвитку нашої музики, одне з найважливіших вогнищ національної культури» [204, р.60]. «Армонія» сприяла формуванню національної свідомості румунської спільноти, свідчила про плідність полікультурних зв'язків та співпраці окремих етнічних груп на Буковині, стимулювала виникнення та функціонування інших мистецьких об'єднань у Чернівцях та поза його межами [35].

Важливу просвітницьку роль в історії Буковини відіграла заснована у 1883 році редакція «Gazeta Polska» («Польська газета»), на сторінках якої населення мало змогу довідатись про суспільно-політичне, громадське та мистецьке життя краю. Редактором газети був Клеменс Колаковський (Klemens Kołakowski), який активно сприяв налагодженню тісних контактів з українцями та у 1885 році підтримав видання української газети «Буковина» [198].

Комплексно висвітлюючи полікультурну палітру мистецького життя Буковини, варто зазначити, що в 60-80 роках XIX століття склалися об'єктивні умови для плідної співпраці між польською та українською громадою. Усвідомлення спільних слов'янських коренів, виступи проти румунізаторської політики місцевої влади та верхівки православного румунського духовенства, опір процесам онімечення, антимосквофільська позиція як поляків, так і українських народовців – усе це яскраві штрихи національного відродження, що проявилось у суспільно-політичному та культурному житті обох народів [195].

Варто погодитись з думкою І. Глібовицького, що розвиток домашнього музикування, організація та плідна діяльність мистецьких об'єднань і товариств, активізація концертного життя, вагомі досягнення в галузі музичної освіти та виховання, становлення театрального руху наприкінці XIX – на початку XX століття – все це створило сприятливий ґрунт для майбутніх здобутків у царині музичного життя у післявоєнний період [35].

Значна роль у розвитку музичного життя на Буковині другої половини XIX – початку XX століття належить представникам *польської громади*. Функціонували «Towarzystwo Polskie Bratniej Pomocy» («Польське товариство братньої допомоги»), «Czytelnia Polska» («Польська читальня»), яка за короткий час стала потужним центром культурно-просвітницького життя буковинської громади. У 1884 році на Буковину завітав варшавський балет А. Луковича (F. Łucowicz), подарував чернівчанам три вистави. Після гастролей керівники трупи передали читальні багаті декорації та куліси.

На думку В. Філіпчука, наприкінці XIX століття посилення конфронтації між українцями та поляками в Галичині, поглиблення соціального розмежування, загострення політичної боротьби викликало охолодження у

стосунках української та польської громад Буковини. Проте у спілкуванні та співпраці труднощів не виникало [164].

З історичних джерел відомо, що поляки брали активну участь у діяльності культурно-просвітницьких товариств, підтримували й німецький осередок під назвою «Товариство сприяння музичному мистецтву на Буковині». Серед активістів варто назвати Б. Дузінкевича, С. Вартересевича, Оттона Мечислава Жуковського (Otton Mieczysław Żukowski) [188, с.184]. При осередках активно відбувалися музично-драматичні вечори, тематичні літературні читання та декламація, спів і гра на фортепіано, скрипці, цитрі. Саме польські хорові колективи успішно діяли як у Чернівцях, так і поза межами міста. Більшість учасників «Товариства церковної музики» («Towarzystwo Muzyki Kościelnej») також були поляками.

Серед виконавців слід назвати скрипаля з Польщі Станіслава Барцевича (Stanisław Barcewicz), львівську співачку Арклову (Arklowa) та ін. У 1890 році в буковинській столиці була відкрита школа гри на фортепіано Олександри Нагановської (Aleksandra Naganowska), а через рік – школа співу Амалії Камінської (Amalia Kamińska). Було відкрито фабрики В. Табішевського (W. Tabiszewski) та Ф. Кучабінського (F. Kuczabiński) у Чернівцях, які виробляли фортепіано [188, с.184].

У другій половині XIX століття активного розвитку набув театральний рух, привертаючи увагу представників різних національностей. Згідно з джерелами, перший кінематографічний показ у Чернівцях відбувся в 1898 році за сприяння поляка Квадровського (Kwadrowski). А вже на початку XX століття в польському Народному домі, за сприяння львів'ян Кухара (Kuchar) та Овчарського (Owczarski), функціонувало стаціонарне кіно [188, с.181].

Друга половина XIX – початок XX століття визначається як важливий етап у розвитку *єврейської культури*. Складні та суперечливі процеси, пов'язані з національним самоствердженням східноєвропейського єврейства, відбувалися також в Галичині та на Буковині. Як відомо, з 1867 року австро-угорська влада передала полякам практично всі ключові посади в управлінні Галичиною. Це негативно позначилось на суспільно-політичному та культурному розвитку

представників інших національностей, у тому числі єврейської громади. Як реакція на ополячення євреїв в Галичині посилюються позиції хасидизму, прихильники якого – переважно прості євреї та ортодоксальні юдаїсти – відстоювали усталені національні традиції, мову їдиш тощо. У боротьбі з процесами асиміляції вони гостро виступали як проти ополячення, так і проти німецької культурної гегемонії.

За висловом дослідника І. Глібовицького, «<...>своєрідність буковинського єврейства полягала в тому, що більшість належала до багатого чи середнього міщанського стану, а також освіченої інтелігенції, зорієнтованих на європейські духовні цінності. На відміну від Галичини, де єврейське населення поділилося на прихильників хасидизму та гаскалів-просвітників, на Буковині представники єврейської спільноти, прагнучи зберегти власну ідентичність, спиралися на досягнення, передусім, багатой німецької культури. Тому чернівецькі гебреї брали активну участь у численних культурно-просвітницьких та мистецьких об'єднаннях, зокрема німецькому «Товаристві сприяння музичному мистецтву на Буковині» [35, с.88].

Вивчаючи культуру єврейського театру України в контексті часу, дослідник В. Проскураков констатує, що в Чернівцях можна було почути не тільки німецьку мову чи їдиш – народну говірку, але й особливий місцевий жаргон – так званий «кігльдойч» [141, с.60].

Важливе значення у розвитку єврейської культури має театральне мистецтво. Зокрема, з Буковиною пов'язана доля засновника першого в Європі професійного єврейського театру Авраама Гольдфадена. В. Селезінка зазначає, що у 1876 році А. Гольдфаден працював у Чернівцях журналістом місцевої газети [148]. Проте світову славу здобув передусім як талановитий актор, сміливий режисер, оригінальний художник, невтомний антрепренер та яскравий драматург. Організувавши професійну театральну трупу, А. Гольдфаден здійснив численні концертні подорожі, що сприяли становленню єврейського театру і стали важливим чинником утвердження національної ідентичності гебреїв.

З плином часу в Чернівцях виник місцевий німецько-єврейський театр, який очолив Мозес (Мокше) Горовиць, згодом Герсон Моргуліс і, нарешті, Авраам Аксельрод [205, с.50-51]. Театральна труппа А. Аксельрода здійснила успішне турне до США, відвідавши Філадельфію та Нью-Йорк. Після повернення на батьківщину буковинські артисти неодноразово виступали у різних театральних приміщеннях, виконуючи п'єси єврейських драматургів: А. Гольдфадена, Й. Латайнера, М. Горовиця, З. Файнмана.

Вагомі досягнення в мистецькому житті початку ХХ століття пов'язані з успішною діяльністю чернівецького Театрального товариства ім. А. Гольдфадена, яке організовувало постановки у різних місцях, зокрема в «Das Knopf-Theater» («Театрі-гудзику»). Міська влада знаходила можливість підтримати діяльність єврейського театру, виділяючи одну тисячу крон щорічно. Хоча німецький театр у цей час отримував відповідно до десяти тисяч крон.

Отже, діяльність румунських, польських, єврейських та інших національних мистецьких об'єднань на Буковині була однією зі складових у контексті полікультурної палітри музичного життя Буковини.

Досліджуючи румунський період в історії Буковини, Юлія Каплієнко-Ілюк зазначає, що після тривалого панування австрійців на Буковині (144 роки) та періоду нетривалої української влади, буковинська земля на двадцять два роки перейшла до румунського володарювання (1918 – 1940), відбувалося переслідування українських товариств та організацій, арешти культурних діячів. Тільки на початку 20-х років, після повернення заарештованих українців, розпочали свою діяльність товариства «Народний Дім» та «Українська Школа», які спрямовували свою діяльність на збереження національного духу. Більшість шкіл стали румунськими, а в українських школах половина начальных годин читалася румунською мовою. З кінця 30-х – початку 40-х років ХХ ст. українці буковинського краю робили спроби поліпшити стан української мови, преси, культури. Своєрідним осередком національного протистояння став «Народний Дім» у Чернівцях, який координував діяльність українських товариств на Буковині [66].

У товаристві «Українська Школа» функціонували курси української мови, діяв хор. Однак утиски румунської влади на Буковині посилювалися, що спричинило протести з боку українців. Згідно з історичними джерелами, румунська влада не була прихильна й до євреїв Буковини [181, с.105].

Загалом період перебування Буковини у складі Румунії позначився на загальній регресійній тенденції в політичному, релігійному, соціальному, етнічному та культурному розвитку. Проте буковинським українцям вдалося зберегти власне національне обличчя та відновити свою самобутність після зруйнування румунської влади на Буковині [66].

Повоєнне лихоліття безперечно вплинуло на музичне мистецтво Буковини. Ідея заснування консерваторії в Чернівцях знайшла свою реалізацію у надзвичайно напружений період, коли інтенсивного розвитку набуло румунське національне життя з послідовним жорстоким придушенням українського культурно-освітнього руху. Завдяки ініціативі румунського музичного товариства «Гармонія» та його директора Александру Зірра наприкінці 1924 року в Чернівцях відкрили консерваторію музики та драматичного мистецтва, яку очолив випускник консерваторії міста Ясси та консерваторії імені Джузеппе Верді, музикант, композитор, автор симфонічних полотен, написаних на основі народнопісенного матеріалу, та багатьох опер доктор Александру Зірра. Слід констатувати, що діяльність консерваторії дала поштовх новому періоду розвитку музичної освіти в краї [213, с.39].

У консерваторії навчалися вихідці з Буковини, Молдови та Бессарабії. «У перший набір на факультети фортепіано, струнних, духових музичних інструментів було прийнято майже триста студентів. Вивчали гармонію, композицію та інші мистецькі дисципліни. Консерваторія була забезпечена достатньою кількістю музичних інструментів і багатою музичною бібліотекою. Доктор Зірра зазначав, що цей навчальний заклад має на меті художнє й естетичне виховання університетської молоді. Чимало випускників Чернівецької консерваторії стало відомими музикантами світового рівня, як-от: Р. Влад, С. Яременко, Л. Русу, А. Вирста та багато інших [89, с.130]. Серед відомих музикантів Буковини у консерваторії навчався перший керівник

оркестрової групи Буковинського ансамблю пісні і танцю України Ілля Миський, багаторічний директор Чернівецької дитячої музичної школи №1, нині народний артист України, професор кафедри музики Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича Юрій Гіна.

У 30-ті рр. директорами консерваторії були: Паул Желеску та Джоржіє Павел, Георгі Ончул, який зміцнив започаткований А.Зірра процес наукового, мистецького та організаційного вдосконалення цього навчального закладу, що призвів до культурного сплеску в громадському житті міста й краю.

Період 40-х рр. буковинцями сприймався як акт подолання національно-територіальної розмежованості українців, як сподівання на краще майбутнє. І справді, Чернівці спішно покинули румунські керманічі, жандарми, у селах почався розподіл конфіскованих владою земель, вільно залунала українська мова, пісня, знову відкривались українські школи, українізувався Чернівецький університет, відкрився учительський інститут. Усі громадяни отримали вільний доступ до безкоштовної освіти. Однак усі позитивні зміни у скорому часі були затьмарені іншими випробуваннями, а саме: розпочатою Другою світовою війною 1941 року, ще одним окупаційним періодом румунської влади, з 1941 по 1944рр., сигуранца якої, за свідченням очевидців, була страшнішою від німецького гестапо, яку відчули в найбільшій мірі репресовані українці, яким насильно змінювали прізвища, національність, переслідували українську мову, пісню [89].

Після закінчення Другої світової війни на Буковині розпочався етап збирання народної творчості, які активно записували польовий матеріал на магнітофонні плівки для розшифрування та опублікування пісенних збірок Буковини.

Тим часом помітну зацікавленість мешканці буковинського краю проявляли до пісень літературного походження місцевих авторів С. Воробкевича, Ю. Федьковича, І. Гулашевича, І. Глібовицького, що поступово ставали відомими в усій Україні [184 с.7–28].

«Буковина не переставала приваблювати поетичною красою, традиційною музикальністю як її мешканців, так і гостей краю. Тому в першій

половині ХХ ст. до Чернівців продовжували приїжджати з концертними виступами співаки й музиканти світової слави: Е. Карузо, С. Крушельницька, М. Менцинський, О. Руснак, М. Лисенко, Ф. Шаляпін, Е. Зауер та інші» [89, с.137].

Формування унікальності культури і мистецтва Буковини залежало від поліетнічності регіону. Це зумовило їхній багатогранний характер, де гармонійно перепліталися українські, румунські, молдовські, польські, німецькі, єврейські та вірменські впливи.

Пошук ідентичності на межі різних культур і традицій, взаємодія традицій та їх трансформація спричинили багато подій. Вірменській релігійній громаді Чернівецька обласна рада надала окремий статус, що дало можливість проводити в приміщенні Вірменської церкви богослужіння (1998). Для вірменської громади це була велика подія. На сьогодні, окрім церкви, у Чернівцях діє недільна школа, де діти вивчають вірменську мову та рідну культуру. Набирає розвитку діяльність молодшої генерації, т.зв. Вірменська спільнота, яка налічує близько 300-500 осіб, серед яких близько 60 активних членів спільноти, які визнають свою ідентичність та беруть участь у культурних заходах. Безперечно, незважаючи на невелику кількість осіб, вірменська громада має цінну нематеріальну культурну спадщину, яку свято зберігає та популяризує в наш час. Варто додати, що до сьогодні найкраще буковинськими вірменами збережені зразки музичного фольклору (народні пісні) та літературні зразки (казки, прислів'я, окремі з яких є наслідком міжкультурної взаємодії).

Буковина, як й інші прикордонні регіони (Галичина, Закарпаття, Балкани), є класичними прикладами культурно-мистецького пограниччя, де відбувається сплав різних традицій. Відомо, що історія євреїв Буковини налічує понад 500 років. З кінця ХІХ століття і до початку Першої світової війни незалежні єврейські громади існували в Чернівцях, Сторожинці, Вижниці, Сучаві, Сіреті та інших населених пунктах. Слід зазначити, що єврейська релігійна громада міста Чернівці, яка об'єднала людей, що поділяли іудаїзм, була створена в 1786 році відповідно до Указу австрійського імператора.

Єврейська релігійна громада в Чернівцях мала свої заклади (школу, лікарню, громадські синагоги, лазню, кладовище). Зі спорудженням єврейсько-німецької школи у Чернівцях (1860) тут розмістився офіс єврейської релігійної громади з кімнатою засідань, а також кімнатою єврейського реєстру, де реєструвалися документи цивільного стану. У різні часи в історії Чернівців євреї становили 60 - 65% населення столиці Буковини. Понад 300 історичних будівель у Чернівцях було зведено єврейською громадою або за рахунок єврейських фондів. У Чернівецькій області проживає від 1500 до 2000 етнічних євреїв з огляду на те, що єврей належить до цієї нації, якщо він народився від матері-єврейки [140].

Євреї північної Буковини твердо дотримуються своїх звичаїв та традицій, визначених святами, освяченими єврейською релігією, релігійними чи світськими вшануваннями важливих подій чи особистостей єврейської історії, а також іншими святковими днями у житті єврейського народу.

Варто додати, що у жовтні 2020 року в мікрорайоні Садгора (колишньому важливому релігійному центрі хасидів на Буковині) було відкрито й освячено пам'ятник, присвячений пісні «Хава Нагіла», відомій народній єврейській пісні (Див. Додаток Д). Окремі дослідники вважають, що пісня була натхненна народними мелодіями з Буковини, яким притаманний міжетнічний характер. До сьогодні пісню «Хава Нагіла» єврейські общини співають на весіллях та різноманітних урочистостях.

Етнічні німці з'явилися на території нинішньої Буковини в XIV столітті. З 30-х років XIX століття починається період масового прибуття етнічних німців у північну частину Буковини. Крім заводів, з'явилися невеликі німецькі населені пункти: Alt Hutte, Neu Hutte (нині Стара та Нова Красношори), Карлсберг тощо. Австрійська імперія намагалася збільшити кількість німецького населення на території Буковини. Поступово населення почало збільшуватись у місцевостях Сторожинець, Глибока, Чудей, Нижні Станівці, Стара Жадова, Терблече, Валя Кузьміна та Чернівці. Німці зберігали свої традиції та звичаї, але, особливо в сільській місцевості, вони перейняли деякі елементи буковинських традицій та кухні. [140].

Кількість етнічних німців зменшилася на Буковині в контексті репатріації під час Другої світової війни.... У радянський період німці приховували свою ідентичність, що призвело до значного зменшення кількості німецьких громад на півночі Буковини. Зазначимо, що у 1991 році в Чернівецькій області проживало 9 тисяч етнічних німців. Три хвилі німецької еміграції тривали від 1991 по 2015 рр., остання, 2014-2015 рр., спровокована конфліктом на сході України.

За словами керівництва Німецького національного дому в Чернівцях, кількість етнічних німців на півночі Буковини невелика, багато хто більше не знає своєї мови, не дотримуються своїх традицій та звичаїв. Експрезидент Австро-Німецького товариства культури, почесний консул Німеччини в Чернівцях Олександр Шламп стверджує, що активних німців, які беруть участь у подіях громадського середовища та визнають свою німецьку національну ідентичність, залишилось близько 200 чоловік. Незважаючи на таку малу кількість, матеріальна та нематеріальна культурна спадщина цього етносу є колосальна. У наш час місто Чернівці неможливо уявити без культурного внеску німецької громади в минулому. Зокрема, у 1998 році в місті на базі Товариства австрійсько-німецької культури «Відергебурт» було створено молодіжну організацію під назвою «**Буковинський Фенікс**», члени якої прихильні розвивати себе в акторському напрямку, постановках п'єс німецькою мовою. Актори розмовляють українською, а німецька – їхня друга мова. Для них театр – це спосіб збереження та розвитку німецької мови. Колектив запрошує професійних режисерів для покращення акторських навиків з метою популяризації культури не лише в Україні, а й за кордоном. Слід зазначити, що на постановку п'єси йде близько двох тижнів, «<...>протягом яких актори встигають все: від першого знайомства зі сценарієм до останніх підготувань до виступу. З 2001 року аматорська театральна трупа поставила дев'ять спектаклів німецькою мовою в різних жанрах, починаючи з казки і закінчуючи театром абсурду. Прем'єри постановок переважно відбуваються у Чернівцях у присутності режисерки з Румунії Ізольди Кобец» [19].

Театральні турне є різновидом творчої взаємодії та співпраці. Наприклад, презентація постановки «Super Bags» та інших вистав колективу «Буковинський Фенікс» на міжнародних театральних фестивалях Румунії, Німеччини, Хорватії сприяли ознайомленню з синтезом традиційних етнічних мотивів із сучасними жанрами (джаз, рок, академічна музика); збереженням автентичних фольклорних форм у нових аранжуваннях і обробках, а головне – «Буковинський Фенікс» на всіх мистецьких фестивалях серед учасників був єдиним німецькомовним театром від України.

У Чернівцях відбулась прем'єра комедії «Die Bräute landen in Paris» (2014), яку шанувальники вважають однією з кращих у репертуарі театральної трупі. Також з цією постановкою побували в місті Житомирі та місті Тімішоарі (Румунія). Актори презентують свої спектаклі на сценах Львова, Харкова, Києва та інших міст. У репертуарі молодіжної організації декілька вистав, зокрема: «Geschlossene Gesellschaft» Жана Поля Сартра, «Bernarda Albas Töchter» Федеріко Гарсія Лорки, «Die Bräute landen in Paris» Марка Камолетті, «Der fünfte Schwan» Пауля Евераса [19].

Особливості пограниччя впливають на культурно-мистецькі процеси, як своєрідна лабораторія креативності, де народжуються нові смисли, теми та художні форми, що виявляють складність і багатогранність сучасного мистецтва. Такий творчий та креативний підхід, безперечно, об'єднує молодь, даючи імпульс до розвитку, урізноманітнення повсякденного життя, допомагає їм реалізувати свою внутрішню потребу нести прекрасне в життя. При Німецькому національному домі у Чернівцях діє аматорський хор «Едельвейс». Колектив складається з жінок та чоловіків, які виконують традиційні пісні буковинських німців. Хор співпрацює з колегами з Сучави та Радівців для організації спільних культурних заходів. У репертуарі хору «Едельвейс» є ряд пісень німців півдня Буковини. В останні роки до колективу долучилися представники інших етнічних груп, які мають бажання спілкуватися та вивчати німецьку мову. Загалом Німецький національний дім згуртовує етнічних німців та їх родини, прихильників на різноманітні християнські свята, особливо на

Різдво, Великдень, співають колядки, обмінюються подарунками, декламують вірші, свято зберігаючи свої національні традиції [140].

Голова Товариства польської культури імені Адама Міцкевича у Чернівецькій області Владислав Струтинський зазначає, що на Буковині проживає близько 5200 поляків. З 2003 року в Чернівцях, адміністративному центрі області, та однойменному районі діє Польський культурно-освітній центр, який здійснює свою діяльність у межах гімназії № 3. Діти вивчають польську мову, традиції польського народу, елементи культури та духовності. Польську мову вивчають у селах Стара Красношора, Панка, Нижні Петрівці та у Чернівцях. У Чернівецькій області є 10 католицьких церков, які відвідують етнічні поляки. Популярним до сьогодні на Буковині є Міжнародний поетичний фестиваль поезії Марії Конопницької, який бере початок з 2000 року завдяки старанням поляків Буковини. Початковий національний етап щодо відбору декламаторів переважно проводять у Сучаві (Румунія) в першій половині року.

Поляки на півночі Буковини зберегли чималу кількість пісень, що описують буковинську дійсність. Чудовим прикладом може служити етнофольклорний колектив «**Долина Сірету**», який представляє публіці пісні з географічними та історичними елементами, характерними для цієї місцевості.... Польський фольклор на півночі Буковини пов'язаний із сімейними подіями, але також і з християнським календарем: весільні пісні, колядки, жалобні пісні, веселі пісні. При гімназії №. 3 міста Чернівці діє дитячий колектив «**Квіти Буковини**». Цей фольклорний колектив виховав чотири покоління артистів, які представляють польську хорову музику Чернівецької області. У цьому хорі співають не тільки діти польської національності, а й усі, хто вивчає польську мову і добре відчуває музику та фольклор цього народу. Хор був відзначений на кількох міських, обласних та міжнародних конкурсах.

Румуни в Чернівецькій області на сьогодні проживають переважно в нинішньому Чернівецькому районі (у минулому райони Герца, Глибока, Сторожинець та Новоселиця, а також в адміністративному центрі області) (Див. Додаток Б). До території, яку населяють румуни, входять такі історичні райони,

як Буковина, Герцаївщина та північна Бессарабія. «Перепис населення 2001 року зафіксував проживання 114.555 осіб, які заявили себе румунами, або 12,5% населення регіону, а також 67.225 осіб, які заявили себе молдаванами. Загалом румуномовна громада Чернівецької області складає приблизно 20% населення. Наразі в Чернівецькій області є школи з викладанням румунською мовою у понад 50 селах, є 2 тижневики, що виходять румунською мовою («Monitorul bucovinean» та «Gazeta de Herța»), радіоканали, інформаційні агентства» [94].

Слід констатувати, що при Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича функціонує кафедра румунської мови. У регіоні діє понад двадцять асоціацій румунської культури, які мають на меті зберегти мовну та етнічну ідентичність румунської громади. Головною асоціацією є Товариство румунської культури та літератури на Буковині «Міхай Емінеску» в Чернівецькій області, координатором якої є Василь Бику [94].

У червні 2004 року Юрієм Левчиком було засновано громадську національно-культурну організацію під назвою - «Буковинський центр мистецтв із збереження та популяризації румунської традиційної культури в Чернівцях». Буковинський центр мистецтв налічує 14 фольклорних колективів у населених пунктах із румуномовним населенням; 9 філій; Народну школу мистецтв і румунської цивілізації ім. Чіпріана Порумбеску; Музей етнографії і румунських традицій; Газету «Буковинські хроніки»; Бібліотеку ім. Думітру Ковальчука, подаровану Центру родиною Ковальчуків (понад 4000 томів румунською); партнерські організації з усієї Румунії; телевізійну студію REAL TV; Асоціацію румунських народних майстрів.

Центр реалізує широку програму зі збереження національної ідентичності, розвитку культурної спадщини, стимулювання творчості, поєднуючи ці напрямки в інтегровану міждисциплінарну концепцію. Основною метою є започаткування і підтримка постійного діалогу між різними формами творчості та мистецтва, участь у процесі європейської культурної інтеграції та збереженні національної ідентичності і традиційної культури.

Нематеріальна культурна спадщина румунської громади в Чернівецькій області представлена традиціями, звичаями, музичним фольклором, добре збереженим у сільській місцевості, які передаються з покоління в покоління. Румунська етнічна меншина, переважно православна, а традиції цієї громади тісно пов'язані з християнськими святами. Румунські родини Чернівецької області донині зберігають свої національні традиції та свята [94].

Зокрема, частково на півночі Буковини зберігся румунський етнічний звичай – «клака», суть якого полягає у взаємодопомозі один одному в господарських справах. У минулому цей звичай мав не лише економічну складову, але й був важливим елементом соціалізації. За звичаєм, клакери, так називають людей, які приходять на допомогу по господарству або в полі, одягнені в народний одяг, як це робили їхні пращури. У Чернівецькій області клака збереглася на роботах по заливанню фундаменту будинку чи збиранню сіна для тварин. Закусками, їжею, яка винагороджує зусилля працівників, займаються жінки, які приходять з кошиками, наповненими традиційними смаколикками. Вік не є обмеженням, коли мова йде про участь у клаці. У минулому часто після клаки господарі привозили кількох музикантів із села та організовували танці.

Особливе місце в спектрі традицій румунів з півночі Буковини займає щорічне пишне свято села зі старовинною традицією. Храм села святкують у більшості населених пунктах Чернівецької області раз на рік, дотримуючись певних традицій та звичаїв.

Щодо родинної обрядовості румунів півночі Буковини варто констатувати, що збереглися як свої автентичні, так і побутують запозичені обряди, традиції музичного фольклору. Відрадно, що етнічні румуни зберегли низку елементів автентичного фольклору, однак окремі з них трансформовані, осучаснені.

На сьогодні в Чернівецькій області, зокрема в долині річки Сірет, функціонує декілька культурно-мистецьких осередків, при яких діють етнофольклорні колективи «Ізвораши» з Ропчі, «Мугурел» з Нижніх Петрівців,

у Герцаївському районі – оркестр «**Валя Прутулуй**» з Горбово, фольклорний ансамбль «Проботешть» та багато інших.

Донині у середовищі румун поширені пісні трауру та смутку, що з'явилися в контексті депортацій, війни та злочинів з боку влади.

Етнофольклорний ансамбль «Ізвораш» був створений у 1982 році. «Перш за все ми прагнемо представити автентичний фольклор та костюми з Буковини, особливо з місцевості долини річки Сірет. У нас є автентичний буковинський репертуар з традиційними піснями: дойнами, піснями радості, піснями відчуження. Є пісні, які є частиною мого репертуару та репертуару ансамблю. Ми спираємось переважно на пісні, зібрані на півночі Буковини», – наголошує керівник колективу. – Ми співаємо пісні так, як їх почули, як то кажуть, «у своїй же народній сорочці». Ми часто знаходимо пісню з різними мелодіями, тобто одним і тим же віршем і кількома варіантами мелодії. У нас також є оброблені пісні. Багато пісень, які ми знаходимо, не мають мелодії, ні початку, ні кінця. З цієї причини нам доводиться обробляти деякі пісні, щоб їх зберегти», – зазначила в інтерв'ю Вікторія Костинян.

Керівниця ансамблю Вікторія Костинян мала на меті зібрати дітей, закоханих у народну музику, фольклор, національний костюм, облаштувала музей, де зберігається історія села Ропча та буковинських румунів з цього регіону [94, с.95].

Різні організації проводять багато полікультурних заходів. Наприклад, Товариства румунської культури в Чернівецькій області присвячують їх Дню румунської мови як рідної «Наша румунська мова» (31 серпня) або видатним представникам культури і мистецтва – Дні «Міхай Емінеску» (день народження румунського національного поета, який деякий час жив у Чернівцях). Літературні конкурси допомагають розкрити таланти на наступних фестивалях-конкурсах молодих митців імені Іліє Мотреску «Іліє Мотреску», «Грігоре Бостан», «Вирушив Лучафер»). Серед фестивалів, у яких оспівуються календарні свята, можемо відзначити: «Білі квіти – Florile dalbe», «Мерцішор»; «У саду з багатьма квітами – În grădina cu flori multe», «Дойна весни» тощо [94, с.98].

Таким чином, творче збагачення від культурного спілкування, набуття нового досвіду робить сучасну Буковину своєрідною лабораторією креативності.

Село Багринівка пишається сімейною династією Мандичевських, відомою на Буковині, а також у світі завдяки внеску її представників у збереження та популяризацію румунської мови, культури та віри предків. Особливістю складу населення міста Чернівці була і є його багатонаціональність. Після початку національного і політичного пробудження українців на початку 90-х років ХХ століття активізувалося формування відповідних національно-культурних організацій: Товариства румунської культури ім. Міхая Емінеску, Товариства польської культури ім. Адама Міцкевича, Товариства єврейської культури ім. Еліазара Штейнбарга, Чернівецького єврейського громадсько-культурного фонду, Товариства австро-німецької культури «Відродження» тощо. Слідом за традиційними громадами почали об'єднуватися росіяни і білоруси [174, с.101–104].

До етнокультурних товариств входили переважно за національною ознакою. Люди, які гуртувалися у товаристві, по-різному уявляли собі завдання організацій. Більшість активістів щиро прагнули відродити традиції багатокультурності старих Чернівців. Завдяки ініціативі товариств при деяких середніх навчальних закладах міста діяли недільні школи з вивчення польської мови та івриту, одну зі шкіл із румунською мовою навчання в центральній частині міста (вул. А. Шептицького) було реорганізовано в гімназію, чимало робилося для вшанування імен визначних чернівчан різних національностей.

Етнонаціональні товариства на початку 90-х рр. ХХ століття часто були ініціаторами проведення різноманітних національно-культурних заходів. «Святом чернівецької багатокультурності» місцева преса назвала відзначення у січні 1999 р. 70-х роковин від початку заснування єврейської газети на мові ідиш «Черновіцерблеттер» – «Чернівецька газета».

Отже, особливою прикметою фестивального руху Буковини є багатонаціональна міжкультурна комунікація. Відзначено вплив буковинської єврейської музики (клезмерська традиція) на сучасну музичну сцену.

Формування нової генерації музикантів та композиторів, які працюють на межі традиції та інновацій, закладають підвалини загалом для української культури і мистецтва з народженням нових смислів, тем і художніх форм, що виявляють складність і багатогранність сучасної культури і мистецтва регіону.

2.2. Чернівецька обласна філармонія як лабораторія міжкультурної комунікації

Історія Чернівецької обласної філармонії сягає середини ХІХ століття, саме з періоду формування та активізації культурно-мистецьких процесів через безпосередній вплив геополітики.

Чернівецькі меломани заснували товариство, що офіційно називалося «Товариство сприяння музичному мистецтву на Буковині» (1862). Скорочено його називали «Музичне товариство» (Musikverein Czernowitz). Ця мистецька організація фактично була міською філармонією. Поступово центр став осередком культури та мистецтва. Тут виступали Сидір Воробкевич, Адальберт Войтех Гржималі, Енріко Карузо, Соломія Крушельницька, Микола Лисенко, Філомена Лопатинська, Євсевій Мандичевський, Модест Менцинський, Кароль Мікулі, Пауль Морганс, Йозеф Шмідт Поль Робсон, Антон Рубінштейн, Орест Руснак, Жак Тібо, Федір Шаляпін та багато інших. [128, с128]

Непересічне значення мало заснування Чернівецької обласної філармонії (8 липня 1940 року). Спочатку до її складу входили народний хор і концертна бригада. Артисти філармонії проводили концерти власних творчих колективів, а також на сцені виступали музиканти зі світовими іменами, наприклад: Борис Гмиря, Дмитро Гнатюк, Марія Бієшу, Зара Долуханова, Леонід Коган, Сергій Лемешев, Євгенія Мирошніченко, Давид Ойстрах, Натан Рахлін, Святослав Ріхтер, Бела Руденко, Мстислав Ростропович, Микола Сліченко, Анатолій Солов'яненко, Степан Турчак тощо [89, с 230].

До основних напрямів розвитку творчої лабораторії чернівецької філармонії відноситься освіта з формуванням базових і спеціалізованих знань у галузі мистецтва. Починаючи з повоєнних часів, у Чернівцях було відкрито ряд

мистецьких закладів, установ, які брали безпосередню участь в організації культурного життя краю, а саме: обласний будинок народної творчості, музучилище, культурно-освітнє училище, дитячу музичну школу, яка фактично відновила свою діяльність, музичне відділення при педагогічному училищі, Палац культури працівників легкої промисловості (1954), Будинок учителя (1955), Будинок залізничників, Палац піонерів (нині Палац школярів та юнацтва), Літній театр, а в населених пунктах області – сотні клубів та будинків культури.

Розвиток методик викладання у регіоні був тісно пов'язаний із поєднанням традиційних та інноваційних підходів, що загалом характеризують пограниччя та поліетнічність. Оскільки в наш час відбуваються процеси інтеграції міждисциплінарних досліджень у творчий процес, спробуємо розглянути це на репертуарній політиці загалом і окремо на творчих здобутках колективів філармонії.

Творча діяльність Чернівецької філармонії, як поліетнічної творчої лабораторії, розширює культурно-мистецький світогляд через вивчення і збереження національної та світової спадщини. У творчій лабораторії існують основні напрями розвитку, які охоплюють освіту, загальну культуру та мистецтво. Взаємодія цих складових формує цілісний простір для становлення і вдосконалення творчої особистості, а також сприяє популяризації культурних і мистецьких досягнень (Див. Додаток II). Це стосується і колективів, таких як: Заслужений академічний буковинський ансамбль пісні і танцю імені Андрія Кушніренка (1944), групи солістів «Музична просвіта» (1953), з учасниками Ніною Каплієнко, Семен Шкурган, Мирослав Ніколін, Сільва Максименко тощо, Іваном Дердою, Василем Пиндиком, Борисом Поповим); Академічний камерний оркестр «Carpaccio» (1975), дует «Писанка» (1990), Академічний симфонічний оркестр (1992), Академічний камерний хор «Чернівці» (1993), Ансамбль народної музики «Плай» (1994), солісти-виконавці сучасної естрадної пісні (заслужені артисти України Леонід Корінець, Василь Данилюк, Ірина Зінківська під керівництвом народного артиста України Левка Дутківського (1998), Дитяча вокальна студія «Казковий світ» (2001), Естрадно-

духовий оркестр «Буковина» (2016) [114]. Саме вони формують культурно-мистецький простір регіону [128, с.127].

Чернівецька обласна філармонія є яскравим зразком музичної культури і мистецтва Буковини ХХ століття з поліетнічним характером розвитку. На основі генези поліетнічного регіону було відпрацьовано основні його складові: освіта (як елемент загальної культури і спеціальної мистецької); мовне розмаїття (як елемент порубіжжя); синтез традицій, що віддзеркалюється у колективній праці, репертуарі, засобах музичної виразності; творчій міжнародній співпраці (гастролі, культурно-мистецькі проекти) тощо.

На основі аналізу творчої діяльності колективу **«Заслужений академічний буковинський ансамбль пісні і танцю імені А. Кушніренка»** (1944) (Див. Додаток Г) спробуємо дослідити всі концептуальні складові та елементи поліетнічного характеру існування та розвитку.

Організатором видатного колективу з непересічною історією став збирач пісенного фольклору, самобутній композитор Григорій Шевчук та хормейстер і заслужений артист України Василь Мінько. До хору запрошували співаків з усього краю, які зі своїм приходом приносили самобутні народні пісні, які до того передавалися з вуст в уста. Процес відродження хорових буковинських традицій був досить складним, оскільки майже всі культурно-освітні заклади були понижені й перебували в неналежному стані для репетиційного процесу. Проте відновлення відбувалося швидкими темпами [182, с.24].

Першим балетмейстером ансамблю став Григорій Дихта. Через брак танцюристів (1946-1948) хору Буковинського ансамблю довелося виступати самотійно й називали вони себе хоровою капелою «Буковина». Поступово популярність «Буковини» зростала. Гастрольні поїздки відбувалися по районах і найвіддаленіших куточках області. У репертуарі колективу були народні пісні, різні хороводи, грайливі коломийки, пісні-діалоги з театралізацією і хореографічними елементами. Оскільки у той період при Чернівецькій філармонії функціонував ще один танцювальний колектив, який очолювала відомий педагог і балетмейстер Ганна Асенькова, колективи об'єдналися й

знову сформувався Буковинський ансамбль пісні і танцю (1949). Колектив очолив П. Лисоконь.

За роки існування ансамбль виховав артистів-виконавців, його керівники мали вплив на загальну культуру і розвиток колективу, зокрема випускник Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, народний артист України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка, член-кореспондент Академії мистецтв України, професор Андрій Кушніренко (керівник з 1962 року). Як вихованець Львівської консерваторії (Див. Додаток В), А. Кушніренко зробив певні акценти у роботі колективу. Виконавська манера А. Кушніренка стосувалася тембральних можливостей кожного виконуваного твору, що «відповідають його змісту і поглиблюють розкриття художнього образу, застосовуючи при цьому колористичні звукові ефектації, особливо під час виконання народних пісень окремих регіонів» [89, с.238]. Колектив співпрацював з відомими композиторами і музичними діячами у різні часи (тут робимо перелік імен також з радянських часів): А. Авдієвський, Д. Гнатюк, Г. Ернесакс, М. Колесса, І. Козловський, В. Мураделі, О. Тактакішвілі, С. Турчак тощо. Варто зазначити, що колектив першим виконав твори українських композиторів – Є. Козака «Буковинська полька», М. Колесси «Ой зелена Буковино», А. Кос-Анатольського «Буковинська танцювальна», П. Майбороди, О. Білаша та ін.

Протягом десятиріч Буковинський ансамбль дав сценічне життя співанкам, що народилися в колективі, зокрема: «Пісня про Олексу Довбуша» Б. Крижанівського, «Гей, піду я на Черемош» Г. Шевчука, «Марічка», «Пісня з Полонини» С. Сабадаша, «Ранок Верховини», «Зореслава» А. Кушніренка; буковинським народним пісням «Черемоше, Черемоше», «Повилася павутина», «А Марія вареники чине», «Тандріта», «А коник чорненький», «На камені стою», «Глибока кирниця»; танцям: «Голубар», «Вітерець» і «Молодійка» в постановці балетмейстера О. Терещенка, «Тропонійка» і «Парубоцький танець» у постановці М. Ромадова, «Святковий танець», «Буковинська полька», «Аркан», «Козак» і хоровод «Червона калина» в постановці Д.Ластівки; вокально-хореографічній сюїті «Буковинська родина», хороводу «Веселкові

передзвони» у постановці Л. Сидорчука, інструментальним буковинським мелодіям в обробці І. Міського, Ю. Блещука, Л. Затуловського, О. Жукова та багатьом іншим [89, с.236-237].

Колектив популяризував творчість місцевих композиторів і поетів – М. Бакая, Б. Крижанівського, В. Колодія, І. Кутеня, М. Матіос, В. Михайлюка, С. Сабадаша, Т. Северенюк, М. Ткача, Г. Шевчука. Місцевий композитор і диригент Богдан Крижанівський (1894-1955), який писав пісні та музику до вистав Чернівецького драмтеатру, кінофільмів («Земля» за твором О. Кобилянської), був директором музичного училища, що вплинуло на якісний склад професійних музикантів регіону і, звичайно, колективів Буковини.

В інтерпретації Кушніренка по-особливому звучали акапельні твори на слова Т. Шевченка, а саме: «Садок вишневий коло хати», «Рече та стогне Дніпр широкий», «Думи мої» та ін. Однією з визначальних рис будь-якого колективу є репертуар. У доробку колективу сотні народних і сучасних пісень, танців, які дуже вміло подаються слухачам і глядачам, зацікавлюючи своєю концепцією. Окрім народних пісень, творів місцевих авторів, театралізованих програм, у репертуарі колективу були твори С. Воробкевича, В. Зубицького, Л. Дичко, М. Колесси, М. Леонтовича, М. Лисенка, С. Людкевича, К. Стеценка, А. Штогаренка.

Синтез традицій та інновацій віддзеркалився в оригінальних підходах до творчості. На основі досвіду шипинських музикантів-самоучок і професійного досвіду випускника Чернівецького музичного училища Іллі Міського (1920-2005) виникла оркестрова група (1954). Вона значно розширила можливості колективу, збагатила репертуар, звукову палітру ансамблю й засоби музичної виразності виконавців. Яскравий неперевершений соліст, який грає на різних народних інструментах (флюярі, сопілці, кувиці, денцівці, окарині), автор хроматичної сопілки Д. Демінчук; соліст скрипаль-імпрровізатор, концертмейстер оркестру Ю. Блещук заклали основи професійного виконання на цих інструментах, підвищили зацікавленість громадськості до оркестрового народного звучання. Завдяки цим музикантам та колективу загалом почалося переосмислення значення народних інструментів [182, с.24-25]. Свого часу, з

оркестровою групою працювали заслужений артист України Олександр Жуков та лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича Роман Стефанів. На даний час оркестр очолює талановитий баяніст Іван Парасківа, випускник кафедри музики Чернівецького національного університету. В основі репертуару оркестрової групиколективу – найкращі обробки пісенної й народно-інструментальної музики, оригінальних творів для оркестру народних інструментів, притаманних буковинському краю [109, с.60].

Загалом Буковинський ансамбль виховав прекрасних солістів, – констатує Н. Смірнова, – які у свій час стали заслуженими артистами України – Марія Мельничук, Іван Дерда, Михайло Поляков, Юрій Січковський, Сергій Божекул, Ярослав Солтис. Андрій Кушніренко, як досвідчений митець, приділяв увагу мистецькому становленню і творчому росту своїх творчих кадрів, а його високопрофесійні поради під час практичних занять допомогли стати багатьом з них відомими в Україні майстрами своєї справи.

Крім того, відбулося розширення репертуару за рахунок оригінальних постановок різних жанрів: одноактної народної опери «Буковинська весна» (муз. А. Кушніренка, лібрето А. Добрянського, режисер А. Литвинчук, балетмейстер А. Бондарєв (1968), а також вокально-хореографічних обрядових сцен з циклу «Пори року», «Весна-красна», «Обжинки», «Щедрий вечір, добрий вечір» та інші. Неординарною подією була підготовка концертної програми з хорових творів С. Воробкевича (1993); концерту духовної музики українських композиторів-класиків (1994) [115, с.4-5].

Згодом репертуарна політика колективу ускладнилася, стала надзвичайно багатожанровою (хорові мініатюри, твори великої форми, розгорнуті театралізовані дійства тощо). Основою репертуару професійного колективу завжди залишалися народні пісні (Див.Додаток Ж). Особливо це було необхідним на початку 90-років ХХ століття. У виконанні ансамблю було знято фрагмент «Буковинського весілля», який увійшов до кінофільму «Співає Україна». Репертуар колективу поповнився вокально-хореографічними обрядовими сценами «Щедрий вечір, добрий вечір», «Обжинки», «Весна-красна» та багатьма іншими, на які було витрачено чимало сил, щоб відтворити

ці театралізовані дійства, адже первинні зразки фольклору зникають. Однак завдяки польовим матеріалам А. Кушніренка, Д. Ластівки та багатьох членів колективу, які їздили по найвіддаленіших куточках Буковини й збирали першоджерела, усе ж таки вдалося відродити справжні картини народного дійства. Участь колективу у фестивалях різноманітних рівнів підкреслює його конкурентоспроможність і здобуті нагороди: республіканський фестиваль молоді, студентів (почесне звання лауреата, виступи на радіо, телебаченні та кінозйомки кращих концертних номерів, 1950).

Маршрутна карта виступів є неосяжною – від Буковини до різних країн світу (Фінляндія, Румунія, Кавказ, країни Балтії тощо). Керівник А. Кушніренко у своєму виданні особливо відзначив концерти колективу у Фінляндії (1966), Чехословаччині (1986), Польщі (1989), Італії (2000), Румунії (1969, 1974, 1986, 1990, 2002) [89, с.239].

Колектив володіє яскравою неповторністю виконавського стилю, поєданого з високою професійною культурою. Вокально-хореографічне мистецтво ансамблю є його своєрідною візиткою, забезпечує протягом десятиріч гідне визнання як одного з найкращих колективів України. Мішаний хор буковинського ансамблю, у якому присутній весь діапазон, репрезентує хорове мистецтво в академічній манері співу. «Це дає можливість на професійному рівні виконувати як обробки народних пісень при створенні партитур, у яких застосовуються різноманітні колористичні характеристики з використанням різнобарвного тембрового звучання, що відтворює як специфіку цього регіону, так і класичний хоровий репертуар [18]. Хоча і вокально-хореографічні композиції, зокрема «Весна красна», «Свято урожаю», «Щедрий вечір», «Ружаниця», «На толоці», «Від Дунаю до Дністра», «Буковинське подвіря», «Український вертеп» тощо, також є успішними.

Звичайно, що головним показником творчості колективу є його виконавська манера. Над цим багато років працювали різні керівники. Спілкуючись з Нелею Смірною, яка вивчала творчу біографію колективу, дізнаємося, що першою складністю, з якою зіштовхнувся тоді ще молодий диригент А.Кушніренко, була ідеологія влади, за якої було важко розвивати

українську музичну культуру і провадити ту концертно-виконавську діяльність, яку й належало для Буковини. Митець працював над чистотою інтонування співу, чіткою дикцією, виразним фразуванням, палітрою тембральних барв, широким диханням, кантиленою, багато уваги приділяв виконанню а *carrella* тощо.

Саме під орудою А. Кушніренка колектив виробив своєрідний стиль і почерк виконання хорових творів, який дав можливість досягти високого художнього, професійного рівня, показати багатогранність, різноманіття і багатство тембру. Митець дотримувався академічного стилю народного співу. Перевага академічної манери є беззаперечна й визнана в цілому світі: широкий діапазон, можливість застосовувати різноманітні технічні засоби, а це дає змогу виконувати найскладніші партитури та фольклорні зразки, вокальна природність, можливість тривалішого співу без відносної стомлюваності, гнучкість і легкість у виконанні різних технік, штрихових і динамічних прийомів.

Митець вважав, що українську хорову культуру повинна репрезентувати саме академічна манера виконання, а в справжні партитури, написані хорошими майстрами, які розраховані на академічну манеру співу за тембральними, колористичними, метроритмічними особливостями, не варто штучно впроваджувати народне звучання. У академічній манері можливо досягти високих художніх результатів. Безперечно, під час співу в академічній манері значно легше втримати стрій, ансамбль, не втративши багатотембровості звучання. У роботі з колективом А. Кушніренка для правильної постановки голосу запровадив щоденні розспівки і вправи на розширення діапазону, чистоти інтонації, хорошої дикції, покращення горизонтального і вертикального строю (інтонування з розумінням ролі того чи іншого тону в акорді та відчуття самої гармонічної функції акорду), виробленню культури звуковидобування. Композитор наголошував на тому, що основою вокального мистецтва є природна наспівність, плавність і безперервність потоку звучання людського голосу. Природна наспівність у симбіозі з яскравим фразуванням і образністю слова є шляхом до передачі змісту будь-якого твору. А. Кушніренко

прагнув, щоб хор співав не просто красиві звуки, а з розумінням підходив до кожного поетичного тексту, адже в звучанні хору завжди повинна бути певна сформульована думка, ідея, яка через слово і теплоту людських голосів дозволить розкрити всю красу музики і зміст твору.

Характерною рисою колективу була робота над ансамблевістю голосів. Від хористів вимагалось повне злиття зі своїми партнерами по співочій партії, не втрачаючи, однак, при цьому тембрової окраси голосу кожного співака. За висловом учасників ансамблю, окрім ансамблевості, митець намагався дотримуватися штрихів, фразування і динаміки, агогіки та пульсації темпоритму. Для безперервного звучання мелодії хористи повинні були знати цілу партитуру, адже окремо кожна партія є невід'ємною частиною загального образного змісту і форми цілого твору. На досягнутому результаті колектив не зупинявся, а рухався вперед, поступово збільшуючи вимоги до виконавців.

Колектив з успіхом виконував як мініатюри, так і твори великих форм. У 70-ті роки ХХ ст. репертуар колективу дещо був оновлений. Окрім тих, які формували основу репертуару у 60-ті роки, виконувалися: «Буковинський край» Є. Козака, «Пісня з полонини» та «Пісня про Лук'яна Кобилицю» С. Сабадаша, «Привітальна сюїта» І. Міського, «Дівоча танцювальна» та «Ой коли б я сокіл» А. Кос-Анатольського, «Пісня гуцула» та «Дівоча лірична» Г. Шевчука, «Зореслава» та «Килим» А. Кушніренка, обробки українських пісень для хору А. Кушніренка «Глибока кирниця», «А коник чорненький», «Легіник», «На камені стою» та багато інших; буковинський танець «Капелюшки», «Гопорівські вечірки», «Гопак», «Веселі вівчарі», «Угорський танець»; «Концертна імпровізація на буковинські народні мелодії» та «Румунські мелодії» І. Міського. Слід констатувати, що значний об'єм репертуару ансамблю склали оригінальні твори та обробки українських народних пісень самого А. Кушніренка та місцевих композиторів.

Яскравим прикладом театралізованого дійства є «Фрагмент сучасного буковинського весільного обряду» для мішаного хору а cappella. Хорова партитура сформована своєрідним розташуванням на два пласти: чоловічий і жіночий хори, чим досягнуто відчуття зображальності. Начебто одночасно

звучать два гурти (дружки і бояри), а майстерна поліфонія посилює це відчуття поєднання різних обрядових весільних пісень – ладкань. Співставлення двох, трьох хорів, які різні за характером, перемінний розмір, ритмічне багатство, самостійність партій, вільність мелодичних ліній партій – ось основні риси, які дозволяють яскраво відобразити картину весільного обряду Буковини. При цьому від артистів вимагається артистизм, переконлива і жива міміка, диференційований звук для передачі змісту хорових творів.

А. Кушніренко зробив вагомий внесок у збереження та популяризацію фольклорної спадщини Буковини. Його діяльність охоплювала збір, опрацювання, видання та виконання місцевих народних пісень, що стало сенсом його творчого буття. Як талановитий композитор і хоровий диригент, він надав нове звучання багатьом пісням, піднісши їх до високого професійного рівня. Завдяки його обробкам народні мелодії отримали нове життя та закріпилися у репертуарі Буковинського ансамблю на довгі роки. Твори в аранжуванні А. Кушніренка не лише збагатили репертуар колективу, а й стали важливою частиною української культурної спадщини, залишивши помітний слід у національному музичному мистецтві [66, с.168].

Пошукова робота та відтворення буковинських традицій, пісень і танців і продовжуються і сьогодні. Як зазначає у своєму інтерв'ю Іван Петрусяк, автор ідеї та режисер-постановник етномюзиклу «Крізь століття» («Крізь ...», 2024), що робота над збиранням фольклорних матеріалів та запис автентичних пісень тривали понад 10 років. Прем'єра відбулася на сцені Чернівецької обласної філармонії у 2024, приурочена до 80-річчя Заслуженого академічного буковинського ансамблю пісні й танцю імені Андрія Кушніренка. Постановка поєднує хореографію, хор та гру оркестру народних інструментів з використанням автентичних мелодій і сучасних аранжувань. На сцені продемонстрували, як народні звичаї передаються з покоління в покоління. Етномюзикл охоплює символічні події різних сезонів: від приготувань до Святвечора та зустрічі Різдва, до великодніх святкувань, виводу овець на полонину і весільних традицій. У мюзиклі відобразили обрядовість чотирьох сезонів та різних частин Північної Буковини. Зимові традиції взяли із

центральної Буковини, весняні – з Хотинщини й Бессарабії, літні – з Путильщини (Буковинська Гуцульщина), осінні – з Кіцманщини та Заставнівщини, звідки взяли й обряд буковинського весілля.

Всі ці події об'єднані історією буковинки, яка 50 років тому емігрувала з України. В основі сюжету, твір чернівецького письменника Георгія Боти «Брати Ленківці». За задумом, головна героїня виїхала в Канаду, але повернулася на Буковину, щоб згадати традиції та звичаї [175].

Є інші приклади колективів. Яскравою та неповторною є творча активність **ансамблю народної музики «Плай»** (1994, Чернівці, керівник Микола Гакман) (Див. Додаток Г). До складу ансамблю входять вокалісти та виконавці на основних інструментах: скрипка, акордеон, цимбали, контрабас, кларнет, сопілка. У концертних програмах додаються українські інструменти з давньою історією, що підкреслюють місцевий колорит (окарина, най, дводенцівка, тилинка, кавал, саксофон та різновиди сопілки). У репертуарі колективу втілено палітру українського, гуцульського, румунського, польського, угорського фольклору та фольклору інших народів, який нараховує понад сто різноманітних композицій (Див. Додаток Ж). Колектив гастролює (Франція, Німеччина, Люксембург, Польща, Голландія, Румунія).

Колектив презентує розвиток нових художніх форм і стилів через експериментальні пошуки – інструментальні варіанти складу, додавання солістів і танцюристів; репертуарний фольклорний синтез; міжкультурні обміни через творчі проєкти та гастрольні турне до різних країн [109, с.60].

До речі, у репертуарі ансамблю народної музики «Плай» є й танцювальні композиції, зокрема танго. Дослідник М. Черепанин, вивчаючи композиторський стиль А. П'яцолли, у розвідці зазначає, що митець «...вдало використовував традиційні і нові можливості гармонії, новітні прийоми гри, оригінальний спосіб аранжування й інтерпретації своїх композицій, які представлено у сучасному ключі з елементами джазу і класичної музики» [171]. Своєрідна інтерпретація танго, різноманітні прийоми гри, оригінальне поєднання музичних інструментів, синтез стилів притаманний колективу під

орудою М. Гакмана. Отже, від етапу зародження танго було «приречене» на синтез різних танцювальних стилів, інтонацій, мелодійно-ритмічних малюнків.

Академічний камерний хор «Чернівці» був реорганізований у 2003 році на основі вже існуючого з 1993 року камерного хору чернівецької філармонії (Див.Додаток Г). Художнім керівником та диригентом колективу стала випускниця Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, аспірантка Національної музичної академії України Надія Селезньова. Концертмейстер – Лілія Холоменюк. Щороку хор бере участь у різноманітних культурно-мистецьких подіях різного рівня. Наприклад, хор був неодноразовим учасником міжнародних та регіональних фестивалів класичної музики – «Буковинський листопад» (м. Чернівці), фестивалю імені Євсевія Мандичевського (м. Чернівці), «Стравінський і Україна» (м. Луцьк), фестиваль ім. С. Ріхтера (м. Житомир) (Див. Додаток З). Хор отримав чимало нагород та відзнак. Є дипломантом міжнародної Пасхальної Асамблеї (м. Київ) (наймасштабнішого та найпрестижнішого в Україні хорового зібрання, що об'єднало на зустрічі 32 хорові колективи з України, Білорусі, Німеччини та інших країн (2010), лауреатом III ступеня всеукраїнського конкурсу хорового мистецтва ім. Лесі Українки, (м. Луцьк) (2011), учасником міжнародного хорового фестивалю ім. Г. Музическу (м. Ясси, Румунія) (2015), учасником всеукраїнського хорового фестивалю «Різдвяний передзвін» (м. Київ) (2016), лауреатом II ступеня Міжнародного хорового конкурсу духовної музики «Коложський Благовіст» (м. Гродно, Білорусь) (2017), лауреатом I премії Міжнародного хорового конкурсу духовної музики «Хайнувка » (м.Білосток, Польща) (2019).

Академічний камерний хор «Чернівці» є універсальним вокальним колективом, який працює у різножанрових та різностильових напрямках хорового співу. У репертуарі колективу десятки великих полотен української та світової класики, сотні творів акапельної духовної та світської музики в історичному діапазоні від старовинної монодії до авангардних творів сучасних композиторів; класичні та сучасні обробки українських народних пісень, хорова музика народів світу; естрадні, джазові аранжування пісень для хору, а також

композиції з елементами декламації, театралізації, танцю (Див. Додаток Ж). Популяризація творчості буковинських композиторів є одним з пріоритетних напрямів творчої діяльності хору. Важливо зазначити, що хор співпрацює зі всіма мистецькими колективами Чернівецької філармонії. Зокрема, у співпраці з академічним симфонічним оркестром спільно було зреалізовано світові та всеукраїнські прем'єри цілого ряду вокально-симфонічних творів буковинських, українських композиторів та композиторів української діаспори [3].

У творчому доробку хору є цикли ексклюзивних музично-поетичних програм «Музика мого міста» у співпраці з сучасними буковинськими композиторами: Олександром та Оленою Чмут, М. Довганичем, Л. Затуловським; поетами Т. Севернюк, М. Бучком, А. Поповчук. Безперечно, програми містять твори наших уславлених буковинських митців: С. Воробкевича, Є. Мандичевського, К. Мікулі, А. Кушніренка, Й. Ельгісера, Ю. Гіни, В. Михайлюка, В. Івасюка, С. Сабадаша. Доброю традицією стало регулярне запрошення камерного хору «Чернівці» до участі в урочистих та мистецьких заходах міста в «камерному» форматі: у бібліотеках, виставкових центрах (салонні вечори до ювілейних дат, презентації книг, відкриття художніх виставок, благодійні концерти та ін.).

Керівником **Естрадно-духового оркестру «Буковина»** (2016) є заслужений працівник культури України, диригент Георгій Новаковський (Див. Додаток Г). У структурі обласної філармонії оркестр з перших днів творчої роботи проявив себе як високопрофесійний колектив (25 музикантів). Вражає різнобарвна палітра концертних програм та обширний репертуар (світові хіти, саундтреки з улюблених фільмів, молдовські замальовки та музичні твори українських композиторів). Окрім оркестру, у колективі беруть участь солісти-вокалісти, бек-вокал та хореографічна група [54]. Колектив є постійним учасником міських, обласних та міжнародних імпрез, фестивалів духової музики, марш-парадів духових оркестрів Чернівецької області тощо. З концертними програмами упродовж років естрадно-духовий оркестр «Буковина» побував не лише на території нашої країни, порубіжжя, а й далеко

за її межами [109, с.60].

Окрім заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю України, ансамблю народної музики «Плай», камерного хору «Чернівці», естрадно-духового оркестру «Буковина», при Чернівецькій обласній філармонії успішно провадять свою концертну діяльність академічний камерний оркестр «Саргіссіо», скрипковий дует у складі Чеботов-Шапко, концертна група «Музична просвіта», дует «Писанка», солісти-виконавці Ніна Каплієнко, Іван Дерда, Олена Урсуляк, Володимир Фісюк, Богдана Зайцева-Чебан, Мар'яна Українець, Світлана Бардаус та ін. (Див. Додаток Г).

З тріумфом у стінах філармонії було проведено IV весняний Фестиваль органної та камерної музики «SOUNDS of BACH», VII літній Фестиваль «INVICTUS», присвячений Дню Незалежності та I зимовий «Різдвяний органний фестиваль» (2024). Зокрема, у концертній програмі фестивалю «Буковинський листопад» відбулася прем'єра твору «Dreams» ізраїльської композиторки українського походження Анни Сегал у виконанні Вольфганга Вайгеля (гітара, Німеччина), Лілії Холоменюк (фортепіано) у супроводі академічного симфонічного оркестру під орудою Йосипа Созанського. Л. Холоменюк вважає, що «Dreams» є рефлексією на війни в Ізраїлі та Україні. Знаковим проєктом філармонії вважається постановка етномузиклу «Крізь століття» (2024) (Див. Додаток З).

Отже, творча лабораторія є динамічним середовищем, де можемо простежити зміни в освітньому й культурно-мистецькому середовищах на взаємодії різних складових, як у Чернівецькій обласній філармонії. Освітня сфера включає елементи загальної культури і спеціальної мистецької (відкриття мистецьких закладів, включення випускників цих закладів до колективів, керівники колективів – творчі особистості, композитори, інноватори, ініціатори, експериментатори). Рисами творчої лабораторії є активізація мовного середовища, володіння кількома мовами як елементом розмаїття порубіжжя; поєднання академічного і аматорського мистецтва, розширення сфери неакадемічного мистецтва, жанровий синтез; творча міжнародна гастрольна співпраця і культурно-мистецька проєктна діяльність.

Міжкультурному діалогу сприяють творчі проєкти. З використанням старовинних будівель. Як і багато церков у період з 1944 до 1986 року, церква святого Григорія Просвітителя не функціонувала. Приміщення Вірменської церкви було передано Чернівецькій філармонії для використання під зал органної та камерної музики (1986) (Див. Додаток Г). Відбулася реконструкція приміщення (1988), а Чеська фірма «RIDER» виготовила і встановила орган. Зі сцени обласної філармонії зазвучали і стали відомі світові Семен Шкурган, Юрій Гіна, Леонід Затуловський, Павло Дворський, Василь Зінкевич, Анатолій Євдокименко, Віктор Костриж, Софія Ротару, Євген Савчук, Лілія Сандулеса, Іво Бобул, Сіді Таль, Андрій Шкурган, Назарій Яремчук; вокально-інструментальні ансамблі «Смерічка», «Червона Рута», «Буковина», «Черемош», «Жива вода».

У кінці ХХ – початку ХХІ століть спостерігається підвищення ролі популяризації вокального та інструментального виконавства не лише на території України, а й далеко за її межами. Чимала кількість колективів мала можливість їздити з гастрольми до багатьох країн. Кожен вид мистецтва є носієм власної специфіки, що визначає його особливості та відмінності і передбачає різновекторність наукового осмислення. Культурно-мистецьке життя Буковини значною мірою базується на етнонаціональних традиціях регіону. Важливим центром збереження та популяризації музичного мистецтва є Чернівецька філармонія імені Д. Гнатюка. У мистецькій галузі універсальним професійним колективом, що репрезентує багатство поліетнічної палітри Буковини, є до сьогодні заслужений академічний Буковинський ансамбль пісні і танцю України обласної філармонії, діяльність якого спрямована на популяризацію народного мистецтва та донесення до слухача кращих зразків української культури, виховання естетичних смаків широкого кола шанувальників мистецтва. Чернівецьке культурне середовище протягом останніх десятиріч сприяло розвитку вокального, інструментального мистецтва (як аматорського, так і професійного), творчості місцевих композиторів.

Отже, вивчення історичного розвитку регіону є необхідним чинником для усвідомлення процесів кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. Цей період в

історії регіону став періодом активного переосмислення традиційної музичної спадщини та її адаптації до сучасних умов. Народна музика регіону, яка завжди була важливим засобом культурної самоідентифікації, зберігає етнічні особливості, але водночас інтегрується у світові мистецькі процеси. Серед особливостей музичної культури і мистецтва Буковини, які мають безпосередній вплив на процеси кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття, визначено багатокультурність, що інтегрує етнічні символи у сучасні форми. Поліетнічність Буковини є не лише історичним феноменом, а й активним чинником розвитку сучасного музичного процесу. Взаємодія різних етнічних традицій у музиці та мистецтві є основою для збереження унікального культурного обличчя регіону та його інтеграції у загальносвітовий контекст. Для поліетнічного середовища на Буковині, де міжкультурне спілкування відбувається щоденно на рівні діалогу між його мешканцями, взаємозв'язок між культурами є основою для взаєморозуміння і гармонійного співіснування представників різних етнічних меншин – носіїв різних культур, які творять багатоспекторну етносферу міста, що, безперечно, піддається трансформаційним та асиміляційним процесам.

Діяльність мистецьких організацій (Обласна філармонія ім. Д. Гнатюка, Національна всеукраїнська музична спілка, Асоціація діячів симфонічної та камерно-інструментальної музики, Асоціація діячів духової музики, Обласна асоціація народно-інструментальної музики, Асоціація діячів естрадного мистецтва, Асоціації діячів музичної освіти та виховання та ряд інших) є необхідною складовою розвитку музичного мистецтва, що створює умови для підтримки та мистецької комунікації композиторів, виконавців, мистецтвознавців, менеджерів культури з метою пропагування музичного мистецтва шляхом безпосередньої організації та координації проведення публічних мистецьких заходів, а також видання і розповсюдження музичної інформації на регіональному, національному, міжнародному рівнях. У наш час їх діяльність здійснюється у вигляді сценічної практики засобами арт-менеджменту (організація концертів, фестивалів, конкурсів, музичних вистав у відповідних концертних приміщеннях); популяризація композиторських

новинок та класичного репертуару (проведення творчих вечорів, ювілейних концертів, творчих консультацій, концертів); (надання соціальних компенсацій і пільг) та ін.

РОЗДІЛ 3. ПОЛІЕТНІЧНЕ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО І КУЛЬТУРА БУКОВИНИ У ТРАДИЦІЯХ ТА ІННОВАЦІЯХ

3.1. Динаміка фестивального руху Буковини: від поліетнічної регіоніки до міжнародної взаємодії

Музичні фестивалі, як правило, присвячені різним подіям, саме вони є поєднанням музики з різними заходами. Основною метою музичних фестивалів є демонстрація майстерності виконавців з орієнтацією на певний музичний жанр: фольк, рок, поп, класику, джаз тощо.

Унікальність Буковинських фестивалів полягає у поліетнічних аспектах функціонування музичної культури і мистецтва регіону, в органічних переплетеннях українських, румунських, єврейських, молдовських, польських, вірменських, німецьких традицій.

Для будь-якого свята спільною рисою є атмосфера духу свободи, яку створюють організатори, учасники та глядачі. Фестиваль – це своєрідне й неповторне видовище. Його популяризація дає можливість отримати більше інформації про культурне середовище того чи іншого етнорегіону [162].

Слушною є думка дослідника Олександра Литовки про те, що сучасний культурний простір України характеризується стрімким розвитком фестивального руху, який допомагає та підтримує тих виконавців, жанри та напрями, які здебільшого залишаються поза увагою вітчизняних масмедіа та преси. Саме фестиваль є свого роду альтернативою концертному сезону та резонансному засобу демонстрації культурної значущості певного просторового локусу, що зумовлює актуальність розвідки [98].

Традиційними для Буковини є фольклорно-етнографічні фестивалі на зразок «Буковинських зустрічей» та Міжнародного гуцульського фестивалю. Візитною карткою Буковини є фестиваль «Буковинські зустрічі», започаткований у 1989 році нащадками вихідців із Буковини у Польщі. Це дійсно репрезентує автентичний фольклор, багатобарвну культуру буковинського краю в Україні та поза її межами (Див. Додаток Е). Культурно-

мистецький захід щорічно відбувається у Чернівцях та прилеглих прикордонних територіях країн Карпатського регіону за участю українських, румунських, молдовських, польських, угорських, словацьких та інших народних колективів. [131]. Сама ідея фестивалю зародилася у 1986 році. Неподалік міста Піла у містечку Ястрове (Польща) було зорганізовано аматорський художній колектив «Jastrowiacu», до складу якого увійшли польські емігранти з Буковини. Поштовхом, який згуртував однодумців стала необхідність збереження та популяризації іміджу Буковини як багатонаціонального регіону, де в порозумінні і без конфліктів проживали різні етнічні групи. Тому в період сьогодення актуально є підтримувати та популяризувати буковинські цінності в рамках власної культурної ідентичності, яка є необхідною не лише для населення, що проживає в долині річок Прут та Сірет, а й для емігрантів. Таку думку висловив організатор «Буковинських зустрічей» Збігнев Ковальський.

Мистецькі колективи області з великим ентузіазмом беруть участь у Міжнародному фольклорному фестивалі «Буковинські зустрічі», зокрема фольклорний колектив «В'янечек» з Нижніх Петрівців, етнофольклорний колектив «Ехо Пруту» з Чернівців, дитячий ансамбль «Квіти Буковини» з Чернівців, студентський колектив «Кольори Буковини», фольклорний колектив «Долинянка» зі Старої Красношори, фольклорний колектив «Долина Сірету» з Терблечі та багато ін. Варто зазначити, що фольклорний гурт «В'янечек» з Нижніх Петрівців, етнофольклорний колектив «Ехо Пруту» з Чернівців, дитячий ансамбль «Квіти Буковини» визнані у Польщі народними ансамблями польської культури.

Міжнародний гуцульський фестиваль (1991) традиційно відбувається в містах густо заселених корінним етнічним населенням Чернівецької (Вижниця, Путила), Закарпатської (Рахів), Івано-Франківської (Верховина, Косів, Коломия, Надвірна, Яремче) областей. Фестиваль відтворює найбільш поширені звичаї гуцулів: проводи на полонину, гуцульське весілля, релігійні календарні свята, як-от: Різдво з новорічно-різдвяними колядками та

щедрівками («Василя», «Водохреща», «Маланки», гуцульська «Розколяда») та Великдень (Пасха) з великодніми гаївками [63].

Сучасну традицію німецької громади в Чернівецькій області яскраво репрезентує **Фестиваль австро-німецької культури** (з 2010 року) (Див. Додаток Е). Раз на два роки свято проходить у приміщенні Німецького національного дому в Чернівцях. Своє мистецтво презентують колективи як німецького осередку, так і запрошені гості. Експрезидент австро-німецького товариства культури, почесний консул Німеччини у Чернівцях Олександр Шлампа у розмові наголосив, що німці не є нащадками військовополонених часів Другої світової війни, як багато хто вважає, а є спільнотою з історичним корінням. У зв'язку з цим концертна програма фестивалю є успішним проектом, вимагає належного просування в буковинській транскордонній зоні в наш час.

Традиційне свято зустрічі весни – **Мерцішор** – румунська громада Буковини щороку відзначає 1 березня (Див. Додаток Е). У цей день традиційно дарують бутоньєрки у вигляді квітки з білих та червоних ниток. Саме ця прикраса й називається «мерцішор». Директор Чернівецької обласної громадської організації «Буковинський мистецький центр відродження та сприяння розвитку румунської традиційної культури» Юрій Левчик зазначає, що «<...>Традиції святкування Мерцішора сягають понад 8000 років. Цей символ використовувався на початку року (тоді це був березень), коли все оживало. Спочатку Мерцішор був біло-чорним. Це були дві скручені з овечої шерсті мотузки. Вовну вибирали найкращу. Далі – все це заплітали і пов'язували на руці або шиї новонародженої дитини або вже малюка. В'язали Мерцішор і худобі, а також на плодоносні дерева» [102].

На сьогодні існує чимало легенд про Мерцішор. «Одна з них розповідає про молоду дівчину, яка пішла у ліс по дрова. Крізь сніг вона побачила маленьку квіточку. Дівчина хотіла її врятувати, знявши з неї колючки. «Уколовшись, дівчина поранила руку, краплина крові впала на квітку й вона стала червоно-білою. Звідси й походить вже такий Мерцішор, – розповідає Юрій Левчик. – Пізніше Мерцішор почали носити не тільки на руці чи шиї,

його вплітали й у волосся, пришпилювали на одяг з лівого боку, біля серця. 2017 року Мерцішор внесено до списку всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО» [102].

Щороку Буковинський мистецький центр відродження та сприяння розвитку румунської традиційної культури у співпраці зі школярами румуномовних шкіл та вихованцями гуртків дарують чернівчанам на вулицях міста вітальні листівки з Мерцішорами [102].

Важливою міжнаціональною подією у Чернівцях є театральний етнофольклорний фестиваль «Від Різдва до Йордану» (Див.Додаток Е). Великим відкриттям цього фестивалю за останні роки стали «Коники» з Куликівки, які були серед переможців цього конкурсу. Фестиваль відбувається в Обласному музеї народної архітектури та побуту в Чернівцях і щороку збирає різноманітну аудиторію, а також етнофольклорні колективи з усіх куточків Чернівецької області. «Фестиваль має на меті зберегти народні традиції північної Буковини та інших районів, які складають нинішню Чернівецьку область. «Коники» з Куликівки є групою, яка зберігає традицію «коників» під час новорічних свят поряд з багатьма іншими групами в регіоні. Коники зустрічаються в більшості сіл на Буковині і вражають своєю пишністю та елегантністю. Танець коників має особливе значення для жителів села і є одним з найкрасивіших танців. Молоді люди, які формують групи коників, дуже хороші танцюристи, проявляють через танець динамічність та життєву силу молодості. Танець коників висвітлює кураж і хоробрість, мужність тих, хто пішов захищати кордони своєї країни. Костюм коня складається з кінської голови, виготовленої з дерева, білої тканини та інших декоративних елементів (дзеркала, мішури, стрічок). Голова коня закріплена в дерев'яній підставці, як правило, виїмці, прорізаний посередині, покрита білою тканиною, поверх якої нанесені декоративні елементи. Коники об'єднані в групи під керівництвом капітана. Гра цих молодих людей, які виконують танець коників, відбувається за схемою віч-на-віч, по черзі і по колу, за командою капітана, ніби нагадуючи нам кавалерійську атаку» [140].

До сьогодні румунська громада проводить фестиваль «**Білі квіти – Florile dalbe**», присвячений зимовим святкам (кінець грудня) (Див.Додаток Е).

Міжнаціональний фольклорний фестиваль «**Веселка Буковини**» охоплює широкий діапазон учасників (2000, Чернівецька область). У ньому беруть участь художні самодіяльні колективи різних етнічних груп регіону.

Одним із колоритних у контексті полікультурної культурно-мистецької панорами Буковини є міжрегіональний туристичний етнофестиваль «**Дністер-фест**» (Див.Додаток Е). Основна ідея проєкту – об'єднання людей з метою відродження та розвитку самобутньої української культури. Співорганізаторами фестивалю є благодійний фонд «Смарт Ангел», громадська організація «Молодь-фест», правова група «Смартсолюшнз» та Новодністрівська міська рада. Співзасновник благодійного фонду «SmartAngel», партнер правової групи «Смартсолюшнз» Олександр Крутій зазначив: «Ідея проведення фестивалю «Дністер-фест» належить моєму давньому товаришу – музиканту та викладачу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Ярославу Осипенку, який уже проводив у 2012 році такий захід спільно з Новодністрівською міською радою та хоче розвивати цей захід у майбутньому. Саме під час особистої зустрічі та дружньої розмови виникла ідея спільними зусиллями підтримувати та сприяти гуртам-початківцям та підкреслювати різноманітне творче багатство рідного краю. У 2016 році було створено громадську організацію «Молодь-фест», яку очолив уродженець Новодністрівська Ярослав Осипенко. Втілення ідеї необхідне для того, щоб мешканці цього міста зрозуміли, наскільки в неї потужний потенціал. Є бажання, щоб фестиваль відбувався щорічно, тому що для цього є надзвичайно сприятливі умови: поєднання мальовничої природи і розташування міста» [191].

Основними умовами участі в «Дністер-фест» було, по-перше, щоб зі сцени звучала українська мова, по-друге, був присутній зв'язок етномотивів із сучасною музикою. Симбіоз поєднання українських етнопісень, які є на Буковині (і не тільки в цьому регіоні), із сучасним звучанням, електронною музикою, новими технологіями, які виникають у процесі творення музики),

організатори фестивалю планують і надалі розвивати. Адже сьогодні молодь орієнтується на західну музику, а сегмент музики – нашої української автентичної – фактично втрачається. Яскравим прикладом такого поєднання на фестивалі був виступ гурту «TheDoox», етнороку від «Гайдамаків» та ін. [162].

Фестиваль «Дністер-фест» є майданчиком для самовираження як місцевих талантів, так і виконавців з інших міст та сіл. У майбутньому організатори планують не обмежувати всіх присутніх лише музикою, а й залучати більше спортивних розваг, не тільки водні види [57]. «Мета проведення етнофестивалю полягає у збереженні та розвитку народних традицій та національного фольклору, сприянні творчій активності, популяризації туристичного потенціалу Буковини, розвитку туризму, у підвищенні художнього рівня виконавської майстерності аматорських, професійних колективів та окремих виконавців, розширенні та зміцненні творчих і дружніх зв'язків із сусідніми громадами, підняття на достатній рівень національно-патріотичного виховання молоді. Серед завдань фестивалю – формування туристичного краю; сприяння відродженню, збереженню і розвитку народних традицій та ремесел регіонів Поділля, Буковини, Бессарабії; робота над розширенням та зміцненням творчих і дружніх зв'язків з колективами сусідніх сіл та областей; виявлення та підтримка талановитих керівників, колективів та окремих виконавців, поєднання вокального та інструментального фольклору, відтворення автентичного співу, особливостей народного одягу, діалекту, виконавської манери, пошук оригінальних зразків сучасної творчості» [162].

У рамках фестивалю відбулися такі заходи: презентація виробів майстрів образотворчого та ужиткового мистецтва; майстер-класи з народних танців, ковальської, гончарської, різьбярської справи, художників, вишивальниць, кухарів; ярмарка-продаж виробів традиційних ремесел, презентації, виставки, кулінарні виставки-продажі; виступи аматорських, фольклорних, етнографічних та інструментальних колективів, сімейних ансамблів, солістів; концерт відомих молодіжних гуртів та етнотекотека. Уперше так званий «пілотний» фестиваль «Дністер-фест» відбувся у 2012 році, у період

святкування дня міста, який збігся з Різдвом святого пророка Предтечі та хрестителя Божого Івана (як кажуть у народі, слов'янським святкуванням Івана Купала). Однак слід зазначити, що фестиваль не відбувся б без підтримки Новодністровської міської ради та особисто її секретаря Миколи Васильовича Лутчака, який виконував обов'язки мера міста на той момент [162].

«Дністер-фест» складається з двох частин, а саме: 1) денна сцена – виступи хорових і танцювальних народних колективів – місцевих аматорів, які презентують і популяризують національну культуру; 2) вечірня сцена представлена відомими гуртами не тільки з Буковини, а й з інших областей України, які працюють в етнонапрямі [52]. На свято завітали шанувальники народної творчості з Хмельниччини, Вінниччини, Поділля, Північної Бессарабії та Буковини, тішачи зір і душу гарними національними костюмами та оригінальністю сценічних постановок. Розпочався фестиваль ходою учасників етнографічних колективів, що з'їхалися цієї святкової днини та яких від імені всієї громади гостинно зустріли з хлібом і сіллю. Самобутня місцева музика, котру дарували новодністровські «Троїсті музики», очолюючи колону колективів, справляли незабутнє враження на городян, що наввипередки фотографували своєрідний етнопарад, естафетою передаючи щирі оплески аматорам та професіоналам. А учасники святкового маршу робили невеличкі зупинки для пісенно-танцювальних привітань місту енергетиків. А вже згодом на березі Дністра розпочалось яскраве свято відкритих душею, талановитих і щирих, оригінальних і багатих на традиції своїх регіонів колективів. «Дністер-фест 2016» урочисто відкрив Новодністровський міський голова Анатолій Болдашев, сердечно привітавши кожного в колі великої творчої і дружньої родини з упевненістю про подальші яскраві зустрічі та зміцнення дружби заради розвитку цієї чудової традиції. Розпочали мистецьку програму господарі фестивалю – народний аматорський хор «Калина». Своїх родзинок додавали гості: ансамбль «Джерело» із с. Лозове, що на Вінниччині; аматорський колектив «Козачка» із с. Киселів Кіцманського району та наші найближчі сусіди – народний аматорський колектив «Веселі бабусі» та юні танцюристи із с. Василівка. Зворушили всіх і чарівні вокалістки – наша зірочка Анастасія

Чабан, білоусівчанка Валерія Зла та юна співачка з Василівки Олена Івасюк. Запальні професіонали народного аматорського колективу «Алунелу» з Герцаївщини так вразили серця глядачів, що ті щедрими оплесками й вигуками «Браво!» не відпускали танцюристів зі сцени [162].

Яскравим і незабутнім був виступ фольклорного колективу Ломачинецького будинку культури «Берегиня» (кер. Марія Маковічук). А знаному далеко за межами Буковини Івану Гончару разом із Ганною Савчук невеличкою інсценізацією у виконанні фольклорного дитячого колективу Коболчинської загальноосвітньої школи «Калинонька» вдалося передати звичаї і традиції наших предків: забавлянки, вечорниці, танці тощо. Дзвінкоголосим співом і хорошим настроєм поділився з натовпом глядачів народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Прялочка» із с. Селище. Родзинкою святкової програми стали професійний виступ оркестру народних інструментів Сокирянського районного БНТД під керівництвом Дмитра Шкваруна, народного ансамблю української пісні Могилів-Подільського районного Будинку народної творчості «Біла криниця» (кер. Сергій Віннічук), аматорського жіночого фольклорного ансамблю «Жванчанка» Жванського сільського будинку культури Муровано-Куриловецького району (кер. Володимир Боднар). Зі сцени долинали акорди музичної композиції «І зове на гостини Бессарабська земля» перших учасників фестивалю – сімейного дуету Сергія та Антоніни Кримняків. Також виступив родинний ансамбль із с.Ломачинці «Куютинські музики» під керівництвом Сергія Закуреного. Оригінальні жартівливі співанки виконали дипломанти обласного фольклорного фестивалю «З любов'ю до рідного краю», переможці обласних фестивалів-конкурсів, фольклорний колектив «Співучі бабусі» «Молодіжний» (керівник Валентина Федішина). Радісні мотиви поступово розвіяла задушевною лірикою старовинна лемківська пісня «Верше, мій верше» у виконанні учасниці художньої самодіяльності Світлани Лотоцької, росіянки за походженням, але справжньої українки в душі, палка любов до пісні передалася у спадок й онучці Даринці, переможниці міських та обласних конкурсів «Пісенний струм» та «Пісенний вернісаж», яка подарувала глядачам старовинні

українські пісні «Умираю, моя мамко» та «На дзень добрий» (кер. Антоніна Камбур). «Троїсті музики» під керівництвом Володимира Сьомика, які стали лауреатами фестивалю «Хотинська твердь-2011», виконали «Віночок українських народних мелодій» та «Ой у полі криниченька». Наступним виступив вокальний ансамбль «Джерело» (кер. Валентина Понетайкіна) з музичними композиціями «Гаю, мій гаю» і «Якби я мала крила орлині» [162].

Неймовірно соковитим був фінальний виступ знаменитого гуцульського ансамблю народних інструментів «Карпатська Тайстра» з Путильщини – тих кілька десятків хвилин, рясно виплетених незбагненим колоритом й енергетикою цього колективу, вигаптували на березі древнього Тіраса [39].

Розмаїтістю вишиванок, барвистих тайстр, яскравого намиста, кольорових виробів із бісеру, дерев'яних скриньок ручної роботи від приватних підприємців з Івано-Франківщини приємно подивував ярмарок, що простягався вздовж придорожньої території пляжу. Для охочих оволодіти секретами художнього ремесла свої майстер-класи поряд із торговельними лавками демонстрували умільці народного мистецтва» [146]. «Серед учасників фестивалю свою майстерність демонстрували творчий колектив БНТД «Молодіжний», його солісти – Світлана Гребеннікова, Юліанна Шелест, Аліна Бурченко, Григорій Середюк і Павло Нажига та ін. Новодністровські виконавці – чарівні дівчата гурту «Інтермецо», Ірина Понетайкіна, «Бессарабська кварта»; юна гостя із с. Жван Катерина Барабаш; потужний десант із Кельменеччини – колектив народного танцю «Розмай», дуєт Миколи Ганіна та Володимира Паламарчука, дуєт «Обрій» (Ніна Сливка та Віталій Федоров) і гурт «Альтернатива»; фольклорний ансамбль із м. Вижниця «Калинове гроно»; виконавиця авторських пісень із Тернопільщини – Ольга Кирилів. Усе це багатоманіття народної творчості доповнили виступи вихованців Школи бойового гопака із м. Чернівці та реконструкція лицарських поєдинків. А чернівецька формація «Берсерки» не тільки проілюструвала звичаї давніх воїнів, а й залучила багато охочих позмагатися в силі та спритності з використанням справжніх обладунків» [57].

«Пісенну естафету підхопили й гості заходу – колектив заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні й танцю України, історія якого почалась із далекого 1944 року (художній керівник і головний диригент професор Андрій Кушніренко). Із перших нот на міському стадіоні запанувала така атмосфера величі й розкошування рідними буковинськими мотивами, що глядачі не шкодували щирих оплесків і вигуків «Браво!» за кожним виходом артистів. Свою майстерність дарував усім присутнім відомий вокальний квартет «Classic», створений у 2010 році молодими викладачами кафедри музики ЧНУ ім. Ю. Федьковича і натхненний творчістю іспанського квартету «IDivo», адже піснею з їхнього репертуару і розпочали свою концертну діяльність. Через деякий час квартет «Classic» був запрошений для участі в передачі «FolkMusik» на I національному телеканалі, де виконували українські народні пісні в сучасній обробці – «Чорна хмара», «Із-за гори, за крутої» та «Ти підеш горою», їхній професійний виступ доповнив яскравий букет святкового настрою. А після тривалого приємного очікування публіка нарешті зустріла переможця другого сезону телевізійного конкурсу «Голос країни» Павла Табакова, який одразу зібрав біля сцени своїх прихильників і фанатів різного віку» [40]. У рамках фестивалю присутні могли скуштувати смачний куліш від львівських козаків, бути учасниками різноманітних майстер-класів, побачити пісочну анімацію Оксани Мергут, що зворушливо розповіла про місто-супутник Дністровських станцій, вражаюче фаєр-шоу чернівецької формації «Тіні вогню» та ін. Фестиваль тривав два дні. Серед учасників – відомі гурти із Чернівців, Вінниці, Києва та Ужгорода («ТНМК», «Гайдамаки», «The Doох», «Та Рута», «Los Colorados» та багато ін.) Стрижнем «ТаРути» є дослідники фольклору та професійні музиканти Євген і Олена Романенки, а також не менш досвідчені майстри-віртуози: Тарас Козак (ударна установка, ксилофон, перкусія), Олександр Атамась (бас-гітара), Ростислав Мамадлоіков (гітара) і Ярина Товкайло (народні та духові інструменти) [162].

Яскравим і неповторним був виступ молодого українського етнорок-колективу під назвою «The Doох», який виконує новий фольк у своєрідному сопілково-драйвовому обробленні. У їхньому репертуарі – старовинний

український фольклор з усіх куточків України, зібраний під час етнологічних експедицій, у поєднанні із сучасними електронними та роковими мотивами. Музиканти у своїй творчості поєднують етнічні звуки з усього світу, клавішні, ударні, використовують найрізноманітніші духові інструменти. А особливістю гурту є поєднання жіночого та чоловічого народних голосів, наближених до традиційної манери співу. «TheDoox» експериментують із музикою і можуть виступати як у легкому акустичному лаунж-форматі, так і з ритмічним саундом. Музиканти прагнуть осучаснити народний фольклор і так познайомити слухачів з українським колоритом («TheDoox») [162].

Найбільш очікуваною подією «Дністер-фесту» був виступ гурту, що виконує музику в стилях репкор, хіп-хоп, рок та фанк, – «Танок на Майдані Конго». Також на сцені фестивалю виступив музичний гурт із Тернополя під назвою «LOS COLORADOS», що вирізняється, окрім власних пісень та колоритних каверів на світові хіти, ще й влучним гумором. У стилі електрофольк звучала українська музика в сучасній електронній обробці, виконана гуртом «Stelsi» з м. Чернівці. Малечі пропонувалися різноманітні безкоштовні майстер-класи: малювання кольоровим піском та розмальовування гіпсових фігурок, особливе захоплення викликало у присутніх та учасників моделювання об'ємних картин 3-D ручками та аквагрим. Також батьки мали змогу залишити на певний час дитину в облаштованому двоповерховому лабіринті [57].

Фестиваль «Дністер-фест» (2018) мав суттєвий спортивний акцент. Протягом двох днів не вщухали баталії у традиційному пляжному волейболі. Але на піску не лише ганяли м'яча – чоловіки проявили свою спритність та міць у двобоях один на один. 4 серпня Федерація з веслування на човнах стоячи (сапбордингу) провела в рамках «Дністер-фесту» свій перший Чемпіонат України, у якому виступали спортсмени із шести областей нашої держави, серед яких була і дворазова олімпійська чемпіонка Інна Осипенко-Радомська. Не обійшлося без змагання з веслування на байдарках, адже воно є візитною карткою міста енергетиків. Вийшов на воду і човен «Дракон».

Відкрив вечірню сцену першого дня фестивалю гурт, який насправду можна вважати уособленням ідеї «Дністер-фесту», що покликаний популяризувати українську музику та давати поштовх до розвитку молодим артистам. Гурт «Петрос» із Ворохти подивував і своїм складом, і надзвичайною потужністю якісного звучання. Сімейний ансамбль Ониськівих у складі зовсім юних трійнят Тетяни, Влада та Мирослави разом зі старшою сестрою Вікторією чудово володіли грою на цимбалах, флейті, бас-гітарі та ударних. Разом із неймовірним виконанням народних пісень подарували кавер на відомий хіт старих добрих рокерів з гурту «BB», а для поціновувачів електронної музики зіграли свою версію світового хіта «Omen» гурту «The Prodigy». Важко було повірити, що це виступали школярі, а не справжні дорослі зірки сцени. Яскравими були виступи гурту «ТОЛОКА» з Кам'янець-Подільська та співачки Катерини Тіарової [162].

Драйвові, артистичні, щирі та запальні учасники гурту «Joryj KŁOC» володіли публікою від першої до останньої секунди виступу. Їхня гра на скрипці та стародавній колісній лірі, гітарі та ударних, гумор, спілкування з глядачами та поведінка на сцені – лише тільки заради цього варто було відвідати цьогорічний «Дністер-фест». У напрямі сучасної музики реггі з фольком виступив гурт «Гуцул Каліпсо» [58]. Багатовекторний міжрегіональний туристичний етнофестиваль «Дністер-фест» є не тільки розважальним, він має потенціал для об'єднання людей для досягнення цілей, адже сила будь-якої країни полягає в єдності її нації [162].

Фестиваль «Дністер-фест» об'єднує однодумців через творчість, культурний обмін різних регіонів України тощо [162].

Уся громада, підприємці та представники влади отримали свій власний продукт, розвиваючи власний захід «Дністер-фест», котрий може бути пізнаваною візитівкою краю на теренах України, щодо якого асоціація виникає з успішним, культурно-туристичним місцем з розвиненою інфраструктурою та привабливою локацією для активного відпочинку. А у зв'язку з цим кожен би брав участь у підтримці та розвитку такої ідеї та сприймав її як власну справу, справу рідного краю та рідного міста, адже, як показує практика музичної

культури, а саме проведення фестивалю через спонсорів та гостей фестивалю, це впливає і на економічний розвиток регіону [162].

Фольклорні фестивалі, огляди, конкурси, концерти, у яких постійно беруть участь народно-інструментальні, танцювальні, вокально-хорові колективи та окремі виконавці, покликані збагачувати скарби духовної спадщини, формувати духовні цінності підростаючого покоління, пропагувати національні традиції різних народів, адже саме у цьому полягає особливість полікультурного розвитку буковинського краю [111; 129].

3.2. Традиції святкування «Маланки» як унікальні прояви мультинаціональної варіативності краю

Важливе місце в культурі українців посідає календарна обрядовість. Оригінальними та неповторними елементами обрядовій вирізняється в Україні етнорегіон Буковини. Саме під час історичних сусідських взаємовідносин українців, румунів та молдован сформувалось певне унікальне культурне середовище, і у процесі взаємодії створилися особливості їхньої культури [133].

Урбанізаційні процеси спричинили процес трансформації та синтезу в обрядовості, елементи календарних свят частково втрапились, адже тих, хто передає традиції нащадкам з кожним роком стає дедалі менше. Календарну обрядовість буковинців досліджувало чимало науковців, зокрема Д. Кантемір, Б. Хаждеу, Т. Памфіле, А. Лабріора, А. Матеєвич, Г. Спатару, Р. Вулканеску, Г. Вrabіє, П. Кармен, Б. Яцимирський, Г. Кожолянко, О. Курочкін та інші. Зокрема, О. Кожолянко у своїй монографії «Календарні свята та обряди українців Буковини: семантика і символіка» (2014) описав витоки календарних свят і обрядів українців Буковини, дослідив символіку зимових, весняних, літніх та осінніх календарних свят українців Буковини та специфічні елементи обрядовості краю, охарактеризував основні складники їх обрядовості, також удосконалив семантику та символізацію календарних свят [133].

Варто зазначити, що наукові розвідки Г. Кожолянка щодо зимової обрядовості молдаван засвідчують подібність звичаєвих форм молдаван з

сусідніми етносами, а саме з румунами та українцями. Здебільшого ця схожість зумовлена тривалим співіснуванням етносів на терені Буковини та сусідніми територіями, адже Буковина протягом століть у силу свого прикордонного положення була контактною зоною різних етнічних груп, взаємодія між якими характеризувалася взаємовпливом і запозиченнями [78, с.143].

Важливі фольклористичні матеріали про етнографічний матеріал календарної обрядовості молдаван і румунів містить праця історика Д. Кантеміра під назвою «Опис Молдови» (1973). Цінними є праці Б. Хаждеу, Т. Памфіле, А. Лабріора. Дослідник А. Матеєвич у своїй роботі «Privelisti și datini stramosesti» (1893) намагається з'ясувати походження румунських традицій [133].

Питанням календарної обрядовості молдавсько-румунського населення, зокрема Буковини, присвячена праця «In lumea teatrului popular» (1984), молдавського дослідника Г. Спатару. Розкриваючи у книзі обряд «Маланки», дослідник вказує на її українське походження. «Це підтверджується і тим, що святкування «Маланки» властиве тільки тій частині молдавського народу, яка протягом століть контактувала з українцями в силу історичних і географічних обставин» [78].

Вивченням зимової обрядовості на Буковині займалися не лише українські фольклористи, а й науковці з сусідніх пограничних країн, зокрема з Румунії – історик-етнограф Р. Вулканеску, фольклористи Г. Врабіє, П. Кармен. В одній із праць, присвяченій календарній обрядовості населення прикордонних територій, київський етнограф О. Курочкін зазначив, що новорічно-різдвяні обряди молдаван та румунів Буковини не притаманні населенню Молдови та Румунії. Також важливим є те, що автор відзначає культурне взаємопроникнення етносів, проживаючих на території Буковини [133].

Маланкування є однією з найдавніших автентичних традицій Буковини, яка має свої історичні, етнокультурні та географічні особливості, тобто поліетнічну природу відповідно історичному розвитку (Див. Додаток Е). Її святкують у різних районах Чернівецької області, зокрема Герцаївському,

Новоселицькому. Однак, наймасштабніше воно відбувається у с. Красноільськ та м. Вашківцях Бессарабського регіону. За свідченням дослідника І. Пустиннікова: «Без Маланок Чернівеччину пізнати неможливо. У книзі-путівнику «Буковинські Маланки» [143, с.5].

Найближчими сусідами переберії є маланки з півдня Буковини (Румунія) та болгарські кукери, які гуляли Балканами в понеділок після Масляної. Дивні істоти здалеку нагадують буковинських маланкарів. Подібні карнавали проходять в Греції, Македонії та Сербії. Парад-Апокрієс з міста Ретімно на Криті надзвичайно схожі на переберію з Коровії чи Чагра. Щороку в десятих числах січня по вулицях англійського міста Вітлсей ходять гурти солом'яних ведмедів, а у Великий четвер схожі тварини з соломи та очерету йдуть по швабським містам і селам Німеччини [143, с.5].

Специфіка зимової обрядовості Буковини, що має в основі українсько-молдавські етнокультурні взаємозв'язки, до сьогодні залишається оригінальним та неповторним явищем. Святкування «Маланки» має в основі українсько-молдавські етнокультурні взаємозв'язки. Свято «Маланки» або «Меланки» (походження свята припадає на 31 грудня за церковним календарем день св. Меланії)) – один з типів традиційного новорічного обходу з рядженими персонажами [133]. Починаючи з XIX століття святкування «Маланки» трансформувалося у святкову забаву, де основну роль відігравали шлюбні теми – учасники дійства першочергово приходили у двори, у яких були неодружені дівчата. Поступово весільні мотиви дещо змінилися на ігрові та розважальні [88]. Дискусії щодо походження обрядових мелодій на українсько-молдавському прикордонні детально розкрито у теоретичній монографії молдавського музикознавця Я. Мироненка, у якій автор виділив декілька типів пісень про Маланку та кваліфікував їх як жанр самостійної зимової обрядової поезії в обох національних традиціях. На сьогодні святкування «Маланки», а особливо на території Буковини, Бессарабії та Гуцульщини має багато різнопланових персонажів, серед яких, звісно, Маланка, солдат, лікар, коваль, перукар, піп, мисливець, смерть та багато інших. Кожен з них створює відповідний образ – підкреслений маскою та костюмом, а також грає свою роль.

Їх театралізоване дійство носить жартівливий характер та супроводжується веселощами [133].

Яскраві костюми маланкарів намагаються відтворити якомога більше побутових деталей зі збереженням етнографічних традицій, але разом з тим максимально наблизити до життєвих реалій. Костюми цих персонажів можуть бути, без перебільшення, музейними експонатами [133].

Дослідник О. Курочкін зазначає, що у молдавській традиції народних вистав «Маланка» відома як героїчний персонаж (українська дівчина, що загинула в боротьбі з татарами) [88]. Досліджуючи географічний аспект українських новорічних обходів з масками, слід констатувати, що ареал розповсюдження обряду «Маланка» є неоднорідним. Варто виділити два регіональних комплекси: Західне або Правобережне Придністров'я та східне або лівобережне Подніпров'я. Перший комплекс, знаходиться на південному заході України та межує з Карпатськими горами. Основними ареалами маланкування «Маланки» є Галичина, Поділля, Буковина, Придністров'я Молдови, звідки пішов поступовий розвиток «карнавальних традицій». Ці зазначені регіони збігаються з ареалом поширення щедрівок, що вперше визначив музикознавець К. Квітка [133].

Театральне дійство та пісня «Маланка» добре відомі також у молдовському та румунському фольклорі, переважно в регіонах їхнього стійкого етнокультурного контакту з українським населенням (Північна Буковина та Північна Молдова), де існує багато змішаних обрядів. Такі обряди формуються завдяки взаємовпливу та міжкультурним зв'язкам.

Святкування «Маланки» відбувається з музикою протягом усієї ночі. У минулому маланкарі ходили від хати до хати, таким чином вітаючи кожного господаря. У наш час вони приходять до тих, хто має незаміжніх дочок. Під вікном грали новорічну пісню про «Маланку-Подністрянку». За народними уявленнями, відвідування «Маланкою» приносить щастя, і ця благодійна дія має проявлятися у двох основних сферах – господарській діяльності та подружніх стосунках. У давнину на Новий рік з «Маланкою» ходили від хати до хати посівати, а господарі просили посівальників присісти в хаті: «сядь же та

посидь, щоб у нас же добро сідало – кури, гуси, рої, старости». Варто зазначити, що репертуар обрядових та ігрових прийомів, які виконують «маланкарі», багато в чому залежить від реакції господаря. За їх бажанням обряд може проводитися в повній або скороченій формі, у першому випадку він проходить у дворі та будинку, у другому – на вулиці. До сьогодні «маланкарі» за традицією починають і закінчують свій новорічний маршрут на перехресті [133].

Вид загальносільського карнавалу на Василя відомий на Прикарпатті в Україні під назвами «сход», «плес», «забава», «данець», «жок» тощо. У центрі кола – стають музиканти та чоловіки, а на деякій відстані від них – дівчата та усі інші. Для новорічного «данцю» характерний чіткий етикет поведінки. У давнину на очах усієї громади «калфа» звітував про хід свята та оголошував загальну суму зібраного. Публічно назвали ім'я дівчини, яка найщедріше нагородила «Маланку». За це вона отримала право затанцювати свій перший танець. «Калфа» та двоє помічників – «козаків» почесно заводили дівчину в коло, де танцювали тільки з нею. Називається цей звичай «робити сабаш». Іноді на такому дійстві калфи з усіх кутків виконували свій, окремий танець [88].

У давній системі календарних звичаїв зимового циклу українців важливе місце посідають обрядові змагання, причому розрізняють дві основні форми змагань: боротьба ряджених та кулачні бої. Раніше під час зіткнення двох «Маланок» у різних частинах села закінчувалося колективною бійкою, у якій використовувалися не лише кулаки, а й гуцульські сокири – «бартки» чи лати від плоту [88].

В окремих селах Чернівецької, навіть Івано-Франківської та Вінницької областей досі збереглося обрядове змагання, яке належить до народної культури давніх часів – це боротьба переодягнених «ведмедів». Особливих правил у протистоянні цих героїв немає. Зазвичай потрібно повалити суперника на землю. Як і в інших традиційних видах боротьби, вагових категорій і часових обмежень немає. Якщо результат поєдинку викликає сумніви, суперникам надається право повторити сутичку до трьох разів [133].

Цікавою особливістю буковинського поєдинку в масках є те, що «ведмеді» виходять у коло разом з «циганами». За допомогою ланцюжка, який з'єднує обох партнерів, «цигани» впливали на хід сутички. Існує звичай, що переможені «маланкарі» мають пригощати своїх суперників-переможців. Ще один привілей «кута», який виграє – право провести загальносільський новорічний «данець» [88, с.73].

Етнографічний матеріал Карпатсько-Придністровського регіону дав змогу виявити функціональний зв'язок обряду «Маланка» зі стихіями води та вогню. Маємо багато свідчень з різних слов'янських джерел про обов'язкове купання маланкарів на Водохреща (інші назви Йордан, Ордан, Ардан тощо). У період сьогодення купання «периберії» у крижаній воді вже не пов'язане з релігійними мотивами, а має ознаки спортивного змагання, де молоді люди демонструють свою мужність і завзятість. На завершальних етапах обряду «Маланка» важливу функцію також виконує і вогонь. На Василя вранці на Буковині маланкарі спляють на перехресті доріг «дідуха» або «діда» – солом'яні оберемки, які стояли від Святвечора до Нового року [133].

У деяких селах на Буковині донедавна кидали солом'яні оберемки у новорічне багаття, якими були набиті костюми «діда» Маланки, і саму маску. Цей звичай свідчить про те, що язичницькі елементи та атрибути, пов'язані з «іншим» світом, спеціально робилися для свята та знищувалися після його закінчення. Раніше зберігання таких речей вважалося неприпустимим [88, с.74].

Народна культура румунів на Буковині відзначена багатьма традиційними звичаями та обрядами. Особливо цікаві ритуали включають «маланкові» привітання у новорічну ніч та масові гуляння у масках та костюмах. Обряд «Маланки» можна умовно розділити на декілька частин: організація складу виконавців та підготовка маршруту, ритуальний похід «Маланки», який, з одного боку, є невід'ємною частиною цілого, а з іншого – окремою дією. Ходіння з «Маланкою» – «Malancuta» полягає в тому, що хлопці збираються гуртом, наймають музикантів і ходять під будинки, де живуть дівчата. Хлопці приходять під вікно і співають пісень, вихваляючи дівчат перед батьками. До персонажа «Маланки» без костюма слід віднести й «калфу» – («calfa»). У

багатьох випадках «калфа» виконує роль «діда» («mosul»). Якщо на куті збирається багато парубків для участі в «Маланці», то для забезпечення порядку, крім «калфи», вибирають ще двох його помічників [133].

Крім костюмів головних героїв, багато часу займає виготовлення складних масок тваринного світу, особливо ведмедя, руки, ноги і тулуб якого перев'язують великою кількістю соломи. Такий костюм важить десятки кілограмів і вимагає чималої фізичної сили від виконавця ролі ведмедя [133].

Обійти усе село чи кут села у супроводі музикантів «маланкарів» повинні були до сходу сонця. Іноді це могло бути від десятків до сотень помешкань. Поведінку «маланкарів» порівнюють з діями побратимів, які беруть участь у військових діях. Суворе дотримання принципу одноосібного керівництва: вирішальне слово у визначенні маршруту, місця та часу проведення обряду має голова «Маланки» – «калфа». Свої керівні завдання він виконував за допомогою словесних команд, а також умовних сигналів, поданих свистком або дзвінком. Застосовуючи їх, можна замінити такі фрази, як «Переключись на інший танець», «рушаємо далі» і т.д. Так, зайшовши на подвір'я, «калфа» спершу запитує, чи господарі можуть прийняти «Маланку». Господар завжди погоджується. Тоді «калфа» дає наказ зайти усім на подвір'я під супровід музикантів. Усі учасники дійства запрошуються «калфою» по черзі: «babasimosneagul» – «Дідусь і баба» до танцю. Якщо в сім'ї є дівчина, то другий танець вона виконує з «Дідом». «Калфа» має право припинити танці і дати нову команду: «regiisiregine» – «Короля і Королеву», які танцюють і співають одночасно. Після циган і ведмедів «калфа» закликав до танцю «uflele»: євреїв, циганів, лікарів та інших персонажів у масках. Після танцю усі учасники «Маланки» дякують господареві, а він у свою чергу частує маланкарів і платить їм. Тож маланкарі ходять по селу та щедрують всю ніч 31 грудня [79, с.163].

У різних етнічних регіонах «Маланка» має свої особливості. Подекуди, наприклад у м. Вашківцях Вижницького району чи с. Красноільську Сторожинецького району Чернівецької області, унікальні свята «Маланки» перетворилися на багатолюдні гуляння, які щороку приваблюють тисячі туристів. Унікальними є «маланкові» обряди с. Нижнього Березова на

Косівщині, с. Белелуя Снятинського району Івано-Франківської області, у м. Хоростків Чортківського району Тернопільської області. Найрізноманітніші постаті «Маланок», їх колоритні костюми та атрибути можна побачити щороку в січні – на великому фестивалі «Маланок» у Чернівцях [133].

У святкуваннях «Маланки» беруть участь лише чоловіки, подекуди трапляються лиш неодружені хлопці. Підготовка до «Маланки» розпочинається задовго до початку святкування. Хлопці розучують колядки та щедрівки, виготовляють маски та костюми. Кількість персонажів та дійові особи карнавалу залежать від конкретного регіону. Майже всюди ведмідь та коза, смерть і чорт, дід та баба, євреї та цигани. У давні часи були спеціальні майстри, які виготовляли маски з тіста та глини, які зараз часто замінюють придбаними масками знаменитостей [142].

У м. Вашківці Чернівецької області свято Маланки називають Переберія, оскільки його обов'язковим атрибутом є маска, яку виготовляють із гіпсових бинтів, а потім розмальовують. Протягом десяти років у місті створено декілька гуртів «Маланок». Місто Вашківці має шість кутків (частин міста): Долішній, Горішній, Затепличний, Гнатишин, Кошковий і Старий. Щороку під час святкування «Маланки» кути села змагаються між собою за визначення найоригінальніших та неповторних костюмів та масок, придумують нові образи та ін. Зазвичай учасників «Маланкового» дійства супроводжують музиканти: від традиційного складу троїстих музик до цілого духового оркестру. «Маланкарі» весь час жартують, веселяться, зупиняють усіх на вулицях, хто їм трапляється на шляху, подекуди влаштовують розіграші-крадіжки [133].

Основною ідеєю **Міжобласного фольклорно-етнографічного фестивалю Маланок** (2011, Чернівці, громадська організація «Палітра Буковини») є підтримка та відродження традицій, обрядових дійств, народних свят (Див. Додаток Е). Маланка вирізняється від інших традицій на Буковині, маючи в собі різнобарвний етнічний склад населення. Безперечно, фестиваль Маланок в Чернівцях є унікальною подією демонстрації української, буковинської, бессарабської, гуцульської, молдавської, румунської традицій Буковини. У фестивалі беруть участь колективи з Саланкою дещо осучасненою,

так званою периберією. Особливу значущість участі у фестивалі несуть у собі колективи області, що демонструють автентичну Маланку, вік якої сягає більше ста років [132].

Під час підготовки до фестивального дійства мистецькі колективи регіону ретельно готуються до фестивалю Маланок, щоб вразити усіх присутніх та отримати гідну оцінку членів журі. Досвідчені етнографи, мистецтвознавці, культурологи оцінюють виступи всіх учасників дійства та обирають найкращих з них. Серед критеріїв оцінювання – творча індивідуальність, виконавча майстерність колективів, музичний супровід, цілісність репертуарного дійства тощо [132].

Оскільки географія учасників постійно розширювалася (від 2011 по 2018 рр. загальна кількість учасників, що змагалися за призові місця зростає до 52 мистецьких колективів), фестиваль отримав статус міжнародного. Своє театралізоване мистецтво в унікальних костюмах представляють колективи з Румунії, Білорусії, Івано-Франківської, Хмельницької, Чернігівської, Житомирської, Харківської областей та Молдови. У процесі розвитку цього феєричного зимового дійства відбувається підтримка колективів організаторами фестивалю, а саме новоствореними номінаціями, наприклад: відродження забутих обрядів, збереження давніх традицій, оригінальне поєднання старовинних і сучасних маланкувань, майстерність виготовлення костюмів та найкраще виконання музично-пісенного матеріалу» [132].

Зазначимо, що серед призерів фольклорно-етнографічного різдвяного фестивалю є постійні колективи – це Красноільська Маланка; гурт «Вашківецька Маланка»; Маланка села Горбово Герцаївського району; Фольклорно-етнографічний колектив «Суховерхівська маланка» (с.Суховерхів, Кіцманського р-ну), гурт «Белелуйська Маланка» с.Белелуя Снятинського р-ну Івано-Франківської області; Кіцманський етнографічний самодіяльний театр «А калина не верба»; Гурт «Маланка» с. Сербичани Сокирянського р-ну; «Берда» с. Горішні Шерівці Заставнівського району. А починаючи з 2017-го року, обирати переможців почали глядачі та гості міста шляхом онлайн-голосування, тому вектор призових місць з традиційної Маланки перейшов на більш сучасну,

у якій використовувалися сучасні персонажі та ефектні величезні фігури, зроблені власноруч у поєднанні із транспортними засобами, причому на фестивалі могли виступати по декілька колективів з одного села одночасно – це такі колективи, як: Царі Єгипту (с. Чагор, 2017); «Троянський кінь» (с. Горбова (2017); Боги Олімпу (Глибоцький р-н, с. Чагор (2018); Мультфільм «Козаки» (Кіцманський р-н, с. Брусниця (2018); Скубіду і його команда (Герцаївський р-н, с. Горбова (2018); колектив з села Брусниця, що привезли великого білого ведмедя та ескімосів (2020); «Персидський слон» (Глибоцький р-н, с. Чагор (2020); «Гігантська нутрія» (Герцаївський р-н, с. Горбова (2020) [132].

Організатори фестивалю переглянули умови конкурсу колективів Маланок (2022) і вирішили зробити дві версії оцінювання, згідно з якими – за одною з них глядачі обирали переможців шляхом онлайн-голосування, а переможців традиційної Маланки вибирає професійне журі, цим самим знову повернувши увагу до традиційних буковинських Маланок, поставивши акцент на збереженні давніх традицій [209].

Складна ситуація в Україні від 2014 року вплинула на мистецьке життя окремих регіонів, зокрема «Маланка-фест» також відчув на собі певні труднощі. Після дискусій організаторів було вирішено проводити благодійний «Маланка-фест» під назвою «Чернівецька Маланка – українській армії» по усій Чернівецькій області, незважаючи на будь-які обставини, а виручені кошти передати на допомогу учасникам АТО (2015) [132].

Фестиваль «Маланка-фест» відновили у м. Чернівцях та області (2020). Окрім учасників місцевих та обласних гуртів, завітали колективи з Болгарії, Словенії, Румунії та Молдови, а також Львівської, Тернопільської, Одеської, Черкаської та Чернігівської областей. На жаль, 2021 року у зв'язку із пандемією проведення фестивалю, як і інші масові заходи по всій Україні, було скасовано. Проте взимку 2022 року у період зимових різдвяних святкувань популярний міжнародний фольклорний «Маланка-фест» відбувся якісно та феєрично, у черговий раз засвідчивши високий рівень організації та якісну підготовку колективів фестивалю, який став яскравою та неповторною візиткою

Буковинського краю [132]. Під час повномасштабної війни фестиваль не проводиться.

Під впливом святкування «Маланки» та існування «Маланки-фесту» відбувалася трансляція прем'єри документального фільму під назвою «Маланка – культура народу» (2017). Оксана Лелюк, організатор щорічного фестивалю Маланки у Чернівцях, в інтерв'ю розповіла про ідею створення документального фільму про людей, які творять «Маланку». Вона зазначила, що «<...> ідея зйомок фільму з'явилася ще у 2012-му році, коли відбувся другий фестиваль. Хотілося показати багатогранність нашої культури. Ідея зріла. Уже в кінці 2016-го року можливість стала реальністю. Звісно, в одному фільмі ми не змогли зняти усі колективи, які презентують «Маланку» на Буковині. Вирішили відштовхуватися від таких критеріїв: – перший: хотіли показати різну Маланку; – другий: обирали ті колективи, які вже займали призові місця; – третій: учасники «Маланки 2017-го року [132].

Процес зйомок: люди, з якими ми знайомилися, спілкувалися, усі різні. Проте усіх поєднує одна справа: любов до культури. Щоразу дивувалися, які люди талановиті, працьовиті, відверті і щирі». На завершення Оксана Лелюк зазначила, що фільм матиме продовження, адже «Маланка – це наша культура, багатство, яким треба пишатися».

Тематика свята Маланки була основною в роботі I Міжнародної науково-практичної конференції «Маланка в Україні. (Вашківецька Маланка: історія і сучасність)» (2017, м. Вашківці). Організаторами конференції виступили – Чернівецька обласна рада (Україна), Сучавська повітова рада (Румунія), Вашківецька міська рада об'єднаної територіальної громади Вижницького району Чернівецької області, міська рада м. Кимпулунг Молдовенеск Сучавського повіту, Вижницьке районне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» та Буковинське етнографічне товариство. У роботі науково-практичної конференції учасниками було висвітлено питання історіографії дослідження Маланки, святкування в Україні та інших державах, регіональні аспекти, історію виникнення та роль персонажів, етапи створення традиційних масок і костюмів тощо. Модератором зустрічі було обрано доктора

історичних наук, професора, голову Буковинського етнографічного товариства Г. Кожолянка, співголовою конференції виступив виконавчий директор фестивалю «Вашківецька Маланка», Почесний громадянин міста, відмінник освіти України, Заслужений працівник культури України О Сірецький [132].

II науково-практичну конференцію «Маланка в Україні. Вашківецька периберія (Маланка: історія і сучасність)» було проведено у Вашківцях у 2020 році. З цікавими доповідями виступили професор М. Чучко, доцент І. Воротняк та кандидат історичних наук І. Сандуляк. У ході роботи було розглянуто ряд тем: проукраїнські та румунські зимові свята на Буковині, особливості аграрної складової української новорічно-різдвяної обрядовості Буковини та особливості традицій маланкування у Великокучурівській територіальній громаді. Популярність Маланки відображена й у приватних колекціях та музеях. Зокрема, з 2016р. у м. Вашківцях Вижницького району функціонує музей Маланки, виставка якого нараховує близько 30 костюмів традиційної вашківецької маланки, персонажів, що керують Маланкою, такі як «Козак», «Вулан», «Бук-шандаря» та головних героїв – Маланки та українки. У музеї зберігається близько 200 фотографій, починаючи з кінця XIX ст. і до початку XXI ст. Сто оригінальних традиційних масок, які виготовляють майстри лише у Вашківцях. Їх презентували умільці масок – Василь Столяр, Олег Волощук та Микола Марчук. Також у стінах музею представлена експозиція троїстих музик. Є унікальний триметровий костюм-маска, так звана Вашківецька багачка. За словами організаторів, усі експонати подарували мешканці Вашківців, які вже багато років підтримують традицію маланкування та завжди є активними учасниками Переберії. [132].

Чудовим та пам'ятним є куток музею, у якому розміщені нагороди, отримані вашківецькими маланкарями за призові місця на фестивалі «Маланка-фест», що проходить у Чернівцях. Підсумовуючи, варто констатувати, що на сьогодні можна стати свідками старовинного ритуалу, давніх традицій у період зимових свят не лише на вулицях сіл Чернівецької області, а й під час проведення міжнародного фестивалю «Маланка-фест», де в одному місці ви зможете побачити колективи маланкарів з усіх куточків регіону, сусідів та

гостей краю, які також перейняли цю традицію або ж намагаються відродити свої звичаї святкування. Саме у цьому і полягає феномен переберії Буковини, яку не «заморозили» у жодних методичках та сценаріях. Буковинська Маланка – жива, мало не остання з давніх народних дійств.

Отже, міжнародний етнографічний фестиваль Маланок продовжує розвиватися не тільки завдяки самовідданій праці та організації великої кількості учасників фестивалю, а й завдяки підтримці держави та усіх місцевих мешканців регіону Буковини і Бессарабії, які свято шанують, оберігають, розвивають та гідно презентують традиції маланкування на теренах Чернівецької області в контексті духовно-мистецької культури Буковини [132].

3.3. Поліетнічна специфіка народно-інструментального та вокально-хорового мистецтва Буковини

Функціонування на Буковині великої кількості культурно-мистецьких асоціацій, осередків, об'єднань свідчить про підтримку органами державної, місцевої влади стратегії щодо збереження та примноження національних традицій, культурних надбань, духовних цінностей етнічних спільнот краю, чим сприяють формуванню їх неповторності, самобутності (Див. Додаток І). Протягом тривалого періоду буковинського краю мешканці репрезентують музичне мистецтво, фольклор, традиції багатьох національних культур: білоруської, єврейської, німецької, польської, вірменської, турецької та інших. [111].

«Вплив української культури у гармонічному поєднанні з австрійською, румуно-молдовською знаходить своє вираження у загальному мелосі та колориті музичного фольклору Буковини. Лаутари, або леутари (рум. *lăutari*) – традиційно молдовські, румунські, часто циганські інструменталісти та співаки. Назва «лаутари» походить від слова «леута» або «алеута» – старовинного щипкового музичного інструмента. У Молдові та Румунії це слово стало називним для гуртів народних музикантів, переважно виконавців на струнних інструментах. Лаутари своєю грою супроводжували народні свята, весілля,

гуляння, різноманітні театралізовані дійства. Їх музична діяльність у свій час вплинула на творчість професійних румунських композиторів-скрипалів Дж. Енеску та Г. Дініку» [111].

Безперечно, склад лаутарів дещо відрізнявся від існуючих традицій місцевого виконавства. Типовими на Буковині, як і на території Карпатського регіону були народно-інструментальні тріо трієстих музик за участю скрипки, цимбалів, бубна; скрипки, сопілки, цимбалів; скрипки, сопілки, баса; скрипки, цимбалів, бухала (барабана із тарілкою) [101]. Основною функцією ансамблю трієстих музик дослідники визначають виконання традиційних інструментальних творів для супроводу танців. Виконавський репертуар подібних народно-інструментальних гуртів охоплює всі жанри: від календарно-обрядової музики до сольної-інструментальної.

Традиційно типова форма побудови виконавських функцій при музикуванні мала такий вигляд: мелодія (скрипка, сопілка), гармонічний супровід (цимбали, бас), метроритмічна функція (народні ударні інструменти).

У порівнянні з минулим сучасні склади трієстих музик значно розширились. Кількість музикантів залежить від учасників гурту і може включати до складу трієстих музик різноманітні інструменти, що задіяні до музикування: різновиди сопілок, флейту, кобзу, мандоліну, гітару, кларнет, трубу, саксофон, тромбон, акордеон.

У другій половині ХХ – початку ХХІ століть у виконавстві трієстих музик відбувається трансформація жанрів інструментальної, вокально-інструментальної народної музики, автентичного фольклору, з'являються авторські композиції. Якщо раніше у склади трієстих музик об'єднувалися обдаровані місцеві музиканти-самоуки, то на сучасному етапі розвитку ансамблів трієстих музик керівники і виконавці колективів дедалі частіше мають професійну виконавську освіту, успішно поєднуючи педагогічну та концертно-виконавську діяльність [131].

З видозміною інструментальних складів трієстих музик урізноманітнюються назви учасників гуртів (весільна, гуцульська, велика капела). Різновид розширеного складу трієстих музик отримав назву «велика

музика». Одним з таких колективів на Буковині сьогодні є ансамбль троїстих музик із с. Глинниці Кіцманського району (родина Богданюків) [131].

Виконавський репертуар взаємодіє з етносом, що населяє ту чи іншу територію та їх сталими народно-побутовими традиціями. У місцевостях з переважно румуно-молдовським населенням народно-інструментальні склади, подібні до троїстих музик, традиційно прийнято називати лаутарами [131].

Жанрові різновиди народно-інструментального виконавства перетинаються у соціально-культурному просторі, підтримуючи традиції, подальший розвиток музичного мистецтва краю. Лаутари традиційно музикували сім'ями та родинами, і саме вони могли започаткувати виконання вокальних мелодій в інструментальному супроводі, що у подальшому стало частиною їх загального виступу. Обидва види народно-інструментального виконавства у концертній діяльності пропагують обрядову та розважальну танцювально-інструментальну музику територіальних громад, у яких вони проживають [131].

На сьогодні мистецтво Буковини демонструють аматорські оркестри народних інструментів: «Адіше не шуме» («Єврейська душа») Чернівецького благодійного фонду «Хесед-Шушана», «Буковина» Центрального палацу культури м. Чернівці; «Валя Прутулуй», Будинку культури с. Горбова Герцаївського району; вокально-інструментального гурту «Джерело» педагогічного коледжу Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича; «Глинницькі музики» с. Глинниця Кіцманського району, «Ізвораш» Будинку культури с. Костичани Новоселицького району, «Мерцішор» Чернівецького клубу мікрорайону «Красногорівка», «Мугурел» Будинку культури с. Опришени Глибоцького р-ну, «Передзвін» районного Палацу культури м. Заставна; «Плаюл Херцей» районного Будинку культури м. Герца, «Полонина» Будинку культури м. Путила, «Фрейлехсз Чернівців» – оркестру єврейської музики; «Трандафір» Будинку народної творчості і дозвілля с. Волока Глибоцького р-ну [15]. Будучи носіями народної музичної культури, лаутари, троїсті музики займають провідне місце у збереженні та примноженні народно-інструментального музикування на Буковині. Буковина

за своєю національною ідентичністю – край, багатий і обдарований традиціями, звичаями, самобутністю багатьох національних культур. Мистецтво буковинських народних музикантів завжди отримувало шанування й визнання не тільки в Україні, а й далеко за її межами [131].

Через географічне положення, народно-інструментальне мистецтво Буковини вирізняється яскравою самобутністю та неординарністю. Значна кількість ансамблів інструментальної музики буковинського краю вражає своєю харизматикою, нестандартною побудовою композицій. Буковинські народно-інструментальні колективи постійно гастролюють, беручи участь у різноманітних міжнародних фестивалях у рамках культурних обмінів з іншими державами та прилеглими прикордонними територіями.

Колективна творчість уже за своєю природою є синтетичною, і впливає з поліетнічності регіону. Одним з яскравих колективів Буковинського краю є знаний на сьогодні **Народний аматорський оркестр «Валя Прутулуй»** (1963) при Будинку народної творчості та дозвілля села Горбова (Див. Додаток Д). Організатором та керівником колективу є Дмитро Скалко. У репертуарі оркестру – інструментальні композиції українських, румунських, молдавських та угорських авторів (Див. Додаток Ж). Протягом десятиріч колектив здійснює музичний супровід кількох танцювальних ансамблів «Алунелул», «Піочел», «Мугурел», «Сперанца».

За вагомий внесок у розвиток культури українського народу, високий художній рівень, виконавську майстерність та збереження і популяризацію національної культури оркестру народних інструментів «Валя Прутулуй» було присвоєно звання народний аматорський колектив (2001).

У колективі понад 20 учасників. Солісти-вокалісти: Пержару Лучія, Аштефаніце Деніс, Паламарю Сабріна та Прискуре Габріела.

Щороку народний аматорський оркестр народних інструментів «Валя Прутулуй» у співпраці з танцювальними ансамблями звітує перед громадськістю с.Горбова в рамках концерту «Дойна примаверій», бере активну участь у районному фестивалі «Лаізвоаре» м.Герца, обласному фольклорно-

етнографічному святі «Від Різдва Христового до Йордану», є постійним учасником «Буковинських зустрічей» у м.Чернівці та всеукраїнських заходів.

Колектив був учасником міжнародного фестивалю «Штефан чел Мареші Сфінт» (2018, м. Кишинів, Молдова). Оркестр «Валя Прутулуй» побував на міжнародному фольклорному фестивалі «Зимові обряди» (2019, м. Яси, Румунія). У лютому того ж року в малому складі оркестр брав участь у міжнародних фольклорних фестивалях «Маланка Фест» (м. Птуй, Словенія), «Штефан чел Мареші Сфінт» (м.Фелтичень Румунія). Оркестр брав участь у місцевому фестивалі, присвяченому дню захисту дітей «Глієчокирліє» (2021).

Оркестр народних інструментів «Плаюл Херцей» (1971, Герцаївський міський Будинок культури Герцаївської міської ради) очолює Кришмару Ілля Костянтинович (1949 р.н.), уродженець с. Банчени Герцаївського району Чернівецької обл. (Див. Додаток Д). За високий професіоналізм та виконавський рівень у 1991 році оркестр отримав звання «народний». За роки функціонування оркестру у його складі побувало понад 100 учасників. Сьогодні колектив налічує 157 учасників різних професій та різної вікової категорії.

Народний аматорський оркестр народних інструментів «Плаюл Херцей» щороку бере активну участь у мистецьких заходах різного рівня, на яких підтверджує свій високий виконавський рівень. З концерними програмами побував не лише в Україні, а й за її межами (Молдова, Румунія, Польща, Росія, Словаччина, Угорщина). Репертуар оркестру складають твори українських, молдавських, угорських та румунських авторів, зокрема М. Бетрика, С. Чухрія, А. Штефанця, М. Ботгроса, І. Кришмару, І. Матвієвича та ін. (Див. Додаток Ж).

Румунський оркестр був учасником міжнародних фольклорних фестивалів «Intalniri Bucovinene» та «Dan Desebal» (Румунія, 2015), свята «Весільні звичаї» (м.Чернівці), конкурсу «Музичний водограй» (м.Чернівці), 75-річчя навчально-методичного центру культури Буковини «Душа моєї Буковини» (м.Чернівці). Колектив брав участь у міжнародних імпрезах «Мерцішор» (2016-2017, Чернівці), «Asociati prietenii Basarabiei. Bucovineisi Tinutului Hera. 98 anidela Unirea Basarabieicu Romania 1918-2016» (Румунія), міжнародних фольклорних фестивалів – «Карпатські гори» (м. Івано-

Франківськ), «Satule gradina draga» (Румунія), «Dan Decebal» (Румунія), «La izvoare» (м. Герца), Stefan cel Mare si Sfant» (Румунія); «Intalniri Bucovinene» та ін.

Отже, румунський народний аматорський оркестр народних інструментів «Плаюл Херцей» є постійним учасником усіх обласних, районних, міських та міжнародних фестивалів, конкурсів, імпрез. Окрім виконавської діяльності, провадить освітньо-просвітницьку роботу (творчі лабораторії для керівників оркестрів, семінари та ін.).

Народний аматорський оркестр народної музики «Мугурел» Центру культури та дозвілля Глибоцької територіальної громади села Опришени(1983) з'явився з ініціативи художнього керівника сільського клубного закладу Мафтея Німіжана. Оркестр народних інструментів (скрипка, сопілка, контрабас, цимбали, акордеон, труба) отримав звання «народного» (2007) (Див. Додаток Д).

Починаючи з 2009 року колективом керує уродженка села Опришени Глибоцького району Чернівецької області Домніка Німіжан. За розвиток і популяризацію національної культури краю «Мугурел» був нагороджений премією ім. О. Кобилянської. У 2010 році оркестр було нагороджено дипломом III ступеня за виконавську майстерність та популяризацію народної музики в обласному огляді народної творчості «З любов'ю до рідного краю», присвяченому 70-річчю утворення Чернівецької області. «Мугурел» співпрацює з народним аматорським фольклорним колективом «Датіна».

«Мугурел» виконує різножанрові твори вітчизняних і зарубіжних авторів, численну кількість румунських, молдавських та українських народних пісень (Див. Додаток Ж). Оркестр є постійним учасником масових заходів рідного села, з концертними програмами виступає на міських, районних, обласних та міжнародних фестивалях, конкурсах, святах. Склад оркестру нараховує 16 учасників. «Мугурел» співпрацює з фольклорним колективом «Датіна».

Народний аматорський фольклорний колектив «В'янечек» клубу села Аршиця Петровецької сільської ради Сторожинецького району організовано при відділі Польського товариства ім. А. Міцкевича села Нижні

Петрівці Сторожинецького району (1991) (Див. Додаток Д). Колектив популяризує фольклор різних регіонів Польщі та українські й румунські пісні, адже живуть поруч з ними і люблять прекрасну буковинську землю.

В основі репертуару є народні пісні й танці рідного села. Загалом у репертуарі «В'янечека» понад шістдесят пісень та чотири танці, а також спектаклі на народно-обрядову тематику поляків з Буковини. Колектив популярний не лише в регіоні (Див. Додаток Ж). З концертами вони побували в містах України (Хотині, Кременці, Чорткові, Луцьку, Львові, Києві), а також за кордоном (Румунії, Чехії, Німеччині). «В'янечек» є постійним щорічним учасником Міжнародного фольклорного фестивалю «Буковинські зустрічі» в Ястров'є в Польщі. Окрасою аматорського колективу є оркестр народних інструментів під керівництвом Олексія Воробйова (1996).

За плідну культурну діяльність Уряд Республіки Польщі в 1996 році присвоїв колективу та її керівнику звання «Заслужений для культури Польської». У зв'язку з 20-річчям творчої діяльності Уряд Республіки Польща нагородив «В'янечек» бронзовою медаллю. Колектив є щорічним учасником Міжнародного фольклорного фестивалю «Буковинські зустрічі», неодноразово ставав лауреатом багатьох міжнародних фольклорних фестивалів, Всеукраїнських оглядів народної творчості, має урядові почесні грамоти та дипломи (понад 200).

За концертну діяльність «В'янечек» нагороджений відзнаками Міністерства культури України, обласної державної адміністрації обласного управління культури та туризму Чернівецької області, обласної та районної ради, районної державної адміністрації та відділу культури національностей та релігії, місцевої влади, Федерації організацій польських в Україні тощо.

Варто підкреслити, що фольклорний колектив «В'янечек» проводить велику роботу по відродженню фольклорної спадщини буковинського краю та рідного села, польської народної пісні, традицій та обрядів. Зокрема, відродили старовинні обряди «Польське весілля», «Остатки» (Запусти), Свято Івана Купали, донині збирають автентичний пісенний матеріал.

«В'янечек» завжди бере активну участь у культурному житті села, району, області, конкурсах різдвяних колядок, організованих Польським товариством, виступає на тематичних святах села, районному семінарі бібліотечних працівників. Учасники колективу презентували цікаву програму на зустрічі з Генеральним консулом Республіки Польща у Вінниці паном Кшиштофом Сьвідеркою у Аршиці. З концертними програмами колектив «В'янечек» побував у містах: Червенне, Закопане (Польща, 1991), Ястров'є, Кракові (Польща, 1992-1993), Чортків, Кременець, Чернівці (Україна) та Яблунково (Чехія, 1993), Ястров'є, Коло, Згьерж, Сянок (Польща, 1994-1995), Жешув, Санок, Глогув (Польща, 1996), Сучава (Румунія, 1997), Ганновер (Німеччина, 1997), Ястров'є (Польща, 1998), Львів (Україна) та Сучава (Румунія, 1998), Ястров'є (Польща, 1999, 2000), Київ (Україна, 2000), Ястров'є (Польща, 2001, 2002), Краків, Вроцлав, Тржембіца, Жмігруд, Бжезница, Дронговина, Віхув, Конін, Ястров'є, Жешув (Польща, 2002), Ястров'є (Польща, 2003), Сучава (Румунія, 2003).

За вагомих розв'язок культури українського народу, високий художній рівень та виконавську майстерність фольклорному колективу «В'янечек» було присвоєно звання «народний аматорський» колектив (2004). Того ж року презентували своє мистецтво у Ястров'є (Польща) та Хмельницькому (Україна). Гастролювали у Польщі в Ястров'є (2005), а у Мронгово (Польща) побували протягом 2006-2010 рр.

Оригінальну програму «В'янечек» представив у липні 2014 року з нагоди 180-річчя заснування села-побратима Новий Солонець (Румунія) та на ХХ ювілейному Фестивалі культури пограниччя, що проходив у Мронгові (Польща). У травні того ж року колектив щиро приймали на Днях польської культури в м. Барі, а також на XI Огульнопольському харитативному концерті у Сицові та Кросьніце (січень, 2014); люб'язно взяли участь у телевізійних програмах Вроцлавського телебачення «Співвітчизники з Буковини», «В серці Буковини», «Поляки на Буковині», «Кресовий Сицув», «Свята на Буковині» як колектив Гуралів Чадецьких Буковини. Варто зауважити, що музичні програми транслюються на каналах центрального сателітарного телебачення Польщі. У

січні 2015 року «В'янечек» висунав з нагоди святкування 25-річчя громадської організації «Обласне товариство польської культури імені Адама Міцкевича» в Чернівцях.

У складі колективу люди різного віку, освіти, професії, національностей, віросповідань, але всіх їх об'єднує любов до народної пісні. Концертну діяльність Народний аматорський фольклорний колектив продовжує до наших днів під керівництвом заслуженого працівника культури Марії Малицької.

З ініціативи групи поляків, членів Чернівецького обласного товариства польської культури імені Адама Міцкевича, закоханих у польські народні пісні та пісні багатокультурного буковинського краю, у липні 1998 року при Польському домі в Чернівцях було створено ансамбль з назвою «Ехо Пруту», що походить від назви річки Прут. Ідею створення нового **фольклорного ансамблю «Ехо Пруту»** підтримало нове правління Товариства польської культури імені А. Міцкевича (Див. Додаток Д). Засновником і першим керівником ансамблю був Станіслав Томаш, який не тільки складав пісні для колективу, але й писав до них тексти. Наприклад, дуже відома пісня, яку часто виконує ансамбль, – «Буковино, ти мій краю», була написана самим маестро. Ця пісня так сподобалася всім, що навіть ансамбль «Ехо Буковини» з Любаня попросив текст і мелодію для свого виконання. Станіслав Томаш був керівником до 2004 року, оскільки мав слабе серце і проблеми зі здоров'ям, через що більше не міг керувати і передав керівництво акордеоністу Людвіку Ковалю, який керував колективом до 2007 року. Керівництво ансамблем взяла на себе колишня учасниця хору Лілія Пиндик у 2008 році й до сьогодні керує «Ехом Пруту». Специфіка багатонаціональної Буковини сприяє тому, що в репертуарі ансамблю, окрім польських пісень, є також румунські та українські, німецькі та угорські, а також єврейські, адже такою і є Буковина, такими є старі й добрі багатонаціональні Чернівці зі своєю толерантністю. Саме вони були одними з перших, хто почав упроваджувати програму «Старі добрі Чернівці», завдяки якій відбувалася подорож усіма народними домами нашого міста.

Перший сценічний виступ «Ехо Пруту» відбувся в Чернівцях у 2000 році під час Міжнародного фольклорного фестивалю «Буковинські зустрічі».

Ансамбль активно бере участь у заходах, організованих Обласним товариством польської культури ім. А. Міцкевича, а також у культурних заходах Чернівців. Він виступав у Кракові, Ястров'ю, Пілі, Любані, Бельсько-Бялій, Бренні, Зеленій Гурі. Багаторазово брав участь у Міжнародних фестивалях у Сучаві (Румунія), Кишиневі (Молдова), Бонігаді (Угорщина), Мронгово, Держоньові («Буковинські зустрічі») та на Фестивалі польської культури в Україні. Під час виступів колективу акомпанує чудовий ансамбль у супроводі баяна, акордеона, контрабаса, сопілки, цимбалів.

За поширення польської культури та буковинських пісенних традицій ансамбль «Ехо Пруту» 25 червня 2007 року був удостоєний нагороди «Заслужений для польської культури» Міністром культури і національної спадщини Республіки Польща, а також відзнакою місцевої влади «Буковина». Один із найважливіших виступів для колективу відбувся 5–7 березня 2018 року у Варшаві в Президентському палаці. «Ехо Пруту» на запрошення Канцелярії Президента Республіки Польща Анджея Дуди, у рамках підбиття підсумків Року Допомоги полякам на Сході гідно представив свій багатонаціональний і багатокультурний регіон України – Буковину.

Колектив брав участь у таких заходах: Фестиваль культури кресової в Мронгово, (2000), Малопольський фестиваль традиційної музики в Кракові (2000), концерт у Стружах біля Грибова, Свято в Бартніка Сандецького (2001), IV Фестиваль польської культури у Львові (2002) та концерт у Зеленій Гурі (Польща), свято під назвою «Польська весна в Молдові» (2002), концерт у Польському домі у Сучаві та Старій Гуті (2003), святкування відкриття Різдвяного ярмарку в Кракові (2005), виступ до 20-річчя Обласного товариства польської культури ім. Адама Міцкевича в Чернівцях та Фестивалі колядок у Чернівцях «Від Різдва Христового до Йордану» (2011), концерт у Кракові (Польща), Стружах біля Грибова, XXV Свято бджолярів у Бартніка (2016), виступи на запрошення співвітчизників у Любані (2017), у Варшаві в Президентському палаці (2018), XXIV Фестиваль культури кресової в Мронгові (2018), «Буковинських зустрічах» у Любані та Джердженьові, 20-річчя

Товариства польської культури імені Тадеуша Костюшка (2019), виступ у рамках ХХІХ Фестивалю культури кресової Мронгово (2024).

При Чернівецькому обласному єврейському центрі «Хесед-Шушана» було створено **оркестр єврейської музики** (2001), який очолив заслужений діяч мистецтв України Лев Фельдман (Див. Додаток Д).

Оркестр налічує дванадцять музикантів-професіоналів. Починаючи з 2002 року, інструментальний колектив функціонує при Будинку культури мікрорайону «Роша» м.Чернівців. Протягом десятиріч оркестр дав велику кількість концертів не лише в Україні, а й далеко за її межами. Щороку колектив бере активну участь у культурно-мистецькому житті міста та області. Репертуар є унікальним та багатожанровим, налічує понад 30 творів різних етнокультур.

Оркестр єврейської музики двічі став переможцем Міжнародного фестивалю «Шолом, Україно» (2002, 2003); Лауреатом фестивалів «Буковинські зустрічі» у Польщі (2002, 2006); його здобутки – дев'ять концертів у Австрії (Грац, Відень Клагенфурт, Лінц, Зальцбург), запис на студії ORF (Радіо культури Відня) (2004); Міжнародний фестиваль єврейської музики у Берліні (Німеччина) (2005); сольний концерт у Клагенфуртській філармонії, на з'їзді національних меншин Європи, виступи у м. Вроцлаві та Зелена Гура (Польща) (2006); виступи в Угорщині (Петч) та на міжнародному єврейському Фестивалі у м. Фюрт (Німеччина) (2006, 2007); у Магдебурзі, Ерфурті, Халлі, Дрездені, Лейпцігу, Берліні, Стендалі, Грьобзігу) (Німеччина) (2008).

За вагомий внесок у розвиток єврейської культури та мистецтв України у 2003 році аматорський оркестр єврейської музики був нагороджений Почесною грамотою Державного комітету України у справах національності та міграції й отримав звання «народний».

З концертними програмами у 2004 році побував у різних містах Австрії (Грац, Відень, Клагенфурт, Лінц, Зальцбург), а у 2005 році був учасником Міжнародного фестивалю єврейської музики в Берліні (Німеччина), Міжнародного фестивалю єврейської музики «LvivklezFest– 2017».

За активну виконавську діяльність оркестр отримав численну кількість нагород районного, обласного, всеукраїнського, міжнародного рівнів.

Керівником оркестру єврейської музики Дмитро Левович Фельдман став у лютому 2012 року. До цього часу був музикантом оркестру, а оркестром керував заслужений діяч мистецтв України, лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. Сидора Воробкевича, володар медалі «На славу Чернівців» Лев Борисович Фельдман, який до тепер є диригентом оркестру.

Насиченим для колективу був 2016 рік: участь у звітному концерті Будинку культури «Роша»; виступ перед делегацією з Ізраїлю в місті Меджибіж Хмельницької обл.; тематичний концерт, приурочений єднанню євреїв у м. Чернівці «Хесед-Шушана»; брали участь у VII Міжнародному поетичному фестивалі «Meridian Czernowitz»; святковому концерті до Дня міста на Театральній площі; виступ на відкритті пам'ятника жертвам Голокосту перед німецькими та австрійськими делегаціями.

Оркестр єврейської музики виступав на єврейському святі Пурім (2017); молодіжному фестивалі в с. Мигове Чернівецької області; звітному концерті КБУ «Будинок культури «Роша»; концерті, присвяченому єднанню євреїв у м. Чернівці «Хесед-Шушана»; симпозіумі, присвяченому 20-річчю підписання угоди про культурне співробітництво між Румунією, Німеччиною, Україною та Францією (Німеччина, округ Швабія); узяв участь у IX Клезмерському фестивалі (м. Львів); концерті до 105-ї річниці від дня народження Сіді Таль (Чернівецька обласна філармонія); концерті з нагоди закриття VI міжнародного фестивалю «Meridian Czernowitz» та ін.

У композиціях оркестр використовує поєднання народної музики, наприклад, з джазом. Протягом останніх років інструменталісти активно займаються аранжуванням, пошуком нового звучання шляхом поєднання різних стилів музики (Див. Додаток Ж). Такі нестандартні рішення мають великий успіх в аудиторії як України, так і Європи. У репертуарі колективу твори місцевих авторів, фольклорна музика молдавської, української та єврейської культур.

У підготовчій студії учасники набувають досвід оркестрового та ансамблевого виконавства, вивчають техніку гри на декількох народних інструментах. Виховна робота базується на проведенні бесід про історію українських народних інструментів, аналіз виступів професійних оркестрів та ансамблів. Підготовча студія бере активну участь у концертних програмах, які проводяться при установі.

Народний аматорський оркестр єврейської музики щороку бере участь у міжнародному поетичному фестивалі «Meridian Czernowitz», підтримує творчі зв'язки не лише з аматорськими, але й професійними колективами, зокрема з Академічним симфонічним оркестром Чернівецької обласної філармонії ім. Д. Гнатюка, Обласним училищем мистецтв ім. С. Воробкевича, Заслуженим академічним буковинським ансамблем пісні і танцю ім. А. Кушніренка Чернівецької обласної філармонії ім. Д. Гнатюка та багатьма іншими.

Унікальним елементом нематеріальної культури євреїв Буковини є клезмерська музика, яку до сьогодні яскраво відроджує та репрезентує оркестр.

«<...>Більшість аранжувань я зробив самотужки, – зазначив при зустрічі Лев Фельдман. – Складність у тому, що в нас у Чернівцях немає такої музичної бібліотеки. Я звернувся до Всесвітньої бібліотеки, де є зібрання старовинних єврейських пісень. Це перше джерело, яке надихає мене, коли я створюю музику. Крім того, я слухаю світові групи, які працюють у цьому напрямку, а потім роблю власне аранжування пісень» [95].

«Єврейська клезмерська музика вимагає не просто групи музикантів, а й щоб ці музики були лідерами. Ми побудували оркестр, виходячи з того, що в ньому повинні бути лідери. Мають бути, перш за все, скрипка та кларнет. Ці два інструменти повинні бути провідними. Скрипка перша говорить про тугу і долю людей. Потім з'являються інші інструменти, їх спів схожий на людську розмову. Для кожного музичного інструмента ми шукаємо саме ті звукові моменти, які відображають мову або звуки, характерні для єврейського народу, звуки, які загалом відображають музичний світ єврейської культури. Такі звуки видають цимбали, труба і тромбон. Ми скрізь шукаємо такі моменти. Це дуже

важливо. У цьому проявляється відмінність цієї музики від інших», – наголосив Лев Фельдман» [140, с.35].

Клезмерська музика має давню історію. З іврити «клей» означає інструмент, а «змер» – пісня. Клезмерська музика означає інструмент, який співає, тобто співає як особа. Варто нагадати, що цей унікальний музичний жанр в ортодоксальному розумінні вперше з'явився у XV столітті в Іспанії, де християни розселяли євреїв в ізольованих районах, а ті не мали права використовувати музичні інструменти, що видають високочастотні звуки. Ще одним джерелом натхнення в роботі майстра є музична спадщина Буковини. Лев Фельдман поєднує музику різних народів, які тривалий час жили на Буковині: євреїв, румунів, українців, поляків, вірмен тощо.

Відкрита лекція Льва Фельдмана на тему «Хто такі клезмери та їхня музика» відбулась при Целанівському центрі у 2018 р. Загалом у рамках проєкту «Czernowitz: єврейські цінності крізь призму культури та літератури» за підтримки Dutch Jewish Humanitarian Fund відбулось одинадцять лекцій [95].

На сьогодні функціонує підготовча студія, при якій учасники набувають досвід оркестрового та ансамблевого виконавства, вивчають техніку гри на декількох народних інструментах. Виховна робота базується на проведенні бесід про історію українських народних інструментів, аналіз виступів професійних оркестрів та ансамблів. Підготовча студія бере активну участь у концертних програмах, які проводяться при установі.

З метою збереження та популяризації музичного фольклору, окремих обрядів, звичаїв однодумці – режисер Петро Колісник та актор Андрій Циганок у 1992 році створили приватний театр «Голос», а через два роки у березні 1994 року в Чернівцях вони заснували фольклорну театр-студію «Гердан», яка істотно доповнила уже діючий театр «Голос».

Одним з основних напрямків роботи Чернівецького **фольклорного театру-студії «Гердан»** є вивчення та творче осмислення обрядів, звичаїв та традицій українського народу (Див. Додаток Д) [43].

Анастасія Костюк очолила театр-студію «Гердан» у 1997 році. Балетмейстер Леонід Сидорчук долучився до фольклорного театру в 1999 році.

У розмові він зазначив, що «<...>«Гердан» був першою ластівкою, яка внесла в культуру Буковини неоціненний вклад у плані етнофольку. Я погодився на пропозицію долучитися, бо однією з моїх дитячих мрій було стати актором. Серед вистав, у яких я грав, були «Мина Мазайло», «Лис Микита». Танцював разом із дружиною у виставі «Етюди про кохання». Спочатку було складно, бо не мав досвіду працювати з дітьми. А ще через те, що це був інший жанр та інша подача хореографії» [167].

Скрутне фінансове становище в кінці 90-х рр. не дозволяло акторам часто гастролювати. Єдиним доходом був продаж квитків на вистави театру «Голос», гроші скеровувалися на купівлю декорацій і костюмів для виступів «Гердану». Серед учасників театру-студії «Гердан» – люди різних професій: судинний хірург, адвокат, директор кондитерського виробництва, ведучі та студенти, для яких мистецький колектив став не лише хобі, а улюбленою справою життя. Зазначимо, що «Гердан» був одним з перших на Буковині, учасники якого виходили на сцену у традиційному буковинському строї. Елементами автентики у кроях учасників колективу є горботки та вінки дівчат. Етнограф Микола Шкрібляк констатує, що фольклорний театр-студія «Гердан» у головних уборах уособлює наддністрянську зону Буковини. «Вінок, який носять учасниці театру, має іншу форму від звичайного українського вінка — він створює враження «королівської постави». Поодинокі замотують перемітку. Етнограф акцентує увагу на тому, що вони одягають довгий поясний одяг та доповнюють його хустками чи рушниками... чоловічий стрій «Гердану» — це той образ, який культивується у фільмі «Білий птах з чорною ознакою». Я їх бачу білими птахами з вишитими крилами», — говорить в інтерв'ю Микола Шкрібляк [167]. Важливо, що при театрі-студії функціонує дитяча студія (50 вихованців) багато з яких – діти учасників колективу. Варто наголосити, що репертуар «Гердану» налічує понад 300 народних пісень, окремі з яких тривалий час записували від мешканців буковинського краю (колядки, романси, купальські, повстанські, стрілецькі, жартівливі пісні та ін.) у власному аранжуванні (Див. Додаток Ж). «Знаковою для учасників є вистава «Українські пісенні старожитності», яка повністю супроводжується співом. Протягом років

зміст, який розкриває українську ідентичність цієї постановки, актори вдосконалювали близько 15 разів. Кожна вистава колоритна та неповторна, з елементами пластики рухів, побутових танців, співу тощо. «Танцювальні композиції додають шарму та підкреслюють нашу національність. Зазвичай я даю набір рухів і не вмішуюся, щоби це виглядало органічно», — розповідає Л. Сидорчук [167].

Анастасія Костюк та Олександр Дадус очолили колектив у 2016 році. Однак від початку повномасштабної війни в Україні в 2022 році педагог за фахом, учасник та співкерівник колективу Олександр Дадус у квітні того ж року долучився до лав старшим водієм-радіотелефоністом ЗСУ. Для допомоги воїнам, театр-студія «Гердан» організував ряд концертів, на яких презентували стрілецькі, козацькі, повстанські пісні, а на зібрані кошти придбали автомобіль та передали на передову.

Театр-студія «Гердан» протягом тридцяти років своєї діяльності є постійним учасником всеукраїнських та міжнародних мистецьких фестивалів (Польща, Румунія, Угорщина, Австрія, Словаччина). У період повномасштабної війни на території України актори фольклорного театру презентували свої виступи в Німеччині та Франції.

«В одному зі своїх виступів колектив передає атмосферу, що асоціюється з картинами відтворення світу. Артисти з'являються на сцені почергово, починаючи свій вихід на сцену зі звуками, що імітують народження природи. Народні музичні інструменти передають шуми із завиванням вітру, звуками диких тварин, магічних заклинань, поступово оформлюючись у цілісну мелодико-гармонічну побудову і переходячи у першу пісню з образами землі, сонця» [5, с. 175].

Дослідниця О. Афоніна, вивчаючи специфіку візуалізації образів і видовищність у музичних жанрах, зауважила, що діяльність неповторного фольклорного театру-студії «Гердан» за музично-текстовим матеріалом, сценічним оформленням і костюмами виконавців яскраво втілює елементи візуалізації музично сценічних образів, які сприяють видовищності в мистецтві

(за концепцією К. Станіславського) як видовища з художньою структурою, системою засобів виразності із зовнішніми проявами [5].

З шаленим успіхом колектив понад місяць гастролював у далекій Канаді (лютий 2024). Від Торонто до Ванкувера з концертними програмами вони побували у 19 містах. Їх радо вітали як канадці, так і українці-емігранти різних поколінь. Керівник колективу Анастасія Костюк зазначила, що ідея поїздки з концертами з'явилася ще п'ять років тому. Однак через пандемію та початок повномасштабного вторгнення реалізувати вдалося лише зараз. «У Канаді ми були дуже бажані. У багатьох містах про нас уже знали. До нас свого часу приїздили різні колективи, чиї родичі є вихідцями з України. Вони були раді зустріти нас тут», – зазначає Анастасія Костюк. За словами керівниці театру, одним із пріоритетів їхніх виступів за кордоном була популяризація української пісні, традиційної й осучасненої, та наголошення на ситуації в Україні. «Канадцям дуже подобається те, що українська пісня може звучати по сучасному, їм подобається поліфонія української пісні. Вони поважають нашу культуру і багато зусиль вкладають у те, щоб зберегти її», — розповідає Анастасія. – Хоч канадці не розуміли жодного слова, але мова музики зіграла своє, і вони були приємно вражені. Ми знайомилися з людьми, які у четвертому або п'ятому поколінні живуть в Канаді, і вже погано розуміють українську мову. Також зустрічали українців, які вимушено переїхали сюди декілька місяців тому. У кожного з них відгук практично однаковий — їх всіх щемить, не залежно від того чи вони розуміють слова, чи ні», — констатує А. Костюк. Гроші, які вдалося зібрати під час турне, артисти передали своїм колегам, які служать у Збройних силах. У майбутніх планах «Гердану» розповсюджувати українську пісню в інших куточках світу та України [43].

За період з початку 90-х років ХХ століття було здійснено ряд кроків, які вплинули на становлення, розвиток професійного хорового виконавства та розкрили ряд нових перспектив для історії культури Буковини, зокрема можливість популяризувати свою творчість не лише в Україні, а й за кордоном. Суцільний доступ до будь-яких джерел та інформації, цілковита свобода у творчому плані породили надзвичайно великий ріст виконавства у всіх його

проявах та формах. Хорове виконавство на Буковині в кінці ХХ століття сприймалося не тільки як відродження та історичне продовження національних культурних традицій, а й як збагачення й привнесення своєї лепти в культурно-мистецьку скарбницю України.

На сучасному етапі основоположними колективами в процесі розвитку хорового виконавства Буковини є камерний хор «Чернівці» та Буковинський ансамбль пісні і танцю, а основними музичними закладами, які виховують і формують диригентів, виконавців та вчителів, є Чернівецький обласний фаховий коледж мистецтв ім. Сидора Воробкевича, кафедра музики Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича та музичний відділ Педагогічного фахового коледжу Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича. Мистецькі колективи цих музичних закладів є творчими лабораторіями для практичної діяльності молодих спеціалістів. Безперечно, важливою є навчально-хорова робота цих освітніх закладів, у стінах яких протягом кількох поколінь зростають спеціалісти вокально-хорового мистецтва.

На кафедрі музики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича був створений у 1992-му році **студентський хор «Резонанс»** (Див. Додаток Г). Засновником, першим завідувачем і художнім керівником «Резонансу» був Андрій Кушніренко. З лютого 2012 року колективом народного аматорського колективу «Резонанс» кафедри музики ЧНУ ім. Ю. Федьковича керував диригент-хормейстер, надійний помічник А. Кушніренка, лауреат літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича, заслужений учитель України, доцент Андрій Плішка. З грудня 2014 року хор очолює заслужений діяч мистецтв України, професор (на той час кандидат педагогічних наук, доцент) Ольга Чурікова-Кушнір.

Активну творчу діяльність при кафедрі музики провадить **дівочий хор «Anima»** (1996) (Див. Додаток Г). Першими керівниками колективу були викладачі кафедри: Ірина Ярошенко, Ірина Манік, Андрій Плішка. З 2008 року художнім керівником і диригентом є відмінник освіти України, учитель-методист, викладач кафедри музики Алла Зубчук, концертмейстер – Олена

Бондар. Хор є дипломантом міських та регіональних хорових конкурсів, переможцем обласного хорового фестивалю, лауреатом міжнародного фестивалю «Майданівські колядки», лауреатом міжнародних фестивалів-конкурсів хорової музики [110].

Визначними стали виступи колективу «Резонанс» у концерті для учасників 5-го Міжнародного конгресу українців, що проходив у Чернівцях у 2002 році, а також у святкуваннях ювілеїв 120, 125, 130 та 135-річчя Чернівецького університету, де брали участь гості з багатьох країн світу в тематичних концертах міського, обласного та всеукраїнського масштабів.

За високу професійну майстерність і вагому громадську музичну діяльність почесне звання «народного» хор отримав у 2000 р. Колектив достойно презентував хорове мистецтво Буковини в національному палаці «Україна» в м. Києві на творчих звітах майстрів мистецтв і художніх колективів Чернівецької області. Там хор самостійно виконував хорові твори композиторів М. Березовського «Радуйтеся, праведні!», М. Леонтовича «Щедрик», Є. Станковича, «Заключне купало» з фолкопери «Цвіт папороті», А. Кушніренка «У вінок Федьковичу» на вірші Михайла Ткача та інші.

У роботі з хором «Резонанс» використовується саме академічна манера вокалу, яка більш розширює можливості для виконання різних за складністю хорових партитур. Колектив залучається до концертних виступів у складі зведеного хору разом з іншими професійними художніми колективами: Державним заслуженим Буковинським ансамблем пісні і танцю України, камерним хором «Чернівці» і симфонічним оркестром Чернівецької обласної філармонії та колективами інших мистецьких навчальних закладів Буковини.

Хор «Резонанс» також брав участь у регіональному конкурсі серед вишів Буковини «Чисті роси», де отримав Гран-Прі, перші місця, дипломи та цінні подарунки. Концертні програми народного хору «Резонанс» записані на аудіо-, відеоносіях та Чернівецьким і Національним телебаченням України.

Варто додати, що на сьогодні при Чудейській (румунській) школі мистецтв імені Йосипа Когута (Сторожинецького району Чернівецької області) функціонує клас бандури (2011). Від початку і донині днів першою

викладачкою була і є Олеся Осипенко. Ініціатором створення класу бандури був ексдиректор школи Андрій Пожога. На сьогодні грі на бандурі навчаються 6 учнів з румунських сімей, які є неодноразовими лауреатами обласних, всеукраїнських та міжнародних фестивалів та конкурсів, зокрема: «Барви Полтави», Всеукраїнський фестиваль-конкурс бандурного мистецтва «Кобзарському роду нема переводу» (Кам'янець-Подільський), «Хотинський кобзарик», «Веселковий дивограй», «Зимова фантазія» та ін. Зазначимо, що перші випускники-бандуристки після закінчення музичної школи продовжили вдосконалювати гру на бандурі у вищих навчальних закладах. Випускники не полишають бандуру після закінчення навчання в школі – приходять грати в ансамблі за власним бажанням, а також популяризують бандуру за кордоном.

Протягом тривалого періоду функціонування класу бандури при музичній школі було організовано декілька ансамблів бандуристів, тріо, родинний ансамбль. Однак найбільшою мрією залишається створення шкільної капели бандуристів (на балансі школи немає жодної бандури).

Таким чином, навчальні мистецькі заклади Буковини є тими закладами, де формуються майбутні кадри для професійного хорового виконавства. Вони є поступеними етапами формування спеціаліста від середнього до вищого рівня музичної диригентської освіти. Сьогодні вони стали осередками фахової підготовки обдарованої молоді, науково-методичної роботи, музичного просвітництва, духовно-мистецького розвою на ниві української культури. Саме ці навчальні колективи є прекрасною базою підготовки молодих спеціалістів і виконавців, які в подальшому знаходять реалізацію свого творчого потенціалу в провідних колективах Буковини.

За час після здобуття Україною незалежності в Буковинському краї створено чимало народних хорів, самодіяльних колективів, вокальних та інструментальних ансамблів, танцювальних колективів, які активно пропагують музичну культуру, колорит, звичаї й традиції Буковини. Проте професійно-хорове виконавство на всеукраїнському рівні представляють студентські колективи Чернівецького коледжу мистецтв ім. С. Воробкевича, Чернівецького

національного університету ім. Ю. Федьковича, Академічний камерний хор «Чернівці» та Заслужений Буковинський ансамбль пісні і танцю.

Чернівецький обласний фаховий коледж мистецтв ім.Сидора Воробкевича став осередком фахової підготовки обдарованої молоді, науково-методичної роботи, музичного просвітництва, духовно-мистецького розвою на ниві української культури. У коледжі є хорове відділення, яке готує фахових спеціалістів, хормейстерів, диригентів та виконавців. Понад десять років функціонує **студентський хор «Subito»** (керівник – голова циклової комісії, лауреат премії ім. С. Воробкевича Валентина Гордей) (Див. Додаток Г). Колектив бере активну участь у творчому житті училища та міста, є учасником хорових фестивалів і конкурсів.

І місце на Міжнародному конкурсі «Південна пальміра» (м. Одеса) Чернівецький хор училища мистецтв ім. С. Воробкевича посів у 2013 році. Подальший рік пройшов у активній підготовці до наступного Міжнародного конкурсу – фестивалю «Хайнувка» (XXXIII) (м. Білосток, Польща). Слід наголосити, що серед двадцяти чотирьох хорових колективів з Австралії, Польщі, Білорусії, України, Литви, Молдови, Словаччини, Румунії студентський хор Чернівецького училища мистецтв ім. С. Воробкевича отримав почесне II місце.

У рамках XI Міжнародного багатожанрового конкурсу-фестивалю «Хай пісня скликає друзів» студентський хор «Subito» отримав Гран-прі та заслужене I місце у категорії мішані хори VIII Всеукраїнського хорового конкурсу ім. М. Леонтовича (м. Київ) (2018).

Популяризації культурного надбання людства крізь призму таланту молодого покоління, здійсненню просвітницької місії задля зміцнення української національної ідеї, розвитку вітчизняного музичного мистецтва сприяє до сьогодні започаткований у 2018 році перший мистецький проєкт в Україні «Схід+Захід=Мир». Функціонує проєкт під егідою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (колишня Резиденція митрополитів Буковини і Далмації – об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО). Від 2019 року музичний форум проходить під патронатом Національної комісії

України у справах ЮНЕСКО. Проєкт «Схід+Захід=Мир» має на меті збереження та відродження культурної спадщини, розвиток як традиційного, так і сучасного мистецтва. Виконання саме цих завдань ставить перед собою керівниця проєкту, проректорка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, професорка, докторка історичних наук, заслужена діячка науки і техніки України, член Національної комісії України у справах ЮНЕСКО при МЗС України, почесна громадянка міста Чернівці Тамара Володимирівна Марусик. У рамках цього мистецького форуму у Чернівцях щороку проводяться різноманітні заходи (концерти, музичні лекторії, майстер-класи, симпозіуми, конференції, лекції-концерти та інші). Концертні зали міста приймають вокально-хорові колективи, ансамблі, солістів-вокалістів, солістів-інструменталістів з різних куточків нашої держави та інших країн.

Завдяки проєкту у квітні 2018 року успішно було проведено IX **Міжнародний вокально-хоровий конкурс-фестиваль «Хай пісня скликає друзів»** (Див. Додаток Е). Зазначимо, що конкурс-фестиваль був започаткований у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка і проходив там вісім років поспіль (2007-2014 рр.). Засновником і директором конкурсу є Ольга Чурікова-Кушнір – заслужена діячка мистецтва України, професорка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. На сьогодні Міжнародний вокально-хоровий конкурс-фестиваль «Хай пісня скликає друзів» є надзвичайно популярним серед університетської спільноти, зокрема викладачів і студентів, органів влади і місцевого самоврядування Буковини [187].

Регіональний мистецький хоровий фестиваль «Буковинська весна» (Див. Додаток Е), започаткований у 2016 році секцією диригування та хорового співу кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича також проходить в рамках Міжнародного культурно-мистецького проєкту «Схід+Захід=Мир» з метою єднання митців вокально-хорової справи, представників різних ланок та напрямків диригентсько-хорової освіти й професійного хорового виконавства [187].

У Мрамуровій залі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 25 квітня 2024 року відбувся VI Регіональний хоровий фестиваль «Буковинська весна». Захід відбувся у рамках Міжнародного культурно-мистецького проєкту «Схід+Захід=Мир», головою якого є проректорка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, професорка Тамара Марусик, директор фестивалю – доцентка кафедри музики Зоя Софроній. Слід констатувати, що VI Регіональний хоровий фестиваль «Буковинська весна» проводився під патронатом ЮНЕСКО й об'єднав митців хорової справи, представників різних ланок та напрямків музичної освіти Буковини. У фестивалі взяли участь 16 хорових колективів, серед яких студентські хори кафедри музики: мішаний хор «Резананс» (художній керівник і диригент – заслужений діяч мистецтв України, професор Ольга Чурікова-Кушнір, хормейстер – доцент Зоя Софроній, провідний концертмейстер – Олександра Кирстюк); дівочий хор «Аніма» (художній керівник – відмінник освіти України Алла Зубчук, концертмейстер – Альона Бондар, гурт «LIFEPARK», зведений хор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (керівник і диригент – Зоя Софроній, хормейстери – Ольга Чурікова-Кушнір, Алла Зубчук, інструментальна група у складі студентів і випускників кафедри музики, дитячі хорові колективи музичних шкіл міста Чернівців та Чернівецької області [25].

У рамках проєкту «Схід+Захід=Мир» уперше було проведено Міжнародний конкурс диригентів імені Андрія Кушніренка (2023). Захід заснований на честь видатного диригента, композитора, фундатора кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (директорка конкурсу кандидат педагогічних наук, доцент Зоя Софроній). Своєю музичну програму представило 140 молодих диригентів з різних регіонів України, близького і дальнього зарубіжжя. Серед учасників мистецької події міжнародного рівня були представники України, Мовови, Румунії, Польщі, Китаю [187].

Регіональні та міжнародні фестивалі є платформами культурного обміну. Кожен вид має свою специфіку. Регіональні фестивалі є важливими

індикаторами поліетнічності, адже вони демонструють рівень міжетнічних зв'язків, відображаючи це через музичну виразність, вибір тем і художніх образів. Такі події стають простором для взаємодії різних культурних традицій, де через музику та мистецтво відбувається збереження, трансформація та синтез етнічних кодів.

Роль регіональних фестивалів у підкресленні багат шаровості музичної культури і мистецтва регіону. Вони відображають перетин і спадкоємність традицій та специфіку новаторства в музиці. Крім того, регіональні фестивали сприяють популяризації народної творчості через сучасні засоби мистецької виразності.

Міжнародні фестивали, зі свого боку, розширюють ці можливості, виходячи на рівень глобального культурного обміну. Вони не лише презентують національні та регіональні особливості, а й створюють умови для інтеграції культур у світовий мистецький простір. Значення міжнародних фестивалів полягає у розширенні культурних зв'язків через співпрацю митців із різних країн; популяризації мовної та музичної різноманітності зі взаємозбагаченням культурного розмаїття. В освітньому аспекті важливі майстер-класи, лекції, обговорення тенденцій сучасного мистецтва із залученням нових аудиторій та формування міжкультурного розуміння.

Таким чином, регіональні фестивали показують поліетнічність на локальному рівні, а міжнародні фестивали сприяють її розвитку та інтеграції у світовий мистецький контекст, відкриваючи нові можливості для культури, освіти та мистецьких процесів.

3.4. Творчість композиторів регіону у вимірах полікультурності

Аналіз музичних творів у контексті поліетнічності передбачає розгляд їх змісту, стилю, форми, музичної мови та її елементів, які відображають вплив різних етнічних традицій у музиці. Такий підхід дозволяє виявити унікальні риси народної творчості, що формуються в умовах міжкультурних взаємодій і мають вплив на композиторську творчість.

Спираючись на роботи дослідників, можемо переконатися в тому, що є важливим для аналізу пісень. Вивчаючи пісенність Буковини, дослідниця Ю. Каплієно-Ілюк констатує, що Вижницький район населяють гуцули, які музичним фольклором наближені до гуцулів Косівського району Івано-Франківської області, де побутують коломийки, гуцулки та співанки, близькі за стилістикою. У Кельменецькому районі Північно-Східної Буковини та Новоселицькому районі часто переважають багатоголосні протяжні пісні, на зразок степової та центральної України. На пограниччі з Молдовою та Румунією (Глибоцький та Новоселицький райони Буковини) переважає вплив пісенності народів сусідніх країн [67, с.86].

Музична культура Буковини, зокрема її фольклорна складова, є надзвичайно багатожанровою (колядки, веснянки, історико-козацькі, рекрутські, солдатські, колискові, жартівливі пісні, балади та пісні про кохання, танцювальні мелодії. Поширеним був різновид коломийки під назвою «гуцулка», що побутував у середовищі гуцулів, які населяли територію біля річки Черемош. Коломийки до танцю (за Ю. Каплієнко-Ілюк) «<...>виконуються в швидкому темпі, натомість коломийки, які призначені для співу, – повільні... [67, с.86]. Побутують коломийки ліричного характеру, наближені до пісенності, з вільним метроритмом. На думку Ю. Каплієнко-Ілюк, «<...>коломийка вплинула майже на всі жанри буковинського фольклору: її строфічна структура (8+6+8+6) зустрічається в багатьох зразках буковинських народних пісень. За характером, будовою і змістом деякі жартівливі пісні також близькі до коломийкового зразка» [67, с.86]. Коломийкові мелодії були розповсюджені по всій Буковині. Особливістю буковинських коломийок є строфічність, дворядковість куплетів, з повторенням однієї фрази тексту («Ой дубе, дубе кучерявий», «Гей у лузі береза стояла» та ін.).

Дослідник Л. Ященко, вивчаючи бойківську пісенність, писав, що стильова неоднорідність є природним результатом відмінностей географічного розташування та економічних умов розвитку окремих районів краю [21, с.13].

Мелізматика, різноманітна метроритмічність, синкопованість, зміна розмірів, мінорна ладова змінність, натуральний мінор, використання ладів

народної музики (дорійський, гуцульський, фрігійський) – ось основні характерні риси буковинської народної пісенності [67, с.86].

Характерною особливістю побудови молдавсько-румунських пісень є традиційна квадратна форма (4+4), а також (3+2) (2+1) (3+4), що яскраво відображено на характерній ритміці, гармонізації, яка оснований на співставленні мажоро-мінору. В основному супровід пісні побудований на тоніці та домінанті з модуляцією у III ступінь мінору, що додає своєрідній та колоритній драматизації автентики. Інструментарний супровід пісень (мідна духовна група, в основі труби, що звучать в терцію, кларнети, саксофони, цимбали та струнна група інструментів у повному складі). Цимбали виконують функцію ритмічної пульсації творів.

У буковинській народній пісні «**Виглядала мати сина**» в обробці А. Кушніренка враховано поліетнічну стилістику буковинського регіону, зокрема збережено автентичність оригінального мотиву та збагачено твір гармонічною палітрою (Див. Додаток Є). Прослідковуються риси, притаманні як українському, так і румунському фольклору (наприклад, використання натурального мінорного ладу з характерними модальними інтонаціями), що, безперечно, створює певний місток між різними етнічними традиціями Буковини. Також в обробці присутні елементи чіткішої пульсації. Обробка пісні збагачена орнаментикою (глісандо, трелі та ін.), що притаманно румунській традиції. Це підкреслює мелодійність твору, створює емоційний заряд, відповідний до драматичного змісту пісні.

Назва пісні «Виглядала мати сина» одразу вказує на центральну тему – материнську тугу, тривогу за сина, який може бути відображенням як особистої трагедії, так і символічним зображенням розлуки, втрати або випробувань. Ця тема близька багатьом етнічним групам Буковини, де сімейні історії часто перепліталися з історичними подіями. Обробка передає глибокі почуття скорботи, туги та водночас надії, що є типовими для людського емоційного спектру. Музичні засоби (мелодія, динаміка, інтонаційні зміни) гармонійно відображають внутрішній стан героїні пісні, посилюючи драматизм сюжету. Мелодія і образно-емоційний зміст цього твору близький до ліричних

протяжних пісень. За характером цей твір проникнутий трагізмом, болем і невимовною тугою матері за сином, жінки за коханим чоловіком, діточок за люблячим батьком.

Основний лад пісні мінорний. Переважає натуральний мінор із модальними відхиленнями. У мелодії використовуються характерні півтони (наприклад, знижений VI ступінь). Інтонаційно пісня має плавний кантиленно-ліричний характер, що є типовим для буковинського та загалом західноукраїнського фольклору. Є стрибки на секунди й терції.

Виконавське трактування повинно бути емоційно насиченим, адже темп твору – помірний, з відчуттям болю (*Moderato con dolore*). Ритміка гнучка, використання тріольних ритмів і затримок додає експресії. Гармонічна основа побудована на простих акордових послідовностях. Хоча трапляються й плавні модуляційні моменти та секвенції, що додає сучасного колориту. У супроводі зустрічаються розширені акорди (наприклад, з септимами або нонами), що створює відчуття тужливості. Подібну мелодійну лінію та гармонічну структуру спостерігаємо в румунських, єврейських та польських народних піснях Буковини. Використання вільного ритму та плавних мелодичних зворотів нагадує румунські балади-дойни. У фактурі відчувається вплив єврейського клезмеру – тужливі модуляції та орнаментальні інтонації. В обробці А. Кушніренко додав акорди з септимами та нонами, які «збагачують» звучання, не порушуючи при цьому народного колориту.

Форма твору проста, двочастинна, куплетно-варіаційна. Виклад гармонічний з елементами поліфонії. Літературний текст поділяється на чотири куплети (четвертий – неповний), отже, до першої частини входять перший і другий (з 1 по 17 такт включно), а до другої – третій і неповний четвертий (з 18 такту і до кінця). У першій частині тональність *fis-moll*, у другій вона змінюється на *h-moll*, проте у 21 такті тональність знову повертається у *fis-moll* і закріплюється до кінця твору. У пісні використано такі розміри: 2/4, 3/4, 4/4. Ритм витриманий рівними тривалостями, що надає музиці розмірності і стійкості, а використання пунктиру дає можливість більшого розкриття характеру, наслух сприймається як обезсилене зітхання.

Твір розпочинається з темпу *Moderato con dolore* при нюансі *mp*. Спочатку співає жіночий склад хору (S,A), а у 3 такті вступають тенори низхідним рухом з підвищеним VI ступенем, що додає характеру нотки розчарування. У 6 такті на другу долю теж низхідним рухом вступають баси.

Для більшого осмислення літературного тексту першого куплету композитор використав репризу на другий рядок. Другий період першої частини поступово підсилює драматизм твору за рахунок збільшення динаміки з *mp* до *mf* і темпу на *Agitato*. На другій і третій долі поставлено *tenuto* і фермати на тактовій рисці. Зупинка і вступ в 11 такті басової групи – це посилення драматизму і підготовка до кульмінації першої частини, яка припадає на 12 і 13 такти. У кульмінації стоїть *Grave* і зміни розміру в 12 такті. Низхідний рух у всіх партіях і хроматизм у басової групи надзвичайно яскраво виражає пронизливий біль слів «в чужині загинув». У 14 такті все знову повертається назад (*al tempo*), почерговість вступів партій така ж, як і в першому періоді, мелодія звучить знесилено, безнадія на щастя.

У другій частині твору темп *Risoluto*. Головний літературний зміст цього періоду заключається у найбільшому материнському болю – це втрата власної дитини. Напруження постійно зростає, виражаючи страждання матері. При нюансі *f* і протилежному русі жіночих і чоловічих партій, фермата у 22 такті на другій долі, повернення в основну тональність. Це і є кульмінація другої частини і всього твору, де виражається весь біль матері. Восьма пауза підкреслює трагедію, нюанс змінюється на *mp (con dolore)*, октави в голосах передають стану спустошеної горем душі. Фермата на останній долі начебто крапка у цій важкій історії. Кінцевий період – це повторення першого куплету без другого рядка. На нюансі *p* вступає жіноча група, у 27 такті йде вступ чоловічого складу хору. Динаміка поступово послаблюється, доходючи до *ppp*. Мінорною тонікою і поставленою на ній ферматою закінчується твір. Твору властива метро-ритмічна змінність, як ознака схвильованої розповіді, підкреслення ключових слів більш довгими тривалостями, досягнення мелодичної вершини (*as*), використання дисонантних співзвуч, таких як $3mVII4/3b3$, $DDVII6/5b3$ унісонне закінчення побудови.

Усі голоси хорової фактури виявляють гнучкість, пластичність мелодичних ліній, вони цілком самостійні у здійсненні виразової функції. Твір написаний для мішаного хору. Фактура гомофонно-гармонічна. Загальне звуковедення - *legato*. Мелодія рухається хвилеподібно. Теситура є зручною для співу, вона охоплює 4 октави. Загальний діапазон хору: Fis-a².

Дихання ланцюгове. Звук повинен бути глибоким, наповненим. У творі багато альтерованих ступенів і хроматичних ходів. Зокрема, у 3 такті є низхідний хроматичний хід у тенорової групи, у 12 такті також низхідний хроматичний хід у тенорової і басової групи. Зважаючи на такі ходи, потрібно дуже гостро інтонувати низхідний півтон з тенденцією до підвищення, але основний тон має схильність до підвищення, тому його слід співати з невеликою тенденцією до пониження. Важливо у 24 такті на октавних унісонах добитися максимального злиття тембрів.

У творі використовується половинний ансамбль (наприклад у 1 і 2 такті співає S і A), також є неповний (наприклад у 10 такті співають S, T, B) і повний ансамбль (наприклад, чітко виражений з 18 по 22 такт). Темп, теситура і нюанс загалом є придатним для вирівнювання вертикального і горизонтального строю, але можуть виникнути невеликі труднощі у третьому періоді (з 18 по 22 такт), через драматичний характер і легеньке пришвидшення до кульмінації. Важливу роль відіграє дикція. Через штрих *legato* потрібно добиватися максимального розспіву голосних. Слід коротко і чітко вимовляти шиплячі і свистячі приголосні. Відкриті звуки «і», «е», «я» потрібно співати округло. Важливим є тверда вимова приголосних, де зазначено *Gravei Risoluto*. Основний тематичний матеріал виконує партія сопрано та альтя.

Народна пісня «Виглядала мати сина» в обробці А.Кушніренка є чудовим прикладом поєднання традиційної буковинської мелодики з професійною гармонізацією та емоційно-виразним аранжуванням. Це не просто народна пісня, а високохудожній музичний твір, який передає трагізм розлуки та втрати. Поліетнічний характер у пісні відчутний як у ладовій системі, так і в загальній манері виконання. Гармонія та динамічний розвиток підкреслюють згасання надії та глибокий особистий біль. Пісня виконується переважно в натуральному

мінорі. У партитурі можна простежити характерний рух між ступенями VI і VII, що створює своєрідну меланхолійну інтонацію.

Отже, обробка пісні «Виглядала мати сина» А. Кушніренка є своєрідним містком між автентичною народною традицією та сучасною музикознавчою практикою, тобто є яскравим прикладом сучасної роботи з традиційним фольклором, що зберігає його автентичний дух, але водночас відкриває нові грані багатогранної поліетнічної культури Буковини. Композитор, зберігаючи основні елементи фольклорної спадщини, одночасно адаптує їх до нових звучань і інтерпретацій, що дає можливість пісні бути зрозумілою та актуальною для сучасного слухача. Використання елементів, притаманних як українському, так і румунському, а також іншому локальному колориту, робить цей твір унікальним зразком культурного діалогу. Такий підхід відображає не лише музичну, а й соціокультурну інтеграцію Буковини, де традиції різних народів перетинаються і взаємно збагачуються.

Буковинська народна пісня «Виглядала мати сина» не лише зберігає багатовікову традицію, але й активно сприяє її розвитку, яскраво втілюючи в собі єдність та багатство етнокультур Буковини.

Українська народна пісня «**Буковино, ти зелена**» (хорове аранж. В. Шнайдера, інструм. аранж. М. Гакмана) у виконанні оркестру та заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю імені Андрія Кушніренка, соліст – Володимир Боклач була представлена в етно-мюзиклі «Крізь століття» (2024), в рамках відзначення 80-річчя заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю ім. А. Кушніренка (Див. Додаток Є). Текст пісні «Буковино, ти зелена» відображає тугу за рідним краєм, який змушені покинути його мешканці. Вона передає почуття суму та ностальгії, підкреслюючи любов до Буковини. Образи зелених просторів, калини, дороги, яка веде у невідомість, є частими мотивами українського народного фольклору, що символізують втрату та спогади про батьківщину.

Твір написаний у чотиридольному розмірі, куплетній формі, що складається з шести тактів, з яких початкові два такти є заспівом, а від 3 по 6 такти – це приспів. Заспів (куплет) написано на одній гармонічній основі певної

тональності, що залежить від зручного діапазону – (наприклад До мажор). Приспів пісні – третій такт написаний у До мажорі, що переходить у четвертому такті у субдомінанту Фа мажор через ноту сі бемоль (партії нижнього голосу), тобто понижений VII ступінь з плавним переходом у ре мінорі (ре мінорі у четвертому такті), який є перехідним у доміанту та тоніку. Розвиток драматургії відбувається у словесному тексті.

Гармонія твору базується на мажорній тональності, з частими переходами до доміантових і субдомінантових акордів, що створює відчуття стійкості. Використання паралельних терцових і секстових ходів у вокальних партіях додає мелодії співучості. У вокальних партіях зустрічаються синкопи, характерні для місцевої манери виконання, а також пунктирні ритмічні фрази, що додають динамічності. Партитура передбачає виконання хору (сопрано, альт, тенор, бас), у супроводі оркестру, до складу якого входять такі інструменти: духові (флейта, кларнети, труба, тромбон), які додають м'яких тембрових відтінків; струнні інструменти (перша та друга скрипки, контрабас), які підтримують мелодійну основу; цимбали, що створюють традиційну буковинську атмосферу; акордеони, які забезпечують характерну для регіону гармонічну основу.

У пісні «Буковино, ти зелена» простежуються кілька важливих етнічних впливів: модальні звороти та орнаментовані вокальні лінії, що притаманні румунській та молдовській музиці; єврейська традиція прослідковується у синкопованих ритмах, що нагадують клезмерські мотиви, хоча вони не є основними в пісні; стійка форма строфи, повторення тематичних мотивів, коломийковий ритм та куплетна форма пісні, наявність характерних для карпатських традицій зворотів у мелодії (впливи української музичної мови). Співанка отримала велику популярність серед мешканців Буковини, зокрема серед тих, хто змушений був покидати рідну землю через соціально-економічні та політичні причини, а збереглася завдяки усній народній передачі та записам етнографів ХХ століття. Сучасні аранжування цієї пісні зберігають її автентичність, а також додають нові гармонічні та інструментальні рішення, що підкреслюють її значення як важливої частини музичної спадщини Буковини.

«Буковино, ти зелена» не просто народна пісня, а живий музичний символ регіону, що поєднує в собі багатий етнокультурний спадок. У виконанні колективу ім. А. Кушніренка відчувається національний дух, глибина поліетнічного музичного середовища Буковини. Завдяки професійному аранжуванню, збереженню автентичних вокальних і інструментальних традицій, ця композиція залишається одним із найкращих музичних виявів буковинського фольклору, хоча у процесі хорового аранжування пісня набула більш академічного звучання.

Походження румунської «дойни» науковці пов'язують зі словом «dolor», що має латинське коріння та означає біль, смуток. Їй притаманні риси елегійності. «Враження монотонності в цих піснях створюється завдяки сентиментальному змісту та частим мелодичним повторам, але наявність речитативних кульмінацій надає динамічного розвитку. Дойни часто створювалися на основі мінорних ладів, мелодії відрізнялися багатою мелізматикою» [67, с.88].

Надзвичайно популярною по всій Буковині як Північній, так і Південній є румунська дойна «**Cântă cucu în Bucovina**» («Співає зозуля на Буковині») (Див. Додаток Є). Твір записано після Другої світової війни буковинськими емігрантами, які, тікаючи від режиму пануючої влади, знайшли нову Батьківщину в румунській Трансільванії, територія якої вабила буковинців Північної Буковини скоріш за все тим, що «<...> Трансільванія, як і Північна Буковина, 144 роки перебувала в складі Австро-Угорської імперії і спільне минуле було тією основою, що тягнуло буковинців у ці землі Румунії» [137 с.29].

Дойна розкриває епізод з історії народу початку ХХ століття як сторінку румунської долі. До сьогодні «Співає зозуля на Буковині» надзвичайно популярна не лише в Румунії, а й на території Буковини. Існує декілька версій про авторство пісні. Одна з них розповідає про Костянтина Мандичевського з Багринівки Чернівецької області. Митець написав на мелодію буковинської жалобної пісні, адаптованої на прохання політичних та культурних діячів Спіру Харет та Ніколає Йорга (1904). У школі с. Багринівці Михайло і Володимир

Акатрині (батько і син) відкрили музей, присвячений родині Мандичевських, де вони експонували значну частину документів і робіт, знайдених досі. Біля входу до музею лунає дойна «Співає зозуля на Буковині».

Ця пісня є надзвичайно популярною серед румунів з навколишніх сіл північної Буковини. Протягом років її виконував рапсодист Васіле Мучя та переспівувало чимало виконавців. Кожен рапсодист робив свою інтерпретацію, змінював або ж доповнював текст.

Інструментальний вступ цієї пісні побудований на темі мелодії приспіву з використанням мелізматика (форшлагі, трелі). Твір написаний у чотиридольному розмірі. Заспів має три такти, саме третій такт є продовженням другого як закінчення мотиву пісні. Слід зазначити, що, по суті, другий такт міг би мати розмір 6/4, що відповідало б логіці побудови мелодичної теми.

Текст пісні несе в собі історичний досвід народу, відображаючи палітру емоцій – від образів природи до патріотичних мотивів, це історія про розлуку, повернення та зв'язок із землею. Повторювана фраза «Cânta cusu bată-l vina / De răsună Bucovina» є ядром композиції. Вона задає ритмічний та мелодійний мотив, створюючи гіпнотичний ефект, що притаманний багатьом народним пісням. Образ зозулі в народній символіці часто асоціюється із пробудженням, поверненням весни та циклічністю життя. Її спів тут не лише створює мелодійну лінію, але й нагадує проплинність природи. Повторення фрази з участю зозулі додає пісні певної містичності та емоційної наповненості, викликаючи асоціації з ритуальними та обрядовими елементами. Згадка «plai cu flori» (край із квітами) та опис гір з «creasta rață» (з рідкісними хребтами або гребнями) підкреслюють любов до рідної природи, яка є невід'ємною частиною культурної ідентичності народу. Запитання «Unde-ți sunt aiți feciori?» (Де твої сини?) створює діалог із слухачем, нагадуючи про розлуку з рідними та закликаючи до їх пошуку й повернення, що є типовою темою для пісень, що відображають історичні переживання народу Буковини. Мотиви розлуки, повернення до рідної землі та заклик до збереження культурної спадщини відображають історичні виклики, з якими стикалися мешканці регіону, вказують на глибоке емоційне сприйняття життя в Буковині.

Традиційно у виконанні цієї пісні використовують народні інструменти – скрипку, сопілку, акордеон або ж інші місцеві інструменти, що додають багатозвучності звучанню. Така інструментальна палітра дозволяє підкреслити характерну для Буковини музичну текстуру, де голос часто гармонійно переплітається з акомпанементом, зокрема: флейта додає легкості та нагадує спів зозулі; най, як традиційний румунський інструмент, додає етнічного звучання; кларнети часто використовуються в буковинському оркестрі; труба вносить урочистість; акордеон є типовим для гуцульської та буковинської музики. Струнні інструменти забезпечують гармонічний каркас.

Композиція «Співає зозуля на Буковині» («Cântăscucul bată-l vina, de răsună-n Bucovina») відзначається використанням повторюваних мелодійних ліній, орнаментального вокалу та характерного ритмічного пульсу; несе в собі не лише естетичну цінність, але й служить засобом збереження та відродження культурної ідентичності в поліетнічному регіоні.

Батьківщиною єврейської пісні «**Хава Нагіла**» є Садгора (Див. Додаток Є). З історії відомо, що композитор Авраам Зеві Ідельсон у Єрусалимі почув і записав від хасидів, які прибули з Садгори (сьогодні район Чернівців), мелодійну пісню, що відразу підкорила його (1915). Згідно з історією, після закінчення Першої світової війни турки залишили Палестину британцям (1918). З цієї нагоди в Єрусалимі готувався безпрецедентний концерт. Для фінального твору композитор Авраам Зеві Ідельсон використав пісню «Хава Нагіла», яка з'явилася, за легендою, у Садгорі. Авраам Зеві Ідельсон написав цю пісню на радість на честь перемоги Британської імперії в Палестині проти Османської імперії у 1918 році. Нею також святкували Декларацію Бальфура, у якій лорд Бальфур, голова британського уряду, визнав право євреїв на еміграцію до Палестини. Існує думка (версія), що пісня «Хава Нагіла» вперше з'явилася серед євреїв з Буковини, які емігрували до Палестини після опублікування цієї Декларації. Саме тоді пісня стала відомою у всіх громадах Ізраїлю, а в 50-х ХХ століття була своєрідним «хітом», надзвичайно популярним у всьому світі. Композитор додав до цієї пісні з буковинським корінням слова: «Радіймо/ Радіймо/ Радіймо і тріумфуймо// Співаймо/ Співаймо/ Співаймо і тріумфуймо//

Пробудіться, пробудіться, браття!/ Пробудіться браття з радісним серцем// Пробудіться, браття, пробудіться, браття!/ З радісним серцем!» [140].

Буковина історично була регіоном, де співіснували численні етнічні групи: євреї, українці, румуни, поляки та інші. Цей мікс культур створив унікальне музичне середовище, у якому традиції одних народів взаємодіяли з мотивами інших. У цьому контексті єврейська музика, зокрема клезмер, здобула особливий характер завдяки впливу українських, румунських, болгарських та інших народних мелодій і ритмічних структур.

«**Хава Нагіла**» вважають символом єврейської радості. Пісня «Хава Нагіла» – це не лише святкова композиція, а й музичний артефакт, який відображає історичні та культурні змішання Східної Європи. Її виконання набуло численних варіацій, серед яких інтерпретація у виконанні Оркестру єврейської музики під керівництвом заслуженого діяча мистецтв України Льва Фельдмана гармонійно інтегрує традиційні єврейські мотиви із полінаціональними рисами Буковини.

Пісня має строфічну форму з повторюваними мотивами. Проста, але ефективна мелодична лінія легко запам'ятовується і стимулює слухача до участі у спільному виконанні. Повторюваність фраз сприяє створенню ефекту зростаючого емоційного напруження, що є типовою рисою багатьох народних пісень.

Основна мелодія «Хава Нагіла» базується на мінорному ладі, з використанням елементів гармонічного або мелодичного мінору, що характерно для багатьох східноєвропейських народних пісень. У виконанні оркестру чітко прослідковуються елементи, притаманні як клезмерській традиції, так і українському фольклору. Музиканти використовують характерні для клезмеру орнаментику, а саме: мелізми, гліссандо та короткі імпровізаційні вставки, що додають композиції експресивності та відтіняють її емоційну насиченість. Такі прийоми нагадують традиції виконання як єврейських весільних пісень, так і народних українських мелодій.

Як і в багатьох народних піснях, гармонія зводиться до базових тонічних функцій (тоніка, домінанта, субдомінанта), що створює стабільну опору для

імпровізаційних моментів. Гармонійні розв'язки іноді містять риси, характерні для румунської чи болгарської музики, що додає виконанню особливого регіонального колориту. У класичних аранжуваннях часто використовувалися такі інструменти, як кларнет, скрипка, акордеон, а також ударні інструменти, що відповідають традиціям єврейського та клезмерського виконання. Звуки кларнета, що виконуються з виразною імпровізацією та орнаментациєю, створюють містичну атмосферу, притаманну як єврейському клезмеру, так і українському фольклору. У моментах виконання можна почути елементи, характерні для румунської та української народної музики (наприклад, специфічні ритмічні малюнки та мелодійні інтервали), що підсилює полінаціональний відтінок твору.

Під час соло інструменталістів увага зосереджена на використанні коротких, але яскравих імпровізаційних фраз, що черпають натхнення з традиційних буковинських мелодій. В окремих аранжуваннях, характерних для цього виконання, можна почути вставки, які нагадують танцювальні мелодії, властиві місцевим народним звичаям. Структура композиції проста і лаконічна. Куплети і приспів повторювані. Вони дозволяють слухачам легко приєднатися до виконання. Повторення мотивів сприяє розвитку імпровізаційних моментів під час танцю або співу.

«Хава Нагіла» зазвичай виконується у розмірі 4/4, що робить її легкою для танцювального виконання. Чіткий, динамічний ритм, який запрошує до танцю – риса, властива як єврейським святковим пісням, так і багатьом східноєвропейським народним танцям. Використання синкопованих ритмічних малюнків створює відчуття живості та невимушеності, що додатково підкреслює сучасну інтерпретацію традиційного твору.

Твір має вступ, після якого поступово наростає кульмінація, де емоційність досягає максимуму, що відповідає т.зв. «радісному заклику» до спільного святкування. Різкі динамічні контрасти між спокійними та більш енергійними уривками дозволяють слухачеві відчути енергію святкування.

Композиція «Хава Нагіла» у виконанні Оркестру єврейської музики демонструє успішне поєднання традиційної єврейської музики з музичними

особливостями Буковини. Це відображається в орнаментативній, характерній для регіону інтервалах та ритмічних малюнках, що є спільними як для єврейського, так і для українського та румунського фольклору. Музиканти вільно імпровізують, зберігаючи автентичність традиційних мотивів, що дозволяє створити своєрідну «мову» спілкування між різними етнічними впливами. Слухаючи соло кларнета, можна відчутися схожість з мелодіями, що характерні для українських весільних пісень. Скрипкові партії нагадують ніжні, але емоційно насичені мотиви румунського фольклору. Використання акордеону додає виконанню тепло та колорит, притаманний народним ансамблям Буковини, що часто супроводжують традиційні танці.

Виконання «Хава Нагіла» оркестром є яскравим прикладом синтезу традиційної єврейської музики та полінаціонального музичного спадку Буковини. Використання характерних інструментальних засобів, імпровізаційних вставок та ритмічних структур дозволяє не лише зберегти автентичність традиції, а й підкреслити її сучасність і багатокультурний характер.

Таким чином, «Хава Нагіла» у виконанні оркестру єврейської музики є багатогарним твором, який об'єднує в собі глибокі традиції єврейської музики та багатонаціональні впливи Буковини, створюючи унікальний музичний досвід, що відображає як історичну спадщину, так і сучасну культурну синтезацію. Твір став символом єврейського духу та національної самосвідомості, історичної та культурної спадщини єврейського народу, що допомагало об'єднувати людей під час складних історичних періодів. Сьогодні пісня використовується не лише як музичний твір, але й як культурний артефакт, що відображає історію, традиції та емоційний досвід єврейської спільноти. Для цієї пісні характерна простота та виразність, поєднані з глибоким емоційним зарядом, зробили її універсальним гімном радості та єдності. Музично вона поєднує елементи народної традиції, клезмерських мотивів та національного відродження, що підтверджує її багатогранну значущість у світовій культурі.

Для румунської та молдовської музики характерним та популярним до наших днів є «Хора маре» (*Hora Mare*), традиційний музичний твір, який належить до жанру хора (*hora*) (в перекладі «Велика хора», що вказує на масовий, колективний характер танцю) (Див. Додаток Є). Інструментальна композиція є чудовим прикладом музичного синкретизму Буковини, де риси української та румунської музики (а іноді і інших культур, наприклад, польської чи єврейської) переплітаються в єдину виразну форму. «Хора маре» виконується як танцювальна композиція на святкових заходах, весіллях, ярмарках та інших зібраннях. Як і інші народні танцювальні пісні, композиція сприяє згуртуванню спільноти та відображає радісний настрій.

Основні тональності твору: G мінор (Gm), D мажор (D), Es мажор (Es), Cm (C мінор). Основний тактовий розмір – 2/4, що є типовим для хора (*hora*), особливо в румунському виконанні. Відчутний акцент на другій долі, що створює відчуття «танцювального хитання». У партитурі зустрічаються синкоповані ритми, які додають музиці імпровізаційного характеру. Мелодія побудована на пентатоніці та діатонічних ходах, що є характерним для народної музики Карпатського регіону.

Традиційно твір виконується в енергійному темпі. Румунський елемент, в свою чергу, додає імпровізаційних відхилень, що створює відчуття вільного розвитку теми. Своєрідні впливи румунської музичної мови яскраво виражені через ритмічний малюнок у 6/8, а використання цимбал та імпровізаційні вставки на кларнеті створюють живий, танцювальний пульс. Ритмічний малюнок доволі часто варіюється залежно від виконання, але типово «Хора маре» виконується у тактових розмірах, характерних для румунських народних танців (наприклад, 2/4 або 3/4). Цимбали в румунській традиції використовуються для створення яскравого дзвінкого акомпанементу. В окремих частинах «Хора маре» партія цимбал виконує ритмічний мотив, де кожен такт супроводжується двома групами коротких ударів, що повторюються, підкреслюючи основний пульс такту.

Основна мелодія розгортається в G мінорі (Gm), можна спостерігати гармонічні звороти типу переходу від Gm до D (dominant) і повернення до Gm

або використання характерних для українського фольклору секвенцій з підвищенням/пониженням деяких ступенів для створення «підняття» емоційної напруги. Такі гармонічні звороти (наприклад, Gm–D–Gm або Gm–Cm–D–Gm) дозволяють змінювати емоційну палітру твору, надаючи мелодії циклічності і логічної завершеності, що характерно для української традиції. У «Хора маре» після завершення основного мелодичного мотиву є скрипкова вставка, де виконавець варіює темп, вводить короткі арпеджіо та використання легато, що підкреслює плавність мелодії. Таке виконання притаманне для українського стилю, де мелодія розвивається через варіації та імпровізацію, зберігаючи основну гармонічну структуру твору.

Для клезмерської музики характерне використання специфічних гармонічних ходів, наприклад, зниження п'ятої або додавання «блюзових» інтервалів, що створює змішані відчуття радості та меланхолії. У «Хора маре» при переході між Gm та D можуть бути використані змішані лади, де п'ята ступінь злегка знижується, створюючи «клезмерський» ефект, що, безперечно, додає музиці певного екзотичного відтінку. Зазначимо, що для єврейських народних танців, типовими є мелодійні та гармонічні нетрадиційні ходи, які підсилюють імпровізаційний характер виконання. Якщо в ансамблі використовуються дерев'яні духові інструменти (наприклад, кларнет або флейта), то саме їм належить функція використання імпровізаційних вставок, де мелодія може відхилитися від основного мотиву. Саме під час перехідних частин або кульмінації твору, виконавець на дерев'яних духових (наприклад, флейті) грає варіації, які базуються на основному мотиві, але з додаванням інтервалів, нетрадиційних для суто румунського чи українського стилю. Така імпровізація створює відчуття експресивності, дозволяючи кожному виконавцю зробити свій індивідуальний внесок у спільне звучання твору, що є типовим для єврейського музичного підходу. Єврейські (клезмерські) мотиви простежуються у творі через специфічні гармонічні ходи з т.зв. «блюзовими» інтервалами та вільні імпровізаційні варіації, що розширюють виразність твору. Саме синкоповані ритмічні елементи та гармонічні звороти дозволяють музикантам адаптувати твір до відповідного настрою та інтерпретації, що

робить «Хора маре» відкритим для численних варіацій і підкреслює його синкретичну природу. Такий комплексний підхід створює багатопаровий музичний твір, у якому відображено історичний і культурний контекст Буковини, де взаємодіють різні етнічні традиції.

Слід зазначити, що в інструментальній музиці використання синкоп додає динамічності та просторовості для імпровізації, дозволяючи виконавцям варіювати ритмічну структуру та створювати нові мелодичні лінії. Зокрема, у «Хора маре» синкопа присутня у формі коротких зупинок або «відривів» між групами долей у 6/8. Наприклад, замість рівномірного акцентування кожного такту один з тактів може мати зрушення, коли удар на 4-ю долю послаблюється, а замість цього підкреслюється перша або третя доля наступного такту.

У гармонічній канві «Хора маре» зустрічається: перехід Gm (тоніка) → D (домінанта) → Gm, де домінанта служить точкою напруги, що повертається до стабільного звучання тоніки. Також у творі використано перехідні звороти, а саме: використання Cm як проміжного акорду між Gm і D, що створює ефект «згинання» гармонії. Такий зворот типово застосовується як для посилення емоційного впливу, так і для підготовки до імпровізаційних вставок. Варто зазначити, що такі гармонічні звороти характерні як для румунської, так і для української народної музики. Вони забезпечують циклічність композиції, дозволяють імпровізувати в межах встановленої гармонічної схеми та створюють очікування у слухача.

Отже, композиція «Хора маре» містить в собі складну взаємодію румунських, українських та єврейських музичних традицій, демонструючи характерні особливості регіональної музики, відображаючи особливості народного стилю, ритму та інструментування.

Вокальна обробка буковинської народної пісні «**Плине кача**» є одним з кращих зразків композитора А. Кушніренка (Див. Додаток Е). Глибина життєвої правди, якою сповнений текст пісні, краса її поетичного узагальнення повністю розкриваються завдяки засобам музичної виразності. Форма твору куплетна у вигляді періоду, який складається з двох речень. Друге речення

повторне. Фактично тут є три речення по 4 такти. Темп твору спокійний, граціозний (*Allegretto grazioso*). Він додає пісні характеру оповіді. Починаючи з 13 такту темп змінюється на повільний (*Lento*). Тональність твору мажорна (*B-dur*), але її види гармонічний і мелодичний надають загальному характеру особливої привабливості. Мелодія з періодичним відхиленням у паралельну тональність *g-moll* з 13 такту і з 25 такту знову повертаємось в мажор. Фактура – гомофонно-гармонічна. Метр – простий дводольний і простий тридольний. Розмір – перемінний 1/4; 2/4; 3/4.

Ритмічний малюнок пісні різноманітний (фермата, заліговані ноти, однак ритмічний малюнок складається з восьмих і четвертих нот). Мелодія пісні рухається як у висхідному, так і в низхідному напрямку, нагадуючи стрибкоподібну лінію. Вона представлена інтервалами: ч.4; ч.5; в.6, ч.8.

У 3, 4 і 5 куплетах мелодія збагачена поліфонією. Вона сповнена епічної сили, а її характер правдиво змальовує реальну картину життя. Тема має грайливий і жартівливий характер. Композитор з нескладної мелодії за допомогою різних гармонічних зворотів, різнобарвних динамічних зворотів, чітких мелодичних заходів у всіх партіях створив захоплююче неповторне полотно, до якого нема чого додати.

Динаміка й фразування є найбільш важливим фактором розкриття музичного твору. Велике значення мають рухомі нюанси < і >, що сприяють виразному розвиткові фраз. Динаміка зазвичай *p* і *mp*, тому диригенту потрібно зробити свою трактовку щодо динаміки в залежності від побудови музичних фраз та літературного тексту. У творі «Плине кача, плине» динаміка різна, починаючи від *mp* до *f*.

Пісня «Плине кача» виконується без супроводу а *capella*. Написаний твір для однорідного жіночого хору. Теситура зручна, оскільки всі хорові партії написані в робочому діапазоні. Теситурні умови для партії сопрано зручні, тільки частково партія охоплює верхню теситуру, а так повністю звучить у середній теситурі. Партія альти звучить у середній теситурі і сприяє доброму виконанню партії. На мелодичний стрій значний вплив має мінорна тональність, яка схильна до пониження. Використання альтерованих звуків та

руху по хроматизмах впливають на досягнення точного інтонування. Фактура твору – гомофонно-гармонічна, є фермати, заліговані ноти.

Таким чином, підсумовуючи, варто зазначити, що поліетнічне музичне мистецтво Буковини є унікальним феноменом, що поєднує традиції різних етносів, збагачуючи регіональну культуру через взаємодію і новаторство. Аналіз розвитку фестивального руху, святкових традицій, народно-інструментального мистецтва та концепцій поліетнічності в музичних творах дозволяє зробити такі узагальнення.

Фестивальне життя Буковини зазнало значних трансформацій: від регіонального представлення культурного розмаїття до міжнародного формату, що підкреслює взаємопроникнення музичних традицій. Це підтверджує, що поліетнічна регіоніка стала основою для культурного діалогу на глобальному рівні.

Святкування «Маланки» залишається одним із найяскравіших проявів поліетнічності Буковини. Воно демонструє унікальне переплетіння українських, румунських, молдовських та інших етнокультурних елементів, що відображається у музиці, костюмах та ритуалах. Водночас сучасні модифікації цього свята свідчать про активний процес культурної адаптації.

Народно-інструментальне мистецтво Буковини має характерну специфіку, зумовлену багатовіковою взаємодією українських, румунських, єврейських, польських, німецьких та інших традицій. Використання характерних тембрів, ладових систем і манер виконання є ключовими ознаками цього мистецтва, яке зберігає автентичність, водночас розширюючи свій виражальний спектр.

Музична творчість Буковини відображає концепцію поліетнічності через інструментальні форми, гармонічні структури та стильові особливості. Аналіз творів показує, що синтез традиційних елементів різних етносів формує своєрідний музичний код регіону, що залишається впізнаваним і водночас відкритим до інновацій.

Отже, відродження та популяризація культурно-мистецької спадщини народу, повернення до національного простору окремих імен музичних діячів

та їх творчих доробків спонукає поглиблення мистецтво-культурологічного вектору в наукових дослідженнях [169]. Поліетнічне музичне мистецтво Буковини є не лише історичною спадщиною, а й динамічною культурною системою, яка постійно оновлюється, зберігаючи традиційні основи. Його розвиток відображає загальносвітові тенденції міжкультурної взаємодії, що робить Буковину важливим осередком як збереження, так і трансформації музичних традицій.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено концептуалізацію проблем, пов'язаних з осмисленням специфіки музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття у поліетнічних вимірах пограниччя. Музична культура і мистецтва регіону функціонують як скоординована система, що включає освіту, зокрема й мистецьку, синтез засобів виразності та прийомів формотворення в композиторській творчості, творчу виконавську діяльність колективів, регіональний і міжнародний фестивальний рух.

Відповідно до поставленої мети і визначених завдань у дослідженні зроблено такі висновки.

1. Доведено й обґрунтовано специфіку поліетнічності Буковини в контексті міжкультурної комунікації. Здійснено вивчення регіональної специфіки, що включає поняття «пограниччя культур», яке стосується загального стану культури регіонів, що межують із сусідніми країнами і постійно взаємодіють.

Підвалинами культурно-мистецької взаємодії в умовах пограниччя відзначено унікальний простір синтезу з оригінальним поєднанням етнокультурних, мовних, мистецьких і світоглядних традицій. Пограниччя віддзеркалює наслідки перетину різних соціокультурних і мистецьких напрацювань, які можуть бути не лише взаємодоповнювальними, а й контрастними, але завжди формують динамічний простір для нових культурно-мистецьких форм і стилів.

Поліетнічність Буковини чітко пов'язана з пограниччям як культурно-мистецьким явищем з динамікою розвитку, а не статикою, постійні трансформації якої відбуваються під впливом історичних, політичних та соціальних змін. Вивчення поняття «поліетнічні аспекти формування музичної культури і мистецтва Буковини» в умовах пограниччя постає ресурсною базою взаємовпливів або взаємодії різних культур, що продукує гібридні форми мистецтва, мови, традицій і збагачує культурний простір.

2. Здійснено джерелознавчий огляд наукової літератури, що дозволило сформулювати концепцію поліетнічності музичної культури і мистецтва Буковини кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття у поліетнічних вимірах пограниччя. Оскільки пограниччя є ареалом буття з культурним обміном і безпосереднім впливом на мистецтво, то виокремлено й основні концептуальні контактні форми співіснування: взаємовпливу, синтезу та оновлення. Динаміка змін базується на постійному взаємопроникненні традицій та їхній трансформації; формуванні нових художніх і музичних стилів, що відображають поліетнічну але регіональну сутність; унікальне поєднання мов проявляється у двомовності чи багатомовності жителів пограниччя, що впливає на музично-поетичну творчість з проєкцією на вокально-хорову та народно-інструментальну.

У результаті вивчення наукових праць було виокремлено декілька груп джерел, зокрема монографії (Ю. Волощук, Ю. Каплієнко-Ілюк, А. Кравченко, О. Кожолянко, О. Сухомлинов, І. Ярошенко та колективні монографії / В. Ботушанський, С. Біленкова, О. Добржанський, С. Гакман, Ю. Макар, колективна монографія / А. Кушніренко, О. Залуцький та Я. Мельничук.), дисертації (І. Глібовицький, Ю. Каплієнко-Ілюк, Я. Мельничук, Г. Постевка, І. Ярошенко), навчальні посібники (І. Бойчук, Я. Вишпінська, О. Залуцький, А. Кушніренко, І. Ярошенко), збірники наукових праць, матеріали конференцій. Вивчено матеріали низки державних установ та громадських організацій (довідники Чернівецького обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки, інформаційно-аналітичні довідники та ін.); періодики (журнали, газети, буклети, флаєри тощо) «Буковинського журналу», «Освіта Буковини», «Буковинське віче», «Zorile Bucovinei», «Буковина», «Газета Польська Буковини»); науково-популярні видання, літературно-художні видання, довідково-енциклопедичні видання, інтернет-портали тощо.

3. Ідентифіковано генетичні зв'язки поліетнічного формування музичної культури, зокрема освіти і мистецтва Буковини від кінця ХVІІІ і другої половини ХІХ століття з безпосереднім впливом на розвиток кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. Концепція дисертації ґрунтується на історії регіону в умовах зростання із соціокультурним, освітнім і мистецьким простором зі

специфікою пограниччя і традицій різних держав. Такий спосіб існування сприяв одночасному збереженню традицій кожної культури регіону та генерації нових форм культурно-мистецького самовираження. Буковина визначена як унікальний регіон з народженням нових сенсів, що робить його важливим зразком у сучасному культурно-мистецькому та історичному контекстах.

На основі генезису поліетнічного регіону було створено концепцію для характеристики процесів відповідності основних складових: освіти, як елементу загальної і спеціальної мистецької культури; мовного поєднання, як елементу порубіжжя; синтезу традицій із віддзеркаленням у колективній праці, репертуарній політиці, засобах музичної виразності; творчій регіональній і міжнародній співпраці (гастролі, культурно-мистецькі проекти) тощо.

4. На основі аналізу діяльності Чернівецької обласної філармонії було відзначено її етнокультурне багатоманіття як творчого центру Буковини зазначеного періоду. Був зроблений акцент на вивченні творчого доробку керівників (П. Лисоконь, А. Кушніренко); діяльності викладачів-балетмейстерів (Г. Асенькова, Г. Дихта); викладачів-виконавців (І. Міський).

Різноманіття синтезу віддзеркалилося у творчості колективів (Заслужений академічний буковинський ансамбль пісні і танцю імені А. Кушніренка; академічний симфонічний оркестр, 1992; академічний камерний хор «Чернівці», 1993; ансамбль народної музики «Плай», 1994; естрадно-духовий оркестр «Буковина», 2016; дует «Писанка») солістів-виконавців сучасної естрадної пісні (Леоніда Корінця, Василя Данилюка, Ірини Зінківської, керівника Левка Дутківського); солістів-академістів (Ніни Каплієнко, Івана Дерди, Олени Урсуляк, Володимира Фісюка, Богдани Зайцевої-Чебан, Мар'яни Українець, Світлани Бардаус); студій (дитяча вокальна студія «Казковий світ», 2001, театр-студія «Гердан»).

Репертуар колективів також характеризується рисами міжкультурного творчого пошуку з фольклорними уподобаннями, жанровим синтезом (одноактна народна опера «Буковинська весна» (муз. А. Кушніренка, лібрето А. Добрянського, режисер А. Литвинчук, балетмейстер А. Бондарєв), вокально-хореографічні обрядові сцени циклу «Пори року», хорові мініатюри, твори

великої форми, розгорнуті театралізовані дійства, етноюзикл «Крізь століття» тощо); політекстами.

5. На прикладі регіональних і міжнародних фестивалів здійснено характеристику трансформаційних процесів і динаміку змін фестивального руху Буковини зазначеного періоду. Відзначено, що фестивальний рух Буковини є динамічним явищем, яке змінилося від початку 90-х рр. ХХ століття і в першій чверті ХХІ століття під впливом культурних, соціальних, технологічних і глобалізаційних факторів.

Регіональні фестивалі («Буковинські зустрічі», «Дністер-фест», «Від Різдва до Йордану», «Веселка Буковини», хоровий фестиваль «Буковинська весна» та ін.), протягом зазначеного в дисертації періоду демонстрували динаміку змін традицій, жанрів і форматів мистецьких подій та збереження й розвиток локальних традицій. Водночас на фестивалях віддзеркалюються сучасні реалії з тенденціями розширення жанрового спектра (традиційні етнофестивалі включають сучасну музику, театр, цифрові мистецтва). До репертуару колективів інтегруються нові технології (онлайн-трансляції, інтерактивні формати, фільмування). До регіональних фестивалів з традиціями порубіжжя залучаються міжкультурні елементи від змішування локальних традицій із глобальними тенденціями («Маланка-фест», фестиваль австро-німецької культури, «Білі квіти – Florile dalbe»; свято Мерцішор румунської громади Буковини та ін).

Актуалізовано специфіку міжнародних фестивалів з динамікою змін у культурно-мистецькому обміні митців із різних країн. Динаміка змін сприяє зростанню кількості міжнародних проєктів, конкурсів, резиденцій для митців. Унаслідок технологічної інтеграції фестивалі виходять за межі фізичних локацій, розширюючи аудиторію через цифрові платформи – онлайн-фестивалі. Фестивалі все частіше поєднують музику, театр, візуальне мистецтво, моду та нові медіа, тобто набувають рис мультидисциплінарності.

6. Святкування Маланки включає міждисциплінарний аналіз з урахуванням історичних трансформацій та поліетнічної специфіки в музичній культурі й мистецтві. У дисертації проаналізовано матеріали дійства за

роботами дослідників з погляду календарних звичаїв зимового циклу на українсько-молдавському порубіжжі (О. Курочкін); специфіки святкування буковинської Маланки в історії та сучасності (Я. Осипенко).

Відзначено характерні ознаки «Маланки» як традиційного свята з елементами, що зберігаються в різних регіонах, включаючи обряди, костюми, музичний супровід, маски. На зразках святкування «Маланки» виявлено інтеркультурні особливості у змішанні українських, молдавських, румунських і навіть балканських традицій впливу на форми святкування.

Здійснено порівняння історичної традиції святкування і трансформацій, що стосуються зміни сучасних соціокультурних умов, зокрема у процесах фестивалізації, адаптації до туристичних форматів.

Відзначено й музичну складову у використанні народних інструментів, специфіки співу, танцювальних елементів. Осучасненням традицій святкування вважаємо мистецьку складову, яка розширює роль театралізованого дійства, художніх образів та їхнього символічного значення.

7. Охарактеризовано народно-інструментальне і вокально-хорове мистецтво Буковини з опорою на аналіз характерних музичних композицій. Специфіка метроритму у поліетнічній музиці часто пов'язана з нерівномірним розподілом акцентів, що характерно для багатьох народних традицій, зокрема: використання асиметричних розмірів (5/8, 7/8, 9/8), поширених у музиці Карпатського регіону. Це відбувається через поєднання дво- і тридольних метричних структур у межах одного твору. Активно використовуються синкоповані ритми, зміщені акценти, які надають композиції ознак танцювальності.

Специфіка мелодики поліетнічних творів має тісний зв'язок із народною пісенно-танцювальною традицією. У представленому матеріалі спостерігається подібність до таких жанрів: коломийки ґрунтуються на коротких строфічних мелодіях з чітким ритмічним малюнком (2+2 або 4+4 такти). Це часто використовуються у жартівливих або сатиричних текстах. У гуцулках відзначено швидкі, динамічні мелодії з характерними короткими фразами, частими повторами та орнаментальними ходами. Визначено, що співанки або

пісні розповідного характеру («Виглядала мати сина») часто доповнюються імпровізаціями і виконуються у вільному ритмі («Плине кача»).

На основі концепції актуалізовано поліетнічний вплив на музику Буковини, що стосується метроритміки і мелодики, де простежується взаємопроникнення української, румунської, угорської, польської, єврейської («Хора маре», «Виглядала мати сина») музичних традицій, що характерно для всього регіону. Це проявляється у використанні: пентатонічних і ладово-змішаних структур («Буковино, ти зелена Ляно»); характерного орнаментування мелодій з форшлагами, трелями, швидкими групами нот («Співає зозуля на Буковині»); танцювальні мотиви переходять із народної у професійну музику («Хава Нагіла»).

Перспективними напрямками дослідження залишається аналіз композиторської музики Буковини в аспекті поліетнічності, діяльності професійних і аматорських колективів з музикою, що демонструє різноманітність ритмічних і мелодичних структур як відображення багатонаціональної культурної спадщини регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрашкевичус Г. О. Міжкультурні комунікації в поліетнічному соціумі (на прикладі діяльності Кримського республіканського товариства литовської культури ім. М. К. Чюрльоніса) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. культурології : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури» Сімферополь, 2009. 23 с.
2. Академічний камерний оркестр «Capriccio». URL : <https://philharmonic.cv.ua/Capriccio>
3. Академічний камерний хор «Чернівці». URL : https://philharmonic.cv.ua/chamber_choir
4. Андрій Кушніренко. Любіть Україну. Вокально-інструментальні твори: навч.-метод. посіб. / упор.: В.В. Бондаренко, І.М. Мокрогуз. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2023. 134 с.
5. Афоніна О. С. Візуалізація образів і видовищність у музичних жанрах. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук.журнал. 2024. № 3. С. 172–178. URL:https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Visnyk_2024_3-DOI-f.pdf
6. Афоніна О. С., Зав'ялова О. К. Особистість Євсевія Мандичевського в ракурсі історії та музичної культури Буковини. Слобожанські мистецькі студії, випуск 3 (06), 2024. С. 19–24. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/art/article/view/>
7. Афоніна О. С., Карпов В. В. Мистецькі практики в сучасній культурі. Культура і сучасність: альманах. 2023. № 2. С. 76–81. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/Akademiia/Vydannia/KIS_2023_2n.pdf
8. Афоніна О. Музикознавчі рефлексії в логосі історії музики. Слобожанські мистецькі студії, випуск 3, 2023. С. 10–14. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/art/article/view/106/91>
9. Бардаус Світлана. Органи України. URL: <https://organy.lviv.ua/organists-masters/49-bardaus-svitlana>

10. Блажкевич Г., Старух Т. Правда і міфи про львівських піаністів – основоположників фортепіанної школи. Львів : Сполом, 2002. 226 с.
11. Богайчук М. А. Гнатюк Дмитро Михайлович. Література і мистецтво Буковини в іменах: словник-довідник. Чернівці, 2005. С. 66–67.
12. Богайчук М. Література і мистецтво Буковини в іменах Чернівці. 2005, 312 с.
13. Богайчук М. А. Руснак Орест Емануїлович. Література і мистецтво Буковини в іменах: словник-довідник. Чернівці, 2005. С. 234–235.
14. Бойчук І. «Буковинські візерунки. Вокально-хорові твори доктора Г.Скупинського: навчальний посібник. Чернівці: Букрек, 2016. 144 с.:іл.
15. Бондаренко В. В. Народна оркестрова музика Буковини: тенденції та реалії сьогодення. Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наукових праць. Вип. 719. Педагогіка та психологія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. С. 37–41.
16. Буковина в контексті європейських міжнародних відносин (з давніх часів до середини ХХ ст.): колективна монографія / В.М. Ботушанський, С.М. Гакман, Ю.І. Макар та ін. За ред. В.М. Ботушанського. Чернівці: Рута, 2005. 744с.
17. Буковина: історичний нарис / ред. Колегія: С. Костишин, В. Ботушанський, О. Добржанський, Ю. Макар, О. Масан, Л. Михайлина. Чернівці: Зелена Буковина, 1998. 416 с.
18. Буковинський ансамбль. URL : <https://philharmonic.cv.ua/ZABA>
19. Буковинський Фенікс. Портал німців України. Інтернет-ресурс етнічних німців України. URL : <https://deutsche.in.ua/ua/news/teen-work/bukowiner-phonix.html>
20. Буковинські композитори: навч. посібник / уклад. А. В. Плішка. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 143 с.
21. Буковинські народні пісні / Упорядкування, вступна стаття та примітки Л. Яценка. Київ: АН УСРС, 1963. 680 с.
22. Буркут І. Г. Політичні процеси: історія, міфи, реальність (погляд з регіону). Чернівці : Прут, 2005. 572 с.

23. Бурлацькі та чумацькі пісні [Ноти] : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / ред., укл., фольк. А. В. Плішка. Чернівці : Чернівецький нац. університет, 2011. 352 с. : кол.іл., портр.
24. Видатні діячі культури та мистецтв Буковини: бібліографічний довідник. Чернівці: Книги – XXI, 2010. Вип.1. 312 с.
25. Відбувся VI Регіональний хоровий фестиваль «Буковинська весна». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. URL : <https://www.chnu.edu.ua/novyny/aktualni-novyny/vidbuvsia-vi-rehionalnyi-khorovyi-festyval-bukovynska-vesna/>
26. Верменич Я. Історична лімологія: проблеми концептуалізації. Регіональна історія України : зб. наук. ст. Вип. 5. 2011. С. 29–48.
27. Верменич Я. Пограниччя як соціокультурний феномен: просторовий вимір. Регіональна історія України : зб. наук. ст. Вип. 6. 2012. С. 67–90.
28. Виткалов С. В. Фестивальна практика Рівненщини як культурний феномен доби. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Рівне, 2011. Вип. 17. Том I. С. 92–98.
29. Вишпінська Я. Музична освіта Буковини : досвід, тенденції, перспективи : навч. Посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 264 с.
30. Відозва Літературного товариства «Руська бесіда» в Чернівцях до всіх зайнятих збиранням етнографічного матеріалу. *Буковина*. 1886. Ч. 13.
31. Волощук Ю. І. Жанрово-стильова палітра скрипкової музики композиторів Східної Галичини 20-30-х років ХХ століття. *Музичне мистецтво і культура: науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 32. Книга 1. С. 44–57.
32. Волощук Ю. І. Особливості фахової підготовки скрипалів у австрійських та польських музичних навчальних закладах Східної Галичини другої половини ХІХ – першої третини ХХ століття. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених*

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Том I. С. 60–67.

33. Волощук Ю. І. Розвиток жанрів скрипкової музики у творчості композиторів Галичини кінця XIX - початку XX століття. *Moderní aspekty vědy: XXXI. Díl mezinárodní kolektivní monografie. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2023. S. 396–410 URL : <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-31.pdf>*

34. Волощук Ю. І. Скрипкове виконавське мистецтво Східної Галичини другої половини XIX – першої третини XX століття: національні традиції та поліетнічні культурні взаємини: монографія. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2022. 124 с. URL : http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17366/1/%d0%9c%d0%9e%d0%9d%d0%9e%d0%93%d0%a0%d0%90%d0%a4%d0%86%d0%af_%d0%92%d0%9e%d0%9b%d0%9e%d0%a9%d0%a3%d0%9a.pdf

35. Глібовицький І. С. Музичне життя Буковини XI – початку XX століття як прояв полікультурного середовища: дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2010. 248 с.

36. Гнатюк Дмитро Михайлович. Українська музична енциклопедія / гол.редкол. Г. Скрипник. Київ, ІМФЕ НАНУ. 2006. Т. 1 : А-Д. С. 475–476.

37. Гнидка К. О. Своєрідність феномену «Буковинізм» крізь призму пограниччя культур. *Культура України. Серія : Культурологія. 2015. Вип. 49. С. 286–297.*

38. Грібіненко Ю. О. Музична полістилістика у світлі теорії інтертекстуальності: автореф. дис. ... канд. мист.: 17.00.03. Музичне мистецтво / Одеська державна музична академія імені А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 20 с.

39. Гончар І. Виступи етно-колективів на «Дністер–ФЕСТ-2016». *Наша газета. Новодністровськ-інфо. 15.07.2016. № 26 (594).*

40. Гончар І. Із днем народження, рідне місто моє! *Наша газета. 13.07.2012. № 27 (396) С.2.*

41. Громадські організації національних меншин в Чернівецькій області. Буковина толерантна. URL : <http://buktolerance.com.ua/?p=127>
42. Гулін Я. Апостол Просвіти. Чернівці : Золоті литаври, 2000. 52 с.
43. Гура К. «Хотіли популяризувати українську пісню» — чернівецький театр «Гердан» про турне Канадою. Культура. Суспільне Чернівці. URL : <https://suspilne.media/chernivtsi/719162-hotili-popularizuvati-ukrainsku-pisnu-cerniveckij-teatr-gerdan-pro-turne-kanadou/>
44. Гусар Ю. Зацвіла «Червона рута» [про В. Івасюка]. Зірки не гаснуть : серія «Золоті Ім. Буковини». Чернівці, 2003. С. 22–30.
45. Гутковська І., Кульбабська М. Розвиток національно-культурних товариств на Буковині як вияв феномена толерантності». *Світоглядно-ціннісне самовизначення людини. Толерантність: соціально-сміслові варіації та євроінтеграційний контекст* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. С. 233–236.
46. Демочко К. Мистецька Буковина. Київ: Мистецтво, 1968. 175 с. : іл.
47. Демочко К. Музична Буковина: Сторінки історії. Київ, Музична Україна, 1990. 136 с.
48. Демочко К. Мистецька Буковина: Нариси з минулого. Чернівці: Книги – XXI, 2008. 336 с.: іл.
49. Добржанський О. Культурно-освітні товариства і українське національне відродження на Буковині (друга половина XIX – початок XX ст.). Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2010. Вип. 19. С. 507-510. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uks_2010_19_68
50. Довідник міжетнічної толерантності / упоряд. Н. Ю. Ротар; за ред. А. М. Круглашова. Чернівці : Видавничий дім «Букрек», 2011. 232 с.
51. Дутчак В., Карась Г. Естрадні виміри сучасного бандурного мистецтва. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрямок: Мистецтвознавство*. Вип. 44. Рівне, 2023. С. 110–117. URL:<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpm/article/view/610>

52. Жалюк А. Новодністровський туристичний етнофестиваль «Дністер-ФЕСТ»: втілення грандіозного проекту та його перспектива. Наша газета. Новодністровськ-інфо. 15.07.2016. № 26 (594).

53. Електоральні процеси України в регіональному вимірі: Буковина і Закарпаття: монографія / Під ред. А. Круглашова і М. Токаря; [Ред. колег.: М.Зан, М. Гуйтор, Ю. Остапець, Н. Ротар; Відп. за вип.М. Токар]; НДІ політичної регіоналістики (Ужгород), НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень (Чернівці). – Ужгород:Поліграфцентр «Ліра», 2014. – 552 с.

54. Естрадно-духовий оркестр «Буковина» Чернівецької обласної філармонії імені Д. Гнатюка. Хмельницька обласна філармонія. URL : https://oblfiarmonia.com/great_hall/Bukovyna

55. Етнічна мапа буковинського прикордоння на зламі тисячоліть / В. Джаман та ін. Чернівці : Прут, 2011. 64 с.

56. Єврейське населення та розвиток єврейського національного руху на Буковині в останній чверті XVIII – на початку XX ст.: Збірник документів та матеріалів / Упор. О. В. Добржанський, М. П. Кушнір, М. Д. Никирса. Чернівці: ТОВ Видавництво «Наші книги», 2007. 464 с.

57. Жалюк А. Урочисте відкриття фестивалю «Дністер-фест – 2017» та виступи народних колективів. URL: <http://www.novod.info/fotoreportazhi-20171/urochiste-v%D1%96dkritya-festivalyu-dn%D1%96ster-fest-2017-tavistupi-narodnih-kolektiv%D1%96v.html>

58. Жалюк А. «Дністер-фест» 2018 – спорт, розваги, пінна вечірка та якісна українська музика. «Наша газета. Новодністровськ-інфо». 08.08.2018. № 28–29. С. 6–7, 8

59. Залуцький О. Музична критика на Буковині : хрестоматія; навч. посіб. до курсу «Музична критика». Вип. 1. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 184 с.

60. Залуцький О. Музична критика на Буковині : хрестоматія; навч. посіб. до курсу «Музична критика». Вип. 2. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. 208 с.

61. Залуцький О. Музичні товариства Буковини. Довідник Чернівецького обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки (до 25-річчя від дня заснування). Чернівці : Друк Арт, 2016. 304 с. : іл.
62. Іван Дерда – баритон. Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика. URL : <https://philharmonia.lviv.ua/collective/іван-дерда/>
63. Іваницький А. І. Український обрядовий фольклор західних земель. Регіональна музична антологія. Вінниця : Нова книга, 2012. 618 с.
64. Кайндль Р Ф. Історія Чернівців від найдавніших часів до сьогодення присвячена 60-літньому ювілею правління Його Величності Цісаря Франца Йосифа І, в пам'ять про першу документальну згадку про місто Чернівці 500 років тому / Р. Ф Кайндль; пер. з нім. В. Шинкарь, В. Семенко; післям. О. М. Масан. Чернівці, 2003. 276 с.
65. Каплієнко-Ілюк Ю. Музичне мистецтво Буковини. Сильові парадигми композиторської творчості ХІХ – ХХІ ст. : монографія. Чернівці :Букрек, 2020. 504 с.
66. Каплієнко-Ілюк Ю. В. Музичне мистецтво Буковини: стильові парадигми композиторської творчості ХІХ–ХХІ ст. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво». Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Одеса, 2021. URL : https://odma.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/disertatsiya_kapliyenko-iliuk_y.-v..pdf
67. Каплієнко-Ілюк Ю. Народнопісенна творчість буковинців як явище полінаціонального фольклоризму. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 60. Том 2. С. 84–89. URL : http://www.apfn-journal.in.ua/archive/60_2023/part_2/60-2_2023.pdf
68. Каплієнко-Ілюк Ю. Полістилістичні тенденції в концерті для скрипки оркестром Леоніда Затуловського. *Актуальні питання гуманітарних*

наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 62. Том 1. С. 118–126. URL : http://www.apfn-journal.in.ua/archive/62_2023/part_1/62-1_2023.pdf

69. Каплієнко-Ілюк Ю. «Сила гармонії» Євсевія Мандичевського як зразок ранньої кантатної творчості композитора. *Аспекти історичного музикознавства*: зб. наук. ст. Вип. XXXI (31). Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Я. О. Сердюк. Харків: ХНУМ, 2023. С. 30–48. URL : https://aspekty.kh.ua/vypusk31/aspekt_31_2_kaplienko.pdf

70. Каплієнко-Ілюк Ю. «Концертино» Леоніда Затуловського: інтерпретація жанру. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*: наук. зб./ упор. і наук. ред В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2023. Випуск 44. С. 131–137. URL : <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpm/article/view/613/634>

71. Каплієнко-Ілюк Ю. В. Теоретичне музикознавство на Буковині (на прикладі підручника гармонії С. Воробкевича). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 2. С. 148–153. URL : <https://journals.uran.ua/visnyknakkkim/issue/view/17038>

72. Карась Г.В. Максим Березовський в музичній культурі української діаспори. *Українська музика* : науковий часопис. / [засн. ЛНМА імені М. В. Лисенка; голов. ред. Л. Кияновська]. Львів, 2023. Ч.1 (44). С. 16–28. <http://journals.lnma.lviv.ua/index.php/ukrmuzyka/article/view/693/662>

73. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано Франківськ: Тіповіт, 2012. 1164 с.

74. Карась Г. Родина Нижанківських в публікаціях громадсько-освітніх діячів української діаспори. *Fine Art and Culture Studies*. Луцьк: Видавничий дім «Гельветика». Вип. 3, 2024. С. 245–251.

75. Карась Г., Конвалюк У. Нотовидання української сакральної музики в діаспорі як фактор збереження духовності і національно-культурної ідентичності. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник

наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 74. Том 1. Дрогобич. 2024, Вип. 74, Т. 1. С. 126–133.

76. Квітковський Д., Бриндзан Т., Жуковський А. Буковина – її минуле і сучасне. Париж; Філадельфія; Дітройт: Зелена Буковина, 1956. 955 с.

77. Китайгородська В. З молитвою за Україну. *Буковинське віче*. 1993. 18 грудня.

78. Кожолянко Г. Дослідження зимової календарної обрядовості молдаван у другій половині ХХ століття. *Русин*. 2010. № 2 (20). С. 142–144.

79. Кожолянко Г. Народні театральні вистави в новорічній обрядовості румун Буковини. Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: зб. наук. праць. Матер. міжнар. наук. конф. «Одеські етнографічні читання». Одеса, 2011. С. 161–166.

80. Колосок Т. С. Соціокультурна ідентичність в умовах європейської інтеграції (на прикладі україно-чеських культурних зв'язків) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. культурології : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури і туризму України. Київ, 2009. 23 с.

81. Концерт тов. Міщанської читальні в Чернівцях. Із «Буковинського Бояна» в Чернівцях. *Буковина*. 1906. 20 верес. (3 жовтня). Ч. 112. С. 3.

82. Косар Р. Р. Урсуляк Олена Георгіївна. *Енциклопедія Сучасної України* / редкол.: І. М. Дзюба та ін. ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. URL: <https://esu.com.ua/article-886621>

83. Костик В. Зародження, формування і функціонування фольклористичних (народознавчих) осередків Північної і Південної Буковини. URL : <https://nz.lviv.ua/archiv/2019-4/22.pdf>.

84. Кравченко А. І. Культурологічні виміри камерно-інструментального мистецтва Одеси (кінець ХХ – початок ХХІ століть): монографія. Київ: НАКККиМ, 2015. 216 с.

85. Кривицька О. Дискурс пограниччя в соціокультурних дослідженнях: теоретико-методологічні аспекти С. 195–196. URL : https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kryvytska_dyskurs.pdf.

86. Круглашов А. М. Буковинська етнополітична мозаїка. Історична спадщина та сучасні тенденції. Політичний менеджмент. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України. 2004. № 2. С. 47–67.

87. Курочкін О. Календарні звичаї зимового циклу на українсько-молдавському порубіжжі. Русин. 2010. № 2 (20). С. 168–174.

88. Курочкін О. Українські «маланкари» – східна гілка карпато-балканської карнавальної традиції. Наукові записки. Том 18. Теорія та історія культури. 2000. С. 70–75. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9883/Kurochkin_Ukrayins%27ki_malankari.pdf с.72.

89. Кушніренко А., Залуцький О., Вишпінська Я. Історія музичної культури й освіти Буковини :навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 376 с.

90. Кушніренко А. М., Залуцький О. В., Мельничук Я. М. Музична культура і освіта. Чернівці: Історія і сучасність: колективна монографія (Ювілейне видання до 600-річчя першої писемної згадки про місто / за загальною ред. В. М. Ботушанського та ін. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. Розділ 15. С. 495–550.

91. Кушніренко А. М. Сидір Воробкевич і сучасність. Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць. Київ: Кий, 2001. Вип.2. С. 113–117.

92. Лазарук М. Я., Савчук О. В. Дерда Іван Михайлович *Енциклопедія Сучасної України* / редкол.: І. М. Дзюба та ін. ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. URL: <https://esu.com.ua/article-26062>.

93. Лаутари. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

94. Легенди, міфи, розповіді та звичаї етносів Буковини. Nelu Todireanu - project manager. URL: Carte-BEST-UA.pdf
95. Лев Фельдман розповів чернівчанам, хто такі клезмери. Чернівецький промінь. URL : <https://promin.cv.ua/2018/08/16/lev-feldman-rozproviv-chernivchanam-khto-taki-klezmery.html>.
96. Левко В. Концерт як мистецьке явище в культурному просторі України другої половини XIX – початку XXI століття. Київ: НАКККіМ, 2021. 152 с. URL : [https://chubynsky.best/files/Kristina/levko-monografiya-szhata-1 .pdf](https://chubynsky.best/files/Kristina/levko-monografiya-szhata-1.pdf).
97. Лепша І. Д. 100 облич української естради. Чернівці: Молодий буковинець, 2010. 408 с.
98. Литовка О. Фестивальний рух України періоду її незалежності. *Вісник КНУКіМ. Серія : «Соціальні комунікації»*. 2013. Вип. 2. С. 111–115.
99. Макарчук С. Історико-етнографічні райони України : навч. посібн. / - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 352 с.
100. Матіос М. Вирвані сторінки з автобіографії: Львів: ЛА «Піраміда», 2011. 368 с.
101. Мацієвський І. В. Музичні інструменти гуцулів. Вінниця : Нова книга, 2012. 464 с.
102. Мерцішор на Буковині: історія та традиції свята. ACCmediaagency.URL: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/mercishor-na-bukovini-istoriya-ta-tradiciyi-svyata-69725>
103. Мистецькі обрії Андрія Кушніренка. Музичне краєзнавство Буковини: Хрестоматія. Випуск 2. Укл. О. В. Залуцький. Чернівці: Рута, 2003. 112 с.
104. Митець і час. До 85-ліття народного артиста України, професора Андрія Кушніренка Упорядник О. А. Кушніренко. Чернівці : «Місто», 2018. 288 с. Іл.
105. Мішалов В. Ю. «Музичні інструменти українського народу» Гната Хоткевича. Вступна стаття до видання «Гнат Хоткевич. Музичні інструменти українського народу». Харків, 2002. С. 5 – 9.

106. Мойсей А. Внесок Олександра Воевідки (1862-1931) у процес дослідження буковинського фольклору. *Етнокультура у контексті світової історії: матеріали VI міжнар. наукового семінару «Черезовські читання»*, (Чернівці, 20 березня 2004 р.) Чернівці : Прут, 2004. С. 234 – 241.
107. Мокрогуз І. Розвиток кобзарського мистецтва на Буковині. *Педагогіка та психологія*. Чернівці : Рута, 2003. Вип. 190. С. 124–127.
108. Мокрогуз І. Основні аспекти мистецько-педагогічної діяльності О.Геник як основоположниці бандурної освіти на Буковині. *Молодий вчений*. №5 (81), 2020. С.66–69
109. Мокрогуз І. Сучасне інструментально-оркестрове мистецтво Буковинського краю *Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXXI (31)*. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Я. О. Сердюк. Харків: ХНУМ, 2023. 214 с. <https://doi.org/10.34064/khnum2-3103>
URL:https://aspekty.kh.ua/vypusk31/aspekt_31_3_mokroguz.pdf
110. Мокрогуз, І., Бондаренко, В. Основні передумови становлення та розвитку вищої музичної освіти на Буковині. *Молодий вчений*, 5 (105), 2022. с.151-155. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-5-105-31>
111. Мокрогуз І., Бондаренко В., Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини: історія та традиції. *Молодий вчений*, 5 (93), с.271–274. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-51>
URL:<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/623>
112. Монолатій І. Етнонаціональна спільнота в концепціях зарубіжних та українських вчених. Історико-політичні проблеми сучасного світу. Т. 12–13. Чернівці: Рута, 2007. С. 92–99.
113. Москвічова Ю.О. Соціокультурна динаміка розвитку Вінниччини періоду незалежності України (1991–2014 рр.) : дис. ... канд. мистецтвознавства 26.00.01 / ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. 277 с.
114. Музична Буковина. До 70-річчя Чернівецької обласної філармонії / упор. О. Савчук ; ред. М. Максимець. Чернівці : Букрек, 2010. 72 с.

115. Музичне краєзнавство Буковини: Навчальний посібник. Укл.: О. В. Залуцький. Чернівці: ЧНУ, 2003. 88 с.
116. Музичне краєзнавство Буковини: Хрестоматія. Навч. посібник до курсу «Музичне краєзнавство». Вип.3. Укл.: О. В. Залуцький. Переклад з німецької: Чебан Г. І. Чернівці: Рута, 2004. 79 с.
117. Музичне краєзнавство Буковини. Хрестоматія. Випуск 4. Навчальний посібник до курсу «Музичне краєзнавство». Укл. : О. В. Залуцький. Чернівці: Рута, 2005. 80 с.
118. Музичне краєзнавство Буковини : хрестоматія : навч. посіб. до курсу «Музичне краєзнавство». Вип. 5. Кароль Мікулі / уклад. О. В. Залуцький. Чернівці : Рута, 2007. 132 с.
119. Музичне краєзнавство Буковини : хрестоматія : навч. посіб. до курсу «Музичне краєзнавство». Вип. 5. Кароль Мікулі / уклад. О. В. Залуцький, пер. з нім. Г. І. Чебан. та ін. Вид. 2-ге, допов. Чернівці : Рута, 2008. 140 с.
120. Музичне краєзнавство Буковини : хрестоматія : навч. посіб. до курсу «Музичне краєзнавство». Вип. 6. Юрій Гіна / уклад. О. В. Залуцький. Чернівці : ЧНУ, 2009. 191 с. : іл.
121. Музичне краєзнавство Буковини : хрестоматія : навч. посіб. до курсу «Музичне краєзнавство». Вип. 7 / уклад. О. В. Залуцький. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 79 с.
122. Музичне краєзнавство Буковини (присвячене 175-річчю з дня народження С.Воробкевича): Хрестоматія. Навчальний посібник до курсу «Музичне краєзнавство». Вип. 8. / Укл.: О.В. Залуцький. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 35 с.
123. Музичне краєзнавство Буковини: Хрестоматія. Навч. посіб. до курсу «Музичне краєзнавство» Вип. 9 / Уклад. О. В. Залуцький. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 64 с.
124. Національно-культурні товариства. Платинова Буковина. URL : <https://bukovina.biz.ua/catalog/firm/1799>
125. Національні меншини України у ХХ столітті : політико-правовий аспект. [М. І. Панчук, В. А. Войналович, О. Галенко та ін.]. Київ, 2000. 358 с.

126. Онацький Є. Руснак Орест. Українська мала енциклопедія. Буенос-Айрес, 1964. Т. 7: кн. XIII: Літери Риз-Се. С. 1644–1645.
127. Осипенко В. В. Народнописенна традиція Буковини у творчості Марії Миколайчук URL : <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=1665390>
128. Осипенко Я. Етнокультурна панорама Буковини на прикладі діяльності професійних колективів Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск №83 Том 2. С.126-131
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-18>
URL: <http://www.aphn-journal.in.ua/56-2-2022>
129. Осипенко Я. Культурно-просвітницька діяльність етноспільнот Буковини періоду незалежності України. *Еврика – XXIII. Збірник студентських наукових праць*. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. 2023. С. 180–181. URL <https://humanities.msu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Zbirnuk-materialiv-2022.pdf>
130. Осипенко Я. Мистецька музична панорама Буковини: персоналії і локації «Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри», Івано-Франківськ, 23–24 травня 2024 р. *Матеріали і тези міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Івано-Франківськ: Ксерограф, 2024. С. 159–161. URL : <https://art.pnu.edu.ua/materialy-mizhnarodnoi-internet-konferentsii-2024/>
131. Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини в контексті духовної культури України. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX-XXI століть* : зб. матеріалів та тез XV міжнародної наук.-практич. конф. (ДДПУ ім. І. Франка, 3 грудня 2021 р.) / ред.-упоряд. А. Душний. Дрогобич : Посвіт, 2021. С. 108–111.

132. Осипенко Я. Специфіка збереження традицій Буковинського карнавалу на матеріалі фестивалю «Маланка - Фест». (Польша, Хельм) *Knowledge, Education, Law, Management 2022 № 8 (52)* С. 57–61. URL : <https://kelmczasopisma.com/ua/jornal/79>
133. Осипенко Я. Специфіка святкування буковинської Маланки: історія та сучасність. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск № 56 Том 2. С. 65–70. URL : <http://www.apfn-journal.in.ua/56-2-2022>
134. Осипенко Я. Пограниччя культур у вимірах Буковини. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «*Мистецтво України в контексті інтеграції з художньою культурою Заходу.*» Івано-Франківськ 2023, С.118–124. URL : <https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/2023/12/zbirnyk-materialiv-vseukrainskoj-naukovo-praktychnoi-konferentsii-z-mizhnarodnoiu-uchastiu-2023-1.pdf>
135. Пасічняк Л.М. Троїста музика в народно-інструментальному мистецтві України ХХ століття. *Мистецтвознавство. Вісник Прикарпатського університету*. Івано-Франківськ : Плай, 2002. С. 133–144.
136. Пісні Буковини: пісенник / Записи та упорядкування А. Ф. Яківчука. Київ: Музична Україна, 1990. 480 с.
137. Пісні про Буковину /укр., рум., пол., нім., євр. мовами/. Чернівці: Технодрук, 2010. 140 с.
138. Плішка А. В. Власні хорові твори. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ, 2009. 75 с. : нот. іл., портр.
139. Плішка А. Служба Божа. Літургія для чоловічого хору: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 56 с.
140. Проект BEST. Буковинський етічний соціальний скарб. URL: <https://bucovinian-treasure.net/uk/2126-2/>
141. Проскураков В., Гой Б. Культурологія єврейського театру України в контексті часу, дії і архітектури. Львів : Львівська політехніка, 2007. 108 с.

142. Пуківський Ю. «Переберія на Маланку. Фоторепортаж з українського карнавалу». URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/pereberiiia-namalanku-fotoreportazh-z-ukrayinskogo-karnavalu/>, 2021

143. Пустиннікова І. «Буковинські Маланки» : Книга-путівник. Чернівці : Видавництво 21, 2016. 82 с.

144. Родина Порумбеску в літописі Буковини : краєзнавча довідка до 160-ї річниці від дня народження румунського композитора, диригента Чіпріана Порумбеску та 190 років від дня народження румунського письменника, громадського і духовного діяча Іраклія Порумбеску / упоряд. О. Ковальчук, Г.Осадчук. Чернівці, 2013. 12 с.

145. Розвиток сучасної аматорської творчості Чернівецької області – інформаційно-аналітичний довідник за підсумками роботи у 2016 році: за ред.В.В.Анохін. Кабінет методики розвитку традиційних жанрів учбово-методичного центру культури Буковини, 2017. 53 с.

146. Руснак І. На Івана, на Купала: «Дністер-Фест 2012». Наша газета. 13.07.2012. № 27 (396). С.2.

147. Румунська та молдовська національні меншини в Україні: стан,тенденції та можливості співпраці : зб. наук.-експерт. матеріалів / [Ю. А. Тищенко, А. М. Круглашов, В. О. Бакальчук, С. В. Дубова, Н. В. Нечаєва-Юрійчук] ; за наук. ред. Ю. А. Тищенко. – Київ : НІСД, 2019. – 112 с.

148. Селезінка В. Єврейський театр зародився в Україні. *Буковина*. 2008. 12 лютого.

149. Спатару Г. «Народна драма «Меланка»: її типи та версії». П Народна творчість та етнографія. 1982. № 1. С. 54–58.

150. Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року С.4. URL : <https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/uploaded-files/strategia-chernivetska-2027.pdf>

151. Сاینчук К. Музична освіта Буковини. Чернівці, «Золоті литаври», 2011. 320 с.

152. Сліпецька, Ю. М. Північна Буковина: конфліктний потенціал у контексті соціополітичного розмежування в Україні. *Вісник Харківського*

національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології», 28, 2016. С. 111-116. URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/5830>

153. Сулятицький Т. В. Гакман Микола Михайлович *Енциклопедія Сучасної України* / редкол.: Дзюба І. М. та ін. ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. URL: <https://esu.com.ua/article-879067>.

154. Сулятицький Т. В. Каплієнко Ніна Германівна. *Енциклопедія сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-9459>

155. Сулятицький Т. Шкурган Семен Васильович. *Енциклопедія Сучасної України*. Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. URL : <https://esu.com.ua/article-879175>.

156. Сухомлинов О. Буковина як пограниччя культур (в контексті інтеграційних процесів в Європі). *Bliżej siebie. Rumuni i Polacy w Europie. Historia i dzisiejszy – Maiaproapeuniidealții. RomânișipoloneziînEuropa. Istorieșiprezent. Suceava, 2006. С. 69 – 77.*

157. Сухомлинов О. Культурні пограниччя: новий погляд на стару проблему. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2008. 212 с.

158. Сухомлинов О. Особливості буковинського пограниччя: Історія культурного полілогу Монографія. Донецьк: Юго-Восток. 2010, 238 с.

159. Українські церковні піснеспіви: для однорідного чоловічого хору / Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича; ред.-уклад. Андрій Плішка. - Чернівці : Рута, 2007. - 171 с.

160. Фабрика-Процька О. Народна музична культура лемків і русинів Карпатського регіону: традиція, трансформація, ідентифікація. Монографія; ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т імені В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2020. 496 с.

161. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Культурно-мистецьке життя Буковини у джерелознавчому аспекті. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття*: Збірник матеріалів V Міжнародної

науково-практичної конференції, Мукачєво, 27–28 квітня 2022 р. Мукачєво : МДУ, 2022. С.118–121. URL : <https://humanities.msu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Zbirnuk-materialiv-2022.pdf>

162. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Фестиваль «Дністер фест» в контексті культурно-мистецької панорами Буковини. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск №46 Том 2. С.4–10. URL : <http://www.aphn-journal.in.ua/46-2-2021>

163. Фісун О. Геоісторичне майбутнє україно-російського кордону в контексті глобалізації та європейської інтеграції [Електронний ресурс]. Україно-російське пограниччя: формування соціального та культурного простору в історії та в сучасній політиці. Харків, 2003. С. 5. URL : http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/seminars/materials/2003_04_11.pdf

164. Філіпчук В. Деякі аспекти історії поляків та українсько-польських стосунків на Буковині. *Буковинський журнал*. Ч. 1. Чернівці, 1998. С. 90–100.

165. Хоровий словник: довідник-посібник /Укл. А. В. Плішка. Чернівці, 2009. 70 с.

166. Хорові диригенти Буковинського краю [Текст] : довідник-посібник / уклад. А. В. Плішка ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2008. 81 с.

167. Хрищук А. «Гердану» – 30 років. Як фольклорний театр з Чернівців зберігає українське народне звучання. Суспільне Чернівці. URL :<https://suspilne.media/chernivtsi/909109-gerdanu-30-rokiv-ak-folklornij-teatr-z-vernivciv-zberigae-ukrainske-narodne-zvucanna/>

168. Чевюк Ф., Захарчук В. Буковина і буковинці (Про історію краю і життя людей). Львів : Світ, 2008. 200 с.

169. Черепанин М. Звукозаписи композицій Василя Барвінського в архівних фондах Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина).

Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2024. Випуск № 71. Том 3. С. 119–123. URL : http://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_3/20.pdf

170. Черепанин М. Творчість українських композиторів у радіо-публіцистичних матеріалах архіву Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина). *Fine Art and culture studies*. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2024. № 1. С. 257–264. URL : <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/art/article/view/1606/1499>

171. Черепанин М., Булда М. Становлення жанру танго в контексті творчості Астора П'яцолли. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрям: мистецтвознавство*. № 44. Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2023. С. 52–57. URL : <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpm/article/view/601>

172. Чернівецька обласна військова адміністрація. Офіційний вебпортал. URL: <https://bukoda.gov.ua/> *Чернівці. 2003. 17 січня*

173. Чернівці: Історія і сучасність (Ювілейне видання до 600-річчя першої писемної згадки про місто). [Кол. монографія] В.М.Ботушанський, С.В.Біленкова, О.В.Добржанський та ін. За заг. ред. В.М.Ботушанського. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 586 с.

174. Чеховський І. Чернівці – ковчег під вітрилами толерантності: Історичні студії багатокультурного етнорелігійного феномену в центрі Європи. Чернівці: Рута, 2004. 116 с.

175. Чміль О. «Перенесли традиції буковинських сіл на сцену». У Чернівцях представлять етномюзикл «Крізь століття». Суспільне Чернівці. URL : <https://suspilne.media/chernivtsi/879815-perenesli-tradicii-bukovinskih-sil-na-scenu-u-chernivcah-predstavlat-etnomuzikl-kriz-stolitta/>.

176. Чмут О.О. Хорові твори. *A cappella* / Упорядники О.О.Чмут, Н.О.Селезньова. – Чернівці : «Місто», 2021. – 200 с. Іл.

177. Чорна А. Естрадно-духовий оркестр «Буковина» виконав у Чернівцях світові хіти. Шпальта. URL : <https://shpalta.media/2020/03/06/estradno-duhovij-orkestr-bukovina-vikonav-u-chernivcyah-svitovi-xiti/>

178. Шевелєва М. Юрій Федькович – провісник українського відродження на Буковині. URL : <https://uain.press/blogs/1069179-1069179>
179. Шевченко Л. Гнатюк Дмитро Михайлович. Енциклопедія Історії України / Ін-т історії України НАН України; редкол. В. Смолій. Київ, 2004. Т. 2: Г-Д. С. 127. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Gnatyuk_D
180. Шухевич В.О. Гуцульщина : В 2 ч. 2-е вид. / Репринтне видання 1899–1901. Верховина : Журнал «Гуцульщина», 1997. 352 с.
181. Штернберг Г. Історія чернівецький євреїв / пер. з нім. М. Кулик. Чернівці: Книги – XXI, 2019. 136 с.
182. Ярошенко І.В. Мистецтвом встелені шляхи. Андрій Кушніренко – диригент, композитор, педагог. Чернівці: Прут, 2004. 220 с.
183. Ярошенко І. Музичне краєзнавство Західної України XIX – XX століть: професійно-хорове мистецтво Буковини : Навч. посіб. Київ: Видавництво «Білий Тиргр», 2015. 220 с.
184. Яценко Л. Вступна стаття до збірника Буковинські народні пісні. Київ, 1963. С. 7–28.
185. Яцків О. Віденець родом із Буковини. *Мистецтво та освіта*. № 1. 1998. С. 61–63.
186. 14 листопада – 70 років від дня народження хорового диригента, педагога Андрія Плішки. Магія Буковини. Краєзнавчий календар. Блог відділу краєзнавства Чернівецької обласної наукової бібліотеки імені Володимира Івасюка. URL : https://magiabukoviny.blogspot.com/p/blog-page_6821.html(дата звернення 25.08.2024)
187. XIII Міжнародний багатожанровий конкурс-фестиваль «Хай пісня скликає друзів». URL :https://festchoral.luguniv.edu.ua/?page_id=57
188. Biedrzycki E. Historia Polaków na Bukowinie. Warszawa; Kraków : PWN, 1973. 260 s.

189. Brăncisi P. Istoria muzicii românești. București: Ed. muzicală a Uniunii compozitorilor din RPS, 1969. 246 p.
190. Creativity of Astor Piazzolla in the context of the development of folkinstrumental performance / M. Cherepanyn et. all. *AD ALTA : Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. Vol. 13, Is. 1. P. 84–90. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/44963/1/V_Spodarenko_M_Cherepanyn_V_Dutchak_CAPICDFIP_AD_ALTA_2023_KUBG.pdf
191. Culture of new generation: чому вирішили організувати фестиваль «Дністер Фест». *Smart solutions Law Grop*: вебсайт. URL: <https://www.smartsolutions.ua/pochemu-reshili-organizovat-dnestr-fest>
192. Cosma V. Muzicieni români. Compozitori si muzicologi : Lexicon. București : Edit. Muzicală, 1970. 473 p.
193. Direktion-Ranzenhofer. *Bukowiner Lloid*. 1906. 10 Dezemberber.
194. Feleszko K. Bukowińskie Spotkania. Folder. JastrowiePiła, 1996. 200. URL : https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130235/papers/A_31.pdf
195. Gazeta Polska. 1885. № 33. S. 1.
196. Gazeta Polska. 1885. № 49. S. 1.
197. Gazeta Polska. 1886. № 54. S. 1.
198. Gazeta Polska. 1887. № 40. S. 2.
199. Higher academic folk-instrumental music education: ukrainian experience and specifics of development / V. Dutchak et all. *AD ALTA : Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11, Is. 1. P. 103–108. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110115/papers/A_22.pdf
200. Horia Stanca. Ciprian Porumbescu. Portretul unui mare animator. Cluj-Napoca : Editura Dacia, 1975. 241 p.
201. Kaindl R. F. Das Ansiedlungswesen in der Bukowina Seit der Besitzergreifung durch Österreich. Innsbruck, 1902. 537 p.
202. Kaindl R. F. Die Ruthenen in der Bukowina. Czernowitz, 1889. 241 s.
203. Kaindl R. F. Geschichte der Bukowina. Bd. I. Czernowitz: Pardini, 1898. 80 s.

204. Kapliyenko-Iliuk Y. Musical Intentions of Austro-Hungarian Period in Bukovina [Музикологічні інтенції періоду Австро-Угорської влади на Буковині]. *STUDIA UNIVERSITATIS BABEȘ-BOLYAI. MUSICA*. Cluj-Napoca, Romania, 2022. No. 2, P.57-74.

205. Kerner Doris A. Lachen unter Tränen. Jüdsches Theater in Ostgalizen und der Bukowina. Wien : Steinbauer, 2005.

206. Klaviermusik in der Bukowina. *Bukowiner Post*. 1906. 25 Dezember

207. Kysliak B., Kniaziev V., Vavryk R., Voloshchuk Y. Bayan, accordion, piano and violin in the ensemble lands cape of modern compositional practices: phenomena, trends, perspectives. *Ad Alta: journal of interdisciplinary research*. Special ISSUE No.: 13/02/XXXV. P. 193.

208. Luceak I. Familia Hurmuzaki : între ideal și realitate (O istorie a culturii românești din Bucovina în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea). Cuvânt înainte de acad. Ștefan Ștefănescu. Editura Alexandru cel Bun. Cernăuți : Editura Augusta. Timișoara, 2000. S. 60.

209. «MalankaFest» 2022 «MalankaFest»: Офіційний веб-сайт фольклорно-етнографічного фестивалю Маланок (Маланка-фест). URL: <http://malankafest.com.ua/>

210. Norst A. Der Verein zur Förderung der Tonkunst in der Bukowina 1862–1902. Czernowitz, 1903. S. 37–68.

211. Onciul G. Din trecutul muzical al Bucovinei (Cu referințe la mișcarea muzicală din România de azi). Cernăuți : Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1932. 36 p.

212. Păunel Eugen. Vasile Alecsandri și Carol Miculi : Cu două scrisori inedite din 1879. Cernăuți, 1935. 16 p.

213. Rusu L. Muzica în Bucovina. București : Institutul de arte grafice «Marvan» S. A. R. 1940. 49 p.

214. Rusu L. Muzica în Bucovina. Muzica românească de azi. Cartea sindicatului artiștilor instrumentiști din România (scoasă de prof. P. Nițulescu). București : Marvan, 1940. 49 p.

215. Statuten des Vereines zur Forderung der Tonkunst in der Bukovina. Czernowitz: R. Eckhard'sche k. k. Universitats-Buchdruckerei, 1897. 32 s.
216. Societatea culturala «Armonia» (1881–1944). *Analele Bucovina*. 2003. 2. X. – P. 215–221.
217. Tifenthaler P. Das Musikleben. Czernowitz. Eine Stadt im Wandel der Zeit mit besondere Berücksichtigung ihres deutschen kulturellen Lebens. Herausgeber : Irma Bornemann, Paula Tifenthaler und Rudolf Wagner. München–Stuttgart, 1988. S. 103–106.
218. Use of Innovation and Information Technologies In Music Lessons / T. Potapchuk, O. Fabryka-Protska, L. Gunder, V. Dutchak, Y. Osypenko et all. *IJCSNS : International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21. № 12. P. 300-308, December (Корея). DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.42> URL: http://ijcsns.org/07_book/html/202112/202112042.html
219. Voloshchuk Y., Krul P. Genesis and development of aerophones and chordophones groups in the musical culture of Ukraine. *Traditions and new scientific strate gies in the context of global transformation of society*: Scientific monograph. Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. P. 401–425. URL : <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/437>
220. Wagner R. Deutsches Kulturleben in der Bukowina. Wien : Schutzverein Oesterr. Landsmannschaft, 1981. 79 s.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Фестиваль «Дністер фест» в контексті культурно-мистецької панорами Буковини. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск №46 Том 2. С.4–10.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-1>

URL: <http://www.aphn-journal.in.ua/46-2-2021>

2. Осипенко Я. Специфіка святкування буковинської Маланки: історія та сучасність. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск №56 Том 2. С. 65–70.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-2-11>

URL: <http://www.aphn-journal.in.ua/56-2-2022>

3. Осипенко Я. Етнокультурна панорама Буковини на прикладі діяльності професійних колективів Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск №83 Том 2. С.126–131.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-18>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/83_2025/part_2/20.pdf

Статті в наукових фахових виданнях інших держав, які індексуються у наукометричних базах Web of Science:

4. Tetiana Potapchuk, Olga Fabryka-Protzka, Liubov Gunder, Violetta Dutchak, Yaroslav Osypenko, Kateryna Fomin, Nataliia Shvets. Use of Innovation and Information Technologies In Music Lessons. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.21 No.12, December 2021. P.300–308. (Корея).

DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.42>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/26713861>

Статті в наукових фахових виданнях інших держав

5. Осипенко Я. Специфіка збереження традицій Буковинського карнавалу на матеріалі фестивалю «Маланка-Фест». (Польша, Хельм) *Knowledge, Education, Law, Management* 2022 № 8 (52). С. 57–61.

DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.10>

URL: <https://kelmczasopisma.com/ua/jornal/79>

Статті в інших наукових видання та збірниках матеріалів конференцій:

6. Мокрогуз І., Бондаренко В., Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини: історія та традиції. *Молодий вчений*, 5 (93). С. 271–274.

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-51>

URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/623>

7. Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини в контексті духовної культури України. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX-XXI століть*: збірник матеріалів та тез XV міжнародної науково-практичної конференції (ДДПУ ім. І. Франка, 3 грудня 2021 р.), ред.-упор. А. Душний. Дрогобич: Посвіт, 2021. С. 108–111.

URL: <https://1music.com.ua/storage/news/files/CvV8YkSxaOoQs4i5gcRbW16NibjHTxS1WpUGyfj.pdf>

8. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Культурно-мистецьке життя Буковини у джерелознавчому аспекті. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття*: Збірник матеріалів V Міжнародної

науково-практичної конференції, Мукачево, 27–28 квітня 2022 р. Мукачево : МДУ, 2022. С. 118–121.

URL: <https://humanities.msu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Zbirnuk-materialiv-2022.pdf>

9. Осипенко Я. Культурно-просвітницька діяльність етноспільнот Буковини періоду незалежності України. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 3–7 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 180–181.

URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/10/2023-tezy-vyk-1.pdf>

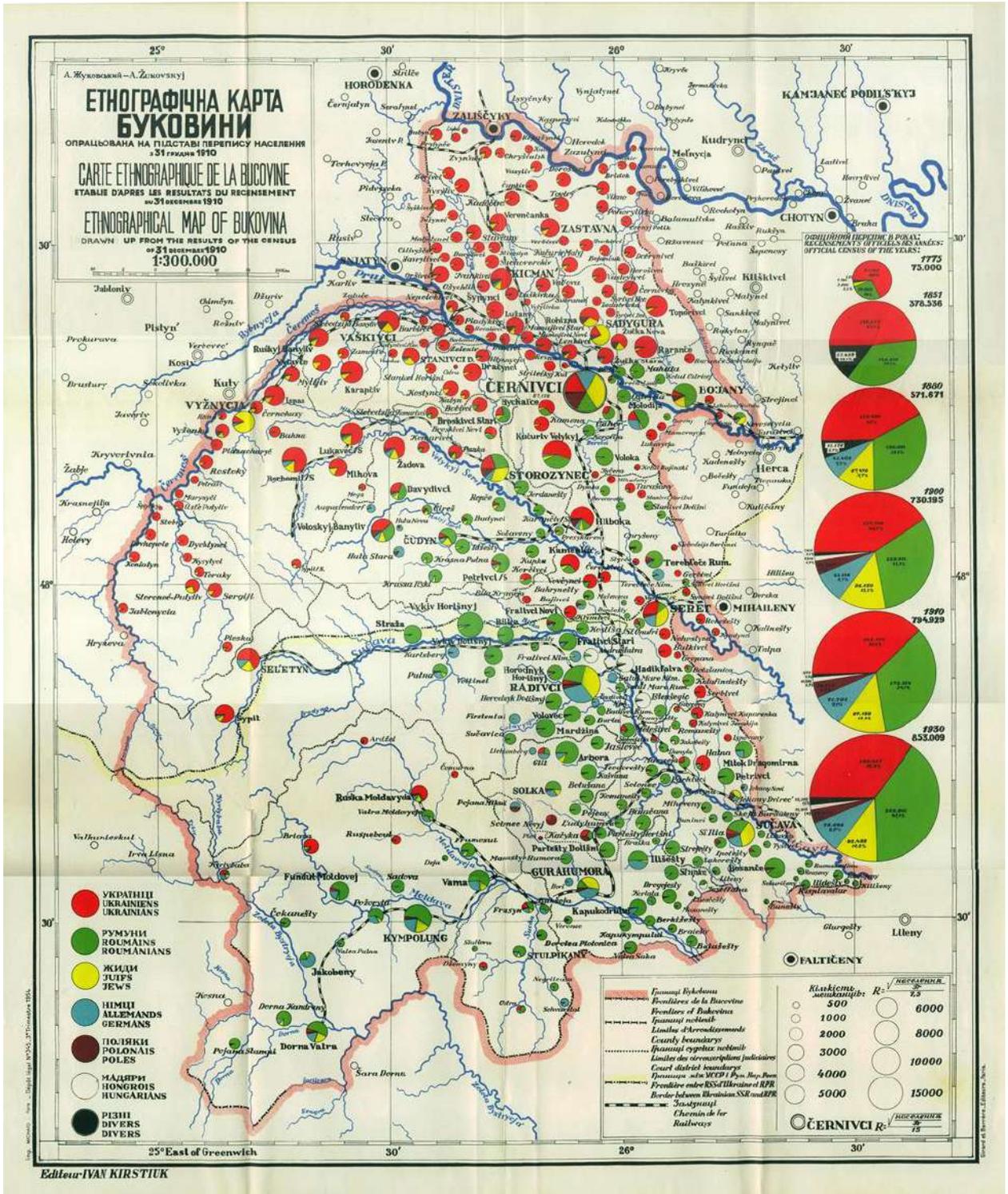
10. Осипенко Я. Пограниччя культур у вимірах Буковини. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «*Мистецтво України в контексті інтеграції з художньою культурою Заходу.*» Івано-Франківськ 2023, С. 118–124.

URL: <https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/2023/12/zbirnyk-materialiv-vseukrainskoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-z-mizhnarodnoiu-uchastiu-2023-1.pdf>

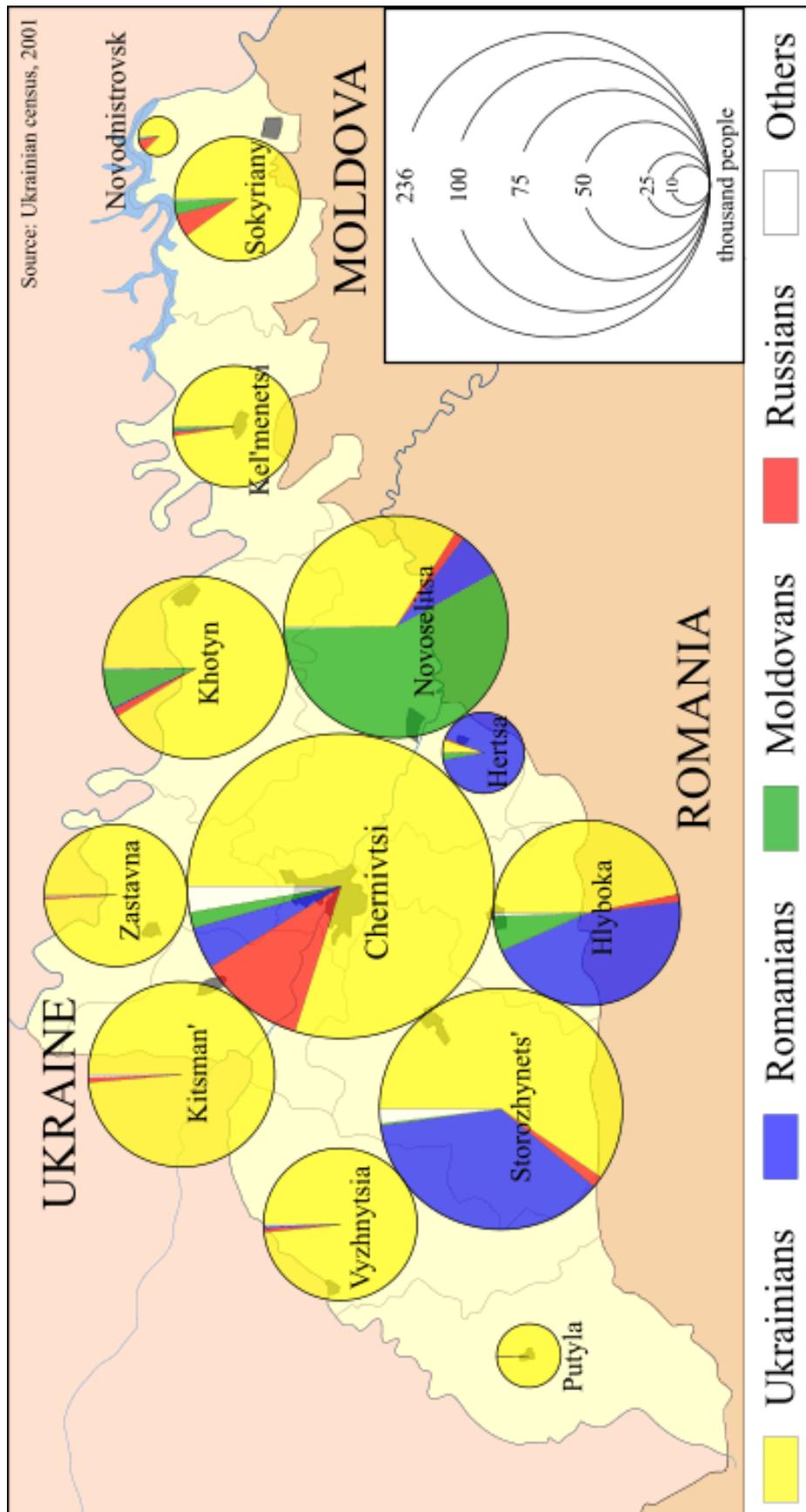
11. Осипенко Я. Мистецька музична панорама Буковини: персоналії і локації «*Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри*», Івано-Франківськ, 23–24 травня 2024 р. Матеріали і тези міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Івано-Франківськ: Ксерограф, 2024. С.158–161.

URL: <https://art.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2025/02/zbirnyk-naukovykh-prats-1.pdf>

ДОДАТОК Б

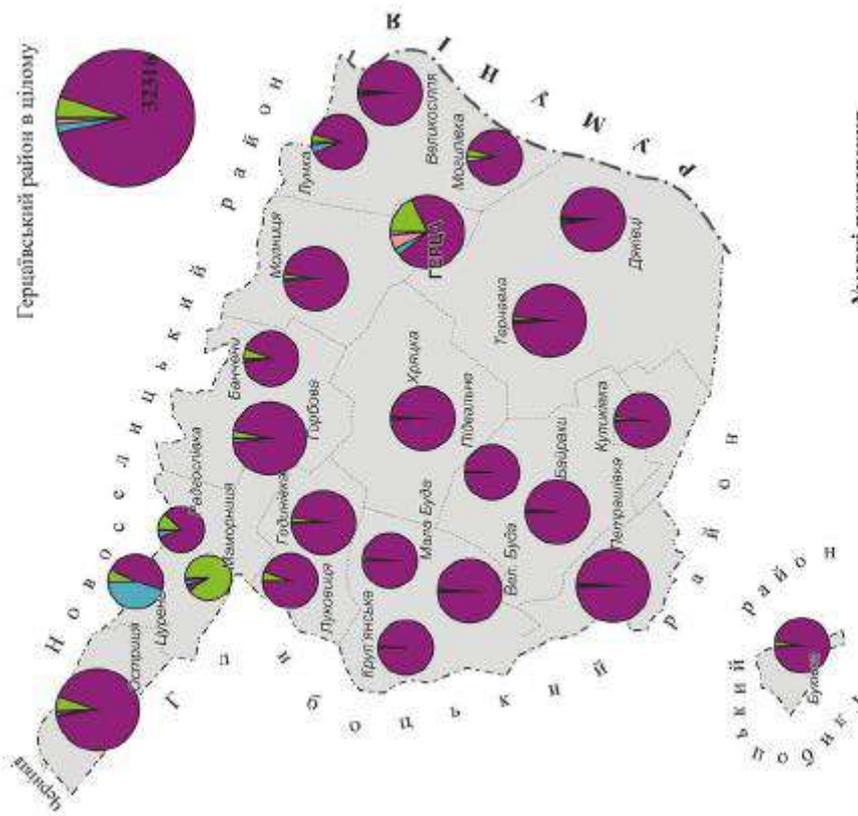

Етнічний склад населення Карта Буковини за даними перепису 1910 року. Автор А.Жуковський

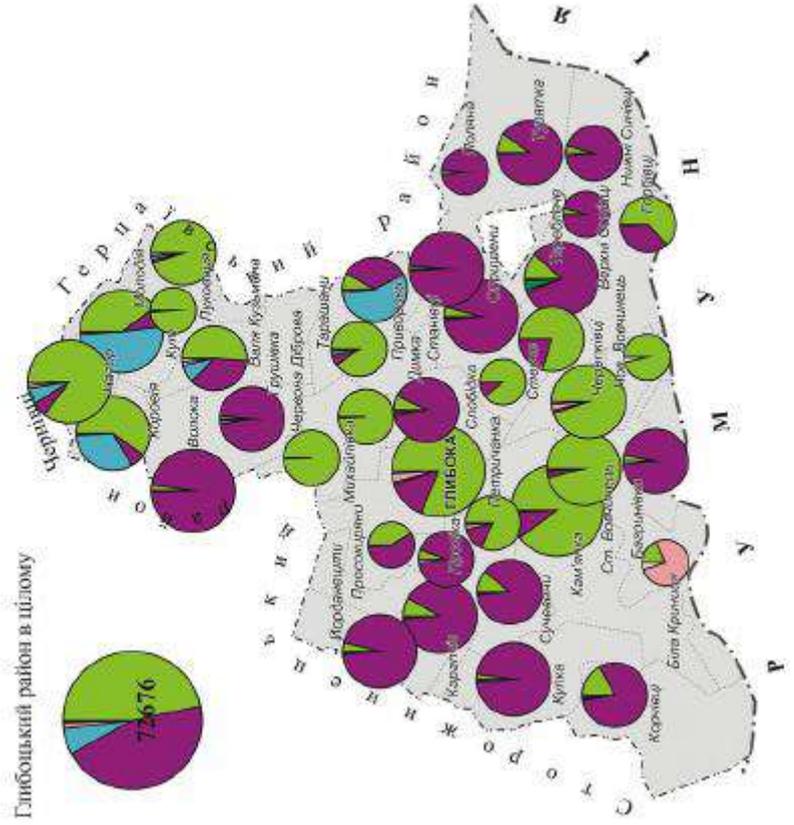

Етнічний склад населення Чернівецької області за даними Всеукраїнського перепису 2001 року

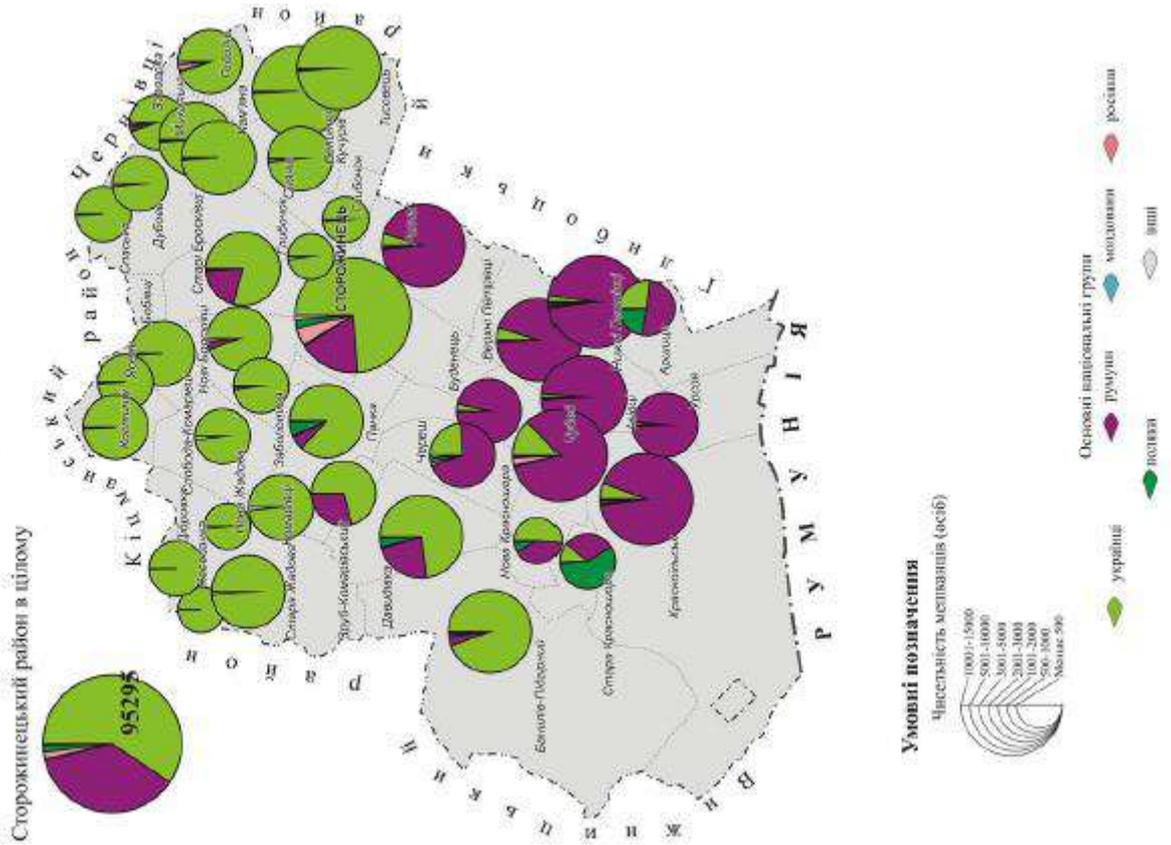
**ГЕРЦАЙВСЬКИЙ РАЙОН
НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ**

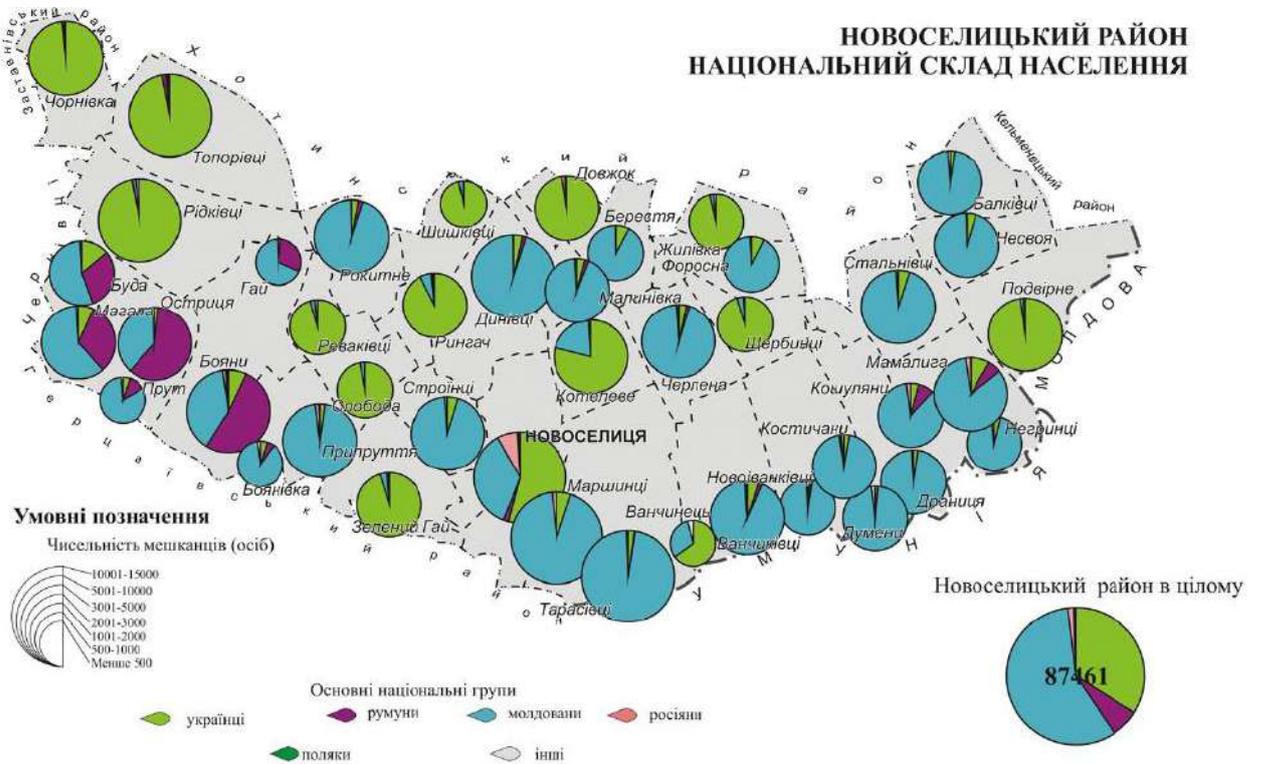
**ГЛИБОЦЬКИЙ РАЙОН
НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ**

СТОРОЖИНЕЦЬКИЙ РАЙОН НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ

НОВОСЕЛИЦЬКИЙ РАЙОН НАЦІОНАЛЬНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ

ДОДАТОК В

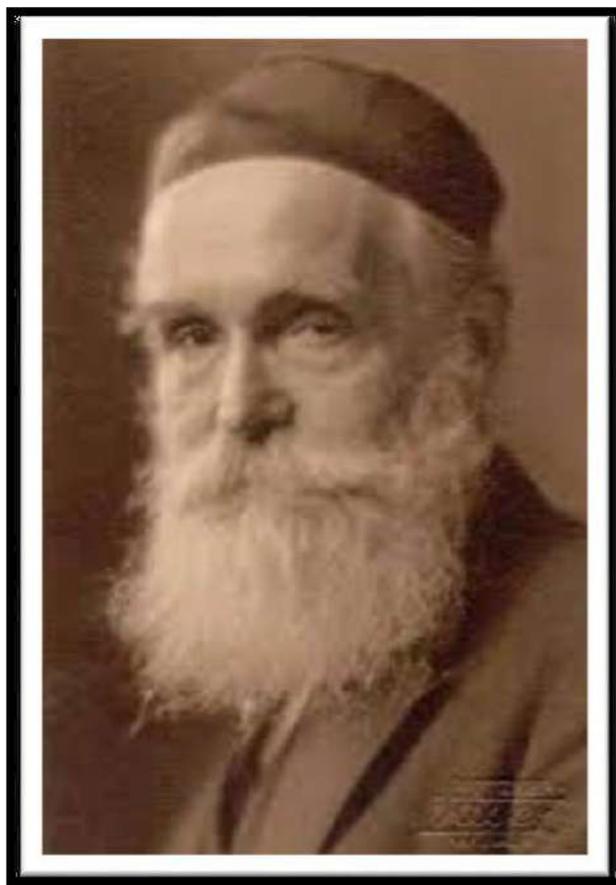
Композитори Буковини кінця XVIII – II половини XIX ст.

Кароль Мікулі (1821–1897 рр.)

Сидір Воробкевич (1836–1903 рр.)

Євсевій Мандичевський (1857–1929 рр.)

Чіпріян Порумбеску (1853–1883 рр.)

Композитори та громадські діячі ХХ століття

Богдан Крижанівський (1894-1955)

Ілля Міський (1920-2005)

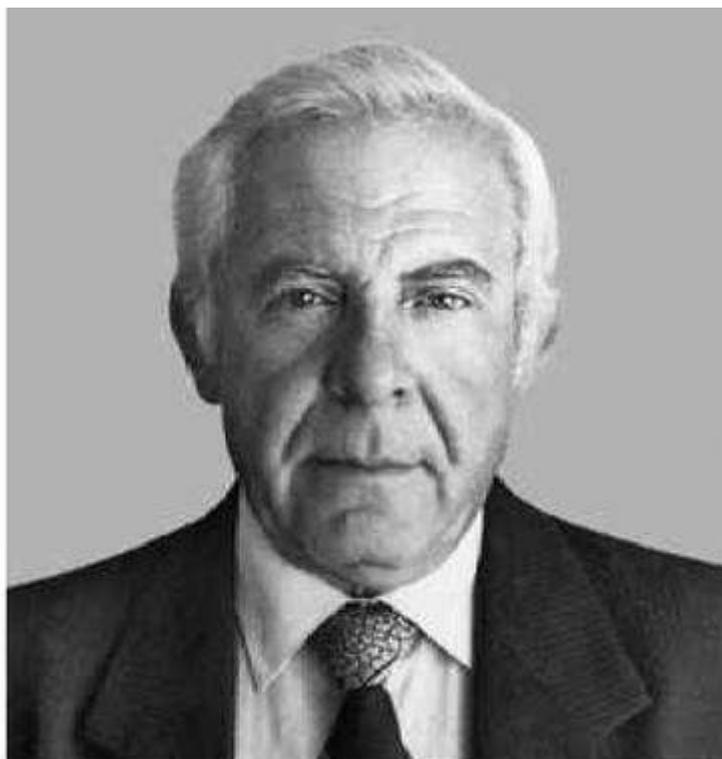
Андрій Кушніренко (1933-2013)

Юрій Гіна (1932р.н.)

Йосип Ельгісер (1929-2014)

Леонід Затуловський (1935-2018)

Йосип Созанський (1975 р.н.)

Микола Гакман (1959 р.н.)

ДОДАТОК Г

Чернівецька обласна філармонія імені Д.Гнатюка

Зал органної та камерної музики Чернівецької обласної філармонії імені Д.Гнатюка

Колективи Чернівецької обласної філармонії імені Д.Гнатюка:

**Заслужений академічний буковинський ансамбль пісні і танцю
ім.А.Кушніренка**

Академічний симфонічний оркестр

АКАДЕМІЧНИЙ КАМЕРНИЙ ОРКЕСТР
"CAPRICCIO"

**Академічний камерний оркестр
«Capriccio»**

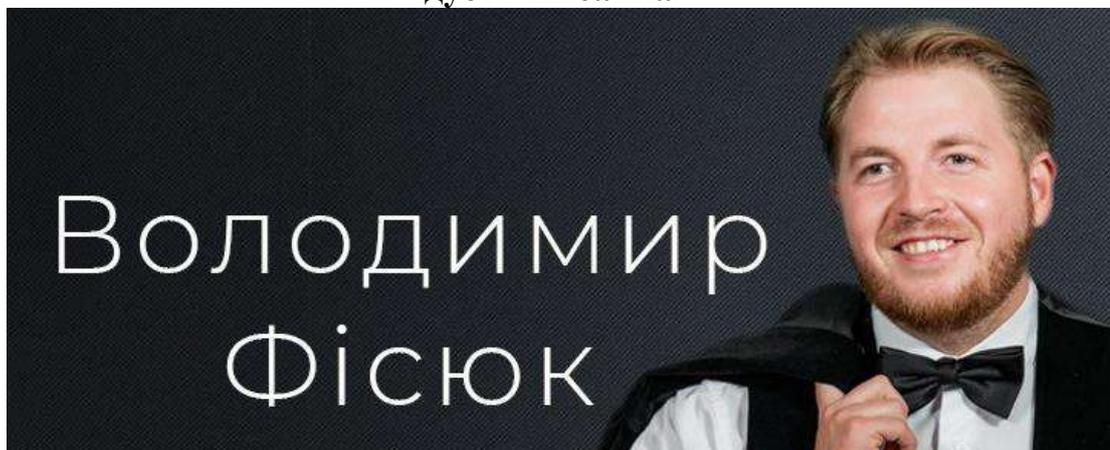
академічний камерний хор
"ЧЕРНІВЦІ"

Академічний камерний хор «Чернівці»

П И С А Н К А

дует «Писанка»

Володимир
Фісюк

Заслужений артист України Володимир Фісюк

Ансамбль народної музики «Плай»

**Естрадно-духовий оркестр «Буковина»
 Диригент – заслужений працівник культури України, Г. Новаковський
 ДОДАТОК І**

**Студентський хор «Резонанс» кафедри музики факультету педагогіки,
 психології та соціальної роботи, Чернівецького національного
 університету імені Юрія Федьковича**

**Студентський дівочий хор «ANIMA» Кафедри музики ЧНУ
ім.Ю.Федьковича**

**Студентський хор «Subito» Чернівецького обласного фахового коледжу
мистецтв ім. С. Воробкевича**

ДОДАТОК Д

Аматорські
колективи

Фольклорний
театр студія
«Гердан»

Ukrainian Folk Singing Sensation
GERDAN

Thanksgiving Day

PROMO CODE: THANKSGIVING15

Use the promo code for a 15% discount on tickets

27.09	Drummondville	13.10	Oshawa	01.11	Saskatoon	14.11	Fort McMurray	03.12	Nanaimo
28.09	Montreal	18.10	Sudbury	02.11	Regina	16.11	Calgary	05.12	St. John
29.09	Ottawa	19.10	Sault Ste Marie	03.11	Prince Albert	17.11	Drumheller	06.12	Moncton
04.10	Kingston	20.10	Thunder Bay	06.11	Lloydminster	21.11	Medicine Hat	07.12	Charlottetown
05.10	Kitchener	24.10	Kenora	07.11	Vegreville	22.11	Lethbridge	08.12	Halifax
06.10	St. Catharines	25.10	Brandon	08.11	Edmonton	27.11	Cranbrook	11.12	Fredericton
11.10	Windsor	26.10	Winnipeg	10.11	Fort Saskatchewan	29.11	Vancouver	13.12	Quebec City
12.10	Toronto	27.10	Dauphin	12.11	Grande Prairie	30.11	Salt Spring	14.12	Sherbrooke
		30.10	Yorkton			01.12	Victoria		

Фольклорний театр студія «Гердан»

Аматорські колективи

Народний аматорський оркестр народних інструментів «Валя Прутулуй»

Народний аматорський оркестр народних інструментів «Плаюл Херцей»

Народний аматорський оркестр народної музики «Мугурел»

Народний аматорський фольклорний колектив «В'янечек»

ЕХО ПРУТУ. Польський фольклорний колектив. Чернівці. Україна

Фольклорний ансамбль «Ехо Пруту»

**Народний аматорський оркестр єврейської музики
Диригент – заслужений діяч мистецтв України Лев Фельдман**

ДОДАТОК Е

33.

Bukowińskie Spotkania Întâlniri Bucovinene Bukovinai Találkozások Буковинські зустрічі

Festivalul Internațional de Folclor. România. Câmpulung Moldovenesc 22-24. 07. 2022
Nemzetközi Folklorfesztivál. Magyarország. Bonyhád 5-7. 08. 2022
Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny. Polska. Lubań 18-19. 08. 2022
Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny. Polska. Jastrowie, Piła 15-18. 09. 2022
Міжнародний фольклорний фестиваль. Україна. Чернівці 17. 12. 2022

35

Bukowińskie Spotkania Буковинські зустрічі Întâlniri Bucovinene Bukovinai Találkozások

Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny
Polska. Jastrowie, Piła • 20-23.06.2024
Міжнародний фольклорний фестиваль
Україна. Чернівці • 6-7.07.2024
Festivalul Internațional de Folclor
România. Câmpulung Moldovenesc • 19-21.07.2024
Nemzetközi Folklorfesztivál
Magyarország. Bonyhád • 2024.08.2-4

фестиваль «Буковинські зустрічі»

ФІЛАРМОНІЯ
«Дніпро»

2025

1.03
зал філармонії
поч. 17.00

**МЕРЦІШОР
СВЯТО ВЕСНИ**

Концерт
оркестру народної музики
«**БУКОВИНСЬКИЙ ПЛАЙ**»
під керівництвом Заслуженого артиста України Миколи Ганченка
з програмою румунських пісень і мелодій
«Мелодії з родинного скарбу»

Солоїсти: Алла Бабур, Микола Лещак, Тетяна Сторожук, Анна Марія Коршик-Мельник, Ірина Радук, Нікітська Анастасія
Диригент-оркестрант: Валерій Нісфор (романія), Микола Фролик (румунія), Костянтин Васильчук (румунія), Валерій Гурій (румунія), Валентина Рибак (румунія), Борис Букучин (румунія), Микола Ганченка (україна)

В ансамблі беруть участь фолклорно-вокальний ансамбль «Перла» та вокально-народний ансамбль «Мігурел» (Бухарестський національний університет)

Ведучі: Лариса Михайлівна Усаченко та Алла Лещак

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 508 40 40

ФІЛАРМОНІЯ
«Дніпро»

2025

1.03
зал філармонії

**МЕРЦІШОР
СВЯТО ВЕСНИ**

Ансамбль народної музики «Пілай»
Оркестр народної музики «Мігурел»
Вокальний ансамбль «Перла»
Оркестр народної музики

Солоїсти:
Алла Марія Коршик-Мельник
Ірина Радук
Нікітська Анастасія
Костянтин Васильчук
Валерій Гурій
Валентина Рибак
Борис Букучин
Микола Фролик

Ведучі - заслужені артисти України Марія Фуктурі
Коринна Проциук, соліст, диригент - заслужений артист України Микола Ганченка

Медіапартнери: **104.10.30**

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 508 40 40

Свято зустрічі весни – Мерцішор

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
УЧБОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ БУКОВИНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗЕЙ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ

13 СІЧНЯ 2019
О 12.00

**«ВІД РІЗДВА
ХРИСТОВОГО
ДО ЙОРДАНУ»**

ОБЛАСНЕ ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНЕ
СВАТО

У МУЗЕІ ПРОСТО НЕБА

ВУЛ. СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ, 38Б

Театральний етнофольклорний фестиваль «Від Різдва до Йордану»

Фестиваль «Білі квіти – Florile dalbe»,

9-10 ЛИПНЯ

Вогняне шоу формация "Три Вогню"
Виступи аматорських колективів
Команда КВН «Торнадо-Люкс»
Етно-діджей (етно дискотека)
Dj T-zhuk
Майстер – класи
Святковий ярмарок
Піщана анімація

2016
Дністер фест
туристичний етно-фестиваль
ВХІД ВІЛЬНИЙ
м. Новодністровськ
Міський пляж
поч. о 14.00

ГУРТИ:
T-zhuk
Торнадо-Люкс
Три Вогню
Colorado
Doox
STELSI
Монополія
Три Вогню

Організатори: І.І. МОЛОДАВЕЦЬ
За підтримки: Миколаївська обласна рада, Миколаївська обласна організація туристичних служб
Генеральні партнери: SmartMedia, БП "Тотале долоє"
Медіа партнери: 402 FM, 403 FM, 404 FM, 405 FM, 406 FM, 407 FM, 408 FM, 409 FM, 410 FM, 411 FM, 412 FM, 413 FM, 414 FM, 415 FM, 416 FM, 417 FM, 418 FM, 419 FM, 420 FM, 421 FM, 422 FM, 423 FM, 424 FM, 425 FM, 426 FM, 427 FM, 428 FM, 429 FM, 430 FM, 431 FM, 432 FM, 433 FM, 434 FM, 435 FM, 436 FM, 437 FM, 438 FM, 439 FM, 440 FM, 441 FM, 442 FM, 443 FM, 444 FM, 445 FM, 446 FM, 447 FM, 448 FM, 449 FM, 450 FM, 451 FM, 452 FM, 453 FM, 454 FM, 455 FM, 456 FM, 457 FM, 458 FM, 459 FM, 460 FM, 461 FM, 462 FM, 463 FM, 464 FM, 465 FM, 466 FM, 467 FM, 468 FM, 469 FM, 470 FM, 471 FM, 472 FM, 473 FM, 474 FM, 475 FM, 476 FM, 477 FM, 478 FM, 479 FM, 480 FM, 481 FM, 482 FM, 483 FM, 484 FM, 485 FM, 486 FM, 487 FM, 488 FM, 489 FM, 490 FM, 491 FM, 492 FM, 493 FM, 494 FM, 495 FM, 496 FM, 497 FM, 498 FM, 499 FM, 500 FM, 501 FM, 502 FM, 503 FM, 504 FM, 505 FM, 506 FM, 507 FM, 508 FM, 509 FM, 510 FM, 511 FM, 512 FM, 513 FM, 514 FM, 515 FM, 516 FM, 517 FM, 518 FM, 519 FM, 520 FM, 521 FM, 522 FM, 523 FM, 524 FM, 525 FM, 526 FM, 527 FM, 528 FM, 529 FM, 530 FM, 531 FM, 532 FM, 533 FM, 534 FM, 535 FM, 536 FM, 537 FM, 538 FM, 539 FM, 540 FM, 541 FM, 542 FM, 543 FM, 544 FM, 545 FM, 546 FM, 547 FM, 548 FM, 549 FM, 550 FM, 551 FM, 552 FM, 553 FM, 554 FM, 555 FM, 556 FM, 557 FM, 558 FM, 559 FM, 560 FM, 561 FM, 562 FM, 563 FM, 564 FM, 565 FM, 566 FM, 567 FM, 568 FM, 569 FM, 570 FM, 571 FM, 572 FM, 573 FM, 574 FM, 575 FM, 576 FM, 577 FM, 578 FM, 579 FM, 580 FM, 581 FM, 582 FM, 583 FM, 584 FM, 585 FM, 586 FM, 587 FM, 588 FM, 589 FM, 590 FM, 591 FM, 592 FM, 593 FM, 594 FM, 595 FM, 596 FM, 597 FM, 598 FM, 599 FM, 600 FM, 601 FM, 602 FM, 603 FM, 604 FM, 605 FM, 606 FM, 607 FM, 608 FM, 609 FM, 610 FM, 611 FM, 612 FM, 613 FM, 614 FM, 615 FM, 616 FM, 617 FM, 618 FM, 619 FM, 620 FM, 621 FM, 622 FM, 623 FM, 624 FM, 625 FM, 626 FM, 627 FM, 628 FM, 629 FM, 630 FM, 631 FM, 632 FM, 633 FM, 634 FM, 635 FM, 636 FM, 637 FM, 638 FM, 639 FM, 640 FM, 641 FM, 642 FM, 643 FM, 644 FM, 645 FM, 646 FM, 647 FM, 648 FM, 649 FM, 650 FM, 651 FM, 652 FM, 653 FM, 654 FM, 655 FM, 656 FM, 657 FM, 658 FM, 659 FM, 660 FM, 661 FM, 662 FM, 663 FM, 664 FM, 665 FM, 666 FM, 667 FM, 668 FM, 669 FM, 670 FM, 671 FM, 672 FM, 673 FM, 674 FM, 675 FM, 676 FM, 677 FM, 678 FM, 679 FM, 680 FM, 681 FM, 682 FM, 683 FM, 684 FM, 685 FM, 686 FM, 687 FM, 688 FM, 689 FM, 690 FM, 691 FM, 692 FM, 693 FM, 694 FM, 695 FM, 696 FM, 697 FM, 698 FM, 699 FM, 700 FM, 701 FM, 702 FM, 703 FM, 704 FM, 705 FM, 706 FM, 707 FM, 708 FM, 709 FM, 710 FM, 711 FM, 712 FM, 713 FM, 714 FM, 715 FM, 716 FM, 717 FM, 718 FM, 719 FM, 720 FM, 721 FM, 722 FM, 723 FM, 724 FM, 725 FM, 726 FM, 727 FM, 728 FM, 729 FM, 730 FM, 731 FM, 732 FM, 733 FM, 734 FM, 735 FM, 736 FM, 737 FM, 738 FM, 739 FM, 740 FM, 741 FM, 742 FM, 743 FM, 744 FM, 745 FM, 746 FM, 747 FM, 748 FM, 749 FM, 750 FM, 751 FM, 752 FM, 753 FM, 754 FM, 755 FM, 756 FM, 757 FM, 758 FM, 759 FM, 760 FM, 761 FM, 762 FM, 763 FM, 764 FM, 765 FM, 766 FM, 767 FM, 768 FM, 769 FM, 770 FM, 771 FM, 772 FM, 773 FM, 774 FM, 775 FM, 776 FM, 777 FM, 778 FM, 779 FM, 780 FM, 781 FM, 782 FM, 783 FM, 784 FM, 785 FM, 786 FM, 787 FM, 788 FM, 789 FM, 790 FM, 791 FM, 792 FM, 793 FM, 794 FM, 795 FM, 796 FM, 797 FM, 798 FM, 799 FM, 800 FM, 801 FM, 802 FM, 803 FM, 804 FM, 805 FM, 806 FM, 807 FM, 808 FM, 809 FM, 810 FM, 811 FM, 812 FM, 813 FM, 814 FM, 815 FM, 816 FM, 817 FM, 818 FM, 819 FM, 820 FM, 821 FM, 822 FM, 823 FM, 824 FM, 825 FM, 826 FM, 827 FM, 828 FM, 829 FM, 830 FM, 831 FM, 832 FM, 833 FM, 834 FM, 835 FM, 836 FM, 837 FM, 838 FM, 839 FM, 840 FM, 841 FM, 842 FM, 843 FM, 844 FM, 845 FM, 846 FM, 847 FM, 848 FM, 849 FM, 850 FM, 851 FM, 852 FM, 853 FM, 854 FM, 855 FM, 856 FM, 857 FM, 858 FM, 859 FM, 860 FM, 861 FM, 862 FM, 863 FM, 864 FM, 865 FM, 866 FM, 867 FM, 868 FM, 869 FM, 870 FM, 871 FM, 872 FM, 873 FM, 874 FM, 875 FM, 876 FM, 877 FM, 878 FM, 879 FM, 880 FM, 881 FM, 882 FM, 883 FM, 884 FM, 885 FM, 886 FM, 887 FM, 888 FM, 889 FM, 890 FM, 891 FM, 892 FM, 893 FM, 894 FM, 895 FM, 896 FM, 897 FM, 898 FM, 899 FM, 900 FM, 901 FM, 902 FM, 903 FM, 904 FM, 905 FM, 906 FM, 907 FM, 908 FM, 909 FM, 910 FM, 911 FM, 912 FM, 913 FM, 914 FM, 915 FM, 916 FM, 917 FM, 918 FM, 919 FM, 920 FM, 921 FM, 922 FM, 923 FM, 924 FM, 925 FM, 926 FM, 927 FM, 928 FM, 929 FM, 930 FM, 931 FM, 932 FM, 933 FM, 934 FM, 935 FM, 936 FM, 937 FM, 938 FM, 939 FM, 940 FM, 941 FM, 942 FM, 943 FM, 944 FM, 945 FM, 946 FM, 947 FM, 948 FM, 949 FM, 950 FM, 951 FM, 952 FM, 953 FM, 954 FM, 955 FM, 956 FM, 957 FM, 958 FM, 959 FM, 960 FM, 961 FM, 962 FM, 963 FM, 964 FM, 965 FM, 966 FM, 967 FM, 968 FM, 969 FM, 970 FM, 971 FM, 972 FM, 973 FM, 974 FM, 975 FM, 976 FM, 977 FM, 978 FM, 979 FM, 980 FM, 981 FM, 982 FM, 983 FM, 984 FM, 985 FM, 986 FM, 987 FM, 988 FM, 989 FM, 990 FM, 991 FM, 992 FM, 993 FM, 994 FM, 995 FM, 996 FM, 997 FM, 998 FM, 999 FM, 1000 FM

8 ЛИПНЯ **НОВОДНІСТРОВСЬК**
МІСЬКИЙ ПЛЯЖ
12.00

ВХІД ВІЛЬНИЙ

KOZAK SYSTEM
THE DOOX
ГУЦУЛ КАЛІПСО
ВОАНЕРГЕС
JORY J KŁOC
BALASHOV BAND

T-ZHUK
DJ STAS
DJ BARABOLYA

2017
Дністер фест
ТУРИСТИЧНИЙ
ЕТНО-ФЕСТИВАЛЬ

ФОРМАЦІЯ – ТРИ ВОГНЮ –
ГУМОР ВІД ГУЦУЛА ДРАКОНА
(ТОРНАДО-ЛЮКС)
ТУРИСТИЧНІ АТРАКЦІЙНИ
КАПАКІ НА ДРАКАНЬОТІ
ВИСТУПИ АМАТОРСЬКИХ КОЛЕКТИВІВ
СВЯТКОВИЙ ЯРМАРОК

KOZAK SYSTEM
t-zhuk
GUZUL KALIPSO
VOANERGES
JORY J KŁOC
BALASHOV BAND

ТЕЛ. ДЛЯ ДОДАТК.
060 293 52 34, 067 24 54 580

ОРГАНІЗАТОРИ: І.І. МОЛОДАВЕЦЬ
ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ: SmartMedia, БП "Тотале долоє"
ПАРТНЕРИ: 402 FM, 403 FM, 404 FM, 405 FM, 406 FM, 407 FM, 408 FM, 409 FM, 410 FM, 411 FM, 412 FM, 413 FM, 414 FM, 415 FM, 416 FM, 417 FM, 418 FM, 419 FM, 420 FM, 421 FM, 422 FM, 423 FM, 424 FM, 425 FM, 426 FM, 427 FM, 428 FM, 429 FM, 430 FM, 431 FM, 432 FM, 433 FM, 434 FM, 435 FM, 436 FM, 437 FM, 438 FM, 439 FM, 440 FM, 441 FM, 442 FM, 443 FM, 444 FM, 445 FM, 446 FM, 447 FM, 448 FM, 449 FM, 450 FM, 451 FM, 452 FM, 453 FM, 454 FM, 455 FM, 456 FM, 457 FM, 458 FM, 459 FM, 460 FM, 461 FM, 462 FM, 463 FM, 464 FM, 465 FM, 466 FM, 467 FM, 468 FM, 469 FM, 470 FM, 471 FM, 472 FM, 473 FM, 474 FM, 475 FM, 476 FM, 477 FM, 478 FM, 479 FM, 480 FM, 481 FM, 482 FM, 483 FM, 484 FM, 485 FM, 486 FM, 487 FM, 488 FM, 489 FM, 490 FM, 491 FM, 492 FM, 493 FM, 494 FM, 495 FM, 496 FM, 497 FM, 498 FM, 499 FM, 500 FM, 501 FM, 502 FM, 503 FM, 504 FM, 505 FM, 506 FM, 507 FM, 508 FM, 509 FM, 510 FM, 511 FM, 512 FM, 513 FM, 514 FM, 515 FM, 516 FM, 517 FM, 518 FM, 519 FM, 520 FM, 521 FM, 522 FM, 523 FM, 524 FM, 525 FM, 526 FM, 527 FM, 528 FM, 529 FM, 530 FM, 531 FM, 532 FM, 533 FM, 534 FM, 535 FM, 536 FM, 537 FM, 538 FM, 539 FM, 540 FM, 541 FM, 542 FM, 543 FM, 544 FM, 545 FM, 546 FM, 547 FM, 548 FM, 549 FM, 550 FM, 551 FM, 552 FM, 553 FM, 554 FM, 555 FM, 556 FM, 557 FM, 558 FM, 559 FM, 560 FM, 561 FM, 562 FM, 563 FM, 564 FM, 565 FM, 566 FM, 567 FM, 568 FM, 569 FM, 570 FM, 571 FM, 572 FM, 573 FM, 574 FM, 575 FM, 576 FM, 577 FM, 578 FM, 579 FM, 580 FM, 581 FM, 582 FM, 583 FM, 584 FM, 585 FM, 586 FM, 587 FM, 588 FM, 589 FM, 590 FM, 591 FM, 592 FM, 593 FM, 594 FM, 595 FM, 596 FM, 597 FM, 598 FM, 599 FM, 600 FM, 601 FM, 602 FM, 603 FM, 604 FM, 605 FM, 606 FM, 607 FM, 608 FM, 609 FM, 610 FM, 611 FM, 612 FM, 613 FM, 614 FM, 615 FM, 616 FM, 617 FM, 618 FM, 619 FM, 620 FM, 621 FM, 622 FM, 623 FM, 624 FM, 625 FM, 626 FM, 627 FM, 628 FM, 629 FM, 630 FM, 631 FM, 632 FM, 633 FM, 634 FM, 635 FM, 636 FM, 637 FM, 638 FM, 639 FM, 640 FM, 641 FM, 642 FM, 643 FM, 644 FM, 645 FM, 646 FM, 647 FM, 648 FM, 649 FM, 650 FM, 651 FM, 652 FM, 653 FM, 654 FM, 655 FM, 656 FM, 657 FM, 658 FM, 659 FM, 660 FM, 661 FM, 662 FM, 663 FM, 664 FM, 665 FM, 666 FM, 667 FM, 668 FM, 669 FM, 670 FM, 671 FM, 672 FM, 673 FM, 674 FM, 675 FM, 676 FM, 677 FM, 678 FM, 679 FM, 680 FM, 681 FM, 682 FM, 683 FM, 684 FM, 685 FM, 686 FM, 687 FM, 688 FM, 689 FM, 690 FM, 691 FM, 692 FM, 693 FM, 694 FM, 695 FM, 696 FM, 697 FM, 698 FM, 699 FM, 700 FM, 701 FM, 702 FM, 703 FM, 704 FM, 705 FM, 706 FM, 707 FM, 708 FM, 709 FM, 710 FM, 711 FM, 712 FM, 713 FM, 714 FM, 715 FM, 716 FM, 717 FM, 718 FM, 719 FM, 720 FM, 721 FM, 722 FM, 723 FM, 724 FM, 725 FM, 726 FM, 727 FM, 728 FM, 729 FM, 730 FM, 731 FM, 732 FM, 733 FM, 734 FM, 735 FM, 736 FM, 737 FM, 738 FM, 739 FM, 740 FM, 741 FM, 742 FM, 743 FM, 744 FM, 745 FM, 746 FM, 747 FM, 748 FM, 749 FM, 750 FM, 751 FM, 752 FM, 753 FM, 754 FM, 755 FM, 756 FM, 757 FM, 758 FM, 759 FM, 760 FM, 761 FM, 762 FM, 763 FM, 764 FM, 765 FM, 766 FM, 767 FM, 768 FM, 769 FM, 770 FM, 771 FM, 772 FM, 773 FM, 774 FM, 775 FM, 776 FM, 777 FM, 778 FM, 779 FM, 780 FM, 781 FM, 782 FM, 783 FM, 784 FM, 785 FM, 786 FM, 787 FM, 788 FM, 789 FM, 790 FM, 791 FM, 792 FM, 793 FM, 794 FM, 795 FM, 796 FM, 797 FM, 798 FM, 799 FM, 800 FM, 801 FM, 802 FM, 803 FM, 804 FM, 805 FM, 806 FM, 807 FM, 808 FM, 809 FM, 810 FM, 811 FM, 812 FM, 813 FM, 814 FM, 815 FM, 816 FM, 817 FM, 818 FM, 819 FM, 820 FM, 821 FM, 822 FM, 823 FM, 824 FM, 825 FM, 826 FM, 827 FM, 828 FM, 829 FM, 830 FM, 831 FM, 832 FM, 833 FM, 834 FM, 835 FM, 836 FM, 837 FM, 838 FM, 839 FM, 840 FM, 841 FM, 842 FM, 843 FM, 844 FM, 845 FM, 846 FM, 847 FM, 848 FM, 849 FM, 850 FM, 851 FM, 852 FM, 853 FM, 854 FM, 855 FM, 856 FM, 857 FM, 858 FM, 859 FM, 860 FM, 861 FM, 862 FM, 863 FM, 864 FM, 865 FM, 866 FM, 867 FM, 868 FM, 869 FM, 870 FM, 871 FM, 872 FM, 873 FM, 874 FM, 875 FM, 876 FM, 877 FM, 878 FM, 879 FM, 880 FM, 881 FM, 882 FM, 883 FM, 884 FM, 885 FM, 886 FM, 887 FM, 888 FM, 889 FM, 890 FM, 891 FM, 892 FM, 893 FM, 894 FM, 895 FM, 896 FM, 897 FM, 898 FM, 899 FM, 900 FM, 901 FM, 902 FM, 903 FM, 904 FM, 905 FM, 906 FM, 907 FM, 908 FM, 909 FM, 910 FM, 911 FM, 912 FM, 913 FM, 914 FM, 915 FM, 916 FM, 917 FM, 918 FM, 919 FM, 920 FM, 921 FM, 922 FM, 923 FM, 924 FM, 925 FM, 926 FM, 927 FM, 928 FM, 929 FM, 930 FM, 931 FM, 932 FM, 933 FM, 934 FM, 935 FM, 936 FM, 937 FM, 938 FM, 939 FM, 940 FM, 941 FM, 942 FM, 943 FM, 944 FM, 945 FM, 946 FM, 947 FM, 948 FM, 949 FM, 950 FM, 951 FM, 952 FM, 953 FM, 954 FM, 955 FM, 956 FM, 957 FM, 958 FM, 959 FM, 960 FM, 961 FM, 962 FM, 963 FM, 964 FM, 965 FM, 966 FM, 967 FM, 968 FM, 969 FM, 970 FM, 971 FM, 972 FM, 973 FM, 974 FM, 975 FM, 976 FM, 977 FM, 978 FM, 979 FM, 980 FM, 981 FM, 982 FM, 983 FM, 984 FM, 985 FM, 986 FM, 987 FM, 988 FM, 989 FM, 990 FM, 991 FM, 992 FM, 993 FM, 994 FM, 995 FM, 996 FM, 997 FM, 998 FM, 999 FM, 1000 FM

Міжрегіональний туристичний етнофестиваль «Дністер-фест»

Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль Маланка фест
М. Чернівці

Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль Маланка фест

**Міжнародний вокально-хоровий конкурс-фестиваль
«Хай пісня скликає друзів»**

Міністерство освіти і науки України
 Міністерство культури та інформаційної політики України
 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
 Національна комісія України у справах ЮНЕСКО
 Чернівецьке обласне відділення Національної всеукраїнської музичної спілки
 Культурно-мистецький проєкт «Схід-Захід-Мир»

**Хоровий фестиваль
 БУКОВИНСЬКА
 ВЕСНА**

**VI Регіональний хоровий фестиваль
 «БУКОВИНСЬКА ВЕСНА»**

25.04.2024 16.00

УЧАСНИКИ

Хорові колективи кафедри музики
 Чернівецького національного
 університету
 імені Юрія Федьковича

Хорові колективи музичних шкіл
 міста Чернівців
 та Чернівецької області

**МАРМУРОВА ЗАЛА
 ЧНУ імені Юрія Федьковича
 (м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2)**

ВХІД ВІЛЬНИЙ Організатор – директор фестивалю
 Зоя Софроній

Регіональний мистецький хоровий фестиваль «Буковинська весна»

Фестиваль австро-німецької культури Чернівці

Буковино ти зелена

Score

Аранжування В. Шнайдера
Інструментовка М. Гакмана

$\text{♩} = 50$ *mf*

fff 1. Бу-ко - ви-но, ти зе - ле-на

Con sord.

f *mp*

The score is for a 4/4 piece in D major. It features vocal parts for Baritone, Soprano, Alto, Tenor, and Bass. The instrumental ensemble includes Flute, Clarinet in Bb 1 and 2, Trumpet in Bb (with mutes), Trombone, three Accordion parts, Dulcimer, Violin I and II, and Double Bass. The piece begins with a tempo of 50 beats per minute and a mezzo-forte dynamic. The vocal melody is introduced in the fourth measure with a fortissimo dynamic. The instrumental accompaniment includes a rhythmic pattern in the clarinets and trumpets, and a harmonic accompaniment in the accordions and dulcimer. The violins play a rhythmic accompaniment that changes to mezzo-piano in the final measure.

Буковино ти зелена

Музична партитура для вокалу та оркестру. Склад інструментів: Баритон (Bar.), Сопрано (S.), Альтино (A.), Тенор (T.), Бас (B.), Флейта (Fl.), Кларнет Bb 1 (Bb Cl. 1), Кларнет Bb 2 (Bb Cl. 2), Труба Bb (Bb Trp.), Тромбон (Tbn.), Акордеон 1 (Acc. 1), Акордеон 2 (Acc. 2), Акордеон 3 (Acc. 3), Дуциана (Dul.), Віоліни I (Vln. I), Віоліни II (Vln. II), Дубель-бас (D.B.).

Лібретто (українська мова):
ля - но. — *tr* Бу - ко - ви - но, — ти зе - ле - на — на три час - ти роз - ді - ле - на ля - но. *tr*
ля - но. *tr* *p* I. Бу - ко - ви - но, — *tr*
ля - но. *p* I. Бу - ко - ви - но, — *tr*
ля - но. *p* ля - но. I. Бу - ко - ви - но, — *tr*
I. Бу - ко - ви - но, — *tr*

Буковино ти зелена

12

Bar.

S

A

T

B

Fl.

B> Cl. 1

B> Cl. 2

B> Trpt.

Tbn.

Acc. 1

Acc. 2

Acc. 3

Dul.

Vln. I

Vln. II

D.B.

mf

ти зе-ле-на на три час-ти роз-ді-ле-на ля-но. 2. Лиш-най-шов-я три лис-точ-ки ля-но. Лиш-най-шов-я
 4. Дру гий ур ву тай за гра ю ля-но. Дру гий ур ву.

ти зе-ле-на на три час-ти роз-ді-ле-на ля-но. 2. Лиш-най-шов-я три лис-точ-ки ля-но. Лиш-най-шов-я
 4. Дру гий ур ву тай за гра ю ля-но. Дру гий ур ву.

ви-но, роз-ді-ле-на. (за 4к.) У... ля-но. Лиш-най-шов-я
 4. Дру гий ур ву.

(за 4к.) У... ля-но. Лиш-най-шов-я
 4. Дру гий ур ву.

18

Bar.

S

A

T

B

Fl.

B♭ Cl. I

B♭ Cl. 2

B♭ Trpt.

Tbn.

Acc. 1

Acc. 2

Acc. 3

Dul.

Vln. I

Vln. II

D.B.

три лис-точ ки, з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки ля - но. Лис - най-шов-я три лис-точ - ки, - з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки
 тай за гра-ю, сест ри, бра та я не ма ю ля но. Дру гий ур ву, тай за гра-ю сест ри, бра та я не ма ю

три лис-точ ки, з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки ля - но. Лис - най-шов-я три лис-точ ки, з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки
 тай за гра-ю, сест ри, бра та я не ма ю ля но. Дру гий ур ву, тай за гра-ю сест ри, бра та я не ма ю

три лис-точ ки, з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки ля - но. Лис - най-шов-я три лис-точ - ки, - з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки
 тай за гра-ю, сест ри, бра та я не ма ю ля но. Дру гий ур ву, тай за гра-ю сест ри, бра та я не ма ю

три лис-точ - ки, з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки ля - но. Лис - най-шов-я три лис-точ - ки, - з чер-во - но - ї ка-ли - ноч-ки
 тай за гра-ю, сест ри, бра та я не ма ю ля но. Дру гий ур ву, тай за гра-ю сест ри, бра та я не ма ю

Буковино ти зелена

24

Bar.

S

A

T

B

Fl.

B♭ Cl. 1

B♭ Cl. 2

B♭ Trpt.

Tbn.

Acc. 1

Acc. 2

Acc. 3

Dul.

Vln. I

Vln. II

D.B.

ля - но. ля - но. О...

ля - но. О...

ля - но. О...

ля - но. О...

3. О - дин - ур - ву тай за гра - ю ля - но. О - дин ур - ву, тай за - гра - ю, от - ца й ма - ми я не ба - ю,

3. О - дин ур - ву, тай за - гра - ю, от - ца й ма - ми я не ба - ю,

mf

30

Var.

S
ля - но. О - дин ур-ву, тай за - гра - ю, от - ци й ма - ми я не ма - ю

A
ля - но. О - дин ур-ву, тай за - гра - ю, от - ци й ма - ми я не ма - ю

T
ля - но. О - дин ур-ву, тай за - гра - ю, от - ци й ма - ми я не ма - ю

B
ля - но. О - дин ур-ву, тай за - гра - ю, от - ци й ма - ми я не ма - ю

Fl.

B♭ Cl. 1

B♭ Cl. 2

B♭ Trpt.

Tbn.

Acc. 1

Acc. 2

Acc. 3

Dul.

Vln. I

Vln. II

D.B.

Буковино ти зелена

34

Bar.

S

A

T

B

Fl.

B♭ Cl. 1

B♭ Cl. 2

B♭ Trpt.

Tbn.

Acc. 1

Acc. 2

Acc. 3

Dul.

Vln. I

Vln. II

D.B.

mf

ля - но. 5. Тре - пій ур - ву тай за - гра - ю ля - но. ля - но. Тре - пій ур - ву, — тай за - гра - ю

ля - но. 5. Тре - пій ур - ву тай за - гра - ю ля - но. ля - но. Тре - пій ур - ву, — тай за - гра - ю

ля - но. 5. Тре - пій ур - ву тай за - гра - ю ля - но. ля - но. Тре - пій ур - ву, — тай за - гра - ю

ля - но. 5. Тре - пій ур - ву тай за - гра - ю ля - но. ля - но. Тре - пій ур - ву, — тай за - гра - ю

39

Bar.

S
на чу - жи-ні по-ги - ба - ю, ля - но. Тре - тій ур-ву, тай за - гра - ю на чу - жи-ні по-ги - ба - ю,

A
на чу - жи-ні по-ги - ба - ю, ля - но. Тре - тій ур-ву, тай за - гра - ю на чу - жи-ні по-ги - ба - ю,

T
на чу - жи-ні по-ги - ба - ю, ля - но. Тре - тій ур-ву, тай за - гра - ю на чу - жи-ні по-ги - ба - ю,

B
на чу - жи-ні по-ги - ба - ю, ля - но. Тре - тій ур-ву, тай за - гра - ю на чу - жи-ні по-ги - ба - ю,

Fl.
на чу - жи-ні по-ги - ба - ю, ля - но. Тре - тій ур-ву, тай за - гра - ю на чу - жи-ні по-ги - ба - ю,

B♭ Cl. 1

B♭ Cl. 2

39

B♭ Trpt.

Tbn.

Acc. 1

Acc. 2

Acc. 3

39

Dul.

39

Vln. I

Vln. II

D.B.

Буковино ти зелена

44 Φ

Bar. *mp* Бу-ю - ви-ю, ти зе - ле-на ля - но. rit.

S. ля - но. ля - но. ля - но.

A. ля - но. ля - но.

T. ля - но. ля - но.

B. ля - но. ля - но.

Fl. *p*

B♭ Cl. 1 *p*

B♭ Cl. 2 *p*

B♭ Trpt.

Tbn.

Acc. 1 *p*

Acc. 2 *p*

Acc. 3 *p*

Dul. *p*

Vln. I *p*

Vln. II *p*

D.B. *p*

Cântă cucul

Кинте кукул

The musical score is arranged in a system of staves. The instruments and parts are as follows:

- Fl.** (Flute): Treble clef, 2/4 time, playing a melodic line with grace notes.
- Nai** (Nai): Treble clef, 2/4 time, playing a rhythmic accompaniment.
- Cl. in B I** (Clarinet in B): Treble clef, 2/4 time, playing a melodic line with grace notes.
- Cl. in B II** (Clarinet in B): Treble clef, 2/4 time, playing a melodic line with grace notes.
- Tr. in B** (Trumpet in B): Treble clef, 2/4 time, playing a melodic line with grace notes.
- Ac-on** (Acoustic guitar): Treble clef, 2/4 time, with chord symbols: Es, As, Es, Cm, Fo, Cm.
- T-ly** (Trombone): Bass clef, 2/4 time, with chord symbols: Es, As, Es, Cm, Fo, Cm.
- Violino I** (Violin I): Treble clef, 2/4 time, playing a melodic line with grace notes.
- Violino II** (Violin II): Treble clef, 2/4 time, playing a melodic line with grace notes.
- C-bas** (Cello): Bass clef, 2/4 time, playing a rhythmic accompaniment.
- Alto** (Alto): Treble clef, 2/4 time, with a whole rest throughout the piece.

The score is in the key of E-flat major (three flats) and 2/4 time. The music features a mix of melodic and rhythmic elements, with grace notes and slurs used for phrasing.

The musical score is arranged in two systems. The first system consists of five staves: four for piano accompaniment and one for vocal melody. The piano accompaniment includes a right-hand part with eighth-note patterns and triplets, and a left-hand part with eighth-note patterns. The vocal line is in a soprano register. The second system consists of three staves: two for piano accompaniment and one for vocal melody with lyrics. The piano accompaniment continues with similar patterns. The vocal line includes the lyrics: Fm G Cm Cm B Es As Es Cm. The key signature is two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The score is marked with a '6' at the beginning of each system, indicating the measure number.

23 IA

The musical score consists of several systems. The first system (measures 23-28) features a vocal line with a melodic phrase and a piano accompaniment with a simple harmonic structure. The second system (measures 23-28) shows guitar chords: Cm, F, B, Es, G, Cm, Cm, B. The third system (measures 23-28) contains a more complex piano accompaniment with sixteenth-note patterns and a vocal line with a melodic phrase. The fourth system (measures 23-28) features a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth notes and a vocal line with a melodic phrase.

29 2

29

29 Es As Es Cm Fo Cm Fm G

29 Es As Es Cm Fo Cm Fm G

29

29

Canta cucul

2A

35

35

35

35

35

35 Cm Cm B Es As Es Cm Fo

35 Cm Cm B Es As Es Cm Fo

35

35

35

35

41

1-3

Coda

41 Cm7 Cm+6 Fm G Cm Cm Cm Cm

41 Cm7 Cm+6 Fm G Cm Cm Cm Cm

41

41

Hava Nagila

חווה נגילה

Graham C. Hudson-Jameson in Bb
from Muscores.org

Transposed and adapted to Dixie Saints
by Frank McLeod, Dec. 2018

$\text{♩} = 112$

Accordian

Piano

Bb Clarinet

Bb Trumpet

Trombone

Tuba

7 $\text{♩} = 120$ $\text{♩} = 128$

Acc.

Pno.

Bb Cl.

Bb Tpt.

Tbn.

Tba.

♩ = 132
15

Acc.

Pno.

B♭ Cl.

B♭ Tpt.

Tbn.

Tba.

Acc.

Pno.

B♭ Cl.

B♭ Tpt.

Tbn.

Tba.

20 21 22

Acc.

Pno.

B \flat Cl. *tr* *tr* *tr*

B \flat Tpt.

Tbn.

Tba.

23 24 25

Acc.

Pno.

B \flat Cl. *tr*

B \flat Tpt.

Tbn.

Tba.

29

Acc. 26 27 28 29

Pno. 26 27 28 29

B♭ Cl. 26 27 28 29

B♭ Tpt. 26 27 28 29

Tbn. 26 27 28 29

Tba. 26 27 28 29

Acc. 30 31 32

Pno. 30 31 32

B♭ Cl. 30 31 32

B♭ Tpt. 30 31 32

Tbn. 30 31 32

Tba. 30 31 32

35

♩ = 120

Acc.

Pno.

B♭ Cl.

B♭ Tpt.

Tbn.

Tba.

33 34 35 36 37

33 34 35 36 37

33 34 35 36 37

33 34 35 36 37

33 34 35 36 37

33 34 35 36 37

gliss 6th Pos Eb

ff *p*

Acc.

Pno.

B♭ Cl.

B♭ Tpt.

Tbn.

Tba.

38 39 40 41 42 43

38 39 40 41 42 43

38 39 40 41 42 43

38 39 40 41 42 43

38 39 40 41 42 43

38 39 40 41 42 43

44 45 46 47 48

Acc.

Pno.

B \flat Cl.

B \flat Tpt.

Tbn.

Tba.

♩ = 128

52 ♩ = 132

49 50 51 52 53

Acc.

Pno.

B \flat Cl.

B \flat Tpt.

Tbn.

Tba.

f

54 55 56

Acc.

Pno.

B \flat Cl.

B \flat Tpt.

Tbn.

Tba.

57 58 59 60

Acc.

Pno.

B \flat Cl.

B \flat Tpt.

Tbn.

Tba.

59

mf

ff

61 62 63 64 65

Acc. *mp*

Pno. *mp*

B♭ Cl. *mp*

B♭ Tpt. *mp*

Tbn. *mp*

Tba. *fff*
mf

66 67 68 69 70 71

Acc. *ff*

Pno. *ff*

B♭ Cl. *f*

B♭ Tpt. *f*

Tbn. *f*

Tba. *ff*

71

72 73 74

Acc.

Pno.

B♭ Cl.

B♭ Tpt.

Tbn.

Tba.

75 76 77

Acc.

Pno.

B♭ Cl.

B♭ Tpt.

Tbn.

Tba.

fff

fff

fff

f

fff

♩ = 60

78 79 80

Acc.

78 79 80

Pno.

78 79 80

B♭ Cl.

78 79 80

B♭ Tpt.

78 79 80

Tbn.

78 79 80

Tba.

ff

81 82 83

Acc.

81 82 83

Pno.

81 82 83

B♭ Cl.

81 82 83

B♭ Tpt.

81 82 83

Tbn.

81 82 83

Tba.

mf

mf

mf

ff

Хора маре

А. Бидирел

Flauto

Cl. in B

Ac-on

T-bal

Violino

C-bas

5

5

5

5

5

5

D Gm D Gm Es

D Gm D Gm Es

D Gm Es D Gm D

D Gm Es D Gm D

Хора маре

2
70

10 Gm D Gm Es D

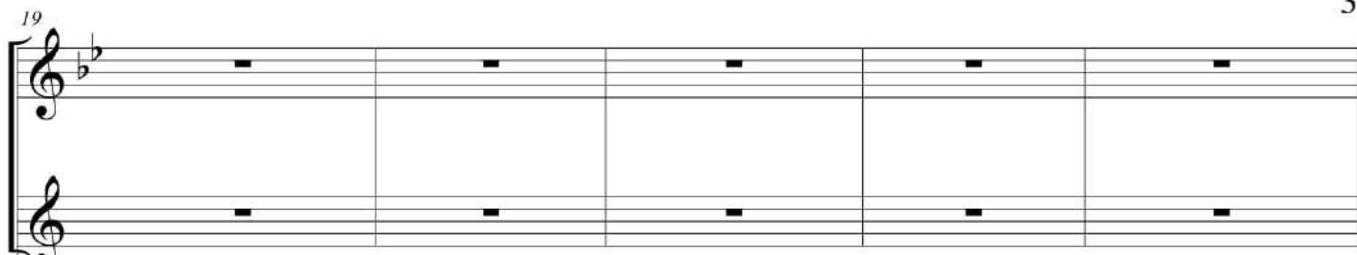
10 Gm D Gm Es D

14

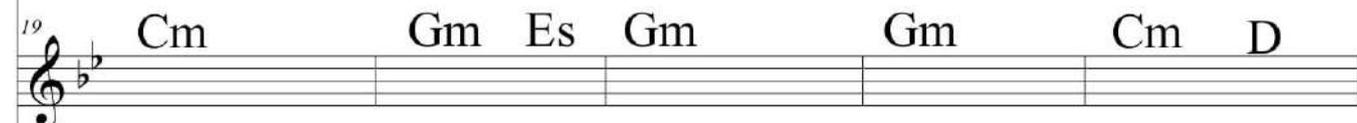
14 Gm Es D GmEs D Gm Gm

14 Gm Es D GmEs D Gm Gm

19

19 Cm Gm Es Gm Gm Cm D

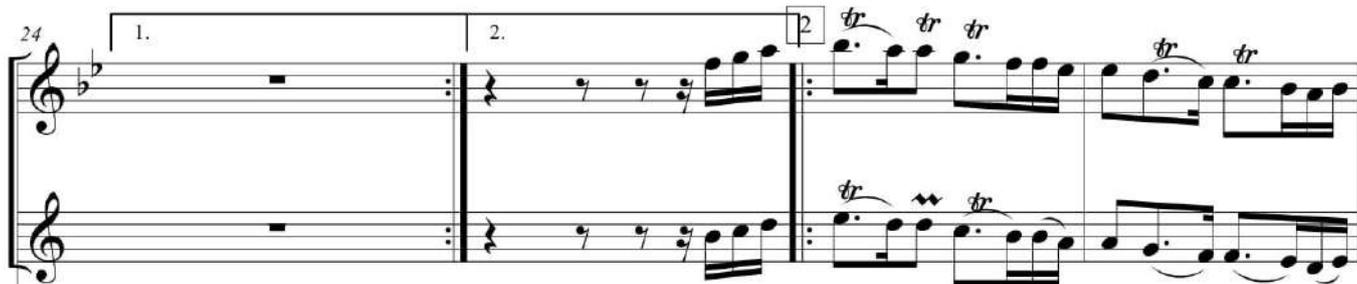
19 Cm Gm Es Gm Gm Cm D

19

24 1. 2. p tr tr tr tr tr

24 Gm Gm B Es Cm B

24 Gm Gm B Es Cm B

24

Хора маре

4/4

28 F B B G Cm

28 F B B G Cm

32

32 1. 2. 3.

32 D Gm F Gm D

32 D Gm F Gm D

Хора маре

36

36 Gm D Gm Es D

36 Gm D Gm Es D

36

40

40 Gm Es D Gm D

40 Gm Es D Gm D

40

Хора маре

64

44 Gm D Gm Es D

44 Gm D Gm Es D

48

на 1 ц. Coda

48 Gm Es D Gm Es D

48 Gm Es D Gm Es D

Allegretto, grazioso

"Пшенице кага, пшенице"

(буковинська народна пісня) - опер. А. Кушніренко

mf

с. 1. ПЛИ НЕ! КА-УА, ПЛИ НЕ ПЛИ НЕ со-ро- КА-ТА
2. Ти БА-ГАНЬКИЙ СИ-НУ я БІДНА ДІВ- УИ-НА

А.

mf

1. ДИ ТО-БІ КА- ЗА-ЛА ЩО НЕ БА-
2. Ти в СА-ДОУ-КУ ЛЕ-НАВ я в ПОЛІ ЛІ РО-

ГА-ТА 1. ДИ ТО-БІ КА-ЗА-ЛА, ЩО НЕ БА-
БИ-ЛА 2. Ти ВСА-ДО-УКУ ЛЕ-НАВ я в ПО-ЛІ РО-

lento mp

ГА-ТА 3. ТЕЙ ЛЕ-НАВ ТЕЙ
БИ-ЛА. У ТЕЙ ХО-ДІ

mf

3. ТИ в САДОУ-КУ ЛЕ-НАВ, я ПШЕ-НИ-ЦЮ
У. УИ ПО МОЇЙ ХО-ДІ УИ ПО МО-ЇЙ

я ПШЕ-НИ-ЦЮ НА-ЛА 3. По-УІМ я ся ТО-БІ
УИ ПО МОЇЙ ВРО-ДІ

НА-ЛА. 4. УИ МЕ-НІ ТАК БОГ ДАВ
ВРО-ДІ

МИ-ЛИЙ СПО-ДО-БА-ЛА 3. По-УІМ я ся

ДІВ-УИ-НІ МО-ЛО-ДІЙ 4. УИ МЕ-НІ ТАК

ГО-БІ МИ-ЛИЙ СПО-ДО-БА-ЛА С. УИ МЕНІ ТАК
 БОГ ДАВ ДІВЧИ-НІ МО-ВЛО-ДІЙ
 БОГ ДАВ УИ РІД-НА МА-ТУ-СЯ
 УИ МЕНІ ТАК БОГ ДАВ. УИ РІДНА МА-ТУ-СЯ
 МЕ-НЕ ХЛОП-ЦІ ЛЮБЛЯТЬ КУ-ДИ ПО-ВЕР-НУ-СЯ
 МЕ-НЕ ХЛО-ПЦІ ЛЮБ-ЛЯТЬ КУ-ДИ ПО-ВЕР-НУ-СЯ

В ІІ ТАКТІ f-ї естрічки НОТИ В ДУЖКАХ - СІВ-СПІВАЄТЬСЯ
 "В 3-МУ КУПЛЕТІ, А В 4-МУ КУПЛЕТІ - ЛИШЕ - СОЛЬ?"

ДОДАТОК Ж

Репертуари Колективів

Заслужений академічний ансамбль пісні і танцю ім. А.Кушніренка

Виступ-коляда 04.01.2023

- 1.»Добрий вечір тобі, пане господарю»
2. «Небо і земля»
3. «На святий вечір»
4. «Тиха ніч»
5. «На небі зірка»
6. «Нині Адаме розвеселися»
7. «Бог ся рождає»
8. «Ой у місті, місті»
9. «Там на річці на Йордані»
10. «Щедрик»
11. «Віншування»
12. «Ой хто, хто Миколая любить»
13. «Нова радість стала»

м. Хотин 22.01.2023

- 1.»Зродились ми великої години»
2. «Браття українці»
3. «Гей соколи»
4. «Ой у лузі червона калина»
5. «Шануймося і будьмо»
6. «Боже великий, єдиний»
7. «Гімн України»

Ювілейний авторський концерт Леоніда Сидорчука 17.02.2023

- 1.Вокально – хореографічна композиція «Буковинська привітальна»
2. «Десь був, Іване» бук. коломийка муз. А.Кушніренка
3. Хореографічний жарт «Буковинка»
 - «Підем, підем, легіники»
 - «До мене кавалери»
 - «На добрий день, легіники»
 - «Хоровий танець, коломийка»
 - «Коломийки на толоці»
4. Танець «Толока»
5. «Фраїру, фраїру» - лемківська народна пісня, обр. В. Грецишина
6. «Через поле широкее» - нар. кант, обр. В.Шнайдера
7. «Не стій вербо над водою» - нар. пісня, обр. В. Грецишина
8. Хореографічна композиція «Горяночка»
9. «Циганський танець»
10. «Човен хитається» - нар. пісня обр. М. Колеси
11. «Ой хмариться туманиться» - народна пісня обр. А. Кушніренка
12. «Мандріта» - буковинська народна пісня
13. «Єврейський танець»
14. «Била мене мати» - українська народна пісня обр. А. Кушніренка
15. «Ой жінко, жінко» - буковинська народна пісня
16. «Сусідка» - укр. народна пісня обр. В. Гураля
17. «Буковинський танець»
18. «Шануймося, будьмо» муз. М. Мафтуляка
19. «Пиймо, браття» - старовинна буковинська рекрутська пісня
20. «Чорна гора» - сл., муз.Василя Гонтарського
21. «Їхав козак за Дунай» - українська народна пісня обр. Я.Солтиса
22. «Гопак» - український народний танець
23. Многоліття
24. «За Україну» - музика Я. Ярославенка

Проект «Балет» (симфонічний оркестр з балетною групою Заслуженого ансамблю пісні і танцю) 29.04.2023

1. Д. Мійо балет «Створення світу»
2. Л. Колодуб Сюїта №2 «Тече річка» (№ 2)
3. Бела Барток «Румунський танець»
4. М.Вербицький «Мазур»
5. А. Леванон «Хасидський танець»
6. Л. Колодуб Сюїта №2 «Ти до мене не ходи» (№3)
7. Л. Колодуб Сюїта №2 «Гречаники» (№1)
8. Л. Колодуб Сюїта № 2 № 5
9. Л. Колодуб Сюїта №2 «Тиха вода» (№4)
10. Л. Затуловський Сюїта «Блукаючі зірки»

АСО ЗАБАПІТ балет Програма «Балету» створена на основі поєктів «Терра Буковина» та «Великий Млин» присвячена до міжнародного дня танцю.

«Тобі співаю Україно»

(Концерт присвячений 90 річчю з дня народження– Андрія Кушніренка) **28.10.2023**

А.Кушніренко – «Україно любов моя», «Зореслава», «Буковинський вальс», «Пою коня при Дунаю», «Горить моє серце»;

Музично-хореографічна композиція «Червона калина», «Веселкові передзвони», «Єднаймося браття в цю лиху годину, ворога здолаєм, ми – за Україну», «Буковинське подвір'я», «Любіть Україну».

Концерт «У надії Божа Мати»

20.01.2024

«По всьому світу стала новина»

«У надії Божа Мати»

«Ангел пастирям мовить»

«У Святий вечір»

«Тиха ніч, свята ніч»

«Ясні зорі небо вкрили»

«Щедрик»...

«Зродились ми великої години»

«Чорна гора»

«Нової Повстанської»

«Борімося - поборемо, з святою вірою в душі, - за рідний Прапор України на нашій Звільненій землі»

«Аркан»...

«Щедрий вечір, добрий вечір - добрим людям на здоров'я»

«Золоті хіти» І частина

03.10.2024

«Зелений край нашБуковина» в/х/к м.А.Кушніренко, в.М.Бакай, хор-я Д.Ластівка;

«Чом, чом, земле моя» м.Д.Січинський, сл.В.Лебедева, обр.А.Кушніренко;

«Пою коні при Дунаю» м.С.Людкевич, сл.Ю.Федькович, обр.А.Кушніренко;

«Плотогони» м.А.Кос-Анатольського, сл.Т.Севернюк;

«Буковинські вечорниці» м.А.Кос-Анатольського, сл.І.Кутеня, обр.А.Кушніренко;

«Переступи» бук.нар.танець хор-я Д.Ластівка, муз.обробка А.Кушніренко та М.Гакмана;

«Ой, у вишневому саду» у/н/п обр.А.Кушніренко;

«Запалали очі зорями» м.А.Кушніренко, сл.М.Бакай;

«Гірські коломийки»;

«Червона калина» хоровод, хор-я Д.Ластівка, муз.обробка А.Кушніренко;
 «Козак» танець, хор-я Д.Ластівка, муз.обробка Ю.Блещук;
 «Гуцулка» оркестрова обробка В.Попадюк;
 «Чия то долина» у/н/п обробка А.Кушніренко;
 «Легіник» у/н/п обробка А.Кушніренко;
 «Ой пішла я полонинков» бук/н/п обробка М.Кошиць;
 «Ой, дуб дуба» у/н/п обробка М.Раков;
 «Буковинська полька» танець, хор-я Д.Ластівка, муз.обробка І.Міський;
 «Підем стежкою» муз.,сл. Д.Ластівка, обробка А.Кушніренко;
 «Як за дальним небосхилом» муз.П.Майбороди, сл.А.Малишка,
 «Скрипка би не грала» бук/н/п обр.А.Кушніренко;
 «Ярема» у/н/п обробка Я.Цегляр;
 «Святковий танець» хор-я Д.Ластівка, муз.обробка І.Міський;
 «Глибока криниця» бук/н/п обр.А.Кушніренко;
 «На камені» бук/н/п обр.А.Кушніренко;
 «Ой мала вдова три дівчиноньки» бук/н/п обр.А.Кушніренко;
 «Займу я воли» бук/н/п обр.А.Кушніренко;
 «Била мене мати» у/н/п обробка А.Кушніренко, оранж. Для оркестру І.Міський;
 «З того кута, та на той кут» бук/н/п обр.А.Кушніренко;
 «Українська мозаїка» в/х/сюїта хор-я В.Тимошенко, муз.обр.А.Кушніренко, О.Жукова;
 «Побажальна пісня» м.А.Кушніренко, сл. А.Добрянський, муз.обр. О.Жуков.

1971, СМ 02619-20 (LP) Song and Dance Ensemble of Bukovina / **Буковинський ансамбль пісні і танцю**. Худ. керівник Андрій Кушніренко. Диригент оркестру Юрій Блищук

1. Ранок Верховини (А. Кушніренко — В. Колодій) — соліст Я. Солтис
2. П'єса для сопілки (Л. Затуловський) — соліст Д. Левицький
3. А коник чорненький (нар. пісня, обр. А. Кушніренка)
4. Кажуть — стукай (Б. Буєвський — В. Коломієць) — соліст П. Гонтар
5. Запалали очі зорями (А. Кушніренко — М. Бакай) — соліст М. Болотний
6. Коломийки — солісти Марія Мельничук і М. Лосєв
7. Зореслава (А. Кушніренко — І. Кутень) – солісти М. Болотний і С. Шкурган
8. Козак-танець (Ю. Блищук)
9. Ой дуба-дуба (нар. пісня, обр. М. Ракова)
10. Знайшла собі легіня (закарпатська нар. пісня) — солістка М. Ребойчук
11. Стелися, барвінку, сучасний весільний обряд (обр. А. Кушніренка за нар. мотивами)

Буковинський ансамбль пісні і танцю - Ранок Верховини (LP 1971)

1975, С30 05631-2 (LP) Song and Dance Ensemble of Bukovina / **Буковинський ансамбль пісні і танцю**, худ. керівник Андрій Кушніренко

1. Привітальна сюїта (А. Кушніренко – М. Бакай)
2. Тихо, тихо Дунай воду несе (українська нар. пісня, обр. Є. Козака)
3. Фантазія на українські народні теми (І. Міський)

4. Я щаслива зроду (А. Кушніренко – І. Кутень)
5. Як-аша (молдавська нар. пісня)
6. Ксенька-підпенька (А. Кос-Анатольський – І. Кутень)
7. Буковинський вальс (А. Кушніренко – М. Бакай)
8. Садок вишневий коло хати (нар. пісня, сл. Т. Шевченка)
9. Попурі на буковинські народні мелодії (обр. Д. Деминчука)
10. Земле моя (українська нар. пісня, обр. А. Кушніренка)
11. Ой у полі дві тополі (українська нар. пісня)
12. Ой у полі два дубки
(українська нар. пісня, обр. А. Кушніренка)
13. Наламаю маю (О. Білаш – М. Ткач)
14. Пісня молодички (С. Сабадаш – І. Кутень)

Солісти В. Барінов (8), М. Мельничук (4, 7, 14), М. Ребойчук и Н. Каленінова (11), Я. Солтис (10), Я. Худобляк (13), Д. Деминчук – телінка, флюяра, зозулька, сопілка-денцівка, жоломига, кувиця, дуда-коза (9)

Буковинський ансамбль пісні і танцю - Привітальна сюїта (LP 1975)

1965, Д 16077-8 (Grand) **Буковинський ансамбль пісні і танцю**, художній керівник Андрій Кушніренко

1. Дівоча лірична (Г. Шевчук – В. Яворовський)
2. Буковинський край (Є. Козак – І. Кутень)
3. Пісня з полонини (С. Сабадаш – О. Пономаренко)
4. Концертна імпровізація на буковинські народні мелодії
5. Ой піду ж бо я (українська народна пісня)
6. Стежечка моя (В. Михайлюк – І. Кутень)
7. Пісня гуцула (Г. Шевчук – В. Григоренко)
8. Глибока криниця (українська народна пісня)
9. На камені стою (українська народна пісня)
10. Величаєм свою долю (А. Кушніренко – слова народні)

Оркестр п/к Іллі Міського (4)

Солісти: Л. Бачула (1), М. Бакай (3), П. Гонтар (6), чоловічий вокальний квартет (7), М. Мельничук (9)

Буковинський ансамбль пісні і танцю - Дівоча лірична (Grand 1965)

1966, Д—00017493-4 (EP) **Буковинський ансамбль пісні і танцю**. Худ. керівник Андрій Кушніренко

1. Пісня про Лук'яна Кобилицю (С. Сабадаш – І. Кутень)
2. Дівоча танцювальна (А. Кос-Анатольський – І. Кутень)
3. Із-за хмари (А. Кушніренко – І. Кутень)
4. Ми такі паровані (укр. нар. пісня, обр. А. Кушніренка)
5. Ой по горі вітрець повіває (укр. нар. пісня, обр. А. Кушніренка)

Солісти: М. Мельничук (2), М. Гунько і М. Мельничук (4)

Буковинський ансамбль пісні і танцю - Пісня про Лук'яна Кобилицю (EP 1966)

Колядки та Новорічні пісні. 2023

Ангел пастирям мовив	В.Шнайдер	Пречистая Діва	Т. Мудрак
Ангельська пісня	Джон Раттер	Придїть поклонїться	Макк Уїлбер
Бїла хата	С. Железняк	Рожество	Л.Затуловський
Будьте здоровї	М.Гобдич	Слава Рожденному	В. Грицишин
В Вифлеємі днесь Марїя	В.Шнайдер	Спи Ісусе, спи	О.Токар
В Вифліємськїм селищі	В.Лис	Танець феї Дражже	В. Мельничук
В Вифлеємі стала новина	В.Лис	Темнькая нїчка	І. Харитонов
В глибокїй долині	В.Яценко	Тиха нїч	Н.Селезньова
В зеленїм лїску	М.Дацко	Тиха нїч 2	Н.Селезньова
В Марїї Дїви	Макк Уїлберт	Тиха нїч	О.Бондаренко
В недїлю рано	Г.Гаврилець	Тиха нїчка	О. Штукалюк
В цьому домї....	Б.Крижанівський	Тиханїч	Ф. Шуберт
Веселая нам новина	Леся Дичко	Тихий вечїр	О. Юнек
Во Вифліємі зоря сїяє	В. Яценко	Трей Край	Румунська коляда
Дивна нїч	І. Гайденко	Три кораблі	Макк Уїлберт
Дивная новина	О. Штукалюк	Тропар Рїздва	Т. Владишевська
Диво дивнее	В. Степурко	Тропар Рїздва	П. Носов
Добрий вечїр тобі	К. Стеценко	У лїсі темному	О. Чмут
Засвїчу свїчу	Г.Гаврилець	У надїї Божа мати	О.Токар
Звїстка	В. Скиданюк	У недїленьку тай ранесенько	
Коли Христос родився	О. Штукалюк		Б.Крижанівський
Колискова	В. Лис	У яслах простих	Макк Уїлберт
Колядка	О. Штукалюк	Французская колядка	Іуліанїя Денисова
Колядка	Т. Власенко	Чи дома, дома	К.Стеценко
Колядка	В. Лис	Щедрик	М. Леонтович
Народився Бог на санях	В.Жданкін	Щедрївка	О. Штукалюк
Народився Бог на сїні	Р.Стельмашук	Щедрївка	О. Яковчук
Небо і земля	О.Токар	Що то за предиво	В.Барвінський
Небо і земля	К.Стеценко	Що то за предиво	М. Леонтович
Нинї Адаме	В.Яценко	Як Божа мати	В.Яценко
Нова радїсть стала	К. Стеценко	Caroloffthebells	Д.Кауля
Нова радость стала(груз.)	А. Сказабан	Celfardenceput	Н.Селезньова
Нове чудо днесь настало	В.Шнайдер	Jinglebells	Дж. Пьєрпонт
Ой на рїчці на Йорданї	К. Стеценко	Jinglebells	Л. Жульєва
Ой сивая та і зозуленька	К.Стеценко.	Noel	А.Адам
Ой учора із вечора	В. Яценко	NorthenLights	Ола Гжейло
Ой хто, хто Миколая любить?	О.Токар	Oholynight	Оллі Калевї
Ой Чинчику-Васильчику	В. Шнайдер	PanisAngelicus	Оллі Калевї
Пастушок	Джон Раттер	Silentnight, Holynight	Д. Клідесдейл
Пїдем пане брате	В. Яценко	Silent night	Н. Селезньова
Повїй вітроньку	Г. Гаврилець	The first noel	Дан Форрест
Пречиста Дїва по свїту ходила		WhiteChristmas	Оллі Калевї
	А.Алексєєва		
Пречистая Дїва	В.Якимець		

Духовна музика. 2023

Агни парфене Шнайдер В.
 Агни парфене(чол. хор)
 Нектарій Єгінський
 Ангел вопіяше М.Швед
 Ангел вопіяше Вербицький М.
 Ангел вопіяше Шнайдер В.
 Благослови душе моя Господа
 Р.Твардовський
 Благослови душе моя Господа
 Р.Подлубняк
 Благослови душе моя Господа Т.Яшвілі
 Благослови душе моя Господа
 К.Стеценко
 Блажен муж Р. Твардовський
 Богородице Дево В. Шнайдер
 Богородице Дево Арво Піарт
 Богородице Дево І. Шульга
 Богородице Дево А. Гнатишин
 Буди Імя Господнє М.Вербицький
 Величя, величаю тя, Господи А. Ведель
 Верую В. Шнайдер
 Вірую, Господи А. Гнатишин
 Возбранной воеводе Болгарський наспів
 Воскресение твое Христе спасе
 Київський наспів
 Воскрес Иисус от гроба О.Чмут
 Воспойте Господеви песнь нову
 Д.Бортнянський
 Все упованіє мое Г. Гаврилець
 Господи Иисусе Христе Т. Яшвілі
 Днесь висит на древе С.Трубачов
 Душе моя Ведель А.
 Єдин свят С. Воробкевич
 Единородный сыне Н. Ділецький
 Единородный сыне П. Турчанінов
 Иерусалиме светися ныне О.Чмут
 Исаие ликуй Т. Яшвілі
 Исполла эти деспота Локотков
 Камо пойду от лица твоего М. Лисенко
 Кант Великодню Я. Яциневич
 Милость мира В. Файнер
 Милость мира Т. Яшвілі
 Многая літа А.Кушніренко
 Многая літа Д.Бортнянський
 Многая літа А. Ведель
 Многая літа О. Токар
 Не рыдай мене матери О. Чмут
 Ныне отпускаеши Д. Давидовський
 Ныне отпускаеши Р. Твардовський
 О всепетая матери Г. Давидовський.

Откровения блаженнейшего Иеронима

М. Шух

Плотию уснув В. Шнайдер
 Плотию уснув О. Чмут
 Покаяния А. Ведель
 Приидите поклонимся
 Є. Мандичевський
 Псалом №7 В.Стеценко
 Псалом № 42 Толмачов Рубен
 Псалом № 52 Толмачов Рубен
 Псалом № 93 Толмачов Рубен
 Псалом № 132 Толмачов Рубен
 Світе тихий М. Леонтович
 Свят, свят, свят О. Чмут
 Сей день его-же сотвори Господь
 Б. Працюк
 Сей день его-же сотвори Господь
 Д.Бортнянський
 Слава во вышних Богу Д. Бортнянський
 Слава Отцю і Сину... І.Алексійчук
 Спаси люди твоя Господи
 Д. Бортнянський
 Стихіра великої п'ятниці О. Чмут
 Тобі співаємо Л. Дичко
 Трисвято Т. Яшвілі
 Трисвятоє В. Шнайдер
 Хвалите Господа с небес (грецьке)
 Є. Мандичевський
 Хвали душе моя Господа Л. Дичко
 Херувимская В. Шнайдер
 Херувимская 7 Д. Бортнянський
 Херувимская (рум) О. Чмут
 Херувимская Грузинська
 Херувимская М. Кучмет
 Херувимская В. Файнер
 Христос Воскрес (рум) С. Воробкевич
 Христос Воскрес С. Воробкевич
 Христос Воскрес О. Чмут
 Христос Воскрес А. Ведель
 Христос Воскрес В. Довгань
 Царице моя преблагая Р. Твардовський

Додаток до каталогів та крупні форми

Американське попурі О. Чмут
Дитяча опера «Куць» С. Туркевич
Кантата «Кавказ» С. Людкевич
Кантата «Буковина» Є. Мандичевський
Літургія (рум.) Є. Мандичевський
Літургія (Грецька+ Слов'янська)
Є. Мандичевський
Літургія В. Шнайдер
Дит. опера «Пан Коцький» М. Лисенко
Ораторія «Плач Адама» Арво Піарт
Concert №1 Г. Музическу
Der Harmonie Gewalt Є. Мандичевський
Ораторія «Elias» Ф. Мендельсон
Gloria А. Вівальді
Мюзикл «Толишеказка» Є. Воевідка

Крупні форми

Кантата «Гамалія» М. Скорик
Кантата «Заповіт» С. Людкевич
Кантата «Кармінабурана» Карл Орф
«Коронаційна месса» В.А. Моцарт
Літургія С. Воробкевич
«Месса ді Глорія» Дж. Пучіні
«Ода Радості» Л.В. Бетховен
Реквієм В.А. Моцарт
Реквієм М. Дюрефле
Реквієм Г. Форе
Реквієм Дж. Верді
Стабат матер Дж. Перголезі
Опера «Тоска» Дж. Пучіні
Опера «Цар Єдіп» І. Стравінський

. Світський р-р. 2023

Азбука Моцарт В. А.
Ангел явився Дейбук С.
Багьчаларда кестане Касьмова Н.
Балада про Мальви Кушніренко А.
Батьківщино моя Івасюк Володимир
Без надії сподіваюсь Довганич М.
Безкінечна молитва Чмут О.
Безмежнеє поле Лисенко Микола
Березіль Чмут О.
Берестечко Воевідко Євген
Біля тополі Давиденко Віктор
Блоха Воробкевич С.
Блюз диводзвін 1-2 Затуловський Л.
Бо війна війною М. Колеса
Боже великий Єдиний Лисенко Микола
Буковина 1-2 Затуловський Л.
Буковині Селезньова Надія
Буковинські вечорниці
А.Кос-Анатольський
Бють пороги М. Лисенко
В горах грім гуде... Стрілецька пісня
В пам'ять руським кобзарям
Воробкевич С.
Верба Давиденко Віктор
Вернись зі спогадів Гарбуз О.
Весна Затуловський Л.
Весняне Чмут. О.
Веснянка В. Стеценко
Вечір Колеса М.
Вітер з гаєм розмовляє Гембер Г.
Вітер надії Гіна Юрій
Виглядала мати сина Кушніренко Андрій
Видя житія сего я горе Кирейко В.
Виноградна лоза Чмут О.
Водограй Мельник Р.
Воліла б моя мати на світ не родити....
Дерда Іван
Вязанка пісень буковинських авторів
Чмут О.
Гай, зелений гай Давиденко Віктор
Гандзя Концевич Г.
Гей, ви стрільці січовії Леонтович М.
Гей видно село Колеса М.
Гей піду я в ті зелені гори
Довганич М.
Гей плине кача Шнайдер В.
Гей плине кача Якимець В.
Гей по горі Колеса М.
Гей, соколи Токар О.
Героям 20.02. 2014 Є. Воевідка
Гіля, гіля сірі гуси Чмут О.
Гімн ФК «Буковина» Затуловський Л.
Гімн Чернівцям Затуловський Л.

Глибока кирниця	А. Кушніренко	Край, мій рідний край	Мозговий М.
Гомоніла Україна	С. Воробкевич	Краю мій	Гіна Ю.
Горіла сосна	Чмут О.	Кров людська не водиця	Майборода П.
Горіла сосна	Легкого І	Куди пливеш місяцю ясний	Вербицький М.
Горить моє серце	Довганич М.	Куди ти ідеш	Чмут О.
Гуцулка Ксеня	Чмут О.	Купальські 1-2	Станкович Є.
Дагъдан енді бір кьозу	Велишаєв Н.	Лиш раз цвіте любов	Мельник Р.
Данило Галицький	Б. Крижанівський	Любіть Україну	Кушніренко А.
Два перстені	Мельник Р.	Мав я раз дівчиноньку	Галичанський В.
Державний гімн України	М. Вербицький	Марічка	Сабадаш С.
Діброва зелена	Авдієвський	Марот	Є. Мандичевський
Діва Марія	Дутківський Левко	Мелодія	Скорик М.
Дівчина-весна	Давиденко Віктор	Мій голос до Господа	Алексійчук І.
Диво	Затуловський Леонід	Мінори	Шнайдер В.
Диво-дивнес	Степурко В.	Місто Марії	Давиденко Віктор
Дощик	Затуловський Леонід	Місяцю князю	Є. Мандичевський
Дністер	Шевчук Г.	Ми йдемо в бій	Колеса М.
Дударик	Леонтович М.	Ми роду козацького діти	Залеський О.
Думи мої	Козак Є.	Мої Чернівці	Гіна Ю.
Еолова Арфа	Довганич М.	Молитва	Сморогонська Діна
Життя мов сон	Кучмет М.	Молитва за рідне слово	Шнайдер В.
За Україну	Вахнянин Богдан	Молюсь за тебе Україно	Кушніренко А.
За Україну	Кушніренко Андрій	Моя ненька	Затуловський Л.
Задзвенімо разом браття	Ярославенко Я.	Моя Україна	Давиденко Віктор
Зазулька		На перехресті двох сердець	Воєвідка Є.
Мандичевський Є.		На роковини Шевченка	Степовий Я.
Запалали очі зорями	Кушніренко Андрій	На святого Миколая	Чмут О.
Заповіт	Ревуцький Л.	Над Прутом у лузі	Воробкевич С.
Заповіт	Барвінський В.	Наливайте хлопці чари	Затуловський Л.
Заповіт	Кушніренко А. М.	Народились ми в Україні	В. Давиденко
Заповіт	Вербицький М.	Не питай	Гушак В.
Застольна	Верді Дж.	Несе Галя воду	Селезньова Надія
Зелен клен	Давиденко Віктор	Ой глибокий колодязю	Станкович Є.
Зозуля	Кушніренко А.	Ой горе тій чайці	Чмут О.
Зоре моя вечірняя	Чмут О.	Ой гук мати...	Станкович Є.
Зорі	Сморогонська Діна	Ой дуб дуба	Раков
Зоряні війни(попури)	Скиданюк Вадим	Ой зійшла зоря	Леонтович М.
Зродились ми великої години	Антків Б.	Ой летіли дикі гуси	В. Давиденко
Зродились ми ...Н. Селезньова		Ой літає соколونько	Н. Селезньова
І шумить і гуде	Лисоконь О.	Ой на горі два дубочки	В. Івасюк
Із першим променем зорі	Воєвідка Є.	Ой на горі два дубочки	Чмут О.
Італійська полька	Єгоров А.	Ой на горі Імбер	Савчук Є.
Їхав, їхав козак містом	Чмут О.	Ой на горі та й жінці жнуть	Чмут О.
Їхав козак на війноньку	Чмут О.	Ой на Івана Купала	Бідак І.
Качині історії	Давиденко Віктор	Ой під вишнею	Чмут О.
Квітка жасміну	Чмут О.	Ой там з краю дуба	Гушак В.
Коза-дереза	Лисенко М.	Ой там за горою	Крижанівський Б.
Козака несуть	Леонтович М.	Ой ти місяцю	Чмут О.
Колискова	Довганич М.	Ой у вишневому садочку	Кушц М.
Колискова	Селезньова Надія	Ой у вишневому саду	Стадник О.
Коло мої хати	Чмут О.	Ой у лузі червона калина	Лисько В.
Коломийка	Волонтир В.	Ой у саду, саду	Безкоровайний Д.
Копав же я криниченьку	Лисоконь А.	Ой учора, із вечора	Яценко В.
Косив косарь сіно	Мортон		

Ой чий то кінь стоїть	Токар О.	Тільки ти	Воевідко Є.
Ой чого ти почорніло	Ревуцький Л.	Тиха ніч	Довганич М.
Ой чорна я си, чорна	А. Авдієвський	Тихо над річкою	М. Кучмет
Ох це дівчисько загубить тебе!	Є.Воевідко	Три пісні вальси	Давиденко
Пірати карибського моря	В. Давиденко	Віктор	
Пісня	Воевідко Є.	Три тополі	Козак Є.
Пісня бідняків	Воевідко Є.	У долі своя весна	Давиденко Віктор
Пісня про Лук'яна Кобилицю	Сабадаш С.	Уже пора	Гіна Юрій
Пісня про Україну	Сльгісер Й.	Україна	Давиденко Віктор
Пісня про Хотин	Бородинський О.	Україна, вставай	М. Кучмет М
Плавай, плавай	лебедонько	Україно, любов моя	А. Кушніренко
А.Кушніренко		Україна моя	Чмут О.
Пливе кача біла	Чмут О.	Фантазія-мініатюра	Н. Селезньова
Поема про Україну	Александров В.	Фея снів	Затуловський Л.
Порізала пальчик	Бондаренко	Фуга смерті	Пауль Целан
О.		Хайде, като, хайде злато	Алексійчук
Посвята	Гіна Юрій	І.	
Прапор України	Яценко	Хлопці-риболовці	Біда О.
Прелюдія	Леонтович М.	Хора	Мандичевський Є.
Про Україну памятай	Галичанський В.	Хотіла б я піснею стати	Довганич М.
Пряля	Леонтович М.	Хотіла б я піснею стати	Р. Костів
П'ята ранку було темно	В. Давиденко	Хочу бути в тобі	Воевідка Є.
Радуюсь сонячно радуюсь	Чмут О.	Хустина	Ревуцький Л.
Радість	Воевідко Є.	Царевича ліра	Алексійчук І.
Рапсодія	Гіна Юрій	Чарівна скрипка	Токар О.
Реве та стогне Дніпр широкий	Кушніренко А.М.	Червона троянда	Шамлій М.
Рідна мати моя	Авесян Е.	Через поле широкеє	Котко Д.
Рідна мова	Воробкевич С.	Через поле широкеє	Шнайдер В.
Садок вишневий	Вахнянін Б.	Чернівці	Гамма Скупинський
Садок вишневий	Станкович Є.	Чернівці	Чмут О.
Свята земля	Затуловський Л.	Чернівці	Шнайдер В.
Симфонічні фрески(Джерело)	Л. Дичко	Чіп і Дейл	Давиденко Віктор
Симфонія ранку	Чмут О.	Чом ти неприйшов?	Чмут О.
Слід світанку	Чмут О.	Чорна рілля	Крижанівський Б.
Сон	Лисенко М.	Чорнії брови	Чмут О.
Сон	Затуловський Л.	Шість загадок	А. Кушніренко
Сонце заходить	Іконник В.	Шутка	Бах Й.С.
Сосни Вітчизни	Затуловський Л.	Я до тебе лечу	Чмут О.
Ставок заснув	Пфейль Г.	Я кажу годі	Воевідко Є.
Стелися барвінку	Лисенко М.	Я лелію поливаю	Лисоконь А.
Стояла я і слухала весну	Довганич М.	Я піду в далекі гори	Мельник Р.
Суліко	Толмачов Рубен	Я піду в далекі гори	Лисоконь А.
Сусідка	Яциневич Я.	Я тебе чекаю	Новицький М.
Сюїта до опери Історична	Воевідко Є.	Як була я маленька	Авдієвський А.
Там за тихим за Дунаєм	А. Гулак-Артемовський	Я щаслива зроду	Кушніренко А.М.
Твої очі	Чмут О.	Як стрільці йшли з України	Нижанківський Н.
Темна нічка, темна	Корч	Ярема	Галичанський В.
В.			
Тече вода	Давиденко Віктор		
Тече вода в синє море	Лятошинський Б.		
Тече вода зпід явора	Воробкевич С.		

Іноземний репертуар. Архівхору. 2023

Agnus Dei	Samuel Barber	Gloria	Knut Nystedt
Aida (Grand Finale)	G. Verdi	Glorify the name	Donna Adkins
Ameno (Era)	В. Мельничук	Hallelujah	George Wu
Arbol de cancion	Federiko Garcia Lorca	Happy Birthday	ЧмутО.
Astazi se naste Hristos	Constantin	Havana	Pentatonix
Dragusin		Hoist the colors	Ibitoye Emmanuel
Autumn leaves	Р. Толмачов	I Believe	Mark A. Miller
Ave Maria	Jozef Swider	I Feel Good	МельничукВ.
Ave Maria	Бах-Гуно-М.Архаров	Iubite-voi Doamne	М. Lungu
Ave Maria	О. Чмут	Jesu dulcis memoria	Ivo Antognini
Ave Maria Л. Затуловський (В.Шнайдер)		Kyrie	Part Uusberg
Ave Maria	Хав`єрБусто	Lacrymosa	W.A. Mozart
Ave Maria	В. Самофалов	Let my love be heard	Jake Runestad
Ave Maria	Бах-Гуно. І. Лівценко	Libertango	Astor Piazzolla
Ave Maria	Franz Biebl	Mack the Knife	Ward Swingle
Ave Verum	Jake Runestad	Mamma Mia	ABBA
Ave Verum Corpus	W.A. Mozart	Mater amabilis	W.A. Mozart
Beggin	Hay Lee	May it be	Mark Brymer
Benedictus	Karl William Jenkins	May it be	Warren Poquiz
Canta Cucu-a-nstrainare	T. Chiriac	Moon river	Henry Mancini
Cantate Domino	ВітаутасМішкініс	Nostalgias	Dante Andreo
Canto rikordo	В. Губаренко	O salutas Hostia	Eriks Esenvalds
Carmen	G. Bizet	Once upon a time in America	К.Пона
Cavatina Adin(любовнийнапій)		Only in sleep	Eriks Esenvalds
	G. Donizetti	Pavane	Gabriel Faure
Cherry blossoms	ДінаСморогоонська	Petie Messe Solenele	L. Beethoven
Choral fantasy	L. Beethoven	Pre tine te laudam	N. C. Lungu
Con te partiro	Francesco Sartori	Regina Caeli Leatate	T. L. de Victoria
Coro di schiavi ebrei(Набуко)	G. Verdi	Schicksalslied	Johannes Brahms
Crucifixus	Antonio Lotti	Serenity	Ola Gjeilo
Cu vrednicie	Є.Мандичевський	Sevilian Barber	G. Rossini
De Tine se bucura	Al. Podoleanu	Somnoroase pasarele	Tudor Flondor
Didn't my Lord Deliver Daniel		Skyfoall	ДавиденкоВіктор
	Moses Hogan	Stars	Eric Eschenwalds
Disney Love medley	Jamey Ray	Strangers in the night	В. Kaempfert
Disney flay medley	Matthew Peter Clare	Symphone de psalms	І. Стравінський
Domnulet si Domn din cer	Georghe Cucu	Te Deum	S. D. Sandstrom
Einziger Aufzug	Pietro Mascagni	The lion sleeps tonight	Otto Groll
El paso	Federiko Garcia Lorca	The lion sleeps tonight	Bronwen
Elijah Rock	Moses G. Hogan	The Prayer	Carole Bayer
Epic Disney medley	Stephen Calgaro	The sound off Music	О. Чмут
European Anthem	L. Beethoven	Vrind sa aflu gindul mindrei	V. Spatarelu
Fantasy(Final)	L. Beethoven	Yesterday	Lebrecht Klohs
Gaude mater	T. Klonowski	Zuna invierii	N. Lungu
		Aliluia	N. Lungu
		Cu trupul adormind	Serban Marcu

Репертуар ансамблю «Плай»:

I Оркестровки М.Гакмана

1. Вступна полька
2. Гуцульські мелодії (Львів)
3. Фантазія на гуцульські теми
4. Намисто авт.Ю.Польовий
5. Олтенія з реп.Г. Замфір
6. Полька in B I, II з реп. Оркестру Лаутарів
7. Хора in C
8. Віночок - В. Попадюк
9. Бетуга in D -М. Амахілокоае
10. Банат
11. М. Скорик – «Мелодія»
12. Хора з Мержінен
13. Гуцульські мотиви обр.М Гакмана
14. Як на весіллі
15. Бетуга луй Штефэнец
16. Хора де пічок - з реп. оркестру «Молдовдаска» бр. Штефанец
17. Політ джмеля
18. Сільська полька (Львів)
19. Хора боеряске
20. Хора де сербеторь з реп. Анс. «Мелоритм»
21. Бряза рум.нар.м. аранж.М.Гакмана
22. Хора «Буне сьра» рум.н.п. Обр. М.Гакман
23. А. Бідірел – «Хора маре» мелодії Півдня Буковини

II Сольні п'єси Оркестровки М.Гакмана:

1. Парад інструментів
2. Дві мелодії (най)
3. Сюїта на рідкісних нар. інструментах В.Дубенко
4. Хора та бетуга (кавал + кларнет)
5. Гуцулка Д.Попівчук (цимбали)
6. Г. Дініку – «Концертна сирба» (скр.)
7. Г. Дініку – «Поштова карета» (скр.)
8. Ч. Порумбеску – «Балада» (скр.)
9. А. Мільявака – «Мазурка варіата» (скр.)

10. Ж. Буланже - Вальс E dur (скр.)
11. Прикарпатські мелодії (скр.)
12. К. Ротару- «Укр. сувенір» (ак-он)
13. Г. Дініку – «Хора стаккато» (фл)
14. Ф. Полякін – «Le sapagi» (скр.)
15. Циганочка (скр.)
16. Ч. Казаной – Хора ла кавал
17. Масне – «Роздум» (скр.)
18. Полька «Дедушка» (кл.)
19. «Словацький чардаш» (кл.)
20. «Унгаріш» (скр.)
21. Rieding – “Libelletanz” (скр.)
22. Тозелли – Серенада (скр.)
23. Хора Пастушок (соп.)
24. Прикарпатські гаївки (тилінка+двод.)
25. Хора in Am+A+ "Урэтурэ”(Транс.) (скр.)
26. Хора букурештенілор (ак-он)
27. Хора ши хора мішкате (ак-он)
28. Хора і сирба (най)
29. Хора де концерт (най)
30. Сициліана і алегро (най)
31. В.А.Моцарт - Ельвіра Мадіган (най)
32. Де ла прімеріе-н сус (най)
33. Сырбэ бэтрыняскэ (най)
34. Бриу – В. Луце (цимбали)
35. Сырба де демулт (най)
36. «Дін буката мя де пине» (най)
37. «Хора вісулуй меу» (ак-он)
38. «Буковинські мелодії» (сопілка)
39. Сюїта мелодії на різних інструментах
40. С. Меркаданте – «Рондо руссо» (най)
41. Сирбе олтенешть (най)
42. Immer Kleiner (кл.)
43. Merle Blanc (соп.)
44. Вальс – Пешков (ак-он)
45. Хора і сирба Em (скр.)
46. А. Кіряк – «Сільвія» (най)
47. Бриу пе лок – М.Аміхалакіоае (ак-он)
48. Хора Букуріей (скр.)

III Пісні Оркестровки М.Гакмана:

1. Два дубки
2. Соколи
3. Тиха вода
4. Маруся
5. А ти чорнява
6. Ой, хмариться
7. Ти ж мене підманула
8. Ніч одате ну є біне
9. Ой чорна я си чорна
10. Буковино ти зелена
11. Україна (Т. Петриненко)

IV Пісні (соло+ ак-мент) Орк.М.Гакман

1. Казав мені батько - (соло- В.Фісюк)
2. Ганзя -//-
3. Гуцулка Ксеня -//-
4. З сиром пироги -//-
5. Мав я раз дівчиноньку -//-
6. Два кольори -//-
7. Ніч яка місячна -//-
8. Запалали очі зорями -//-
9. Ой ти дівчино -//-
10. Стрілись дві дівчини -//-
11. Дивлюсь я на небо -//-
12. Рідна мати моя -//-
13. Як надійшла любов -//-
14. Core'ngrato -//-
15. Mamma -//-
16. Mexiko -//-
17. Скажите девушки -//-
18. Гордая прелесть осанки -//-
19. Л. Денца «Фунікулі-фунікула» -//-
20. Tu sa nun chiagne -//-
21. La belle de Cadix -//-
22. La donna e mobile -//-
23. Арія Лауретти (Соло - Б.Зайцева)
24. На вулиці скрипка грає -//-
25. Ой я знаю, що гріх маю -//-
26. Я щаслива зроду -//-
27. Чотири воли (Соло – О.Урсуляк)
28. Ой піду я межі гори -//-

29. AVE – Saccini -//-
30. Садок вишневий -//-
31. Пісня молодички -//-
32. Як поїхав мій міленький -//-
33. Кобзар (Соло – І.Раца)
34. Луме, Луме -//-
35. Луме, драгэ луме -//-
36. Радул мамей -//-
37. Сатул меу -//-
38. Сание ку зургэлэй -//-
39. Марічка -//-
40. Пісня з полонини -//-
41. Бине-й шеде месей меле -//-
42. Тече річка по долині (Соло - Б.Зайцева)
43. Ой співаночки мої (Соло - В.Скицько)
44. Прилетіла ластівка (Соло – В.Соболев)
45. Бэдицэ, бэдицэ (Соло - Т.Стругар)
46. Кынтэ кукул -//-
47. Ла жок -//-
48. L. Arditi – П Васіо (Соло - Б.Зайцева)
49. И. Кальман – Арія Сильвы -//-
50. Ф. Легар – (Дует)
51. Дж. Верді – «Бріндісі» -//-
52. О. Білаш – Як надійшла любов -//-
53. М. Лисенко «Віють вітри» (Б.Зайцева)
54. «Коли заснули сині гори»
55. «Соловейко» - (Соло - Б.Зайцева)
56. «Місяць на небі» (Дует)
57. «О доле мію» (Дует)

V Рум. пісні - ак-мент:

1. «Мындрэ-й хора-н Буковина» (Алекс-на)
2. «Бэдицэ, бэдицэ» - -//-
3. «Ну-с фрумоасэ, ничь н-ам фост» -//-
4. «Сынт фатэ дин Буковина» (А.Каланча)
5. «Баде – пэдулар» -//-
6. «Еу прин кодру рэтэческ» - -//-
7. «Тропэиць фечорь ку драг» - -//-
8. «Вин ку дор дин Буковина» (Ю.Левчик)
9. «Кынтэ кукул» -//-
10. «Фрунзулицэ верде, верде матостат»-//-
11. «Бине-й шеде месей меле» -//-
12. «Луме, драгэ луме» - Gm

Репертуар студентського хору

«Резонанс»:

1. «Стелися барвінку» Українська народна пісня Обр. Г.М Давидовського
2. «Ой у полі криниченька» Укр. Нар. пісня Обр. О.Александрової
3. В.А.Моцарт «Requiem aeternam» I частина
4. «Молитва за Україну Боже великий єдиний» муз. М.Лисенка, Аранж. О.Кошиця сл. О.Кониський
5. «Богородице Діво, Радуйся» О. Юнек
6. «Чайка» Муз. Є. Козака , сл. А.Пашка
7. «Весняний хоровод» муз. А. Кушніренка, сл. А.Добрянського Фрагмент з одноактної народної опери “Буковинська весна”
8. «Ой ти місяцю» Українська народна пісня обр.М.Мафтуляка
9. «Любіть Україну» Сл. В.Сосюри, муз. М.Мафтуляка
10. Одночастинна кантата для соліста, хору і симфонічного оркестру «Молюсь за тебе, Україно», музика та слова Андрія Кушніренка
11. «Закувала зозуленька» сл.Т.Шевченка., муз.Ф.Надененка
12. «Верховино - світку ти наш» обр.М.Коника
13. «Щедрик» Українська народна пісня в обробці М.Леонтовича
14. «Ранок Верховини» Муз. А. Кушніренка, сл. В.Колодія
15. «Ой, у лузі червона калина» Укр. Нар. пісня обр. А.Авдієвського
16. Gaudeamus - студентський гімн
17. «Виглядала мати сина» Буковинська народна пісня обр.А.Кушніренка.
18. «Вставай Україно» Муз.Б.Ніконорова, сл.Я. .Кушніра
19. «Тиха ніч» (колядка) Муз. Ф. Грубера, сл. й. Мор обр, О. Токар
20. «На небі зірка» (колядка) обр.О.Нижанківського
21. «У надії Божа Мати» Українська народна пісня обр.В.Грицишина
22. «Щедрівка» Обр.О.Яковчук
23. «Пречиста Діва Сина родила» Колядка
24. «Коляда-колядка» Муз. Л. Кабільника
25. «Веснянка» Обр О.Яковчука
26. «Ой на горі сніг біленький» Муз. В. Стененка
27. «Чарівна скрипка» Муз. І. Поклада. обр. О. Токар
28. «Розкопаю я гору» Українська народна пісня Обр. О. Некарасова
29. «Висока верба» Обр. І. Бідака
30. «Ой, чий то кінь стоїть» Укр. н. п. обр. О. Токар
31. «І в Вас, і в нас хай буде гаразд» обр. О. Токар
32. «Косив косар сіно» Обр. І. Мартона
33. «Гей волошин сіно косить» укр.н.п. обр.М.Лисенка
34. «Чорний крук» Муз. К. Данькевича з опери «Богдан Хмельницький»
35. «Думи мої думи» Обр. Є.Козака, сл.Т.Г.Шевченка
36. «Сонце заходить» Муз. В.Іконника, сл.Т.Г.Шевченка
37. «Заповіт» обр. А.Кушніренка, сл.Т.Г.Шевченка
38. «Садок вишневий коло хати» Муз. Б.Вахнянина, сл. Т. Г.Шевченка
39. «Святий Боже» Муз. С.Воробкевича
40. «Заключне Купало» Муз. Є.Станковича з фолькопери «Цвіт папороті»
41. «У вінок Федьковичу» Муз. А.Кушніренка сл. М. Ткача
42. «Многая літа» Муз. С.Воробкевича, Аранж. А.Кушніренка
43. «Гімн Чернівецького університету ім. Ю. Федьковича» Муз. А.Кушніренка, сл.. Б.Мельничука
44. «Буковина» муз. Гамма Скупинського
45. «Будьте здорові»
46. «Ой, хто, хто Миколая любить»
47. «Пісня про Буковину»
48. Yesterday
49. Carol of Bells (Pentatonix Version)
50. «Дощик» укр. нар. пісня обр. А.Дмитровича
51. «Як я була мала-мала» обр. А.Кушніренка
52. «Буковинські вечорниці» А.Кос-Анатольський

Хоровий репертуар дівочого хору «ANIMA»

Твори зарубіжних композиторів

1. Дж.Перголезі «Stabat Mater»
2. Дж.Перголезі «Allegro»
3. К.Дженкінс «Adiemus»
4. Дж.Леннон «Because»
5. Дж.Гершвін «ClaryoHands»
6. Венгеліс «Conquest of Paradise»
7. J.Revaux «La Maladie D'amour»
8. Л.Армстронг «Let my people go»
9. J. Kander «Theme From New York, New York»
10. Негритянський спірічуелс «Mary Had a Baby»
11. Ф.Меркурі « Богемська рапсодія»

Твори українських композиторів та народні пісні в обробках

12. М.Скорик «Намалюй мені ніч»
13. Б.Фільц «Ангелику»
14. А.Кос-Анатольський «Цимборики»
15. С.Людкевич «Гагілка»
16. Є.Станкович «Глибокий колодязю»
17. М.Дацко «Щедрівонька»
18. О.Яковчук «Ой в борі»
19. Д.Василик «Колядниця»
20. Є.Вітошинський «Радість нам ся являє»
21. Ю.Антків «Бог ся рождає»
22. Ю.Антків «Вифлеємі днесь Марія»
23. П.Стельмащук « Човен»
24. Л.Горова «Музика звучить»

Твори буковинських композиторів та народні пісні в обробках

25. А.Плішка «Подивлюся аж світає»
26. А.Плішка « Учїтеся брати мої»
27. С.Воробкевич «Рідна мова»
28. А.Кушніренко « Плине кача»
29. А.Кушніренко «Сонечко низенько»
30. А.Кушніренко «Веселкові передзвони»
31. А.Кушніренко « Не забути Карпат»
32. А.Кушніренко «Фрагмент сучасного буковинського весільного обряду»
33. А.Кушніренко « Весняний хоровод»
34. Г.Скупінський «Скрипка»
35. Г. Скупінський «Гуцульські співанки»
36. Невідомий автор «Моя Молдавія»

Духовні твори

37. М.Вербицький «Отче наш»
38. М.Березовський «Радуйтеся праведнії»
39. А.Ведель «Нехай сповняться уста наші»
40. А.Ведель « Разбойнікі благоразумного»
41. Г.Музіческу « Rugaciunea»
42. М.Лисенко «Боже великий єдиний»

Репертуар чернівецького фольклорного театру-студії «Гердан»

Авторських пісень близько десяти, та біля – 300 народних пісень у аранжуванні Гердану або створене для нього Анастасією Костюк, Любов'ю Скоропадюк та Андрієм Циганком.

Благодійний концерт «На Різдво» від театр-студії «Гердан» 22.12.2023

1. Ой, ходить сон коло вікон"
2. Колядка "Спи, Ісусе, спи"
3. Колядка "Нова радість стала"
4. Колядка "Ізпрежди віка"
5. "Ішов Миколай лужком,
бережком"
6. Колядка "В неділю рано сонце
сходило"
7. Щедрівка "Ой, чи є, чи нема пан
господар вдома"
8. Обряд водіння Кози
9. Щедрівка "З того колосочка буде
пива бочка"
10. Народна пісня "Новий рік
надходить"
11. Ой, господарю-господаречку
12. Колядка "Що то за предиво"
13. Колядка "Бог ся рождає"
14. Щедрівка "Ой, сивая та й
зозуленька"
15. Щедрівка "Щедрий вечір, добрий
вечір"
16. "Ой, на річці, на Йордані"

Обр. керівниці театру Анастасії Костюк.

<https://www.youtube.com/watch?v=Is34ZfZ3oYM>

Альбом «По-за ночі» фольклорна театр-студія «Гердан»

1. А вже весна
2. Слава Сонцю - аранж
Л.Скоропадюк
3. Чабан
4. Вдова
5. Ой ходить сон - у.н.п.
6. В неділю рано
7. Гуцулка Ксеня - муз. та сл.
Я.Барнич, аранж. А. Циганка
8. Василю, Василю
9. По-за ночі муз. та сл..
А.Костюк
10. Ой, легойка коломийка
11. Вийди
12. Із прежди віка
13. По святій горі - у.н.п.

https://youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_mreue_QtT48reQmNBz7h-MbrAt65iXfCo&si=Aek8Vij_qIIVQIsV

Благодійний сольний концерт фольклорного театру «Гердан».

Презентація нового альбому «По-за ночі» 3 серпня 2024 р.

1. Слава Сонцю
2. Із прежди віка
3. Туман
4. Сербин
5. Чабан
6. Вдова
7. Гиля-гиля сірі гуси
8. Жовняр
9. Весна
10. Вийди
11. Кладочка
12. Біла мене мати
13. Ой підемо жінко
14. Ой служив я в пана
Коломийки
- 15.
16. Тинди-ринди
17. Василю, Василю
18. По-за ночі
19. По святій горі

**Репертуар народного оркестру єврейської музики
КБУ «Будинок культури мікрорайошу «Роша» м.Чернівців**

1. Хай буде життя	- Л. Фельдмана
2. Парафраз на тему«Зробимо суботу»	- Л. Фельдмана
3. Дойна та гуцульський фрейлехс	- Л. Фельдмана
4. Єврейська хора	- Л. Фельдмана
5. Садгірський хасідл	- Л. Фельдмана
6. Танок кухини	- Л. Фельдмана
7. Мазл Тов!	- Л. Фельдмана
8. Танок сватів	- Л. Фельдмана
9. Парафраз Л.Яблокова на тему:
«Купіть папіроси»	- Л. Затуловського
10. Буковинська храмова	- Л. Фельдмана
11. Банатський танок	- Л. Фельдмана
12. Хава Нагіла	- Л. Фельдмана
13. Весільний марш	- Л. Фельдмана
14. Угорська пісня тачардаш	- Л. Фельдмана
15. Польський фрейлехс	- Л. Фельдмана
16. Плач за невісткою та гарячий танок	- Л. Фельдмана
17. Сербський фрейлехс	- Л. Фельдмана
18. Колискова	- Л. Фельдмана
19. Фрейлехс	- Л. Затуловського
20. Валігула	- Л. Затуловського
21. Весільна мозаїка	- Л. Затуловського
22. Старий мотив	- С. Дербенко
23. Східне рондо	- Л. Фельдмана
24. «Аїдіше маме»	-Л. Фельдмана
25. Вальс	- М. Файнер
26. Лібертанго	- А. П'яццолла
27. Кубинський танок	- І. Тамарін
28. Кумпарсіга	- обр. Л. Фельдмана
29. Коломийка з балету«Хустка Довбуша»	- А. Кос-Анатольський
30. «Ой, ці бублички»	- Л. Фельдмана

**Репертуар народного аматорського
оркестру народної музики «Мугурел» центру культури, та дозвілля
Глибоцької ОТГ с. Опришени**

1. «В саду гуляла»	Українська народна пісня
2. «Василію, Василію»	Українська народна пісня
3. «Весільна сирба»	Українська народна пісня
4. «Порізала пальчик»	Українська народна пісня
5. «Чорні очка»	Українська народна пісня
6. «Віночок українських народних мелодій»	обр. Німіжан М.Л.
7. «Віночок румунських народних мелодій»	обр. Райляну Д.І
8. «Santa cucu-n Bucovina»	Румунська народна мелодія
9. «Hora pa bătaï»	Румунська народна мелодія
10. «Rața»	Румунська народна мелодія
11. «Bucovina toată-n flori»	Румунська народна пісня
12. «Bătuta»	Румунська народна мелодія
13. «S-am canti cobzar»	Румунська народна пісня
14. «Ia uitați-vă feciori»	Румунська народна пісня обр.Семко В.А.
15. «Bade ciobănaș»	Румунська народна пісня

16. «Bătrâneasca»	Румунська народна мелодія
17. «Calibreaza»	Румунська народна мелодія
18. «Hora si Sârba»	Румунська народна мелодія обр. Німіжан М.
19. «Coborând din deal în vale»	Румунська народна пісня
20. «Sârba ciobănaș»	румунська народна мелодія, обр. Русу С.В.
21. «Așa este viața»	Румунська народна пісня
22. «Suita»	Румунська народна мелодія
23. «La zestre»	Румунська народна мелодія Німіжан М.Л.
24. «Aseară vântul bătea»	Румунська народна пісня
25. «Sus pe culmea dealului»	Румунська народна пісня
26. «Coasa»	Румунська народна мелодія

**Репертуарнародного аматорського оркестру народних інструментів
«Валя Прутулуй» БНТД с.Горбова**

1. Suita Instrumentală – și Orchestra Fraților Advahov
2. «Nunta ca la Chișinău» молдавська народна мелодія
4. «In drum spre casă» Orchestra Lăutarii si Nicolae Botgros
5. «Український сувенір» Г. Банарюк
6. «Hora moldovenilor» - Orchestra LautariisiNicolaeBotgros
7. «Bate Toba Bate Bate» Zinaida Julea și Orchestra Fraților Advahov
8. «Suită de melodii românești» (Сюїта румунських мелодій)
9. «Hanul Mărioarei» - Ansamblul etnofolcloric Plăieșii
10. «HoradelaNord»- OrchestraLăutariicondusaNicolaeBotgros
11. «Sârba» - молд. нар. танець
12. «Bătuta» - молд. нар. танець
13. «La vatra jocului» (у співпраці з танцювальним ансамблем «Алунелу»)
14. Молдавська народна пісня «Așa se joacă pe la noi». (солістка Паламарю Сабріна).
15. «Hora Flacailor» Румунський народний танець (співпраця з танцювальним ансамблем «Алунелу»)
16. «Bătuta» румунська народна мелодія (соло на саксофоні Горошішін Денис)
17. «Dans de Sărbătoare» молдавський народний танець (співпраця з танцювальним ансамблем «Алунелу»)
18. «Sârba de deschidere» румунський народний танець
19. «Ce frumoase este viata» румунська народна пісня (солістка Саранчу Тетяна)
20. «Foaie verde mărdomnesc» молдавська народна пісня (соліст Ільєш Раду)
21. «Cat voi fi si voitrei» молдавська народна пісня (солістка Якобуца Марія)
22. «Cântec de nuntă» румунська народна пісня (солістка Саренку Сільвія)
23. «Azi e sărbătoare» («Sârba De Demult») румунська народна пісня (сол. Якобуца М.)
24. «Багечасул» румунська народна пісня (солістка Якобуца Марія)
25. «Hai la joc» румунська народна пісня (солістка ПержаруЛучія)
26. «Jocul Istamult imi place» молдавська народна пісня (солістка Пержару Лучія)
27. «Bate murgul din picior» молдавська народна пісня (соліст Якобуца Іван)
28. «Ca la breaza» (соліст-акордеоніст Скалко Дмитро)
29. «Казачок» (співпраця з танцювальним ансамблем)
30. «Руская пляска» (співпраця з танцювальним ансамблем)
31. «Hostropat» Румунський народний танець (співпраця з танцювальним ансамблем)
32. «Буковинський танець» (співпраця з танцювальним ансамблем)
33. «Hora si Sârba» (співпраця з танцювальним ансамблем)
34. «Cânt de dragul inimii» Попурі румунських народних пісень (солістка М. Якобуца)
35. Молдавська сучасна пісня «Drumurile noastre toate» (Соліст Деніс Аштефаніце)
36. «La ziua mea» Румунська сучасна пісня (соліст Ігор Костя).

37. «Briul» Румунські народні мелодії
 38. «La multi ani!» Новорічна хореографічна композиція (співпраця з танцювальним ансамблем «Алунелул» та дитячими танцювальними колективами «Гіочел» та «Мугурел»).

**Репертуар народного аматорського оркестру народних інструментів
 «ПлаюлХерцей»**

1. «Ostropat»	– аранж. І.Кришмару;
2. «Mas duce si eu la jos»	– аранж. І.Кришмару;
3. «Pe toloaca satului»	– аранж.. І.Кришмару;
4. «Viata ma purtat prin lume»	– аранж.. І.Кришмару;
5. «Purpuriide melodii ucrainene»	– аранж..І.Кришмару;
6. «Hora dinspre ziua» – Гаврил Гроник, аранж.. І.Кришмару;	
7. «Crengula verde de brad»	– аранж.. І.Кришмару;
8. «Vine-i sa-de mesei melei»	– аранж.. І.Кришмару;
9. «Foaie verde si un chiper»	– аранж.. І.Кришмару;
10. «Omagiului Nicolae Sulac» – Молдавські народні мелодії	
11. Попурі румунських мелодій	- аранж. І.Кришмару
12.«Cand aud ca-n sat e jos»	- аранж. І.Кришмару
13. «Hai mandro vino-n soa»	- аранж. І.Кришмару
14. Танцювальні пісні	– аранж. І.Кришмару
15. «Словацькі мелодії»	– аранж. І.Кришмару
16. «Mi-am făcut bondiță nouă»	– аранж.І.Кришмару
17. «Ca moldoveanca nu-i nimeni»	– аранж. І.Кришмару
18. «Rau ma dor ochii ma dor»	– аранж. І.Кришмару
19. «Dar cand vine dragostea»	– аранж. І.Кришмару
20. «Карусель» – А.Фоссен,	- аранж. І.Кришмару
21. «Sirba de la nord»	– аранж. І.Кришмару
22.« Voie buna fac cand vreau»	– аранж. І.Кришмару
23.«Am plecat si sant strain»	– аранж. І.Кришмару
24.«Hora lautareasca»	– аранж. І.Кришмару
26. «Basmaluta»	– аранж. І.Кришмару
27. «Balada»	– аранж. І.Кришмару
28. «Lupul»	– аранж. І.Кришмару
31. «Mă mîndresc cu lăutarii»	– аранж. І.Кришмару
32. «Hora și bătuta»	– аранж. І.Кришмару
35. «Чардаш» – В.Монті,	- аранж. І. Кришмару

**Репертуар народного аматорського фольклорного колективу «В'янечек» клубу
 села Аршиця Сторожинецького району Чернівецької обл.**

Bukimoje, buki	гімн буковинців
Bukowinotyzieluna	буковинська народна пісня
Cyganka	регіональна народна пісня
Czyjaś topolana	регіональна народна пісня
Drobnerybki	польська народна пісня
Gdybyorlembyc	польська народна пісня
Gorialawiśnia	польська народна пісня
Hejsokoly	
Kołomegoogrodeczka	польська народна пісня
Koszulinkacinka	регіональна народна пісня
Naszyrokimpolu	польська народна пісня
Oj tam pod gajem	польська народна пісня
Oj ty dziewczyno	

Panowie mularze	народна пісня
Pije Kuba do Jakuba	польська народна пісня
Podzielonymdymbem	регіональна народна пісня
Posłali mi pirszego	місцева народна пісня
Raznabalu	польська народна пісня
Siałem pszeniczkę i drobny owies	польська народна пісня
Siedziaładziejczyna	польська народна пісня
Slónczkozaszło	регіональна народна пісня
Tamnabloniu	польська народна пісня
Tamnagórijedłowina	буковинська народна пісня
UmlynarczkiWemlynie	польська народна пісня
Wtymzielonymgaiku	регіональна народна пісня
WyszłaMarysianaBukowine	польська народна пісня
Z góry woda na dół cieczę	
Z tamtej strony wody	
Za górami, za lasami	
Под польським небем	
У нас джисьяй великі баль -	місцева народна пісня
В'язанка українських народних пісень	
Дулче-йвинул -	румунська народна пісня

KOLEĐY I PASTORALKI

A my dzieci mali
 Dajcie że nam Panie
 Pastuszkowie bracia mili
 Stała sie nam dziś nowina
 W dzień Bożego Narodzenia
 W tej koledzie
 Zaświeciła jasna gwiazda

ДОДАТОК 3

MUSIC HALL
Музика Різдва

Заслужена артистка України
Олена УРСУЛЯК (коллакторка концерту)

Станіслав НАГОРНИЙ (гітара)
Каморний хор "ЧЕРНІВЦІ"

17 січня / MUSIC HALL / 18.30

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

КОНЦЕРТ
ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО
БУКОВИНСЬКОГО АНСАМБЛЮ
ПІСНІ І ТАНЦЮ ІМЕНІ А.КУШНІРЕНКА
"У НАДІЇ БОЖА МАТИ"

20.01.2024 / ЗАЛ ФІЛАРМОНІЇ / 16.00

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

ЗАЛ ФІЛАРМОНІЇ
22.05
поч. 18.30

Ювілейний концерт
заслуженого артиста України
Миколи Гакмана

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
з 23 березня по 7 квітня

23.03 / органный зал / 17.00	СВІТЛАНА БАРГАУС	ОРГАН
24.03 / органный зал / 17.00	НАТАЛІЯ ЛЕНДЕЛ	ОРГАН
25.03 / органный зал / 18.30	АВГУСТА ШИШКІНА	ОРГАН
26.03 / органный зал / 18.30	ОЛЕНА МАЦЕЛЮХ	ОРГАН
27.03 / органный зал / 17.00	НАТАЛІЯ ЛЕНДЕЛ	ОРГАН
28.03 / органный зал / 18.30	ОЛЕНА МАЦЕЛЮХ	ОРГАН
29.03 / органный зал / 18.30	АВГУСТА ШИШКІНА	ОРГАН
30.03 / органный зал / 18.30	НАТАЛІЯ ЛЕНДЕЛ	ОРГАН
31.03 / органный зал / 17.00	ОЛЕНА МАЦЕЛЮХ	ОРГАН
01.04 / органный зал / 17.00	НАТАЛІЯ ЛЕНДЕЛ	ОРГАН
02.04 / органный зал / 18.30	АВГУСТА ШИШКІНА	ОРГАН
03.04 / органный зал / 18.30	ОЛЕНА МАЦЕЛЮХ	ОРГАН
04.04 / органный зал / 17.00	НАТАЛІЯ ЛЕНДЕЛ	ОРГАН
05.04 / органный зал / 17.00	ОЛЕНА МАЦЕЛЮХ	ОРГАН

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
з 23 березня по 7 квітня

31.03 / органный зал / 17.00
концерт органіст на класичній класичній

Олена Мацелюх (орган)
Тетяна Петришина (скрипка)

ГЕНДЕЛЬ, ВІВАЛЬДІ, БАХ, ШАРАПЕНТЬЕ, БУКСТЕХУДЕ, П'ЕРНЕ, ЛЕВІН

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
з 23 березня по 7 квітня

23.03 / органный зал / 17.00

Світлана Баргаус

за участі
Ольги Антощук (скрипка)

БАХ, ГЕНДЕЛЬ, ВІВАЛЬДІ

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
з 23 березня по 7 квітня

24.03 / органный зал / 17.00

Наталія Лендел

БАХ, ШАРАПЕНТЬЕ,
БУКСТЕХУДЕ, П'ЕРНЕ, ЛЕВІН

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
з 23 березня по 7 квітня

27.03 / органный зал / 18.30

Августа Шішкіна

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
з 23 березня по 7 квітня

28.03 / органный зал / 18.30

Олена Мацелюх

МУЗИКА ЙОГАННА СЕБАСТЬЯНА БАХА

Офіційні квитки KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

SOUNDS OF BACH
ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ 3-23 СЕРПНЯ на 7 квітень

Олександр Цибульський
(Вестралія)
2.04 / органий зал / 10.30

Меланія Макаревич
(Італія, фортепіано)
4.04 / органий зал / 10.30
БАХ, БУДІНИ, ПІСТ, РАВЕНЬ, ДЕНІС, ПІВНІЙНИСЬКИЙ

Жан-Марі Леру
(Франція - орган)
6 та 7 квітень / органий зал / 17.00
МУЗИКА ПОГАННА СЕБАСТ'ЯНА БАХА

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
3-21 ЛИПНЯ ПО 25 СЕРПНЯ

INVICTUS / НЕСКОРЕНІ

Світлана Бардауг
21.07 / органий зал / 17.00
Й.С. Бах, А. Вівальді, Я. Сібеліус, С. Вакарчук, Я. Євнуцький, живий звук

Ольга Стрілецька
27.07 / органий зал / 17.00
за участі Августини Шишкіної (чоловік, фортепіано), К. Бальбастру, Й.С. Бах, Ж.-Ф. Рамо, П.В. Клерандо, А. Вівальді, Ж.Ф. Дандріс, живий звук

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

INVICTUS / НЕСКОРЕНІ

Августина Шишкіна
29.07 / органий зал / 17.00
PIANO & ORGAN DUET
К. Барц, С. Фурт, А. Пінцолі, Г. Даннер, Я. Барселон, А. Гільман, Р. Дюрантоскі, живий звук

Наталія Лендел
18.08 / органий зал / 17.00
М. Височна, К. Урбан, Я. Савітнік, О. Мазурек, С. Фурт, В. Вейс, Я. Лешчак

Олена Мацелюх
18.08 / органий зал / 10.30
Станіслав Назорний (чоловік, орган), живий звук

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

INVICTUS / НЕСКОРЕНІ **INVICTUS / НЕСКОРЕНІ** **INVICTUS / НЕСКОРЕНІ**

24, 25 серпня / органний зал / 17.00

Жан-Марі Леруа
(Франція, орган)

живий звук

13.00 / органний зал / 18.30

Світлана Позднішева
(Україна, орган)

живий звук

9.00 / органний зал / 18.30

Віталій Дворовий
(Україна, орган)

живий звук

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 508 40 40 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 508 40 40 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 508 40 40

ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

INVICTUS / НЕСКОРЕНІ

4.00 / органний зал / 17.00

Ольга Єфремова
(Україна, орган)

Дж. Фрескопальмі, А. Вівальді, Й.С.Бах, М.Д'Сєрі

живий звук

ФЕСТИВАЛЬ КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ
БУКОВИНСЬКИЙ ЛИСТОПАД 2024

5 листопада
виступ філармонії
початок в 18.30

АКАДЕМІЧНИЙ СИМФОНІЧНИЙ ОРКЕСТР
Чернівецька область / Філармонія «Львів» & Львів

Турковський
Вольфганг Вайгель (диригент)
Алісія Холоменюк (сольовий скрипка)
Юліанна Іосип Союзанський

Місцева інноваційна симфонія ІІІ у Львові
Алісія Холоменюк (сольовий скрипка)
Юліанна Іосип Союзанський (сольовий контрабас)
Борис Рибакін - контрабас Юліанна Іосип Союзанський

живий звук

відкриття фестивалю

Концерт органної музики

Світлана Бардаус
(Україна, орган)

03.11.24
органний зал / 17.00
м. Чернівці

живий звук

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 508 40 40 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 225 90 21 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 225 90 21

ФЕСТИВАЛЬ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

ФЕСТИВАЛЬ КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ
БУКОВИНСЬКИЙ ЛИСТОПАД 2024

03.11.24
органний зал / 17.00

відкриття фестивалю
Світлана Бардаус

05.11.24
органний зал / 18.30

Академічний симфонічний оркестр
Диригент: Вольфганг Вайгель
Алісія Холоменюк (сольовий скрипка)
Юліанна Іосип Союзанський

06.11.24
органний зал / 18.30

«InaGO orchestra» (Україна)

07.11.24
органний зал / 18.30

Академічний симфонічний оркестр «Модерні»
Диригент: Вольфганг Вайгель
Алісія Холоменюк (сольовий скрипка)
Юліанна Іосип Союзанський

09.11.24
органний зал / 17.00

Концерт органної музики

Олена Удрас
(Литва, орган)

09.11.24 / органний зал / 17.00
м. Чернівці

живий звук

08.11.24 / зал «Чернівці» / 18.30

FueGo orchestra
(Україна)

живий звук

10.11.24
органний зал / 17.00

відкриття фестивалю
Академічний симфонічний оркестр «Модерні»
Диригент: Вольфганг Вайгель
Алісія Холоменюк (сольовий скрипка)
Юліанна Іосип Союзанський

живий звук

07.11.24
органний зал / початок о 18.30

«Чернівці»
Соло: Віталій Дворовий
Місце: Надія Селіванова

живий звук

ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 225 90 21 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 225 90 21 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 225 90 21 ОФІЦІЙНІ КВИТКИ **KARABAS.COM** +380 (95) 225 90 21

Фестиваль класичної музики
БУКОВИНСЬКИЙ ЛИСТОПАД 2024

10 листопада
Зал філармонії
початок о 17.00

АКАДЕМІЧНИЙ КАМЕРНИЙ ОРКЕСТР
SARACISIO

У складі:
Диргент, соліст - народний артист України РИВКО ЧЕЛОВЕК

У програмі:
С.Менделєєв, Е.Григ

ЖИВІЙ ЗВУК

ПРЕМСА 20 листопада 18.30

24 листопада 17.00

КРИЗЬ ETNO - МЮЗИКЛ

СТОЛІТТЯ

ЗАСЛУЖЕНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ БУКОВИНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ ПІСНІ ТА ТАНЦІ ІМ. А.ДУШІНГЕРКА

ЖИВІЙ ЗВУК

ТАНЦІ БУКОВИНИ

авторський концерт
ЛЕОНІДА СИДОРЧУКА
ЗАСЛУЖЕНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ БУКОВИНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ ПІСНІ ТА ТАНЦІ ІМ. А.ДУШІНГЕРКА

17 ЛЮТОГО / ПОЧ. 18.30

ЗАСЛУЖЕНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ БУКОВИНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ ПІСНІ ТА ТАНЦІ ІМ. А.ДУШІНГЕРКА

ЖИВІЙ ЗВУК

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: KARABAS.COM +380 (99) 225 90 21

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

21 лютого 2023

Мовна палітра
БУКОВИНИ

Зал філармонії
початок о 16.00

1.03

МЕРЦІШОР СВЯТО ВЕСНИ

Ансамбль народної музики «Півай»
Оркестр народної музики «Вітер»
Повітряний ансамбль «Спар»
Оркестр народної музики

ЖИВІЙ ЗВУК

Зал Філармонії

РАЗОМ ДО ПЕРЕМОГИ

ЖИВІЙ ЗВУК

25 червня 2023

БУКОВИНА
естрадно-духовий оркестр

ЖИВІЙ ЗВУК

MandyczewskiFest

ВІДЗЕРКАЛЕННЯ

№	Назва	Час	Місце
1	Вітер	18.00	Зал Філармонії
2	Вітер	18.00	Зал Філармонії
3	Вітер	18.00	Зал Філармонії
4	Вітер	18.00	Зал Філармонії
5	Вітер	18.00	Зал Філармонії
6	Вітер	18.00	Зал Філармонії
7	Вітер	18.00	Зал Філармонії
8	Вітер	18.00	Зал Філармонії
9	Вітер	18.00	Зал Філармонії
10	Вітер	18.00	Зал Філармонії

ЖИВІЙ ЗВУК

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

Органний зал

07.10.2023 17.00

Зірки повертаються додому

Ансамбль «Півай»
Музична асоціація «Вітер»
Музична асоціація «Спар»

Солісти:
Диргент оркестру України
Микола ПІВАЙ (скрипка)
Андрій МАНДИЧЕВСЬКИЙ (акордеон)
Андрій МАНДИЧЕВСЬКИЙ (акордеон)

ЖИВІЙ ЗВУК

26 лютого / зал філармонії

Тобі співаю, Україно

Концерт заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю ім. А.Душінгерка

ЖИВІЙ ЗВУК

Зал Філармонії / лютого 11.00

«З ОЦЕРЕРА ДУШІ»
«DIN IZUORUL SUFLETULUI»

Концерт оркестру народної музики
Ім. А.Душінгерка

ЖИВІЙ ЗВУК

Неймовірно святкова програма

Silent night

Академічний камерний хор
«Чернівці»

16.01.22
зал філармонії
поч. о 17.00

ЖИВІЙ ЗВУК

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

14/05

ЗРОДИЛИСЬ МИ ВЕЛИКОЇ ГОДИНИ

Концерт заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю ім. А.Душінгерка

ЖИВІЙ ЗВУК

Зал Філармонії

ПАЙ

Концерт заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю ім. А.Душінгерка

6 травня / поч. 18.30

ЖИВІЙ ЗВУК

Концерт хорової мрії

камерний хор
«Чернівці»

24.06.22 / зал філармонії / 18.30

ЖИВІЙ ЗВУК

Фестиваль класичної музики
БУКОВИНСЬКИЙ ЛИСТОПАД 2022

Органний концерт Олександра Халася «Сонат»
12.11 / Органний зал / 18.30

Органний концерт Олександра Халася «Сонат»
12.11 / Органний зал / 18.30

Органний концерт Олександра Халася «Сонат»
12.11 / Органний зал / 18.30

Органний концерт Олександра Халася «Сонат»
12.11 / Органний зал / 18.30

ЖИВІЙ ЗВУК

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР: KARABAS.COM +380 (95) 508 40 40

Festivalul Gavril / Festivalul pentru Tineret
Gavril Musicescu
 4-7 noiembrie 2021, ora - ora
 Iași - România
 Iași - România

Se acordă
Diploma de Onoare
 Corbii Academiei Fenelon al Filarmonei DMYTRO GNAZUK,
 Chernivtsi - Ucraina, dirijor Nadia Seleznova,
 pentru participarea sa la Festivalul Gavril Musicescu și pentru participarea
 în cadrul Galei Festivalului Gavril Musicescu
 pentru Tineret Gavril Musicescu, Iași - România

Director Festival
 Doina I. Doroș Dumăscu

FESTIVALUL - CONCURS CORAL
 INTERNAȚIONAL PENTRU TINEREȚI
Gavril Musicescu
 EDIȚIA Nr. 4 - Toamnă 2021, IAȘI, ROMANIA
 Comisia de jurizare

1. Prof. Dr. Irina
 Kuznetsov - Rusia,
 membru onorabil al Uniunii
 Compozitori din Rusia
 (prof. Irina Kuznetsov)

2. Prof. Dr. Irina
 Kuznetsov - Rusia,
 membru onorabil al Uniunii
 Compozitori din Rusia
 (prof. Irina Kuznetsov)

3. Prof. Dr. Irina
 Kuznetsov - Rusia,
 membru onorabil al Uniunii
 Compozitori din Rusia
 (prof. Irina Kuznetsov)

НОВОРІЧНО - РІЗДВИНА
БУКОВИНА
 КОНЦЕРТ ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО
 БУКОВИНСЬКОГО АНСАМБЛЮ ПІСНІ І ТАНЦЮ
 ІМ. А. КУШІВЧЕНКА

Чернівецька обласна філармонія
 ім. Д. Галіцького

Концертний вересень

01.09	Концертний вересень	17.00
05.09	Концертний вересень	18.30
06.09	Концертний вересень	17.00
08.09	Концертний вересень	18.30
11.09	Концертний вересень	17.00
13.09	Концертний вересень	18.30
15.09	Концертний вересень	17.00
20.09	Концертний вересень	18.30
22.09	Концертний вересень	17.00
26.09	Концертний вересень	18.30
29.09	Концертний вересень	17.00

Чернівецька обласна філармонія
 ім. Д. Галіцького

Концертний травень

04.05	Концертний травень	17.00
07.05	Концертний травень	18.30
09.05	Концертний травень	17.00
14.05	Концертний травень	18.30
15.05	Концертний травень	17.00
16.05	Концертний травень	17.00
20.05	Концертний травень	18.30
21.05	Концертний травень	17.00
23.05	Концертний травень	17.00
30.05	Концертний травень	17.00

ПЛОША ФІЛАРМОНІ!
ПАЙ
 концерт - заслуженого артиста України М. ДЖИМАН,
 соліста симфонічного оркестру України в. АНДРИЙ,
 в. САНДРА - ЧЕБАН,
 4 ТРАВНЯ 2021 ПОЧ. 15.00

7/05
Великодні дзвони
 концерт
 ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО
 БУКОВИНСЬКОГО АНСАМБЛЮ
 ПІСНІ І ТАНЦЮ ІМ. А. КУШІВЧЕНКА

Чернівецька обласна філармонія
 ім. Д. Галіцького

Концертний червень

02.06	Концертний червень	18.30
06.06	Концертний червень	17.00
13.06	Концертний червень	17.00
18.06	Концертний червень	18.30
19.06	Концертний червень	17.00
20.06	Концертний червень	17.00
21.06	Концертний червень	18.30
27.06	Концертний червень	17.00
28.06	Концертний червень	17.00

Чернівецька обласна філармонія ім. Д. Галіцького
 Органний Музей

Органний Музей

25.07	Віктор Дижак	17.00
01.08	Євгенія Беаумас	17.00
08.08	Надія Юрчук	17.00
11.08	Сальваторе Пронесті	18.30
12.08	Сальваторе Пронесті	18.30
15.08	Світлана Поднірніва - Сабла Стрельцова	17.00
21.08	Жан-Марі Леро	17.00
22.08	Жан-Марі Леро	17.00
24.08	Світлана Барауш	17.00

23 серпня
ПОСЛАНІЄ
 ОРАТОРІЯ
 «Вірність і любов і непереможливість»
 Андрій Шурин, Юрій Калюка, Надія Селенко

25.08
 зал філармонії
25.08
 Концерт фортепіанної музики
 До 200-річчя видатного піаніста
Кароля Мюклі
 Концерт фортепіанної музики
 «CAPRICCIO»
 27.08
 зал філармонії

Чернівецька обласна філармонія
 ім. Д. Галіцького

Концертний вересень

04.09	Концертний вересень	17.00
07.09	Концертний вересень	18.30
10.09	Концертний вересень	18.30
12.09	Концертний вересень	17.00
17.09	Концертний вересень	18.30
19.09	Концертний вересень	17.00
22.09	Концертний вересень	18.30
23.09	Концертний вересень	18.30
24.09	Концертний вересень	18.30
26.09	Концертний вересень	17.00
30.09	Концертний вересень	18.30

ЗАЛ ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ
ПАЙ
 концерт - заслуженого артиста України Микола ДЖИМАН,
 соліста симфонічного оркестру України в. АНДРИЙ,
 в. САНДРА - ЧЕБАН,
 7 ЖОВТНЯ 2021 ПОЧ. 15.30

14 жовтня
**ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОГО
 КОЗАЦТВА**
 концерт
 заслуженого академічного
 БУКОВИНСЬКОГО
 ансамблю пісні і танцю
 ім. А. Кушівченка

11-15 жовтня
**ВІСНИКОВСЬКИЙ
 Листопад 2021**
 11.11, 12.11, 14.11, 17.11, 19.11

ШОПЕН
 КАРЛОВИЧ
 ПОЛЬСЬКА
 МУЗИКА
 В УКРАЇНІ
 МОЮШКО

19/11
 Академічний камерний
ХОР ЧЕРНІВЦІ
ДІАМАНТИ

ДО ДНЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
ВУКОВИНА
 ЕСТРАДНО-ДУХОВИЙ ОРКЕСТР
 5 ГРУДНЯ / ПОЧ. 17.00

12 грудня
**БУКОВИНСЬКИЙ
 ЯРМАРОК**
 ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО БУКОВИНСЬКОГО
 АНСАМБЛЮ ПІСНІ І ТАНЦЮ ІМ. А. КУШІВЧЕНКА

19 грудня
 До Святого Миколая
 ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО БУКОВИНСЬКОГО АНСАМБЛЮ
 ПІСНІ І ТАНЦЮ ІМ. А. КУШІВЧЕНКА

ДОДАТОК И

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
(ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

ОБЛАСНА КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА

«ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ ІМЕНІ ДМИТРА ГНАТЮКА»

пл. Філармонії, 10, м. Чернівці, 58002, тел. (0372) 52 55 09, тел./факс 52 31 39
e-mail: filarmonia-cv@i.uaweb: www. filarmonia.cv.ua Код ЄДРПОУ № 02224726

№ _____ На № _____ від _____

З В І Т

ОКУ «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка»
За 2024 рік

Розділ I. Загальні положення

Обласна комунальна установа «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка» (надалі – Філармонія) є державною комунальною власністю Чернівецької обласної ради і діє згідно Статуту Філармонії та положення про державну концертну організацію.

Філармонія є юридично самостійна виробничо-творча структура, що фінансується з державного бюджету, а також частково з господарської діяльності.

Основним завданням діяльності обласної філармонії є створення досконалих концертних програм, які направлені на формування високих естетичних смаків, духовного збагачення народу, сприяння суспільним процесам духовного творення, розвитку національної культури і мистецтв. Філармонія є осередком проведення всієї концертної діяльності за місцем свого розташування, здійснює музично-просвітницьку роботу, постійно організовує та проводить гастролі художніх колективів і окремих виконавців, залучає у встановленому порядку до концертної діяльності артистів та художній персонал театрів, кіно, телебачення і радіомовлення, членів творчих спілок, професорсько-викладацький склад і контингент навчальних закладів культури та мистецтв.

Метою діяльності Філармонії є відображення та збереження національної культурної спадщини, духовного збагачення народу, сприяння становленню гармонійної особистості, духовного розвитку, збагачення змісту буття окремої людини та суспільства в цілому. Широка популяризація вітчизняного та зарубіжного академічного мистецтва шляхом організації та проведення концертів, творчих вечорів, музичних постановок, оперних і балетних спектаклів, концертів-презентацій, фестивалів.

Філармонія є організатором фестивалів: «Буковинський листопад», «SoundsofBACH», «INVICTUS», «Різдвяний органний фестиваль».

Розділ II. Зал філармонії

Історія Чернівецької обласної філармонії сягає середини XIX ст., коли чернівецькі меломани у 1862 році заснували товариство, що офіційно називалося «Спілка сприяння музичному мистецтву на Буковині», або скорочено «Музичне товариство» (Musikverein Czernowitz). Ця організація, яка фактично була міською філармонією, добилася спорудження спеціалізованого приміщення «Концертної зали», що стало осередком культури та мистецтва. На сцену зали «Музичного товариства» виходили Сидір Воробкевич, Адальберт Войтех Гржималі, Енріко Карузо, Соломія Крушельницька, Микола Лисенко, Філомена Лопатинська, Євсей Мандичевський, Модест Менцинський, Кароль Мікулі, Пауль Морганс, Йозеф Шмідт, Поль Робсон, Антон Рубінштейн, Орест Руснак, Жак Тібо, Федір Шаляпін, та багато інших.

8 липня 1940 року було утворено вже саму Чернівецьку обласну філармонію, при якій діяли народний хор та концертна бригада.

У радянський період з 1944 року філармонія виконувала своє завдання через концерти власних творчих колективів, так і через виступи артистів зі світовими іменами: Бориса Гмирі, Дмитра Гнатюка, Марії Бієшу, Зари Долуханової, Леоніда Когана, Дмитра Кабалевського, Сергія Лемешева, Мусліма Магомаєва, Євгенії Мирошниченко, Давида Ойстраха, Едіти П'єхи, Аркадія Райкіна, Натана Рахліна, Святослава Ріхтера, Бели Руденко, Мстислава Ростроповича, Миколи Сліченка, Анатолія Солов'яненка, Степана Турчака, Леоніда Утьосова, Клавдії Шульженко, Наума Штаркмана та інших.

Зі сцени обласної філармонії зазвучали і стали відомі світові Іво Бобул, Юрій Гіна, Леонід Затуловський, Павло Дворський, Василь Зінкевич, Анатолій Євдокименко, Віктор Костриж, Софія Ротару, Євген Савчук, Лілія Сандулеса, Сіді Таль, Андрій Шкурган, Семен Шкурган, Назарій Яремчук; вокально-інструментальні ансамблі — «Смерічка», «Червона Рута», «Буковина», «Черемош», «Жива вода».

Після проголошення Незалежності України, з 1991 року, буковинці мають можливість насолоджуватися чудовими виступами багатьох колективів філармонії, а також митців зі світовим ім'ям Богодар Которович, Ніна Матвієнко, Андрій Шкурган, Андрій Белов, Фабіо Мастранжело, Василь Герело, Курт Шмідт, Марк Волох, Юнг Кеунг Кім, Девід Б'юн, Клаус Бауер, Андрій Савчук, Мирослава Которович, Богдана Півненко, Олег Крися, Ольга Ліфоренко, Микола Сук, Дмитро Клименко, Ігор Муравйов, Етела Чуприк, Лідія Футорська, Лідія Шутко, Кирил Стеценко, Дмитро Морозов, Мирослав Кріль, Кшиштоф Камінський, Єжи Ермін, Олександр Козаренко, Мирослав Скорик, Олександр Пірієв та багато інших. Творчі колективи філармонії отримали можливість виступати в Італії, Канаді, Німеччині, Польщі, Румунії, Словаччині, США, Франції, Південній Кореї презентуючи твори вітчизняних та зарубіжних класиків.

У 2016 році Чернівецькій обласній філармонії було присвоєно ім'я нашого славетного земляка Дмитра Гнатюка.

Зал філармонії налічує 558 місць.

Розділ III. Зал органної та камерної музики

На початку 70-х років 19-го століття кількість вірмен міста Чернівці та околиць склала 985 осіб

Віруючі вірмено-католики прийняли рішення збудувати у Чернівцях кам'яну церкву шляхом збору добровільних внесків.

З середовища вірмен був створений будівельний комітет. До складу комітету ввійшли шановані люди, в основному великі землевласники. Президентом став Якоб фон Петрович, який на той час був бургомістром міста.

Проект храму був розробив відомий чеський архітектор Йозеф Главка. Будівництво церкви завершилось у жовтні 1875 року. Церква була освячена і отримала назву на честь святого Григорія Просвітителя. В її архітектурі переплелися елементи романського та готичного стилів, а також українського бароко.

В радянський період з 1944 до 1986 року церква не функціонувала. У 1986 році споруду Вірменської церкви передано Чернівецькій філармонії для використання під зал органної та камерної музики. В 1988 році приміщення реконструювали. Чеська фірма «RIDER» виготовила і встановила орган.

Сьогодні Вірменська церква Святих апостолів Петра і Павла — діюча церква східного обряду. Занесена до списку будівель, які охороняються державою.

З 2018 року проводяться фестивалі органної та камерної музики: весняний - «SoundsofBACH», літній - присвячений Дню Незалежності - «INVICTUS» та з 2024 року - зимовий «Різдвяний органний фестиваль».

Зал органної та камерної музики розрахований на 240 місць.

Розділ IV. Організація творчо-виробничої діяльності

Основною формою виробничо-творчої діяльності обласної філармонії – є концертна діяльність основана на виконанні творчих планів сформованих для розвитку філармонії.

При Філармонії працюють і розвиваються 9 творчих колективів:

1. Заслужений академічний Буковинський ансамбль пісні і танцю імені Андрія Кушніренка заснований у листопаді 1944 р. – художній керівник народний артист України Ярослав Солтис;

2. Академічний симфонічний оркестр заснований у листопаді 1992 р. - художній керівник і головний диригент заслужений діяч мистецтв України Йосип Созанський;

3. Лауреат Республіканського конкурсу /1978 р./ академічний камерний оркестр «Саргіссіо» заснований у жовтні 1975 р. - художній керівник Народний артист України Павло Чеботов;

4. Академічний камерний хор «Чернівці» заснований у лютому 1993 р. художній керівник – Лауреат обласної літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича, Заслужена діячка мистецтв України Надія Селезньова.

5. Солісти філармонії / «Музична просвіта»/ заснована у квітні 1953 р./; художньо-артистичний персонал з грудня 2021р.

6. Дует «Писанка» заснований у квітні 1990 р./ - у складі Народних артистів України Оксани Савчук та Івана Кавацюка;

7. Солістка-органістка: з серпня, 1992 р. лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича Світлана Бардаус;

8. Ансамбль народної музики «Плай» заснований у грудні, 1994 р. художній керівник Заслужений артист України Микола Гакман;
9. Естрадно-духовий оркестр «Буковина» заснований у вересні 2016 р., художній керівник і головний диригент, лауреат обласної літературно - мистецької премії ім. С. Воробкевича, Заслужений працівник культури України Георгій Новаковський.

У 2024 року у філармонії проведено **215** заходів, що становить . З них **77** заходів – сторонні колективи. Художніми колективами та солістами обласної філармонії проведено **138** заходів що становить **270** концертних норм . З них **36** – це благодійні заходи спрямовані для створення святкового настрою та для підтримки внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців, **2** – концерти проведені за межами області і **7** за межами країни. Загальна кількість слухача дорівнює **18997 ос.** Дохід від концертної діяльності склав **3 702 785,08 грн.** Дохід від іншої виробничої діяльності склав **2 300 162 грн.** Безкоштовно мали змогу відвідати концерти у 2024 році - **2836 осіб.**

Концертну норму не виконав жоден колектив. Відповідно до Плану це складає **41,96%**, а відповідно до 2023р. виконання концертних норм ще зменшилося на **20%**. Кількість слухача зменшилася майже на **35%** відповідно до 2023 року.

Фінансову норму виконали колективи – Академічний симфонічний оркестр (**183%**), Заслужений академічний ансамбль пісні і танцю ім. А.Кушніренка (**174 %**), академічний камерний оркестр «Саргіссіо» (**116 %**), солістка-органістка С.Бардаус (**126 %**).

Загалом по установі дохід від концертної діяльності склав **117,55%** плану та збільшився на **42,5%** відносно 2023року. За рахунок вірному та пропорційному розподілу бюджетних коштів, вдалося виплатити в повному обсязі заробітною плату працівникам, оплатити відпустку та допомогу на оздоровлення. Не зважаючи на всі вище зазначені чинники, колектив докладає багато зусиль, щоб концертна діяльність продовжувалася.

На факт невиконання концертних та фінансових норми впливають різні чинники:

- 1) війна з рф;

Мобілізація частини артистичного персоналу, відтік професійних кадрів, низька зарплата призвели до неуккомплектованості колективів та відсутності можливості їх поповнення. Навчальні заклади КЗ «Чернівецький фаховий коледж мистецтв ім. С. Воробкевича» і Кафедра музики Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича не можуть, у повному обсязі, забезпечити потребу у професійних артистичних кадрах бо самі потерпають від зменшення фінансування та від відсутності абітурієнтів оркестрового та вокального фахового спрямування. Такий фактор обмежує можливість систематичного проведення концертів. Вихід з даної ситуації – це залучення студентів до роботи в колективах, а також **створення спільних проєктів між професійними музичними установами у яких, також, бракує артистичних кадрів.**

- 2) **Застаріла законодавчо-нормативна база, яка стримує розвиток нових компетентностей.**

- 3) Відсутність комунікаційної стратегії;

Для реалізації мистецьких задумів, сьогодні потрібно володіти компетенціями у сфері маркетингу, створення аудіо та відео контенту, рекламної продукції. Для такого виду діяльності, що потребує цілого штату, у нас немає спеціалістів. До цього пункту, також, відноситься комунікація з іншими галузями: освіта, медицина та інші, що суттєво «збіднює» процес виховання та реабілітації (оздоровлення) дітей та громадян. Звичайно, створювати освітні чи реабілітаційні проєкти для разового показу є не рентабельним для установи, оскільки потрібно залучати для написання сценаріїв фахівців педагогічної та медичної освіти, використовувати сильну візуальну підтримку та залучати до участі артистів з різних структурних підрозділів. Такі виховні та реабілітаційні проєкти повинні створюватися на замовлення відповідних відомств та оплачуватися з бюджету цих відомств.

Проте, не зважаючи на вище зазначені обставини, особливо хочеться відзначити роботу солістів-вокалістів підрозділу «Художньо – артистичний персонал» - ЗАУ Володимира Фісюка та Лауреатку мистецької премії ім. Сіді Таль Богдану Зайцеву-Чебан. Невтомна праця над своїм професійним ростом поклала їх на один щабель з провідними солістами оперних театрів. Відкриттям для глядачів стало нове амплуа артистки Заслуженого академічного ансамблю пісні і танцю ім. А.Кушніренка – Мар'яни Українець, яка, в якості театральної акторки, дебютувала у виставі «Меланхолійний вальс» (реж. Т.Воронова) та у етно-мюзиклі «Крізь століття» (реж. І.Петрусак). Успішною є робота підрозділу «Зал органної та камерної музики». Високі показники творчої діяльності показала солістка-органістка лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича Світлана Бардаус, демонструючи нові програми насичені цікавим репертуаром. Завдяки кропіткій та наполегливій роботі в.о. Генерального директора Юрія Гавриляка напрацювалися сталі зв'язки між органістами з України та Європи. Завжди цікаві програми та проекти для органу до яких залучаються вокалісти та інструменталісти. З тріумфом пройшов IV весняний Фестиваль органної та камерної музики «SOUNDSofBACH», VII літній Фестиваль «INVICTUS» - присвячений Дню Незалежності, та з 2024 року I - зимовий «Різдвяний органний фестиваль».

Додатки:

1. Програми та виконавці.
2. Афіші та посилання.
3. Виконані концертні плани.
4. Концертна діяльність.
5. Таблиця виконання концертних норм.

В.о. Генерального директора

Юрій ГАВРИЛЯК

Звіт підготувала
Головний художній керівник
Руслана Косар

УКРАЇНА
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОДА
**ОКУ «ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ
імені ДМИТРА ГНАТЮКА»**

пл. Філармонії, 10, м. Чернівці, 58002, тел. (0372) 52-55-09, тел./факс 52-31-39
E-mail: filarmonia-cv@i.ua Web: www.filarmoniya.cv.ua Код ЄДРПОУ № 02224726

З В І Т

ОКУ «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка»
За 2023 року

Розділ I. Загальні положення

Обласна комунальна установа «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка» (надалі – Філармонія) є державною комунальною власністю Чернівецької обласної ради і діє згідно Статуту Філармонії та положення про державну концертну організацію.

Філармонія є юридично самостійна виробничо-творча структура, що фінансується з державного бюджету, а також частково з господарської діяльності.

Основним завданням діяльності обласної філармонії є створення досконалих концертних програм, які направлені на формування високих естетичних смаків, духовного збагачення народу, сприяння суспільним процесам духовного творення, розвитку національної культури і мистецтв. Філармонія є осередком проведення всієї концертної діяльності за місцем свого розташування, здійснює музично-просвітницьку роботу, постійно організовує та проводить гастролі художніх колективів і окремих виконавців, залучає у встановленому порядку до концертної діяльності артистів та художній персонал театрів, кіно, телебачення і радіомовлення, членів творчих спілок, професорсько-викладацький склад і контингент навчальних закладів культури та мистецтв.

Метою діяльності Філармонії є відображення та збереження національної культурної спадщини, духовного збагачення народу, сприяння становленню гармонійної особистості, духовного розвитку, збагачення змісту буття окремої людини та суспільства в цілому. Широка популяризація вітчизняного та зарубіжного академічного мистецтва шляхом організації та проведення концертів, творчих вечорів, музичних постановок, оперних і балетних спектаклів, концертів-презентацій, фестивалів.

Філармонія є організатором фестивалів: «Буковинський листопад», «MandyczewskiFest», «SoundsofBACH» «Літній фестиваль органної та камерної музики».

Розділ II. Зал філармонії

Історія Чернівецької обласної філармонії сягає середини XIX ст., коли чернівецькі меломани у 1862 році заснували товариство, що офіційно називалося «Спілка сприяння музичному мистецтву на Буковині», або скорочено «Музичне товариство» (Musikverein Czernowitz). Ця організація, яка фактично була міською філармонією, добилася спорудження спеціалізованого приміщення «Концертної зали», що стало осередком культури та мистецтва. На сцену зали «Музичного товариства» виходили Сидір Воробкевич, Адальберт Войтех Гржималі, Енріко Карузо, Соломія Крушельницька, Микола Лисенко, Філомена Лопатинська, Євсей

Мандичевський, Модест Менцинський, Кароль Мікулі, Пауль Морганс, Йозеф Шмідт, Поль Робсон, Антон Рубінштейн, Орест Руснак, Жак Тібо, Федір Шаляпін, та багато інших.

8 липня 1940 року було утворено вже саму Чернівецьку обласну філармонію, при якій діяли народний хор та концертна бригада.

У радянський період з 1944 року філармонія виконувала своє завдання через концерти власних творчих колективів, так і через виступи артистів зі світовими іменами: Бориса Гмирі, Дмитра Гнатюка, Марії Бієшу, Зари Долуханової, Леоніда Когана, Дмитра Кабалевського, Сергія Лемешева, Мусліма Магомаєва, Євгенії Мирошниченко, Давида Ойстраха, Едіти П'єхи, Аркадія Райкіна, Натана Рахліна, Святослава Ріхтера, Бели Руденко, Мстислава Ростроповича, Миколи Сліченка, Анатолія Солов'яненка, Степана Турчака, Леоніда Утьосова, Клавдії Шульженко, Наума Штаркмана та інших.

Зі сцени обласної філармонії зазвучали і стали відомі світові Іво Бобул, Юрій Гіна, Леонід Затуловський, Павло Дворський, Василь Зінкевич, Анатолій Євдокименко, Віктор Костриж, Софія Ротару, Євген Савчук, Лілія Сандулеса, Сіді Таль, Андрій Шкурган, Семен Шкурган, Назарій Яремчук; вокально-інструментальні ансамблі — «Смерічка», «Червона Рута», «Буковина», «Черемош», «Жива вода».

Після проголошення Незалежності України, з 1991 року, буковинці мають можливість насолоджуватися чудовими виступами багатьох колективів філармонії, а також митців зі світовим ім'ям Богодар Которович, Ніна Матвієнко, Андрій Шкурган, Андрій Белов, Фабіо Мастранжело, Василь Герело, Курт Шмідт, Марк Волох, Юнг Кеунг Кім, Девід Б'юн, Клаус Бауер, Андрій Савчук, Мирослава Которович, Богдана Півненко, Олег Крися, Ольга Ліфоренко, Микола Сук, Дмитро Клименко, Ігор Муравйов, Етела Чуприк, Лідія Футорська, Лідія Шутко, Кирил Стеценко, Дмитро Морозов, Мирослав Кріль, Кшиштоф Камінський, Єжи Ермін, Олександр Козаренко, Мирослав Скорик, Олександр Пірієв та багато інших. Творчі колективи філармонії отримали можливість виступати в Італії, Канаді, Німеччині, Польщі, Румунії, Словаччині, США, Франції, Південній Кореї презентуючи твори вітчизняних та зарубіжних класиків.

У 2016 році Чернівецькій обласній філармонії було присвоєно ім'я нашого славетного земляка Дмитра Гнатюка.

Зал філармонії налічує 558 місць

Розділ III. Зал органної та камерної музики

На початку 70-х років 19-го століття кількість вірмен міста Чернівці та околиць складала 985 осіб

Віруючі вірмено-католики прийняли рішення збудувати у Чернівцях кам'яну церкву шляхом збору добровільних внесків.

З середовища вірмен був створений будівельний комітет. До складу комітету ввійшли шановані люди, в основному великі землевласники. Президентом став Якоб фон Петрович, який на той час був бургомістром міста.

Проект храму був розробив відомий чеський архітектор Йозеф Главка. Будівництво церкви завершилось у жовтні 1875 року. Церква була освячена і отримала назву на честь святого Григорія Просвітителя. В її архітектурі переплелися елементи романського та готичного стилів, а також українського бароко.

В радянський період з 1944 до 1986 року церква не функціонувала.

У 1986 році споруду Вірменської церкви передано Чернівецькій філармонії для використання під зал органної та камерної музики. В 1988 році приміщення реконструювали. Чеська фірма «RIDER» виготовила і встановила орган.

Сьогодні Вірменська церква Святих апостолів Петра і Павла — діюча церква східного обряду. Занесена до списку будівель, які охороняються державою.

Зал органної та камерної музики розрахований на 240 місць

Розділ IV. Організація творчо-виробничої діяльності

Основною формою виробничо-творчої діяльності обласної філармонії – є концертна діяльність, основана на виконанні творчих планів сформованих для розвитку філармонії.

При Філармонії працюють і розвиваються 9 творчих колективів:

1. Заслужений академічний Буковинський ансамбль пісні і танцю імені Андрія Кушніренка заснований у листопаді 1944 р. – художній керівник народний артист України Ярослав Солтис;

2. Академічний симфонічний оркестр заснований у листопаді 1992 р. - художній керівник і головний диригент заслужений діяч мистецтв України Йосип Созанський;

3. Лауреат Республіканського конкурсу /1978 р/ академічний камерний оркестр «Саргіссіо» заснований у жовтні 1975 р. - художній керівник Народний артист України Павло Чеботов;

4. Академічний камерний хор «Чернівці» заснований у лютому 1993 р. художній керівник – Лауреат обласної літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича, Заслужена діячка мистецтв України Надія Селезньова.

5. Солісти філармонії / «Музична просвіта»/ заснована у квітні 1953 р./; художньо-артистичний персонал з грудня 2021р.

6. Дует «Писанка» заснований у квітні 1990 р./ - у складі Народних артистів України Оксани Савчук та Івана Кавацюка;

7. Солістка-органістка: з серпня, 1992 р. лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича Світлана Бардаус;

8. Ансамбль народної музики «Плай» заснований у грудні, 1994 р. художній керівник Заслужений артист України Микола Гакман;

9. Естрадно-духовий оркестр «Буковина» заснований у вересні 2016 р., художній керівник і головний диригент, лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича, Заслужений працівник культури України Георгій Новаковський.

За 2023 року філармонії проведено **345** заходів. З них **57** заходів – сторонні колективи. Художніми колективами та солістами обласної філармонії проведено **287** заходи що становить **62,4%** виконання концертної норми. З них **18** – це благодійні заходи спрямовані на підтримку внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців, **10** – концертів проведених за межами області і **16** за межами країни. Загальна кількість слухача дорівнює **29 100 ос.** Дохід від концертної діяльності склав **2 597 693 грн.** Дохід від іншої виробничої діяльності склав **2 060 132 грн.**

Концертну норму виконав колектив – Академічний симфонічний оркестр (157,5 %).

Фінансову норму виконали три колективи – Академічний симфонічний оркестр (125,2 %), академічний камерний оркестр «Саргіссіо» (117,7 %), солістка-органістка С. Бардаус (154,3 %). На факт невиконання фінансової норми впливають такі чинники:

- 1) неспроможність колективу адаптуватися до реальних викликів сьогодення;
- 2) не достатня рекламна підтримка концертів;
- 3) неуплектованість колективів професійними артистичними кадрами;
- 4) війна з РФ;
- 5) мобілізація частини артистичного персоналу.

Загалом показники по установі збільшилися на 35 % відповідно до 2022 року. За рахунок економії бюджетних коштів вдалося виплатити заробітню платню в повному обсязі працівникам, оплатити відпустку та допомогу на оздоровлення. Не зважаючи на всі вище зазначені чинники, колектив докладає багато зусиль, щоб концертна діяльність продовжувалася.

Всі успішні концертні програми, по суті – є проектами, тому, що вони створені у співпраці між декількома колективами (філармонійними і ззовні) та мали сильну технічно - візуальну підтримку.

За межами області відбулися концерти проведені ансамблем народної музики «Плай» (м. Івано-Франківськ) та Заслуженим академічним Буковинським ансамблем пісні і танцю

імені Андрія Кушніренка (м. Тернопіль, м. Житомир, м. Івано-Франківськ), Академічним камерним хором «Чернівці» (м. Луцьк, м. Тернопіль. М. Житомир). В свою чергу, Чернівецька обласна філармонія приймала у себе колективи з цих міст. Чернівецька публіка дуже вибаглива, не можна сказати, що виступи колективів з вищевказаних міст мали успіх в Чернівцях.

У 2023 році відбулися гастрольні тури академічного симфонічного оркестру на запрошення «StarIntertainment» у країнах Європи та у Південній Кореї з виступом на Міжнародній конференції «Азійське лідерство» в м. Сеул, Ансамбль народної музики «Плай» липень, жовтень 2023 року м. Молюс (Франція), Академічний камерний хор «Чернівці» листопад 2023 року м. Яси (Румунія).

Безкоштовно мали змогу відвідувати концерти в Залі Філармонії та Залі органної та камерної музики, соціально незахищені верстви населення, якими опікуються організації: ЧКЦ соціального обслуговування «Турбота», ГО «Міжнародний фонд взаєморозуміння і толерантність», ГО «Справа Кольпінга в Україні», Шевченківська РО ветеранів України, ГО «Родина Героїв», ГО «Чернівецьке обласне товариство політв'язнів та репресованих», Чернівецька міська організація ветеранів України, ГО «Чернівецька міська спілка учасників, ветеранів, інвалідів АТО та їх сімей», Чернівецька обласна організація інвалідів ВОІ «СОІ України», добровільний клуб оздоровчої ходьби. На кожен концерт надається п'ятнадцять безкоштовних квитків. Загальна кількість наданих безкоштовних квитків становить - **1935 квитків.**

ПРЕМ'ЄРИ 2023р.:

Проект «Барокко і не тільки»
Проект «Мені болить моя країна»
Проект «Мовна палітра Буковини»
ПРОЄКТ «Марцішор – свято весни»
Проект «Борітеся - поборите»
Проект «FromBachtoZimmer»
Проект «Гарі Потер»
Проект «Разом до Перемоги»
Проект «LordoftheRings»
Концертна програма «Тобі співаю Україно»
Музична вистава «Меланхолійний вальс»

ФЕСТИВАЛІ 2023р.:

1. III Фестиваль органної та камерної музики «SoundsofBACH»
2. VI Фестиваль органної та камерної музики «INVICTUS/НЕСКОРЕНІ» - присвячений Дню Незалежності України
3. V Фестиваль академічної музики «ManduczewskyFest V» - «Віддзеркалення»
4. Фестиваль класичної музики «Буковинський листопад»

В.о. Генерального директора

Юрій ГАВРИЛЯК

Звіт підготувала
Головний художній керівник
Руслана Косар

УКРАЇНА
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОДА
**ОКУ «ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ
імені ДМИТРА ГНАТЮКА»**

пл. Філармонії, 10, м. Чернівці, 58002, тел. (0372) 52-55-09, тел./факс 52-31-39
E-mail: filarmonia-cv@i.ua Web: www.filarmoniya.cv.ua Код ЄДРПОУ № 02224726

.....2022 р. № _____

На № _____ від _____

З В І Т
ОКУ «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка»
За 2022 рік

Розділ I. Загальні положення

Обласна комунальна установа «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка» (надалі – Філармонія) є державною комунальною власністю Чернівецької обласної ради і діє згідно Статуту Філармонії та положення про державну концертну організацію.

Філармонія є юридично самостійна виробничо-творча структура, що фінансується з державного бюджету, а також частково з господарської діяльності.

Основним завданням діяльності обласної філармонії є створення досконалих концертних програм, які направлені на формування високих естетичних смаків, духовного збагачення народу, сприяння суспільним процесам духовного творення, розвитку національної культури і мистецтв. Філармонія є осередком проведення всієї концертної діяльності за місцем свого розташування, здійснює музично-просвітницьку роботу, постійно організовує та проводить гастролі художніх колективів і окремих виконавців, залучає у встановленому порядку до концертної діяльності артистів та художній персонал театрів, кіно, телебачення і радіомовлення, членів творчих спілок, професорсько-викладацький склад і контингент навчальних закладів культури та мистецтв.

Метою діяльності Філармонії є відображення та збереження національної культурної спадщини, духовного збагачення народу, сприяння становленню гармонійної особистості, духовного розвитку, збагачення змісту буття окремої людини та суспільства вцілому. Широка популяризація вітчизняного та зарубіжного академічного мистецтва шляхом організації та проведення концертів, творчих вечорів, музичних постановок, оперних і балетних спектаклів, концертів-презентацій, фестивалів.

Філармонія є організатором фестивалів: «Буковинський листопад», «MandyczewskiFest», «SoundsofBACH» «Літній фестиваль органної та камерної музики», «Стожари».

При Філармонії працюють і розвиваються 9 творчих колективів:

1. Заслужений академічний Буковинський ансамбль пісні і танцю імені Андрія Кушніренка заснований у листопаді 1944 р. – художній керівник народний артист України Ярослав Солтис;

2. Академічний симфонічний оркестр заснований у листопаді 1992 р. - художній керівник і головний диригент заслужений діяч мистецтв України Йосип Созанський;

3. Лауреат Республіканського конкурсу /1978 р/ академічний камерний оркестр «Саргіссіо» заснований у жовтні 1975 р. - художній керівник Народний артист України Павло Чеботов;

4. Академічний камерний хор «Чернівці» заснований у лютому 1993 р. художній керівник – Лауреат обласної літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича, Заслужена діячка мистецтв України Надія Селезньова.

5. Солісти філармонії / «Музична просвіта»/ заснована у квітні 1953 р./; художньо-артистичний персонал з грудня 2021р.

6. Дует «Писанка» заснований у квітні 1990 р./ - у складі Народних артистів України Оксани Савчук та Івана Кавацюка;

7. Солістка-органістка: з серпня, 1992 р. лауреат обласної літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича Світлана Бардаус;

8. Ансамбль народної музики «Плай» заснований у грудні, 1994 р. художній керівник Заслужений артист України Микола Гакман;

9. Естрадно-духовий оркестр «Буковина» заснований у вересні 2016 р., художній керівник і головний диригент, лауреат обласної літературно - мистецької премії ім. С. Воробкевича, Заслужений працівник культури України Георгій Новаковський.

У 2022 році у філармонії проведено **265** заходів. З них **58** заходів – сторонні колективи. Художніми колективами та солістами обласної філармонії проведено **168** заходів що становить **325** концертну норму. З них **94** – це благодійні заходи спрямовані на підтримку внутрішньо переміщених осіб, з них **19** – концерти проведені за межами області і країни. Загальна кількість слухача дорівнює **25,686 тис.** Дохід від концертної діяльності склав **1 895 163 грн.** Дохід від іншої виробничої діяльності склав **1 104 460 грн.**

Колектив філармонії доклав багато зусиль, щоб репетиційна і творча робота продовжувалась в умовах карантину спричиненому вірусом COVID – 19 та в умовах війни з РФ. Концертна діяльність проводилася в режимі оф-лайн і он-лайн.

Додатково хочеться відмітити, що всі колективи приймали участь у спільних проєктах таких як: «Культурний фронт», «FreeSky», «Культурний код», «Концерт для усього світу», «Подячні пісенспіви «Україна – народам світу», «Українська метафізика», постановка опери Дж. Пуччіні «Тоска», створення мистецького проєкту «Великий млин» на основі поезії Віри Китайгородської.

У 2022 році відбулися гастрольні тури колективів філармонії у Німеччину, Францію, Румунію, Південну Корею. У червні Академічний симфонічний оркестр на запрошення мера м. Дюсельдорф, St. KELLER (Німеччина), мав два благодійні концерти в філармонії м. Дюсельдорф та в концертному залі К. Шуман м. Франкфурт на Майні. У жовтні солісти філармонії В.Фісюк, Б. Зайцева-Чебан разом з ансамблем народної музики «Плай», очолюваним Заслуженим артистом України М. Гакманом, на запрошення директора муніципального оркестру «Орфеон» м. Молюз (Франція), п. MauriceKUNTZ, мали змогу провести серію благодійних концертів. У листопаді Академічний камерний хор «Чернівці» на Асоціації «Любов та Довіра», організаторів 9 – Міжнародного молодіжного хорового конкурсу-фестивалю ім. Гавриїла Музическу в м. Яси (Румунія), мав змогу виступити на Гала – концерті фестивалю, що транслювався в прямому ефірі TVRIasi. У листопаді-грудні Академічний симфонічний оркестр, на запрошення Асоціації Міжнародного Культурного обміну Кореї, очолюваної маестро Kim Young – Keun, прийняв участь у Корейсько – Українському міжнародному проєкті «PRAYFORUKRAINE».

За 2022 рік Філармонія надала можливість безкоштовно відвідувати концерти соціально незахищеним верствам населення, якими опікуються організації: ЧКЦ соціального обслуговування «Турбота», ГО «Міжнародний фонд взаєморозуміння і толерантність», ГО «Справа Кольпінга в Україні», Шевченківська РО ветеранів України, ГО «Родина Героїв», ГО «Чернівецьке обласне товариство політв'язнів та репресованих»,

Чернівецька міська організація ветеранів України, ГО «Чернівецька міська спілка учасників, ветеранів, інвалідів АТО та їх сімей», Чернівецька обласна організація інвалідів ВОІ «СОІ України», добровільний клуб оздоровчої ходьби. На кожен концерт надається п'ятнадцять безкоштовних квитків. Загальна кількість наданих безкоштовних квитків становить - **2 520.**

В.о. Генерального директора

Юрій ГАВРИЛЯК

Звіт підготувала Головний художній керівник

Руслана Косар

Колектив	Виконано концертів в 2021	Виконано концертів в 2022	Доходи 2021(т.г)	Доходи 2022 (т.г)
Заслужений Академічний буковинський ансамбль пісні і танцю імені Андрія Кушніренка	23	46	142	116,326
Академічний симфонічний оркестр	23	77,5	197,2	432,47
Академічний камерний оркестр «Саргісіо»	12	30,5	114,8	175,905
Академічний Камерний хор «Чернівці»	13	55	35,3	156,771
Художньо артистичний персонал (солісти)	31	63	87,8	191,085
Дует Писанка	2	18,5	2,5	63,57
Солістка-оганістка Світлана Бардаус	29	17,5	126,4	118,06
Ансамбль народної музики «Плай»	3	10	8,7	16,32
Духовий оркестр «Буковина»	10	7	22,6	7,55
Колективи Філармонії	149	325	752,2	1278,057
Сторонні	21	58	175,8	617,108

колективи/940,1				
ВСЬОГО	170	383	928	1895,163
Оренда			284,594	754,266
Інші доходи			414,607	350,194
ВСЬОГО по установі			1627,216	2999,623

Головний художній керівник

Руслана КОСАР

ДОДАТОК І

Важливу роль у діяльності закладів культури відіграє аматорське мистецтво. Воно популяризує кращі зразки вокально-хорової, музично-інструментальної, хореографічної народної культури, створює можливості для творчого самовираження особистості, сприяє збільшенню соціальної взаємодії населення, збагачує культурне життя громад, урізноманітнюючи його мистецькими подіями та заходами.

Станом на 01.01.2024 р. в клубних закладах Чернівецької області діють **1899** аматорських колективів, у яких займаються **20654** учасників. За віковими категоріями: дорослих - **712** колективів, молодіжних - **369**, дитячих - **818**. Із загальної кількості - **607** колективів основних жанрів, **901** - колективи малих форм.

З основних жанрів найбільша кількість фольклорних колективів - **245**, хореографічних колективів - **205**, театрів, театрів малих форм - **116**, хорових колективів - **31**, духових оркестрів - **24**, музично-інструментальних - **138**, з них оркестрів народних інструментів - **39**.

Із загальної кількості усіх творчих колективів клубних закладів області **126** мають звання народний аматорський, **21** - зразковий, **1** - заслужений. З них колективів:

- вокально-хорового жанру - **36**
- музичного - **36**
- фольклорного - **30**
- театрального - **20**
- хореографічного - **24**
- циркова студія - **1**
- кіностудія - **1**

ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН

Банилівська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 10

В них задіяно учасників - 104

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Банилівська толока» народного дому с. Банилів	1979	1994

Берегометська селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 37

В них задіяно учасників - 393

З них народних аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський духовий оркестр будинку культури с. Берегомет	1979	1994
2	Народний аматорський вокальний ансамбль «Перлина Карпат» будинку культури с. Берегомет	1973	2004

Брусницька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 30

В них задіяно учасників - 312

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський театр Центру культури, дозвілля та спорту с. Брусниця	1980	2004

Вашківецька міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 21

В них задіяно учасників - 266

З них народних аматорських - 3

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Черемшина» Центру традиційної культури м. Вашківці	1954	1994
2	Народний аматорський хор Центру традиційної культури м. Вашківці	1964	2007
3	Народний аматорський духовий оркестр Центру традиційної культури м. Вашківці	2005	2009

Вижницька міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 29

В них задіяно учасників - 340

З них народних аматорських - 7

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Смеречина» будинку культури м. Вижниця	1962	1964
2	Народний аматорський вокально-інструментальний ансамбль «Смерічка» будинку культури м. Вижниця	1966	1979
3	Народний аматорський театр будинку культури м. Вижниця	1909	1967
4	Народна аматорська кіностудія «Черемош» будинку культури м. Вижниця	1970	1980
5	Народний аматорський оркестр народних	1962	2012

	інструментів будинку культури м. Вижниця		
6	Народний аматорський чоловічий хор будинку народної творчості та дозвілля с. Іспас	1989	2002
7	Народний аматорський фольклорний колектив «Молодички-жартівнички» будинку культури с. Черногузи	1984	1992

Конятинська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 5

В них задіяно учасників - 47

Путильська селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 17

В них задіяно учасників - 149

З них народних аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський театр «Колиба» Центру культури та дозвілля с. Путила	1995	2009
2	Народний аматорський оркестр народних інструментів «Полонина» Центру культури та дозвілля с. Путила	1985	2006

Селятинська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 8

В них задіяно учасників - 51

Усть-Путильська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 8

В них задіяно учасників - 80

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорно - етнографічний колектив «Черемош» клубу с. Підзахаричі	1968	2006

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ РАЙОН

Боянська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 4

В них задіяно учасників - 122

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
-------	--	---------------	-----------------------

1	Народний аматорський ансамбль народного танцю « Міоріца » будинку культури с. Бояни	1955	1967
---	---	------	------

Ванчиковецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 50

В них задіяно учасників - 515

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський оркестр народних інструментів « Ізвораш » будинку культури с. Костичани	1948	1970

Великокучурівська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 11

В них задіяно учасників - 107

Веренчанська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 9

В них задіяно учасників - 80

З них народних аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорний колектив « Кумоньки » Центру дозвілля с. Веренчанка	1989	2012
2	Народний аматорський фольклорний колектив « Козачка » будинку культури с. Киселів	2008	2023

Вікнянська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 24

В них задіяно учасників - 228

Волоківська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 19

В них задіяно учасників - 273

З них народних аматорських - 3

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль народного танцю « Мерцішор » будинку творчості та дозвілля с. Волока	1962	1980
2	Народний аматорський оркестр народних інструментів « Трандафір » будинку творчості та дозвілля с. Волока	1960	2003
3	Народний аматорський чоловічий хор клубу с. Грушівка	1962	2011

Герцаївська міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 2

З них народних аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський оркестр народних інструментів «Плаюл Херцей» Герцаївського міського будинку культури	1971	1985
2	Народний аматорський духовий оркестр Герцаївського міського будинку культури	1985	2011

Глибоцька селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 42

В них задіяно учасників - 499

З них народних аматорських - 8

З них зразкових аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Ізвораши» Центру культури та дозвілля с. Глибока	1972	1990
2	Народний аматорський хор Центру культури та дозвілля с. Глибока	1980	1984
3	Народний аматорський оркестр народних інструментів Центру культури та дозвілля с. Глибока	1966	1976
4	Народний аматорський театр Центру культури та дозвілля с. Глибока	1949	1973
5	Зразковий аматорський колектив народного танцю «Джерельце» Центру культури та дозвілля с. Глибока	1995	2009
6	Зразковий аматорський колектив народного танцю «Суцвіття Глибоччини» Центру культури та дозвілля с. Глибока	2009	2011
7	Народний аматорський оркестр народних інструментів «Мугурел» Центру культури і дозвілля в с. Опришени	1983	2007
8	Народний аматорський фольклорний колектив «Датіна» Центру культури і дозвілля в с. Опришени	1995	2007
9	Народний аматорський театр «Родина» Центру культури і дозвілля в с. Черепківці	1989	2016
10	Народний аматорський фольклорний колектив «Калинонька» Центру культури і дозвілля в с. Черепківці	1986	2009

Горішньошеровецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 9

В них задіяно учасників - 92

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський хор Центру культури дозвілля і спорту с. Шубранець	1949	1970

Заставнівська міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 15

В них задіяно учасників - 181

3 них народних аматорських - 1

3 них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль пісні і танцю «Веселка» Палацу культури та мистецтв м. Заставна	1957	1971
2	Зразковий аматорський театр юного глядача «Мандрівник» Палацу культури та мистецтв м. Заставна	1996	2006

Кадубовецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 20

В них задіяно учасників - 181

3 них народних аматорських - 1

3 них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський духовий оркестр Центру культури і мистецтв с. Кадубівці	1967	1992
2	Зразковий аматорський колектив народного танцю «Струмочок» Центру культури і мистецтв с. Кадубівці	2006	2013

Кам'янецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 16

В них задіяно учасників - 177

3 них народних аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорний колектив «Кам'янчанка» будинку культури с. Кам'янка	1982	2007
2	Народний аматорський фольклорний колектив «Вишиванка» будинку культури с. Кам'янка	1986	2007

Кам'янська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 23

В них задіяно учасників - 323

3 них народних аматорських - 1

З них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський чоловічий вокальний ансамбль «Кам'янські козаки» Центру культури та дозвілля с. Кам'яна	1970	1990
2	Зразковий аматорський духовий оркестр Центру культури та дозвілля с. Кам'яна	2009	2017

Карапчівська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 10

В них задіяно учасників - 124

Кіцманська міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 71

В них задіяно учасників - 708

З них народних аматорських - 4

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський хор Центру мистецтва, культури та дозвілля м. Кіцмань	1989	1996
2	Народний аматорський вокально-інструментальний ансамбль «Форшлаг» Центру мистецтва, культури та дозвілля м. Кіцмань	2009	2017
3	Народний аматорський театр фольклору «Кіцманчани» Центру мистецтва, культури та дозвілля м. Кіцмань	1987	1991
4	Народний аматорський вокально-інструментальний гурт «Яворова сопілочка» будинку культури с. Шипинці	2016	2021

Кострижівська селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 17

В них задіяно учасників - 160

З них народних аматорських - 3

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорний колектив «Василиха» будинку культури с. Кострижівка	1989	2004
2	Народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Веселі молодички» Центру культури, дозвілля та відпочинку с. Звинячин	1998	2002
3	Народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Прилипчанка» клубу с. Прилипче	1986	1999

Красноїльська селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів – відсутні колективи

Магальська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 24

В них задіяно учасників - 272

Мамаївська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 67

В них задіяно учасників - 676

З них народних аматорських - 9

З них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль народного танцю « Колос » Центру культури та дозвілля с. Мамаївці	1974	1983
2	Народний аматорський хор « Лужанські козаки » будинку народної творчості та дозвілля с. Лужани	1994	1998
3	Народний аматорський ансамбль народної пісні « Червона калина » будинку народної творчості та дозвілля с. Лужани	1985	2002
4	Народний аматорський хор духовної пісні « Єдиними устами і єдиним серцем » будинку народної творчості та дозвілля с. Лужани	2002	2017
5	Народний аматорський оркестр народних інструментів клубу с. Глиниця	1964	1965
6	Народний аматорський ансамбль цимбалістів клубу с. Глиниця	1960	1966
7	Народний аматорський театр фольклору « Родина » будинку фольклору с. Ревне	1977	1990
8	Народний аматорський хор « Буковинці » будинку культури с. Драчинці	1990	1996
9	Народний аматорський театр будинку культури с. Драчинці	1978	2004
10	Зразковий аматорський колектив народного танцю « Драчинецький сувенір » будинку культури с. Драчинці	1978	2008

Неполоковецька селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 29

В них задіяно учасників - 244

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський хор будинку культури с. Оршівці	1956	1986

Новоселицька міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 75

В них задіяно учасників - 1019

З них народних аматорських - 7

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський духовий оркестр будинку культури м. Новоселиця	1962	1973
2	Народний аматорський оркестр народних інструментів «Мугурел» будинку культури м. Новоселиця	2002	2005
3	Народний аматорський вокально-інструментальний ансамбль «Тембр» будинку культури м. Новоселиця	1949	1983
4	Заслужений ансамбль народного танцю «Вагра» будинку культури м. Новоселиця	1952	1965
5	Народний аматорський фольклорний колектив «Церанкуца» клубу с. Маршинці	2011	2015
6	Народний аматорський хор будинку культури с. Котелево	1961	2007
7	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Букурія» будинку культури с. Динівці	2000	2014

Острицька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 30

В них задіяно учасників - 405

З них народних аматорських - 3

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Алунелул» будинку народної творчості та дозвілля с. Горбова	1976	2001
2	Народний аматорський оркестр народних інструментів «Валя Прутулуй» будинку народної творчості та дозвілля с. Горбова	1963	2001
3	Народний аматорський театр «Міоріца» будинку народної творчості та дозвілля с. Горбова	1960	1980

Петровецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 22

В них задіяно учасників - 261

З них народних аматорських - 3

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорний колектив «В'янечек» клубу с. Аршиця	1991	2004

2	Народний аматорський фольклорний колектив « Чабани » будинку культури с. Верхні Петрівці	1965	2004
3	Народний аматорський ансамбль танцю « Мугурел » будинку культури с. Нижні Петрівці	2004	2014

Ставчанська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 36

В них задіяно учасників - 367

3 них народних аматорських - 1

3 них зразкових аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорний колектив « Южинецькі молодички » будинку культури с. Южинець	1999	2002
2	Зразковий аматорський фольклорний колектив « Калинове намисто » будинку культури с. Южинець	2004	2010
3	Зразковий аматорський ансамбль бандуристів « Передзвін » будинку народної творчості та дозвілля с. Шишківці	1990	2005

Сторожинецька міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 53

В них задіяно учасників - 712

3 них народних аматорських - 4

3 них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський хор « Горицвіт » Центру національних культури м. Сторожинець	1959	1973
2	Народний аматорський театр Центру національних культури м. Сторожинець	1954	1967
3	Народний аматорський театр малих форм Центру національних культури м. Сторожинець	1967	1987
4	Народний аматорський оркестр народних інструментів « Гроно калинове » Центру національних культури м. Сторожинець	1954	1964
5	Зразковий аматорський фольклорний колектив « Ізвораши » будинку культури с. Ропча	1981	2004

Сучевенська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 5

В них задіяно учасників - 36

3 них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
-------	--	---------------	-----------------------

1	Народний аматорський фольклорний колектив «Церанкуца» клубу с.Сучевени	1993	2009
---	--	------	------

Таращанська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 32

В них задіяно учасників - 330

3 них народних аматорських - 1

3 них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський театр малих форм будинку творчості та дозвілля с. Турятка	1972	1973
2	Зразковий аматорський духовий оркестр будинку творчості та дозвілля с. Турятка	1986	2009

Тереблеченська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 25

В них задіяно учасників - 224

Топорівська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 9

В них задіяно учасників - 107

3 них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський ансамбль танцю «Топорівчанка» будинку культури с. Топорівці	1940	1960

Чагорська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 16

В них задіяно учасників - 152

Чернівецька міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 74

В них задіяно учасників - 871

3 них народних аматорських - 21

3 них зразкових аматорських - 4

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський вокально-інструментальний гурт «Золота криниця» Арт простору культурного і творчого дозвілля «Рогізна» м. Чернівців	2009	2012
2	Народний аматорський хор «Садгоряни» Культурно-мистецького центру «Садгора» м. Чернівців	1987	2006
3	Народна аматорська вокальна студія «Фенікс» Чернівецького центру культурних послуг	1996	2000
4	Народний аматорський літературний театр Мистецького простору «Шепетівка» - філії	1979	1983

	Чернівецького центру культурних послуг		
5	Народний аматорський вокально-інструментальний ансамбль «Метроном» Мистецького простору «Шепетівка» - філії Чернівецького центру культурних послуг	1976	1987
6	Народний аматорський оркестр народних інструментів «Мерцішор» Чернівецького центру національних культур «Роша»	1967	1978
7	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Колорит» Чернівецького центру національних культур «Роша»	2012	2017
8	Народний аматорський театр малих форм «Фрагмент» Чернівецького центру національних культур «Роша»	1974	1978
9	Народний аматорський оркестр єврейської музики Чернівецького центру національних культур «Роша»	2001	2003
10	Народний аматорський фольклорний колектив «Буковинський розмай» Чернівецького центру традиційної культури «Рута»	2004	2007
11	Народний аматорський хор «Пам'ять» Центрального палацу культури м. Чернівців	1984	1999
12	Народний аматорський вокальний ансамбль «Марічка» Центрального палацу культури м. Чернівців	1960	1983
13	Народна аматорська оперна студія Центрального палацу культури м. Чернівців	1959	1964
14	Народний аматорський вокальний гурт «Козацька берегиня» Центрального палацу культури м. Чернівців	2000	2010
15	Народний аматорський драматичний театр ім. Григорія Агеєва Центрального палацу культури м. Чернівців	1952	1959
16	Народний аматорський театр малих форм «Темп» Центрального палацу культури м. Чернівців	1967	1981
17	Народний аматорський оркестр народної музики «Буковина» Центрального палацу культури м. Чернівців	1975	1985
18	Народний аматорський духовий оркестр Центрального палацу культури м. Чернівців	1969	1977
19	Народний аматорський вокально-інструментальний ансамбль «Карпати» Центрального палацу культури м. Чернівців	1970	1978
20	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Юність» Центрального палацу культури м. Чернівців	1957	1973
21	Народний аматорський ансамбль сучасного	1997	2004

	танцю «Алегро» Центрального палацу культури м. Чернівців		
22	Народний аматорський ансамбль спортивно-бального танцю «Промінь» Центрального палацу культури м. Чернівців	1975	1985
23	Зразкова аматорська вокальна студія «Шарм» Центрального палацу культури м. Чернівців	2016	2018
24	Зразковий аматорський колектив народного танцю «Весна» Центрального палацу культури м. Чернівців	1975	1985
25	Зразкова аматорська циркова студія «Капітошка» Центрального палацу культури м. Чернівців	1995	1998

Чудейська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 21

В них задіяно учасників - 216

Юрковецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 33

В них задіяно учасників - 361

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Горошівчанка» будинку народної творчості с. Горошівці	1979	1986

ДНІСТРОВСЬКИЙ РАЙОН

Вашковецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 13

В них задіяно учасників - 118

Кельменецька селищна територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 199

В них задіяно учасників - 1764

З них народних аматорських - 4

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський вокальний ансамбль «Журавка» Центрального будинку народної творчості та дозвілля с. Кельменці	1966	1999
2	Народний аматорський вокально-інструментальний ансамбль «Альтернатива» Центрального будинку народної творчості та дозвілля с. Кельменці	2010	2017
3	Народний аматорський хор працівників культури Центрального будинку народної	2014	2021

	творчості та дозвілля с. Кельменці		
4	Народний аматорський хор Народного дому с. Дністрівка	1866	1967

Клішківська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 16

В них задіяно учасників - 199

З них народних аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський хор Центру культури, дозвілля, туризму та спорту с. Клішківці	1946	1970

Лівинецька сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 49

В них задіяно учасників - 466

З них народних аматорських - 4

З них зразкових аматорських - 1

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Левенки» Центру культурного простору с. Лівинці	1982	2002
2	Народний аматорський театр малих форм «Веселка» Центру культурного простору с. Лівинці	1968	1980
3	Зразковий аматорський театр юного глядача Центру культурного простору с. Лівинці	2003	2013
4	Народний аматорський ансамбль народного танцю «Зеленчани» будинку народної творчості та дозвілля с. Зелена	1968	1980
5	Народний аматорський фольклорний колектив «Дністрові серпанки» будинку народної творчості та дозвілля с. Зелена	1976	2002

Мамалігівська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 54

В них задіяно учасників - 558

Недобоївська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 25

В них задіяно учасників - 374

З них народних аматорських - 1

З них зразкових аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
-------	--	---------------	-----------------------

1	Зразковий аматорський ансамбль гармошкарів будинку культури по дозвіллі та відродженню народних традицій с. Недобоївці	1975	2011
2	Зразковий аматорський колектив сучасного танцю «TOP-DENS» будинку культури по дозвіллі та відродженню народних традицій с. Недобоївці	2005	2008
3	Народний аматорський фольклорний колектив «Джулинець» клубу с. Ширівці	1978	2008

Новодністровська міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 2

В них задіяно учасників - 28

З них народних аматорських - 2

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський театр малих форм «Барвінок» будинку народної творчості та дозвілля «Молодіжний» м. Новодністровськ	1980	2013
2	Народний аматорський хор «Калина» будинку народної творчості та дозвілля «Молодіжний» м. Новодністровськ	1987	1989

Рукишнська сільська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 11

В них задіяно учасників - 111

Сокирянська міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 111

В них задіяно учасників - 985

З них народних аматорських - 8

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський хор «Колорит» будинку народної творчості та дозвілля м. Сокиряни	1965	1978
2	Народний аматорський вокальний ансамбль «Мелодія» будинку народної творчості та дозвілля м. Сокиряни	1963	2009
3	Народний аматорський театр будинку народної творчості та дозвілля м. Сокиряни	1946	1964
4	Народний аматорський оркестр народних інструментів будинку народної творчості та дозвілля м. Сокиряни	1995	2009
5	Народний аматорський хор «Любисток» будинку народної творчості та дозвілля с. Коболчин	1952	2008
6	Народний аматорський фольклорний колектив «Прялочка»	1982	2006

	будинку культури с. Селище		
7	Народний аматорський фольклорний колектив « Берегиня » клубу с. Ломачинці	1981	2009
8	Народний аматорський фольклорний колектив « Горицвіт » будинку культури с. Василівка	1999	2003

Хотинська міська територіальна громада

Загальна кількість аматорських художніх колективів - 16

В них задіяно учасників - 258

З них народних аматорських - 7

З них зразкових аматорських - 4

№ з/п	Назва народного (зразкового) аматорського колективу (студії)	Рік створення	Рік присвоєння звання
1	Народний аматорський духовий оркестр « Дністер » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	1970	1973
2	Народний аматорський вокально - інструментальний ансамбль « Бессарабський колорит » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	2005	2023
3	Народний аматорський хор ветеранів « Оберіг » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	1980	1990
4	Народний аматорський хор « Струни серця » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	1983	2003
5	Народне аматорське тріо бандуристок « Журавка » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	1980	1990
6	Народний аматорський ансамбль танцю « Дністер » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	1956	1970
7	Зразковий аматорський колектив сучасного танцю « Крок вперед » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	2007	2012
8	Зразковий аматорський театр юного глядача будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	2008	2009
9	Зразкова аматорська вокальна студія « Щасливі діти » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	2007	2011
10	Зразкова аматорська вокальна студія « Муза » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	2005	2008
11	Народний аматорський фольклорний колектив « Білівчанка » будинку народної творчості та дозвілля м. Хотин	1984	2006

КЛУБНІ ФОРМУВАННЯ ТА МАЙСТРИ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ 2016р.

	№ рядка	Разом клубних формувань	Клубні формування													Майстри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва		
			любительські об'єднання та клуби за інтересами	колективи художньої творчості									кінофотостудії	дискотеки	фізкультурно-оздоровчі		курси	інші
				усього	у тому числі						Інші							
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Клубні формування	01	2800	316	2434	268	816	294	2	519	535	6		13	14	17			
З них для дітей	02	1077	107	937	43	260	214	1	240	179	1		6	14	2			
Учасники клубних формувань	03	32881	5789	26449	2376	8397	4759	56	4912	5915	71		185	158				
З них діти	04	13374	2071	10904	441	2579	3490	24	2296	2056	6		64	158				
Із званням “народний”	05	139	-	138	35	33	21	1	19	29	1							
Із званням “зразковий”	06	16	-	16	-	3	8	-	3	2	-							

КЛУБНІ ФОРМУВАННЯ ТА МАЙСТРИ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ 2017р.

А	Б	1	Разом клубних формувань	Клубні формування												15		
				2	3	колективи художньої творчості							10	11	12		13	14
						любительські об'єднання та клуби за інтересами	усього	4	5	6	7	8						
Клубні формування	01	2760	311	2399	261								964	296	1	549	328	7
З них для дітей	02	1091	105	951	34	293	217		279	128	2		3	13	17			
Учасники клубних формувань	03	31934	5521	25762	2311	10136	4829	56	5018	3412	71		166	158	256			
З них діти	04	13250	1984	10825	364	3011	3542		2528	1380	16		31	158	236			
Із званням “народний”	05	136		135	34	55	18	1	20	7	1							
Із званням “зразковий”	06	18		18	2	4	8		3	1								

КЛУБНІ ФОРМУВАННЯ ТА МАЙСТРИ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ 2018р.

А	Б	1	Разом клубних формувань	Клубні формування												15		
				2	3	колективи художньої творчості							10	11	12		13	14
						любительські об'єднання та клуби	усього	4	5	6	7	8						

Клубні формування	01	2634	303	2289	255	1037	294	1	492	210	5		6	13	18	467
З них для дітей	02	1082	111	936	33	330	211	-	264	98	3		3	13	16	
Учасники клубних формувань	03	30519	5330	24643	2346	10762	4912	56	4313	2254	47		56	200	243	
З них діти	04	12807	1964	10372	364	3235	3459	-	2258	1056	25	-	34	200	212	
Із званням “народний”	05	134	-	133	33	56	16	1	20	7	1					
Із званням “зразковий”	06	20	-	20	4	5	8	-	3	-	-					

АМАТОРСЬКІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ УЧАСНИКИ 2019р.

	№ рядка	Кількість аматорських формувань, одиниць	З них					Кількість учасників формувань, осіб	З них	
			на платній основі	дитячі	молодіжні	мають звання «народний»	мають звання «зразковий»		протягом року брали участь у культурно-мистецьких заходах за кордоном	жінки
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього (сума рядків 02-12)	01	2447	50	1026	413	135	21	27492	509	10656
у тому числі: вокально-хорові	02	748	5	270	140	34	4	7475	100	3712
музично-інструментальні	03	229	2	43	46	35	4	2193	55	247
театральні	04	518	4	305	76	20	3	4495	13	1476
хореографічні	05	276	28	196	43	16	7	4554	168	911
фольклорні	06	308	1	70	43	29	2	3619	162	2139

образотворчого мистецтва	07	18	2	14	3			209		35
декоративно-ужиткового мистецтва	08	14		6	2			166		76
циркові	09	2		2			1	33	7	
кіно- та фотомистецтва	10	6		4	1	1		58		3
технічної творчості, інші	11	27	2	10	7			262		56
любительські об'єднання, клуби за інтересами, гуртки	12	301	6	106	52	x	x	4428	4	2001

АМАТОРСЬКІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ УЧАСНИКИ 2020р.

А	Б	Кількість аматорських формувань, одиниць	З них					Кількість учасників формувань, осіб	З них	
			на платній основі	дитячі	молодіжні	мають звання «народний»	мають звання «зразковий»		протягом року брали участь у культурно-мистецьких заходах за кордоном	жінки
Усього (сума рядків 02-12)	01	2494	42	1089	442	135	21	27480	34	9437
у тому числі: вокально-хорові	02	768	2	301	157	34	5	7512	5	3271
музично-інструментальні	03	226	1	40	49	34	4	2144	5	204
театральні	04	525	1	313	77	20	3	4624		1369
хореографічні	05	280	30	206	39	17	7	4500		674

фольклорні	06	306		70	44	29	1	3569	24	2094
образотворчого мистецтва	07	20	1	18				225		12
декоративно-ужиткового мистецтва	08	10		5	1			102		39
циркові	09	2		2			1	33		
кіно- та фотомистецтва	10	7		5	1	1		58		10
технічної творчості, інші	11	25	5	11	6			224		38
любительські об'єднання, клуби за інтересами, гуртки	12	325	2	118	68	x	x	4484		1766

АМАТОРСЬКІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ УЧАСНИКИ 2021р.

А	№ рядка	Кількість аматорських формувань, одиниць	З них					Кількість учасників формувань, осіб	З них	
			на платній основі	дитячі	молодіжні	мають звання «народний»	мають звання «зразковий»		протягом року брали участь у культурно-мистецьких заходах за кордоном	жінки
	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього (сума рядків 02-12)	01	2324	46	1027	502	125	21	25421	131	8164
у тому числі: вокально-хорові	02	703	2	279	167	33	4	6790	33	2971
музично-інструментальні	03	209		42	64	30	4	2001	50	180
театральні	04	461	2	272	87	17	3	4223		1167

хореографічні	05	282	19	199	57	17	7	4446	26	436
фольклорні	06	285		75	46	27	2	3195	20	1658
образотворчого мистецтва	07	19	1	17	1			224		6
декоративно-ужиткового мистецтва	08	14		9	2			151	2	30
циркові	09	2	1	2			1	33		
кіно- та фотомистецтва	10	9	1	6	2	1		90		20
технічної творчості, інші	11	32	19	26	1			262		28
любительські об'єднання, клуби за інтересами, гуртки	12	308	1	100	75	x	x	4006		1668

АМАТОРСЬКІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ УЧАСНИКИ 2022р.

	№ рядка	Кількість аматорських формувань, одиниць	З них					Кількість учасників формувань, осіб	З них	
			на платній основі	дитячі	молодіжні	мають звання «народний»	мають звання «зразковий»		протягом року брали участь у культурно-мистецьких заходах за кордоном	жінки
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього (сума рядків 02-12)	01	2179	46	947	439	125	21	23315	198	7504
у тому числі: вокально-хорові	02	664	1	254	148	33	4	6342	92	2749
музично-інструментальні	03	191		33	59	30	4	1872		147

театральні	04	436	1	248	82	17	3	3893	9	1062
хореографічні	05	263	20	187	54	17	7	3954	73	365
фольклорні	06	269		67	37	27	2	2989	24	1607
образотворчого мистецтва	07	16	2	15	1			155		
декоративно-ужиткового мистецтва	08	12		9	1			112		9
циркві	09	2	1	2			1	33		
кіно- та фотомистецтва	10	4		2	2	1		34		8
технічної творчості, інші	11	31	20	26	1			247		30
любительські об'єднання, клуби за інтересами, гуртки	12	291	1	104	54	x	x	3684		1527

АМАТОРСЬКІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ УЧАСНИКИ 2023р.

	№ рядка	Кількість аматорських формувань, одиниць	З них					Кількість учасників формувань, осіб	З них	
			на платній основі	дитячі	молодіжні	мають звання «народний»	мають звання «зразковий»		протягом року брали участь у культурно-мистецьких заходах за кордоном	жінки
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього (сума рядків 02-12)	01	1899	47	818	369	125	21	20639	528	6673
у тому числі: вокально-хорові	02	566	1	220	120	33	4	5498	84	2340

музично-інструментальні	03	162		27	41	30	4	1441	63	131
театральні	04	373	2	214	65	17	3	3566	42	870
хореографічні	05	205	16	143	42	17	7	3338	216	350
фольклорні	06	245		63	41	27	2	2727	115	1412
образотворчого мистецтва	07	17	3	16				173		8
декоративно-ужиткового мистецтва	08	10		7				108		19
циркові	09	2	1	2			1	33		
кіно- та фотомистецтва	10	3	1	1	2	1		29		7
технічної творчості, інші	11	38	22	34				398		19
любительські об'єднання, клуби за інтересами, гуртки	12	278	1	91	58	x	x	3328		1517